

Žalna svečanost na Javorovici

V spomin na padle borce Cankarjeve brigade

V nedeljo dopoldne je bila na Javorovici v Gorjancih žalna svečanost, na kateri so počastili spomin na 146 borcev IV. bataljona Cankarjeve brigade, ki so padli v tem kraju 16. marca 1944. Kulturni program so pripravili učenci osnovne šole „Martin Kotar“, godba na pihala iz Šentjerneja ter Šentjernejski oktet. Slavnostni govornik je bil prvoborec in borec Cankarjeve brigade Ivan Bernot.

Prvoborec Ivan Bernot govori zbranim na Javorovici. (Foto: Dokl)

Samorastniki, ki izvažajo znanje

Med obiskom na Dolenjskem si je Janez Barborič, predsednik slovenskih sindikatov, ogledal šentjernejsko Iskro - V načrtu nova tovarna

Da ne more biti dober politik, kdor se zabubi v svojo pisano, so bile prve besede inž. Janeza Barboriča, predsednika republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ko je 14. marca obiskal Dolenjsko. V Novem mestu so ga seznanili z gospodarsko in samoupravno rastjo občine ter mu še posebej potožili o težavah, ki jih čutijo pri družbenem dogovarjanju o splošni in skupni porabi v letu 1975.

V Šentjerneju, kamor se je tudi napotil, pa je predsednik slovenskih sindikatov priskrbel informacije o gospodarskih vprašanjih, razvojnih možnostih in samoupravnih odnosih Iskrine tovarne uporov in potencio-

metrov, ki si jo je poprej tudi ogledal. Z rastjo, prizadevanjem in razvojnimi načrti kolektiva te tovarne, ki je sicer TOZD IEZE, je Barborič seznanil direktor Ludvik Simončič. Dejal je, da je dejavnost tega kolektiva vznikla in se razvijala vzporedno z rastjo jugoslovanske elektronske industrije.

Kolektiv šentjernejske Iskre je izrazito samorastniški. Za tehnologijo niso nakupovali tujih licenc, vse, kar je danes videti v tovarni, je plod domačih „možganov“. Svojo tehnologijo zdaj že celo „izvažajo“. Pred leti so uvedli proizvodno uporov v neki indijski tovarni, zdaj pa zorijo načrti za tako sodelovanje v Ekvadorju.

SEVNICA: „DA“ ZA SKUPNO PORABO

Na vseh treh zborih občinske skupščine, pred tem pa še samoupravne interesne skupnosti na svojih sejah so v soboto sprjeli družbeni dogovor o skupni porabi v občini. Prednost so dali otroškemu varstvu, v usklajevalnem postopku pa so v glavnem „krajšali“ pri kulturni in telesnokulturni skupnosti. Torej so v Sevnici postavili piko na i prvi med dolenskim občani. V sevniki občini predlagajo tudi dodatek k dogovoru.

Medtem ko je proizvodnja uporov skoraj v celoti avtomatizirana, je pri izdelavi potenciometrov še marsikaj ročnega. Kot so povedali Barboriču, bo v Šentjerneju že v bližnji prihodnosti zrasla nova tovarna potenciometrov, za kar investicijski program že pripravljajo.

I. Z.

SERGEJ KRAIGHER V KOSTANJEVICI

17. marca sta obiskala Galerijo „Božidar Jakac“ v Kostanjevici predsednik predstava SRS Sergej Kraigher in članica sveta federacije Lidija Šentjura. Posebej sta pohvalila prizadevanja pri obnovi kostanjeviškega gradu in skrb organizatorjev, da bi dali nekdanjim samostanskim prostorom nov smisel. Istega dne je obiskala to kostanjeviško umetnostno ustanovo skupina študentov z univerze v Haagu. Dan poprej, se pravi 16. marca, pa se je v Kostanjevici mudil predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti akademik dr. Pavle Savič. Po razstavi ga je vodil sam mojster Jakac. Galerijo „Božidar Jakac“ je v zadnjih dveh mesecih obiskalo nad 2.000 ljudi. Tolikšnega obiska v tako kratkem času do zdaj ni doživela še nobena kulturna ustanova na Dolenjskem.

I. T.

NOVO MESTO: JUTRI O ČVRSTITVI REGIJE

Sodelovanje in povezovanje na Dolenjskem je nedvomno aktualna tema leta. Po ustanovitvi regionalne skupnosti občin o tem česče razpravljajo in sklepajo. Dosedanje uspehe in neuspehe bo na jutrišnji seji ocenil medobčinski svet ZK za Dolenjsko.

Gre za kruh - naš kruh

Med bralci je prav gotovo malo takšnih, ki ne bi vedeli, kakšne skrbi in težave za spravilo pridelkov, se pravi tudi za jesensko setev, je povzročila minula jesen. Tisti, ki se ubadajo z zemljo, naj bi poskrbeli, da bo v najkrajšem in za setev najprimernejšem času posejano zdaj tisto, česar - ne po lastni krivdi - niso mogli opraviti jeseni.

Kajti v bistvu gre za kruh. Jesenski izpad je bil tolikšen, da ne dopušča nobenega dvoma o tem, da uresničevanja težke naloge za uspešno spomladansko setev nikakor ne gre zvaliti zgolj na ramena kmetovalcev, marveč morajo pri tem sodelovati tudi tisti, ki kruh jedo.

Spomladanska setev in njen uspešen zaključek bi morala postati stvar vseh družbeno organiziranih sil. Mislim, da ne gre za nobeno kampanjo, še manj bi to smelo postati in ostati zadeva ene kmetijske sezone. Vsaka setev, ne le sedanja spomladanska, bi morala biti stvar celotne družbe, vsake ožje družbene skupnosti in vsakega državljana. Ne v tem smislu, da bi se moral vključevati v takšno setev udarniško ali fizično. Nikakor. Vsekakor pa bi se moral zavzeto in prizadeto zanimati, kaj se ob tako pomembnih nalogah na zemlji in s setvijo dogaja ali bi se moralo dogajati.

Sele tako bo spomladanska setev postala splošna družbena akcija, na katere potrebnost so letos opozorili družbenopolitični dejavniki. Pri tem bi morali storiti samo še en korak: celotno kmetijsko bi moralo postati skrb vse družbe.

ŠTEFAN KU HAR

S podpora občin nad kmetijsko »krizo«

Posvet slovenskih občin v Šmarjeških Toplicah: kako uresničevati vlogo občine v kmetijstvu

„Ni vsako angaziranje občin v gospodarstvu nujno protiučustavno. Še manj velja to za kmetijstvo, ki s svojimi gospodarskimi, prostorskimi in socialnimi sestavinami predstavlja eno od najraznovrstnejših področij družbenega dela in je zato v središču pozornosti vseh občanov in s tem občine...“

S temi besedami je na posvetovanju o uresničevanju ustavne vloge občine na področju kmetijstva, ki ga je 14. marca v Šmarjeških Toplicah sklicala Skupnost slovenskih občin, naglasil izjemen pomen kmetijske politike republiški sekretar za

kmetijstvo in gozdarstvo inž. Milovan Zidar. Tov. Zidar, za njim pa še podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije inž. Rado Dvoršak sta govorila o številnih nalogah in akcijah, v katerih so dolžne sodelovati vse občine. Ekonomski položaj kmetijstva se je zaradi „škarj cen“ lani zelo poslabšal, tako da je v nevarnosti akcijski program za leto 1975 in predvidena stopnja rasti.

V akcijskem načrtu je predvideno, da se bo letos povečala kmetijska proizvodnja za 2,5 odst., kar pa

je zelo veliko, če upoštevamo pretekli dobri letini in krizo v živinoreji, ki traja že več kot eno leto. Vendar pa je zdaj kmetijstvo bolj organizirano in pripravljeno (sprejet je družbeni dogovor o razvoju kmetijstva 1975 - 1980, ustanovljeni razvojna skupnost Slovenije in živinorejska poslovna skupnost, aktivnejša je vloga Zadrudne zveze Slovenije, integracije itd.), tako da bo z družbeno vsesplošno podporo lahko kos zahtevni nalogi - pridelati kar največ hrane. Izjemne pozornosti mora biti deležno zlasti poljedelstvo, ker je v preteklosti počasneje napredovalo.

Kot že rečeno: tudi občine bodo morale bolj kot doslej podpirati kmetijstvo, spodbujati razvoj pospe-

ševalne službe, sodelovati v registriranju, voditi ustrezno zemljiško politiko itd. Pred kmetijci je ta čas več važnih nalog, saj je treba obsejati vse površine, povečati pridelke zlasti pri koruzi in krninih rastlinah, zadržati rast stroškov, kolikor je mogoče, ter tako prebroditi sedanje težave in s tem odpreti nove perspektive za kmetijstvo.

Na posvetu v Šmarjeških Toplicah je o problemih dolenskega kmetijstva poročal inž. Jože Tanko, direktor KZ Novo mesto. Udeleženci - ti so bili iz vseh slovenskih občin - so si po končanem zasedanju ogledali eno izmed preusmerjenih dolenskih kmetij ter tovarni „Dano“ in „Kolinško“ na Mirni.

M. LEGAN

Teden cvička-tradicija

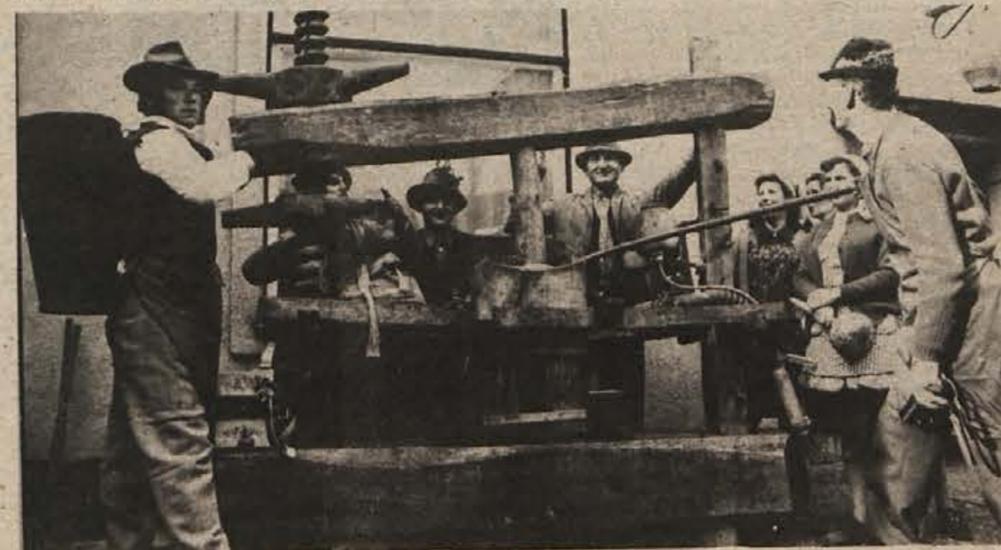
Prireditve dokazala, da najbolj priljubljenemu slovenskemu vinu ne bo zmanjkalo oboževalcev

V sredo se je v hotelu Kandija končal „Teden dolenskega cvička“, prireditve, ki postaja tradicionalna. V slabem tednu jo je obiskalo več tisoč ljudi. Vrhunec prireditve je bila, če seveda gledamo s širšega vidika, podelitev diplom, priznanj in pohval pridelovalcem cvička letnika 1974. V oceno in pokušnjo je dalo cviček 71 vinogradnikov.

Komisija, ki jo je vodil prof. inž. Miran Veselič, član mednarodne degustacijske komisije, je odločila, da imajo letos najboljši vinski pridelak Franc Martinčič iz Šmalčje vasi - cviček z Vrbove, Jože Gonšek iz Brezovice - cviček s Pleterskega hriba, Vlado Plavec iz Smihela pri Novem mestu - cviček z Ruperč vrha, Jože Frelj iz Šentruperta - cviček iz Zadrage, TOZD Hmeljnik iz Novega mesta - cviček z Vinjega vrha, Stane Oklešen iz Novega mesta - cviček z Ljubnega, Angela Starič iz Trebnjega - cviček z Gričevja, Nace Kovačič iz Novega mesta - cviček z Vinskega dola, Nace Colarič iz Velikega Mraševega - cviček iz Bočja in Anton Avsec iz Krškega - cviček z Goleka. Za širšo javnost pa je bil seveda najbolj privlačen tisti del Teda dolenskega cvička, ki se imenuje pokušnjo. V privlačno urejeni dvorani hotela Kandija je poskusilo letino več tisoč ljubiteljev dobre kapljice. Sode, ki so bili popiti, je v mimohodu skozi mesto spremljala celo trebanjska godba na pihala, kar je dalo prireditvi dodaten čar.

Do konca tedna bo prevladovalo oblačno vreme z občasnimi padavinami, v nižinah deloma dež, deloma sneg.

Vinogradniki, ki so sodelovali na Tednu dolenskega cvička, so se za novomeškim hotelom Kandija zbrali ob stari leseni stiskalnici, ki je stiskala dobro kapljico že njihovim dedom in pradedom. (Foto: S. Mikulan)

V današnji Prilogi objavljamo zapa z uredništva, ki je bilo v gosteh na Vinici. Njegov zapis na tretji strani Priloge nosi naslov HAMBURSKI ZVON NE KLIČE VEČ. Na strani, namenjeni sporočilom o kulturnih dogodkih, boste lahko prebrali intervju s Petrom Volkom. Kot je že običajno, prinaša današnja Priloga na drugi strani več zanimivosti, na sredini „Gosje pero“ in branje za razmorastniki Janka Dolenca, med Dolenjci pa olimpijskega prvaka Leona Štuklja.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Jutri ob 6.57 se koledarsko začne pomlad, medtem ko je letošnje toplo vreme že teden dni prej nagnalo drevje v cvet. Po Beli krajini in okrog Novega mesta že marsikje cveto drevesa, posnetek pa je s Suhorja v Beli krajini. (Foto: Ria Bačar)

SEVNIŠKI MOST PRESTAL POSKUS

V sredo, 12. marca, je celjski Ingrad, izvajalec gradnje novega sevnškega cestnega mostu čez Savo, opral preizkus mostu. Nanj je zapeljalo 15 tovornjakov s teko od 15 do 20 ton, naloženih z gramozom. Skupna teža vseh vozil je bila 345 ton. Do dokončnega poročila strokovnjakov bo treba počakati vsaj dva meseca, morda nared že do konca meseca. Poglavitno delo, ki je še ostalo do dograditve mostu je asfaltiranje voznišča in priključitev. Otvoritev in mironvanju baz po zimskem kopanju je predvidena za mesec tako, da bo Rok za otvoritev je sicer 1. maj, vendar vse kaže, da bo lahko prišlo do tega že prej.

Na tehtnico: stroške in koristi gnojenja

V Parizu je v 69. letu življenja umrl človek, za katerega so rekli, da je imel najlepši otok, najlepšo jahto in najbolj znano vdovo na svetu - Aristoteles Onassis. Zapustil je ogromno bogastvo, ki so ga ta teden časnikarji ocenjevali na več kot tri milijarde dolarjev. Bil je neverjetno znana osebnost, človek, za katerega prijateljstvo so se potegovali tudi mnogi državniki. Začel je iz nič kot osemnajstletni revni mladenič iz Smirne, v Turčiji. Obogatel je med in takoj po drugi svetovni vojni in to predvsem z ladjami. V zadnjih letih življenja je spletel ogromno mrežo poslovnih interesov. Imel je več kot sto velikih ladij, rafinerije, cele stanovanjske četrti, blagovnice, različne tovare, turistične urade, banke in kdove kaj še. Menda tudi sam ni vedel, kje vse ima svoja podjetja in koliko mu nesejo. Njegova soproga Jacqueline je postala tako že drugi vdova (prvič po smrti svojega prvega moža, Johna Kennedyja, nekdanjega ameriškega predsednika) in je prišla v bolnišnico, kjer je umrl njen drugi soproga, šele po njegovi smrti. Pravijo, da je bil Onassis tudi najbolj popularen človek dvajsetega stoletja. Sedaj zatrujejo, da bo njegovo veličansko bogastvo razpadlo in da Grčija, njegova domovina, ne bo od tega imela skoraj nič. Če bo tako, potem se bo nadaljevala praksa še iz časov, ko je bil živ. Kljub temu, da je bil Onassis namreč neznansko bogat, je imela njegova domovina od tega komaj kaj, saj so, denimo, njegove ladje plule pod tujimi (večinoma panamskimi) zastavami in je tudi del dobička od njih (davki) šel v druge dežele... konec gospodarskega imperija...

Medtem pa so v Združenih državah Amerike znova obudili zgodbo o Patriciji Hearst, izginuli hčerki tiskarskega mogotca Hearsta. Že pred več kot letom dni so jo ugrabili tako imenovani pripadniki Simbionistične osvobodilne armade. Ko je menda kasneje sodelovala (očitno prostovoljno) v nekem bančnem ropu, je FBI izdala za njo tiralico. Sedaj so jo menda znova videli... ali bo roka pravice...?

Na živinorejsko-veterinarskem zavodu pravijo, da kmet, ki želi strokovno pomoč in kredit za preusmeritev in modernizacijo svojega posestva, mora najprej začeti boljše gnojiti. Šele takrat, ko pridela več krme in dokupi toliko živine, da napolni vse kote v starem hlevu, dobi kredit za ureditev sodobnega hleva.

Tak vrstni red preusmeritve kmetije temelji na gospodarnosti. Pokazalo se je, da krmiljenje živine le iz vreč, z močnimi krmili, ni donosno in tudi v pri-

hodnjih letih ne bo. Obdržali se bodo le tisti živinorejci, ki bodo sami pridelali kar največ potrebne krme. Pridelale pa je moč zvečati predvsem z boljšim gnojenjem. Ko je na kmetiji več živine, je tudi več hlevskega gnoja in gnojevke. Nikjer pa ni toliko, da ne bi bil potreben še dodatek umetnih gnojil.

Kar velja za pridelovanje krme, velja za vse druge kmetijske pridelke. Kdor želi bogato žetev, mora izdatno gnojiti. Mnoge kmetovalce pa je zmedla podrazitve gnojil, ki je bila lani izredno visoka, dohodki za živino pa mali. Denarja je premalo za vse potrebe. Toda ali je prav, da bi najprej in najbolj varčevali prav pri gnojenju?

Niso se podražila le gnojila - sorazmerno pa so se najbolj - ampak tudi kmetijski stroji, gradbeni material, zaščitna sredstva in seveda tudi krmila, ki naj bi jih nadomestili z lastnimi pridelki. Kmetje pa še vedno kupujejo kmetijske stroje in urejajo hleve, če dobe kredit. Na ta račun zmanjšujejo izdatke za gnojila. Kako ne bi, ko pa se povsod govori, da se gnojenje z gnojili ne splača več?

Ali se res ne splača ali se morda le splača? Vsi kmetovalci vedo, da bodo brez gnojil

TELEGRAMI

BUENOS AIRES - V Argentini je strmoglavilo vojaško letalo vrste f-27 z 42 potniki in 5 člani posadke. Med ponesrečenci so tudi civilisti. Ubilo se je več žensk in otrok. Uradno so sporočili, da so nesrečo zakrivilo „zelo slabe vremenske razmere“.

RIM - V italijansko glavno mesto je dopotovala delegacija ZKJ, ki se bo udeležila 14. kongresa komunistične partije Italije. Kongres bo trajal šest dni. Našo delegacijo vodi Aleksandar Grličkov.

ZENEVA - Tu se je začelo zasedanje konference OZN o mednarodnem pravu o morjih. Konferenca, ki bo trajala 8 tednov, je otvorila njena predsednica Shirley Amerasinge iz Sri Lanke.

BEOGRAD - Sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc je sprejel sovjetske veleposlanika v Beogradu Stjepakova. Tam mu je izročil povabilo CK KP SZ, prezidija in vlade za sodelovanje naše partijsko-državne delegacije na proslavi 30-letnice zmage nad fašizmom 8. maja letos v Moskvi.

BUKAREŠTA - Romunska skupščina je včeraj znova izvolila Nicolajca Ceausescuja za predsednika SR Romunije.

BRUSELJ - Belgijsko glavno mesto je bilo predvčerajšnjim podobno mestu v izrednem stanju, so preprečili demonstracije ekstremne flamske frakcije „Tal akti Komiti“, ki so grozile, da se spremenile v splošni nered. Po ulicah mesta je bilo videti približno 3000 policistov, močne oklepne konjenice, oklepne avtomobile in v zraku helikoptere. Zaradi močnih policijskih sil flamski stranci niso mogli prodreti do občinske hiše, ki je bila zaradi „ločenih okenc“ njihov glavni cilj. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik švedske vlade Olof Palme je prišel v začetku tega tedna na uradni obisk v Jugoslavijo in se po prvih političnih pogovorih s svojim gostiteljem, Djemalom Bijedićem, sestal tudi s predsednikom republike Josipom Brozom Titom, Edvardom Kardeljem in Stanetom Dolancem.

Jugoslavija in Švedska se dalj časa navezujeta izredno tesne stike, kar je predvsem posledica dejstva, da imamo do vrste mednarodnih političnih in ekonomskih problemov enaka ali podobna stališča.

Predvsem je Švedska nevtralna država, ki ne pripada blokom in se tako kot Jugoslavija zavzema za mir in sodelovanje med narodi. Pri tem se v mednarodni areni ne omejuje na pasivno nevtralnost, marveč aktivno sodeluje v reševanju svetovnih problemov in tu sodeluje z nevtralnimi. Na četrti konferenci nevtralnimi na vrhu v Alžiru je bila Švedska opazovalec.

Jugoslavijo in Švedsko pa ne družijo samo podobna stališča glede najpomembnejših svetovnih problemov, marveč tudi izredno dobro in tesno medsebojno sodelovanje na gospodarskem in drugih področjih. Pomembna vez med obema državama je tudi nekaj tisoč jugoslovanskih delavcev, začasno zaposlenih na Švedskem in pa tisoči švedskih turistov, ki vsako leto pridejo na počitnice v Jugoslavijo.

Med dosedanjimi razgovori sta obe strani potrdili željo po poglobitvi sodelovanja in ocenili mednarodne probleme, ki vzmirljajo svet - predvsem pa bližnjevzhodno krizo, Ciper, Indokino in nekatera druga žarišča napetosti.

MIR NA PORTUGALSKEM

Po poskusu državnega udara, ki ga je vojska preprečila, vlada na Portugalskem znova mir.

Nekdanji predsednik republike general Spínola je iz Španije, kamor je sprva pobegnil po neuspelem udaru, odšel v Argentino, kjer bo kot vse kaže dobil dokončen politični azil.

Medtem je vojska uspešno vsem obvladati položaj. Zapri so nekaj deset prevratniških oficirjev, ki so v sodelovanju z desnicami poskušali organizirati državni udar.

Gibanje oboroženih sil je izdalo tudi razglas o nacionalizaciji bank, s čimer so prizadejali resen udarec desničarskim krogom, ki so bili vseskozi več ali manj odkrito proti novemu režimu.

Združene države Amerike so morale javno in uradno objaviti, da CIA ni bila vpletena v poskus prevrata, toda to sporočilo je samo še povečalo dvome in sumničenja.

V deželi je po vseh burnih

dogodkih zavladal mir. V politične stranke so se začeli pravljati na prve svobodne volitve v ustavodajno skupščino po petdesetih letih. Politični je namreč v Portugalski ena najbolj okorelih fashistov.

Na volitvah 12. aprila narod izjasnil za obliko vlade, pa tudi, komu bodo upali vodstvo države.

Olof Palme v Jugoslaviji

SIHANUK NAPOVEDIL PADEC LON NOLA

Kamboški voditelj proročil padec Lon Nola. Rodom Sihanuk je v intervjuju objavljenem v nekem tujem časopisu, ta teden napovedal, da bodo njegove sile v dveh tednih zavzele Penh in dokončno obrnile Lon Nolim režimom.

Kot v potrditev te napovedi so začele na prestolnici, tero dovažajo hrano in zdravila samo še z ameriški letalci, dati granate in rakete, dati dihalne sil, ki so se skupaj s vsem zavzele Kambodijo.

Lon Nol drži samo še v Penh in nekaj mest, ki so pod nenehnim ogledom vojske, terih vsak trenutek pričakuje odločen naskok Sihanukovim zvestih čet.

Vse kaže, da se po dolgem vendarle približuje trenutek, ko se bodo osvobodilne sile vrnile. To je v bistvu znamenje, samo od tega, če bodo v nuku zveste sile dobile orožja in streliva za napad.

TELEGRAMI

NEW YORK - Več tisoč yorških zdravnikov je včeraj stavkati, da bi si izboljšali delovni čas in boljše delovne pogoje. Zdravniki se pritožujejo, da pogosto delati tudi po 15 urah na dan.

BEOGRAD - Včeraj se je začelo zasedanje jugoslovanskega mešanega komiteja za razumevanje. Vrednost letnega sebojne izmenjave naj bi bila 150 milijonov dolarjev, v tem na izvoz hitreje rasele kovine.

NAIROBI - Kenijski policisti so vrnili na univerzo pet dni bojkotiral protest zaradi uboja Kariukija. Ne le med študenti, temveč tudi v parlamentu vori, da so poslanci razglasili „zemljiški grabelj in bogatenstvo dajouče elite“.

Iz zadnjega PAVLIHE

- Kaj čakate, ne boste kupili mesa?
- Ne, čakam na razprodajo!

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Priprave družbenih razvojnih načrtov za prihodnje srednjeročno obdobje - za obdobje med leti 1976-1980 - so sedaj, bi rekli, na vrhu naših strateških operativnih prizadevanj. V skupščini SFRJ so prejšnji teden, v sredo, posvetili tem vprašanjem osrednjo pozornost na zasedanju obeh skupščinskih zborov.

Ob tem je generalni direktor zveznega zavoda za družbeno planiranje v svojem ekspoziciji pred delegati skupščine SFRJ, ko je govoril o razvojnih možnostih Jugoslavije v prihodnjem srednjeročnem obdobju, poudaril, da je treba vzporedno z uresničevanjem razvojnega programa opraviti tudi obsežno delo pri graditvi našega gospodarskega sistema, tako kot to določajo nova ustavna določila.

Izdelati je treba takšen sistem samoupravnega planiranja - je dejal - ki terja tudi spremembe našega dosedanjega razumevanja o družbenem planiranju. Tu gre predvsem za razvoj funkcije združenega dela kot temeljnega nosilca planiranja v samoupravnem sistemu.

Delegati skupščine SFRJ so sprejeli sklepe, ki naj bi omogočili opraviti že letos te obsežne naloge. Pozitivno je bilo ocenjeno prizadevanje pri pripravi temeljev za izdelavo skupne razvojne politike v državi. Posebno pa so delegati v razpravi poudarili, kako pomembno je, da dobi pri celokupnem procesu planiranja odločilno vlogo družbeno delo, ki naj se kar najbolj angazira pri oblikovanju naše prihodnje razvojne politike. V razpravo o družbenem razvoju Jugoslavije za prihodnje srednjeročno obdobje se morajo aktivno vključiti prav vse organizacije združenega dela in njihove asociacije, je bilo rečeno. Sprejet je bil sklep, po katerem mora zvezni izvršni svet do 10. junija pripraviti osnutek predlaganega družbenega razvoja za obdobje prihodnjih petih let.

Na republiški ravni pa so dobile v minulih

dneh pomemben poudarek razvojna vprašanja našega kmetijstva. Posebej omenimo sejo predsedstva kmečke sekcije pri RK SZDL Slovenije, kjer so prejšnjo sredo razpravljali o integracijah ter združevanju dela v kmetijstvu. Poudarili so, danobena integracija v kmetijstvu ne sme iti mimo občinskih kmečkih sekcij SZDL, saj je treba pri teh integracijah - ob političnih ocenah zanje - upoštevati dejanske interese kmečkih proizvajalcev, ne pa, denimo, nekakšnih interesov komercialne strani, kar se je doslej tudi dogajalo. Rečeno je bilo, da morajo kmetje odločiti kot samoupravljalci o pogojih in rezultatih svojega dela - ne pa da o tem v njihovem imenu odločajo drugi.

Združevanje dela v kmetijstvu

Poudarjeno je bilo tudi, da je treba kmetom zagotoviti otipljive bodoče koristi, ko gre za njihove odločitve glede novih investicij. Zagotoviti jim je treba dolgoročne pogodbe v kooperacijskih procesih - saj bo kmet le na takšni podlagi lahko zares preudarno vlagal denar v svoj nadaljnji razvoj, v razvoj kmetijske proizvodnje. Rečeno je bilo tudi, da moramo takoj izkoristiti velike površine plodne zemlje, ki ostaja pri nas še neizkoriščena. Ta akcija pa ne bo nikoli zaživela, če ne bomo začeli takoj ustanavljati zemljiških skupnosti, v katerih bo imel glavno besedo kmet - kajti le kmet pozna resnično in pravo vrednost obdelovalne zemlje.

Tretje vprašanje, ki je bilo minuli teden tudi v ospredju, pa so bile razprave v zvezi z našimi zdomci - z njihovim vračanjem oziroma sploh v zvezi z njihovim ponovnim

zaposlovanjem v domovini. Na seji koordinacijskega odbora za vprašanje naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini, odbora pri RK SZDL, so prejšnji petek vsebinsko nanejali to problematiko. Oporozeno je bilo na gospodarske razmere v tujini, ki lahko povzročijo pritisk na povratek naših zdomcev. V Sloveniji je največji problem zdomcev v Pomurju, saj je od tam največ naših delavcev zaposlenih na tujem. Zato bo tam nujno usmeriti vračajočo se delovno silo v poljedelstvo - ravno tam so namreč velike površine plodne zemlje še neobdelane. Seveda pa bo temu ustrezno treba usmeriti primerna vlaganja v odpiranje novih delovnih mest, ki bi bila na voljo vračajočim se zdomcem. Na republiškem zavodu za zaposlovanje ob tem menijo, da vračanje zdomcev za Slovenijo še ni nikakršen problem, saj v tem trenutku pri nas lahko takoj zaposlimo kakšnih 5000 do 6000 delavcev iz vrst povratnikov, če bi bilo treba - takšne so namreč naše sedanje potrebe po delovni sili.

V Mariboru so sredi prejšnjega tedna ustanovili področno gospodarsko zbornico za območje podravske občine - ta področna zbornica je prva v Sloveniji in je bila ustanovljena v skladu z novo organiziranostjo republiške gospodarske zbornice. Ob tem je bilo poudarjeno, kako prav je, da so se po dolgotrajnih razpravah uskladila stališča, saj nova področna zbornica ne pomeni zapiranje gospodarstva v posamezne regije, marveč ga nasprotno, razširja navzven.

Zvezni izvršni svet je prejšnji teden sprejel pomemben nov predpis - novo uredbo glede splošnih pogojev za najemanje potrošniških posojil. Ker je bilo o tem precej napisanega že v dnevnem časopisu, samo omenimo, da je v uredbi dan poseben poudarek domačim izdelkom, saj po novem ne bo več mogoče dobiti posojila za izdelke (npr. za avtomobile), v katere je vgrajena več kot polovica sestavnih delov iz uvoza.

JOŽE PETEK

Posavske občine, sevniška, krška in brežiška, organizirano varstvo bi v Posavju nujno potrebovali. Načrte za nove vrtnice bodo izdelovali postopoma, ker je za vse potrebe malo denarja. (Foto: J. Teppey)

Na letni konferenci občinske organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin 16. marca v Brežicah so odlikovali najbolj prizadevne starešine z bronastimi in srebrnimi plaketami. Na sliki: predsednik Leopold Merhar izroča plaketo dolgoletnemu aktivnemu članu tov. Karlinu. (Foto: Zupančič)

Občinskega pionirskega strelskega prvenstva, ki je bilo 14. marca v Žužemberku, se je udeležilo 17 ekip. Zmagala je ekipa OŠ Katja Rupena iz Novega mesta, za najboljše strelke pa so se izkazale pionirke OŠ Šentjerneje. Med posamezniki sta prvo mesto osvojila Mira Pavc in Janez Babič.

15. marca je v Novem mestu uspešno končalo prvo dveletno večerno delovodsko šolo 23 slušateljev iz novomeških tovarn in podjetij. Solo je organizirala mariborska delavska univerza. Diplome z nazivom delovodja elektromehanske stroke je podelil inž. Jože Gazvoda.

GORJUP NA JASNICI

11. marca zvečer je obiskal udeležence petega dvomesečnega političnega tečaja na Jasnici pri Koropi glavni urednik „Dela“ Mitja Gorjup. Govoril jim je o težavah na narodnostnih manjšin v zamejnih delih, predvsem o Sloveniji na Koroskem, o Makedoncih v Bolgariji, o vlogi slovenskih duhovnikov v boju za narodnostne pravice na Koroskem, Goroskem in Juljski krajini ter o njihovem odnosu do socialistične samouprave.

F. B.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 536 mlajših in 31 starejših prašičev. Prodajalci so oddali 423 živali; kupci so odšli od 23 do 25 kilogram žive teže mlajših živali in od 15 do 17 din za kilogram žive teže starejših prašičev.

NOVO MESTO - V ponedeljek je bil promet na sejmu živih živalih, cene pa v prihodnosti bodo precejšnje. Naprodaj je bilo 72 prašičev do 12 tednov starosti in 39 starejših. In cene? Prodajalci so za mlajše iztržili od 40 do 520 dinarjev, za starejše pa 530 do 760 dinarjev.

Kmetijski nasveti

Ko herbicid rešuje trto

Vinogradniškega reka, da „trta med redmi rodi“, se je rast in rodnost vinske trte, temveč tudi plevelnih rastlin, do take mere, da nekatere spravljajo v obup. Težko je ubijati plevel, prizanašajo pa trti. Pogoste prošnje bralcev, ki v kmetijskih rubrikah listov objavljajo strokovni nasvet, dokazujejo, da vinogradniki o uporabi herbicidov, zlasti novjših, kaj malo vedo in se bojijo. Priporočljivo je, saj je uporaba herbicidov zelo natančno opravilo, ki se mora poznati, oziroma se o njem posvetovati s strokovnjakom. Temeljno pravilo pravi, da po uporabi herbicidov vinogradnik ne sme obdelovati, saj bi s tem prekinil njihovo delovanje. Torej je treba škropiti takoj po obdelavi. Priporočljivo so dalj časa delujoči herbicidi, s katerimi škropimo zemljo takoj po zimski kopi. Taki pripravki so učinkoviti do 4 mesece, caragard, ki učinkuje vso pomladno dobo, in gesatop, ki deluje do pol leta in zatre vse plevelne, pa tudi nekatere večletne plevelce. Slednji je zaradi dolgega izrazitega delovanja prek korenin uporaben tudi v vinogradnikih, ki imajo največ težav s trdoživimi večletnimi plevelci, za katere običajne količine herbicida ne zadoščajo. Priporočljivo je, da se herbicid uporablja na hektar (namesto 5 kg gesatopa razpršiti 10 kg gramoxona na hektar), temveč naj tem herbicidom dodajo še do 5 kg kalijevih soli (kalitev, plevel z nekaj lističi). Pri doziranju herbicidov je treba računati, koliko herbicida pride na enoto površine, ne koliko raztopine, ki je lahko kaj drugače od vrste škropilnice. Ko smo že pri škropljenju: škropiti je najbolje pod nizkim pritiskom, da so razkropljene kapljice enakomerno porazdeljene. Škropilni curek naj bo pahljačast, ne stožčast.

Inž. M. L.

Podpisu sledi ocena (kritika) postopka

Znano je, da od nečistega zraka rada glava boli. Glavobol, ki ga je povzročilo dogovarjanje o splošni in skupni porabi v letu 1975, dolgo ne bo ponchal. Zaradi ozračja, ki ni bilo le nečisto, ampak tudi precej napeljeno. V občini in republikah. Na občinsko nacletnost je nadel tudi predsednik slovenskih sin-

Končne ocene kajpak še ni. Janez Barborič je Novomeščanom povedal, da je dal republiški svet Zveze sindikatov pobudo za tako oceno Socialistični zvezi. Le-ta naj bi kritično ocenila predvsem sam postopek dogovarjanja, ker se zdi, da je bil precej nesamoupraven. Ta ocena naj bi v občini in v republikah spodbudila odgovornost, da bi osnove za dogovarjanje v letu 1976 pripravili takoj po letošnjem podpisu. Ze zato, da bo odpadlo tisto večno sklicevanje na pomanjkanje časa, ki je na koncu koncev priložnost za edinega krivca, kadar kaj ne šteje ali se ne posreči.

I. ZORAN

diktator inž. Janez Barborič, ko se je prejšnji teden mudil v Novem mestu. Povedali so mu, da so v dogovarjanju ves čas čutili samo zmedo. In tudi to, da nobena stvar, o kateri so se že skoraj sporazumeli, ni mogla obveljati, ker je tik pred koncem vselej udarilo po telefonu novo republiško stališče.

Politične ocene o letošnjem dogovarjanju o splošni in skupni porabi so precej enotne. Omenjajo nered in valijo precejšnjo krivdo na „premalom času“, da bi steklo tako imenovano vertikalno dogovarjanje z občinami. Prizadeta se čutita tudi Socialistična zveza in sindikat, ker da sta bila od dogovarjanja odrinjena, čeprav sta ustavna nosilca te pomembne družbene akcije.

Prilava na oranje in setev. Izvažamo umetna gnojila, namesto da bi jih sami porabili ter pridelali več zase in za druge.

Letina v zraku

Slabe novice in svarila prihajajo. Zaradi sorazmerno previsokih cen prodaja umetnih gnojil nazaduje – posledice bodo neizbežne. Na zadnji seji medzadružnega sveta za Dolenjsko je bilo na primer navedeno, da so v KZ Žužemberk namesto lanskih 500 ton umetnih gnojil prodali komaj 200 ton. Kmetje nakupujejo le simbolične količine, spomladanska setev in saditev pa sta pred vrati... Navzlic mnogim pozivom, naslovljenim na odgovorne ljudi, da bi bilo koristno spodbuditi porabo gnojil, ki je eno najbolj zanesljivih meril razvitosti kmetijstva, je ostalo pri

starem. Zaenkrat je znano, da je edino KZ Skofja Loka kmetom regresirala umetna gnojila. V občini kot da so gluhi, kot da jih ne zadeva akcijski program nalog na področju kmetijstva, ki predvideva, da se bo letos kmetijska proizvodnja v Sloveniji povečala za 2,5 odst.

Ta zahtevna naloga utegne prav zaradi pričakovane, občutno zmanjšane porabe umetnih gnojil obviseti v zraku. Da je mogoče prav z gnojili in uvajanjem boljše agrotehnike se občutno povečati pridelke, že vseskozi dokazujejo kmetijsko razvite dežele, prav tako pa tudi naši družbeni kmetijski obrati. Dežele EGS imajo dvakrat večjo porabo, močnejše so nas prekosile tudi nekatere socialistične države, kot sta Bolgarija in Madžarska, ki potrosita na hektar dvakrat več dušičnih gnojil kot – razvita – Slovenija! Izračunali so, da ne bi niti do konca tega stoletja dohiteli dežel EGS, če bi poraba naraščala s dosedanjim hitrostjo.

Zdaj pa kaže celo na nazadovanje, to pa je pojava, mimo katerega ne more nihče neprizadeto.

M. LEGAN

Možnosti so v povečanju pridelka: medtem ko se je v Sloveniji v povojnih letih povprečni pridelok pšenice in koruze na hektar povečal za več kot dvakrat, se je povprečni pridelok krompirja povečal komaj za tretjino.

Krompir skrbi

Devet desetih slovenskih kmetij prideluje krompir, slovensko poljščino številka ena, devet desetih naših kmetov zato s skrbo spremlja, kaj se zadnje čase dogaja z njim. Ali se res že uresničuje napoved, da bo z

naraščanjem življenjskega standarda naglo upadala poraba moke, živalskih maščob in krompirja, kar bo povzročilo občutno skrčevanje krompirjevih njiv? Ali ni morda zmanjševanje krompirišč (od vojne sem so se zmanjšala za približno 6.000 ha, od predvojnih časov pa celo 25.000 ha) predvsem posledica saditve krompirja v južnih republikah, ki ga nekaj niso pridelovale v tolikšnem obsegu?

Kakorkoli, dejstvo je, da gre zdaj krompir slabo v denar. Ko ga je direkcija državnih rezerv ponudila iz svojih zalog po 1,30 din kilogram, ni našel na pričakovani odziv. Na trgu je bil namreč krompir še cenejši, zakaj ponudba je bila in je še velika. To je vodilo tudi UO Zadrudne zveze Slovenije, da je za spomladansko setev priporočil, naj bi sejali več koruze in krmlnih rastlin pa manj krompirja.

Ali naj bi to priporočilo veljalo tudi za Dolenjsko, ki oskrbuje tovarno za predelavo krompirja na Mirni in tržišče, bi se lahko vprašali. Ne. Dolenjska mora izkoristiti prednosti lokacije, odličnih pridelovalnih možnosti ter tradicije. Četudi morda ta trenutek pridelovanju krompirja ne kaže najbolje, je od trenutnega položaja vendarle važnejša perspektiva – agroživski kompleks, ki ima pri nas svoj začetek v pridelovanju krompirja in njegovi predelavi.

M. L.

Poklicni govornik

K sestankomaniji

Duhovito „Zgodbo delegata“ prinaša zadnja številka Ekonomske politike. Takole pravi, da je povedal neki delavec na mestni konferenci SZDL v Beogradu: „Izbran sem bil za delegata, ker sem bil dober delavec in neposredni proizvajalec. Toda zaradi zaposlenosti s skupščinskimi delom, zaradi mnogih sestankov in odsotnosti z dela nisem več ne dober delavec ne neposredni proizvajalec.“

Poučen primer! Ker ne znamo (ali nečemo?) organizirati učinkovitega družbenopolitičnega delovanja, ker z razveličenimi in nepriljubljenimi sestanki upravljamo delovni čas v bistvu nasprotujemo ustavnim spremembam in večji vlogi delavca, neposrednega proizvajalca.

Novinarji sedimo po sestankih in imamo čas opazovati. Kako malo je večkrat povedanega novega, bistvenega, pa so se zvrstili mnogi govorniki! Humoristu se nudi prav hvaležna snov, toliko je „podčrtavanja“, „pridruženja predgovorniku“ – vse skupaj pa je ponavljanje in nepotrebno prepričevanje, ki v udeleženceh, zlasti če niso med govorniki, samo utrjuje prepričanje o nesmiselnosti in nekoristnosti takega sestankovanja. Potem se čudimo, če so sestanki slabo obiskani.

Znan je predlog CK ZKJ, naj bi dolžine diskusij omejili na 15 minut. Takim predlogom bi morali slediti povsod, saj v tolikšnem času razpravljalec lahko pove vse bistveno. Nasploh je opazno, da so sestanki „na nižjih nivojih“ mnogo slabše pripravljene, z več čakanja in zamudami, bolj raztegnjeni. M. L.

vredno je zapisati...

„Bolje preprečiti kot zdraviti!“ Tako lahko na kratko strmo prizadevanja društva SR Slovenije za boj proti raku. Društvo je prostovoljna in samostojna humanitarna organizacija ter je bilo ustanovljeno 1971 in v starih letih delovanja dosegle vidne uspehe pri pravčasnem odkrivanju in preprečevanju raka. To je potrdil tudi občni zbor društva (njegov član je lahko vsak občan ali delovna skupnost, ki soglaša s cilji, pravili in programom dela društva), ki je bil v začetku marca v Ljubljani. Takrat so pregledali delo preteklih let, sprejeli nov pravilnik in izvolili nov upravni odbor društva.

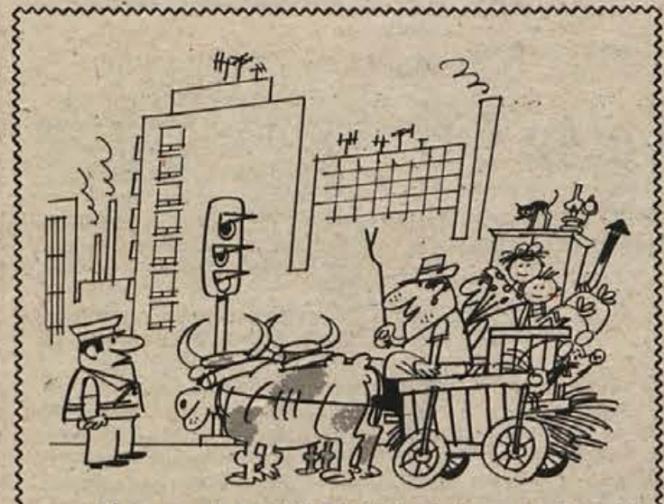
Zoper »krvnika«

V stiri letnem obdobju je društvo storilo veliko na področju zdravstvene vzgoje. S sredstvi javnega obveščanja je seznanjala najširše množice o tem, kako zgodaj odkriti in preprečevati raka. Veliko je bilo narejenega tudi pri strokovnem in dopolnilnem izobraževanju zdravstvenih delavcev, s kancerološko sekcijo SZD pa je društvo pripravilo regionalne posvete zdravstvenih delavcev o strokovnih vprašanjih boja proti raku.

Za omenjene in še druge oblike delovanja je društvo v starih letih porabilo skoraj 1 milijon 200 tisoč dinarjev, ker pa je v tem času s članarino rednih in podpornih članov ter z različnimi akcijami in prireditvami zbralo nad 1 milijon 600 tisoč dinarjev, je presežek namenilo za adaptacijo onkološkega inštituta in nakup novih aparatov, z izkupičkom prostovoljnih prispevkov pa je podprlo ustanovitev novega „Centra za boleznidok prim. dr. J. Žitnika“.

Glede na dosežene uspehe v boju proti raku je društvo nesporno še kako pomembno ne samo zdravstveni, ampak tudi širše družbeni dejavnik. Društvo si bo v prihodnje prizadevalo še bolj uresničiti zadani program, docela pa bo doseglo svoj namen le, če bo k sodelovanju pritegnilo kar največ ljudi.

D. RUSTJA

Tu bi se rada naselila! Sva slišala, da imate v vaši razviti občini dvakrat večji regres na umetna gnojila kot pri nas v hribih...

(Karikatura: Marjan Bregar)

Sekretar komiteja občinske konference ZK v Brežicah Miha Haler (desno) je v soboto ob zaključku dvodnevnega seminarja v Čateških Toplicah izročil knjižna darila bivšim sekretarjem osnovnih organizacij. Za prizadevnost jim je čestital tudi predavatelj, sekretar IK predstvedstva CK ZKS Franc Šetinc.

ZK naj se odziva na vse

F. Šetinc: vsaka osnovna organizacija mora imeti svoj program teoretičnega usposabljanja

Sekretarji osnovnih organizacij in aktivov ZK iz brežiške občine so dobili na seminarju 14. in 15. marca v Čateških Toplicah vrsto koristnih napotkov za delo v svojem okolju. Kot predavatelja sta sodelovala tudi sekretar predstvedstva CK ZKS Franc Šetinc in član predstvedstva Igor Uršič.

Franc Šetinc je predstavil akcijsko usmeritev Zveze komunistov in spregovoril o metodah političnega dela ter nalogah osnovnih organizacij ZK. Zveza komunistov se mora povsod razviti v organizacijsko

trdno in kadrovsko močno organizacijo.

Osnovne organizacije ZK se zadnje čase sicer spet pogosteje sestajajo, vendar dostikrat brez pravega učinka. To je sestankarstvo, ki ni začelno. Komunisti morajo iskati sodobnejše oblike delovanja. Potrebno je stalno in aktivno delo, poznavanje poglobljenih strateških smeri, da se lahko znajdejo v vsakem trenutku. Z razvojem samoupravljanja se torej večajo zahteve po družbenopolitičnem usposabljanju. Prav zato je tovariš Šetinc poudaril, da mora imeti vsaka osnovna organizacija svoj program teoretičnega usposabljanja.

J. T.

Miran Potrč si je v Trebnjem ogledal nove proizvodne objekte v izgradnji. Kot so ugotovili v razpravi o doseženih uspehih razvoja manj razvitih, je le-ta predvsem sad prizadevnosti obeh občin. Tovariš Potrč je tudi izjavil, da se bo centralni komitej ZKS zavzemal, da bo letos za ta razvoj zagotovljen denar v skladu s potrebami. Na sliki: med ogledom gradbišča tovarne „sendvič“ plošč Trima. (Foto: Železnik)

Borci hočejo tudi odločati

Predlogi borcev za dodeljevanje stanovanj iz solidarnostnega sklada in pomoči za obnovo stanovanj borcev -Priznavalnine enake

O reševanju stanovanjskih zadev borcev in višjih priznavalninah so razpravljali na nedavni razširjeni seji predsedstva občinskega odbora ZKB Kočevje, kateri so prisostvovali tudi člani komisije za reševanje borčevskih zadev občinske skupščine.

Med razpravo o reševanju stanovanjskih zadev so najprej ugotovili, da je za ukinitvijo republiškega sklada za borce preneseno vse reševanje stanovanjskih zadev borcev na solidarnostni sklad pri Samoupravni stanovanjski skupnosti. Osnutek pravilnika tega sklada pa je tak, da ne rešuje življenjsko potrebne borcev, saj bi po predlaganem načinu točkovanja prišli borci na zadnja mesta prednostne liste za dodeljevanje stanovanj, kar pomeni, da bi bili stanovanjski problemi borcev rešeni šele čez 10 do 15 let.

Zato so borci predlagali, naj bi se s pravilnikom sklada zagotovili za borce vsako leto določeno število stanovanj, in sicer za letos že kar 3 enosobna in dve dvosobni stanovanji. Razen tega naj bi pustili organizaciji ZKB razpolagalno pravico nad izprazninami stanovanj. Le tako bi ZKB lahko v doglednem času rešila stanovanjske probleme borcev, saj je v občini še 71 borcev, ki nimajo primerne stanovanj.

Nadalje so borci predlagali, naj bi 15 odstotkov sredstev solidarnostnega sklada dali v sklad za obnovo, popravila in dograditve hiš oziroma stanovanj borcev. Pomoč iz tega sklada bi dobivali predvsem borci s podočelja. Po doslej zbranih podatkih bi za te namene potrebovali okoli 5 milijonov dinarjev.

Posebna pozornost je veljala predlogu, naj bi priznavalnine pocenosti za vso republiko, in sicer tako, da bi

se dvignile od lanskih 600 din na 1.200 din ali celo 1.400 din, kot predlagajo nekatere občine. V občini Kočevje je bilo lani izplačanih stotim borcem skupno za 630.000 din priznavalnin, po novem predlogu pa bi se izdatki za te namene zvišali na 990.000 din oziroma na 1.140.000 din. Občina Kočevje pa nima toliko denarja, da bi lahko ta-

ko občutno zvečala priznavalnine. Zato so borci predlagali, naj bi bile priznavalnine za vso republiko enotne, saj so se vsi borci borili za isto cilje.

Nadalje so borci predlagali, naj bi zadeve borcev reševali brez posredništva občinskih organov. To so predlagali zato, ker menijo, da so doslej občinske organizacije ZKB o zadevah le razpravljale in predlagale rešitve, zadeve pa so reševali drugi. Zdaj pa bi tudi borčevska organizacija želela o čem odločati.

J. PRIMC

Pobratimstvo se širi

Štiri krajevne skupnosti raznih narodnosti so 15. marca v Karlovcu sklenile trdno vez

Ob 30-letnici osvoboditve so krajevne skupnosti Miholško iz občine Vojnič, Donja Kupčina iz občine Jastrebarsko, Vel. Kladaša in Vinica iz Bele krajine sklenile pobratimstvo, ki je bilo na slovesen način podpisano in zastavljeno v Karlovcu.

Tako so občani štirih narodnosti: srbske, hrvatske, muslimanske in slovenske, ki so se pred 30 leti skupno borili in darovali svoja življenja v bojih okrog Petrove gore, sklenili nadaljevati med NOB začeto sodelovanje. Tokrat so ga prenesli predvsem na kulturno področje, kar je

pokazala tudi prva skupna manifestacija. 15. marca zvečer so namreč v veliki športni dvorani v Karlovcu nastopile izvirne folklorne skupine iz vseh pobratenih občin. Našo, slovensko, črnomaljsko oziroma viniško, so zastopali Preločani. Cisti-dobicek prireditve so namenili gradnji spomenika padlim na Petrovi gori. Na karloški prireditvi izvirne folklorne in humorja, na kateri je nastopalo čez 200 ljudi, navzoči pa so bili tudi predstavniki javnega in družbenopolitičnega življenja teh krajev, se je pokazalo, da je še veliko možnosti za nadaljnje kovanje skupnih akcij ter bratstva in enotnosti.

R. B.

Solze za Martina Čedermaca

Novomeščani so lepo sprejeli tržaške gledališnike - Radi bi več gostovali po Sloveniji - Predstava o rižarni

Prejšnji teden je v Novem mestu gostovalo stalno Slovensko gledališče iz Trsta z odrosko priredbo Bevkovega Kaplana Martina Čedermaca. Razen v Novem mestu so se slovenski tržaški gledališniki predstavili še v Krškem, Kočevju, Kostanjevici in Kamniku.

„Sprejem, kakršnega smo doživeli v Novem mestu, je še ena potrditev, da smo na pravi poti,“ je po zadnji predstavi, ki so jo uprizorili za srednješolsko mladino, v imenu celega ansambla dejala igralka Mira Sardočeva. „Opazili smo, da so imeli mladi obiskovalci na koncu solze v očeh, kar priča, kako globoko so občutili težave rojakov v Beneški Sloveniji, o katerih govori to Bevkovo delo. S takimi in še hujšimi stvarmi se zamejski Slovenci še danes spopadamo, zato nam je tak odziv občinstva v matični domovini v veliko moralno podporo.“

Tako naše občinstvo kot tržaški gledališniki si želijo še več takih gostovanj. Vsako leto pripravijo ta 15-članski ansambel (12 je stalno zaposlenih) 6 do 7 premier in več kot 150 predstav. Gostuje na Gorškem, v Beneški Sloveniji, na Koro-

METLIKA: SAMOPRISPEVEK?

17. marca so imeli delegati vseh zborov metliške občinske skupščine sejo, na kateri so sprejeli pomemben sklep za nadaljnji razvoj občine in krajevnih skupnosti. Dogovorili so se, naj bi po vseh krajevnih skupnostih, OZD in TOZD začeli razpravljati o možnostih, da bi v metliški občini ponovno razpisali referendum za samoprisepek, s pomočjo katerega bi zbrali prepotrebna sredstva za komunalna in druga javna dela.

V naslednjih točkah so delegati poslušali poročilo davčne uprave o problematiki izvajanja davčne politike, spregovorili pa so tudi o obrtništvu.

TREBNJE: PETA PIONIRSKA HRANILNICA

Včeraj dopoldne je Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto odprla na osnovni šoli v Trebnjem peto pionirsko hranilnico. Tudi tej „najmlajši“ hranilnici na svojem območju je DBH oskrbela potrebno opremo za delo in inventar. Zve prvi „poslovni dan“ najmanjše nove slovenske bančne enote je bil zelo živahen. Več o tem bomo poročali prihodnjič.

Podobnosti povezujejo

V sredo, 12. marca, je obiskal trebanjsko občino Miran Potrč, član izvršnega komiteja predstvedstva CK ZKS in predsednik komisije za družbenoekonomske odnose. Po razgovoru s predstavniki občine si je ogledal proizvodnjo v „Trimu“ in mirenški „Dani“, popoldne pa se je udeležil še seje komisije za družbenoekonomske odnose medobčinskega sveta ZK Novo mesto, ki se je tokrat sestala v

škem in seveda po Sloveniji. Kljub veliki zaposlenosti pa se znotraj ansambla občasno ustanavljajo skupine, ki pripravljajo razne recitale. Tako se sedaj pripravljajo na večer partizanske lirike, s katerim bodo verjetno čez kakšen mesec gostovali tudi v Novem mestu. Stane Raztresen je pripravil samostojna recitala: Slovenske balade in romance ter Slovenske bridke in pikaste. Z bridkimi in pikastimi je že gostoval v Kostanjevici, dogovarja pa se tudi za nastop v Sentierteju, kjer bi ga priredili v okviru tekmovalstva za bralno značko.

Režiser Mario Uršič je povedal nekaj o njihovem letošnjem programu: „Sedaj veliko delamo za pred-

stavo o tržaški rižarni. Drama je napisana po bogati dokumentaciji o zločinih nad Slovenci v tej stavbi. Predstava naj bi pripomogla, da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo. Rižarna bo aprila odprta kot nacionalni spomenik, mi pa računamo, da bo premiera konec maja. To naj bo naš prispevek antifašističnemu boju v Italiji.“

Radi bi dosegli, da bi bila naša gostovanja v Sloveniji stalna praksa. O tem smo se pred kratkim pogovarjali tudi z jugoslovanskim konzulom v Trstu. Zlasti čutimo, da nas premalokrat vidijo na ljubljanskem področju. Isto se dogaja z drugimi slovenskimi gledališči: mariborskim, celjskim, novogoriškim. Prav tako smo vsi mi odrinjani pri RTV Ljubljana. Na televiziji se vedno pojavljajo isti obrazi, ponavljajo se problematika, izkustva. Menim, da bi ostala gledališča lahko popostrila program, vnesla novo problematiko, nov pristop k problemom.“

Ena predstava ali recital zahteva velik študijski napor, ne prinese pa ne pravega ekonomskega ne moralnega učinka, če ne prodre širše med ljudi. Tega bi se morali zavedati vsi, saj je kultura last vsega naroda in ne le privilegij posameznikov.

Tržaški gledališniki neradi veliko govorijo o težavah, ki jih pestijo, čeprav vsi vemo, da po „zaslugi“ italijanske vlade, ki jim krati državno podporo, delajo v skrajno težkih razmerah. „Živimo od obljub. Cakamo in delamo naprej, posojila pa jemljemo na obljube,“ so povedali zamejski nosilci slovenske kulture.

A. BARTEJL

„Trimu“. (Prihodnji sestanek bo v semiški Iskri.)

Na seji komisije, ki je bila v glavnem posvečena povezovanju na Dolenjskem in doseženim izkušnjam pri doseganju pospeševanju razvoja manj razvitih občin in napotkom ob razpravi o novem zakonu, so najprej poročali vodje delovnih skupin, ki so proučevale možnosti povezovanja v posameznih strokah. V tekstilni stroki razpolagajo že s precej podatki, ki so resda iz leta 1973, vendar gradivo le predstavlja zadovoljivo osnovo za razpravo.

Glede povezovanja kovinskopredelovalne industrije vidijo možnosti za sodelovanje s Posavjem. Tudi za zdravstvo v pokrajini bo treba najti take oblike združevanja, ki bi morale prinesiti največ koristi zavarovancem. Gospodarstvo se namreč zelo zanima, da bodo te službe delale kar najbolj racionalno, saj gre za velik denar, ki je še močno odtujen. Tudi povezovanje v kmetijstvu so razširili na Posavje, ozirajo pa se tudi drugam (Žito, Ljubljanske mlekarne, Emona, ipd.). O povezovanju veterine bo gradivo v razpravi aprila.

Pri reorganizaciji bank v pokrajini so se predstavniki trebanjske občine zavzeli za eno banko na ožjem Dolenjskem. V kolikor bi prišlo do nadaljnjega drobljenja, bi se trebanjsko gospodarstvo raje vezalo na Ljubljano.

A. ZELEZNIK

SOLIDARNI S KOZJANC

Po oceni koordinacijskega odbora za odpravo posledic potresa na Kozjanskem v trebanjski občini so se v občini dobro vključili v akcijo zbiranja denarja. V celoti so zbrali 444.258,65 dinarjev. Le v redkih manjših delovnih organizacijah niso delali na prosto soboto, kar bodo ponekod še izvedli (Krojaško podjetje - druga izmena). Koordinacijski odbor je imel težave z nekaterimi podjetji, ki so pomoč nakazala preko matičnih podjetij zunaj občin; zato so pozvali republiški koordinacijski odbor, naj denar preusmeri. V drugem krogu zbiranja pomoči so se lepo izkazali obrtniki. Razen redkih izjem so vsi prispevali denar; zbrali so 15.207,40 dinarjev.

Josip Broz-Tito:

Zahteva po odgovornosti vseh

Zdaj teče javna razprava o zasnovi gospodarskega razvoja Jugoslavije do leta 1985. Na podlagi te zasnove in spoznanj do katerih smo prišli, je nujno, da letos pripravimo in sprejmemo nov petletni plan za obdobje 1976-1980. Toda zavoljo velikih in naglih sprememb po svetu nam je nujna potrebna planska projekcija ne samo za pet ali deset let, temveč za dvajset ali trideset let naprej. Tako bomo prišli tudi do najbolj smotrne proizvodne usmeritve, ki bo v celoti upoštevala domače surovine, energijo in hrano oziroma živino in uvoz. Pri uresničevanju takšne politike je prvi korak, da kar najbolj odgovorno uresničimo cilje gospodarskega razvoja Jugoslavije za letos. Vse to seveda terja, da hitreje urejamo vprašanja gospodarskega sistema in ga usklajujemo z ustrezno tako da zagotovimo uspešno delovanje družbenega gospodarstva in družbe. Če jih hočemo urediti, moramo zavesti popolno in neposredno odgovornost od vseh, predvsem od pristojnih v federaciji, republikah, pokrajinah in občinah. Tu ne sme biti nobenega odlašanja.

(Besede predsednika republike s seje sveta federacije)

Jože Novinšek:

Glavno izhodišče: dinamična rast

Vse dosedanje analize kažejo, da se nam v prihodnjem obdobju obetajo pomembne možnosti za dinamično in skladno družbenoekonomski razvoj. Dinamična rast gospodarstva, za zdaj po orientacijski stopnji od 7 do 8 odstotka, je naše glavno izhodišče, da bomo hitreje dohitevali razvite države, hitreje spreminjali strukturo, izboljševali standard, dosegli večje zaposlovanje in višji Rast zaposlenosti za 3 do 4 odstotke na leto je naša konstanta razvoja in naša velika naloga. Usmeritev v dinamično rast gospodarstva in spremembe v strukturi gospodarstva narekujejo, da intenzivno investiramo v razvoj in tako računamo, da se bo moral delež investicij v družbenem proizvodnem povečati do okrog 25 odstotkov v letu 1975, na okrog 27 odstotkov v letu 1980. V nasprotju s minulimi petimi leti bi morali doseči razmeroma dinamično naraščanje osebnih dohodkov, približno v skladu s produktivnostjo dela na zaposlenega. Aktiviranje številnih kvalitativnih dejavnikov razvoja je odvisno tudi od tega, bomo obrzdarili stopnjo inflacije in bolj približali domačih cen gibanju cen na svetovnem trgu.

(Direktor zveznega zavoda za planiranje na seji republike in pokrajin)

Josip Vidmar:

Ivo Andrič, rapsod domovine

Vsaka palača ima dva vhoda. Eden je za svečane goste, drugi za osebe, ki opravljajo dneva dela. V palačo svetovne književnosti je pokojni Ivo Andrič kot prvi izmed književnikov v družini naših literatur vstopil skozi glavni vhod v vsaki deli in priznanji. Z Nobelovo nagrado, ki mu je bila podeljena za njegovo znamenito delo, je priboril dostop v svetovno literaturo vsem našim piscem, ki so te pozornosti vredni. Razumljivo je, da so vsi naši narodi sprejeli vest o smrti velikega rapsoda z globokim občalovanjem, hkrati pa tudi s priznanjem za njegovo delo in z vso hvaležnostjo za vse, kar je storil za naš kulturni sloves v širnem občestvu berovne sveta. Ivo Andrič je bil resničen rapsod svoje domovine, pravi Bosne, o katere preteklosti in polpreteklosti govori v njegovo delo. V njem nm ni podal samo pokrajine in njena te zanimive dežele, marveč specifičnega duha, ki se razvil v nji pod vplivom islama, orienta in vzhodnega filozofije. Tega duha je Andrič nam in svetu odkril z močnimi roki in zbudil v nas in v svetu ljubezen do njega.

(Predsednik SAZU ob smrti književnika Iva Andriča)

Rado Dvoršak:

Res je, ni receptov in šablon

Zato so jalove debate, če kdo poudarja, da ni republiškega konceptov za integracijo. Točno je to, da ni receptov in ni šablon, na katere bi se kdo v konkretnih pripravah integracijo lahko zgovarjal. To, kar bi integracijski partnerji oziroma iniciatorji integracije lahko pričakovali od širše asociacij ali tudi širše družbenopolitične skupnosti, je namreč nje o tem, kako konkretni integracijski program upošteva širše interese združenega dela v regiji, republiki ali na celotnem jugoslovanskem trgu; mnenje o tem, koliko so namenjeni programi nove integracije skladni z družbenim planom republike ali Jugoslavije. Zato bi tudi občine na nekaterih medobčinskih območjih lahko v prihodnje odločneje posele v vprašanje organizacijam združenega dela, kakaj odločajo z integracijami, to še posebno tam, kjer se zgubljajo v delu in sestankih že pet in več let. Odločneje je treba posele viti vprašanje tudi tam, kjer se je integracija končala napredno, kjer so posamezne organizacije iz ozkih podjetniških interesov ostale izven nove organizacije. In končno je treba videti vzroke, zaradi katerih posamezna integracija, formalno sklenjena, vsebinsko stagnira ali celo razpada.

(Podpredsednik republiške gospodarske zbornice na posvetovanju v Smarjeških Toplicah)

Borcem Cankarjevo in Gubčeve brigade

Vabimo vse borce Gubčeve in Cankarjeve brigade ter svoje padli borci obeh brigad na

TOVARIŠKO SREČANJE,

ki bo v petek, 28. marca, ob 18. uri v Domu JLA, Ljubljana, Trg OF 13.

Srečanje bo v počastitev 32. obletnice borbe v JELENOVEM ŽLEBU. Udeležite se srečanja v čim večjem številu.

ODBORA

Cankarjeve in Gubčeve brigade

Studenc: pogledimo resnici v oči!

Studenc ima za svojo šolo dovolj otrok, ne pa za svojo osemletko

V zadnji številki Dolenjskega lista je bila v članku „Poglejmo resnici v oči“, objavljenem na sevniški komunisti strani, zapisana trditve, da je na Studencu premalo otrok. To ni tako.

V predpripravih za razpis referenduma za razvoj šolstva in otroškega varstva v sevniški občini smo ugotovili, da je število rojstev na našem območju zadovoljivo, kar zagotavlja nemoten pouka na podružniški šoli na Studencu. Dogovorili smo se, da damo v programu prednost študentski osnovni šoli in da že v prvih letih opravimo nujna adaptacijska dela in pričnemo gradnjo učiteljskih stanovanj.

S takimi stališči in sklepi smo šli pred zbor delovnih ljudi in občanov in uspeli z referendumom za razvoj

šolstva in otroškega varstva.

Toda v nekaterih glavah, ki so se takrat strinjale, se je rodila misel, da bi na Studencu imeli osemletko. Prišli so na dan s trditvami, da grozi kombinirani šolski pouk, če ne bodo k pouku na študentski šoli vključili še učence Arta in Primoža, ki sedaj obiskujejo pouk na Blanci, Telčah in Tržišču. Temeljna izobraževalna skupnost Sevnica je planirani razvoj šolstva naredila na podlagi statističnih podatkov rojstev in ekonomskega ter socialnega razvoja, zato so take trditve iz trte zvite.

Nekaterim tudi ni bilo prav, da bi na Blanci zgradili novo osemletko, ki jo že sedaj obiskujejo učenci z bližnjega območja. To je bil vzrok, da niso osvojili predloga sveta krajevne skupnosti Blanca o obnovitvi

savskega broda, ki omogoča obiskovanje pouka otrok z Arta na bližnji osemletki. Tudi ko bi občani KS Arto pošiljali otroke k pouku na podružniško šolo Studenc, bi morali prav isti otroci obiskovati višje razrede osemletke spet v Blanci.

Veliko bolj pereče vprašanje kot izmišljena potreba po popolni osemletki na Studencu je vprašanje kadrov za nižje razrede, saj se dve učiteljici že sedaj vozita poučevat iz Sevnice. Prav tako ne more nihče spreminjati šolskega okoliša, ker je ta določeno z zakonom. Dejstvo pa je tudi, da se gospodarsko in socialno študentski kraji še dolgo ne bodo tako razvili, da bi lahko ustanovili samostojno osemletko.

KAREL ZORKO
Studenc

Vzoren vojak

V enoti tovariša Mirka Bogdanovića v novomeški garniziji ni bilo lahko izbrati najboljšega deseterja-komandirja oddelka. Učiti vojake prve vojaške korake, postavljanje v vrsto in drugih večini, ki jih mora obvladati novinec, je težko in odgovorno delo. Odločili smo se za deseterja Dragoljuba Belanovića. Dragoljub je v civilu strojni ključavničar, sedaj, ko služi vojaški rok, pa je komandir oddelka in ima že veliko izkušenj. Njegov komandir Bogdanović je poln hvale o njem in ga daje za zgled dobrega komandirja in organizatorja praktičnega pouka.

Dragoljub se za praktični pouk vedno pripravi in ga odlično vodi. Zelo dobro zna svoje znanje posredovati vojakom, ki v njem vidijo utelešenje prijateljstva, poštenosti, vztrajnosti in pripravljenosti, da vedno pomaga. Dragoljub je bil večkrat pohvaljen kot vzor vojaka in deseterja. Pred kratkim mu je komandant podelil značko „Vzoren vojak“ za trud, ki ga je vložil v vestno izvrševanje nalog. „Najljubša dogodba v vojski sta mi svečana zaobljuba in podelitev značke „Vzoren vojak“. Na to sem zelo ponosen. To je zame velika čast, obenem pa tudi obveza,“ je povedal tov. Belanovića.

L. DRAŽIČ

VESELO V BREŽICAH

V Brežicah je 13. marca gostoval Slovenski instrumentalni kvintet s pevkama. Dvorana v prosvetnem domu je bila nabito polna, kar dobro kaže, kako si ljudje želijo takih gostovanj. Zlasti nas je zabaval humorist Ivan Andrejč — Breznikov Vanč.

DAN ŽENA V DOL. STRAŽI

Tudi v Dol. Straži so praznovali dan žena: 8. marca so se žene in matere zbrale v gasilskem domu, kjer so jim mladinci ob pomoči starejših priredili krajši kulturni program, potem je bila pogostitev. Veselo razpoloženje je trajalo do polnoči.

Ceprav smo praznovanje dneva žena organizirali prvič, je lepo uspelo. Pokazalo se je tudi, da mladina v Dol. Straži dela.

S. KNAPFELJ
Dol. Straža 76

POJASNILO

V odlomku iz knjige Zorana Hudalesa, ki smo ga prejšnji teden objavili pod naslovom „Fasistični lov za našimi ljudmi“, vmesni naslov „Celar odbiral za internacijo“, ne odraža trditve, zapisane v knjigi. Mednaslov, ki ga je dalo uredništvo, se da razumeti, kot da je Celar odbiral ljudi na svojo pest, v knjigi pa piše, da je to delal na ukaz in v spremstvu italijanskega kapetana Mocca, kar pa seve ni isto. Za spodrsrljaj se opravičujemo.

UREDNIŠTVO DL

TRIDESET LET „FRONTA“

Pred 30 leti, februarja 1945, je izšel prvi ilustrirani časopis v novi Jugoslaviji „Fronta“. Za ta pomembni jubilej si preberimo, kaj je pred kratkim napisal glavni in odgovorni urednik „Fronta“:

„Te dni sem iskal neke podatke in sem prelistaval letne komplete Fronta. Vseh trideset sem imel pred seboj. Z metrom sem izmeril kup in pokazalo se je, da je visok točno 148 cm. Kaj vse je v tem kupu, v teh z bakrotiskom potiskanih listih! sem pomislil. Statistika pove, da ima več kot 860 števil Fronta, kolikor jih je izšlo v 30 letih v skupni nakladi blizu 45 milijonov, nad 40.000 strani; objavljenih je bilo več kot 180.000 fotografij iz vseh področij bojev za našo samoupravno socialistično družbo.“

L. DRAŽIČ

Še enkrat: Priklenjen na verigo

»Žrtve duševno prizadetega strica smo predvsem domači in sosedej«

V Dolenjskem listu od 13. marca je bil objavljen članek „Priklenjen na verigo“, ki dogodek prikazuje neresnično, predvsem pa enostransko, zato naj zadevo pojasnim.

S prevzemom posestva sem prevzel tudi skrb za strica Franca, ki je že od rojstva duševno prizadet. Stanje pa se mu je zelo poslabšalo 1972, ko ga je po njegovi krivdi zbil avtomobil. Bil je v bolnici, 6 mesecev je nosil mavčno oblogo, imel je tudi pretres možganov. Začel je počenjati stvari, ki so komaj verjet-

ne, in temu smo domači in sosedej priče noč in dan.

Res gre zelo rad naokoli, kar sicer ne bi bilo nič hudega, če se ne bi vračal pijan. Na cesti ovira promet, doma pa razbija in preklinja. V kuhinji ga ne smemo pustiti samega, ker če dobi v roke nož, grozi drugim ali pa si ga nastavlja na prsi. V hlevu pretepa živino ali jo odveže. Ko ponoči ne more spati, hodi okoli hiše in kriči ali odveže konja, da ga moramo loviti. Še huje je, če konja spusti podnevi, ker stoji naša hiša ob cesti, po kateri je velik promet.

Za avtomobili meče kamne in grozi mimoidočim. Vso obleko uniči, včasih jo kar sleče in jo vrže v gnoj ali blato. Da ne govorim o tem, koliko orodja nam je že uničil! Če pride do ključa od vhodnih vrat, jih zaklene, ključ pa skriva ali vrže proč. Večkrat je pretepal otroke in jim igrače zmetal v Krko.

AVTOBUS DRAŽI

Kar čez noč in nepripravljene nas je presenetil sprevoznik, ko je zahteval za vožnjo iz Ortneka v Ribnico 3 din namesto dosedanjih 2 dinarjev. Še bolj pa so bili razburjeni potniki na krajših razdaljah. Eni pravijo, da bodo manj potovali, drugi da bodo vpregli že zavržena in zaprašana kolesa, tretji, da bodo več pešali, kar je tudi bolj zdravo, itd.

Tako nas je že prizadelo „leto varčevanja“. Na voznih smo res marsikateri dinar po nemarnem zapravili, saj smo imeli cene prevoze in po vrhu še vsake pol ure avtobus. Zdad bomo omejili vožnje na najmanjšo potrebo.

Predlog, da bi avtobusna podjetja lahko vpeljala znižane „povratne“ vožnje, je tudi vreden premisleka. Zato naj bi tudi druga podjetja o tem razmišljala, ne le Viator.

V. P.

V VOJSKI V ZK

V enoti tov. Rada Petrovića je bilo v zadnjem času sprejetih v Zvezo komunistov 48 vojakov. Sprejemu novih komunistov so posvetili veliko pozornosti: organizirali so kratke tečaj marksiistične izobrazbe, ki ga je vodil tov. Vukaščin Celasun. Obdelali so teme: „Zgodovina ZK“, „Razvoj marksiistične misli v 19. in 20. stoletju“, „I., II., III. internacionala“, „Oktobrska revolucija“, „Delavsko in družbeno samoupravljanje“ in „Teorija o oboroženem ljudstvu v sistemu SLO“.

V enoti je med vojaki veliko zanimanja za sprejem v ZK. Pričakujejo, da bodo v bodoče posvetili še več pozornosti sprejemu mladih v Zvezo komunistov.

L. D.

ANDREJ ARKČ

Vaščani za cesto

Krajevna skupnost Stopiče ima med drugim na skrbi tudi več kilometrov cest in vaških poti. Za to delo je najela honorarnega cestnega delavca. Ker so ceste makadamske in slabo utrjene, porabijo vsako leto za vzdrževanje več kot tisoč kubičnih metrov gramoza in peska. Nakopijejo ga v novo odprtem peskolomu pod vasjo Verdun.

Toda ceste in poti imajo še eno slabo lastnost: zelo so vijugave in ozke, tako da je promet z večjimi vozili močno otežen. Prebivalci vasi ob cesti Stopiče — Dolž morajo tudi več kot 10 kilometrov daleč peš do najboljše avtobusne postaje. Zato so že večkrat izrazili željo, da bi ceste posodobili, saj jih precej vsak dan odhaja na delo v novomeške tovarne. Po dolgem pešačenju pa niso ravno najbolj spočiti.

Krajevna skupnost Stopiče ob odhajanjem dotoku sredstev ne more in ne bo mogla posodobiti ceste.

Vaščani so sklenili, da ne bodo čakali, pričeli so jo sami popravljati. Prvi so se dela lotili mladinci vaškega aktiva Veliki Orehek. Zadnji dve nedelji se je na delovni akciji zbralo okoli 30 mladincev.

FELIKS OREL
Stopiče

Mladi so nedeljo izkoristili za težko delo in pridno poprijeli.

Mladi radi poprimejo za vsako delo, zlasti če vedo, da se jim bodo tako odprle nove možnosti za njihovo dejavnost. Mladina v Starem trgu ob Kolpi se je odločila za prostovoljno delo pri gradnji in ureditvi roketnega in košarkarskega igrišča. (Foto: foto krožek OŠ Stari trg)

Ura brez kazalcev

Pametne glave so naši trgovci, tako pametne, da jih sploh ne moremo več razumeti. A bojim se, da oni nas še preveč dobro razumejo — če drugače ne, vsaj prav to pa znajo lepo pretopiti v denar. Drugo jim tako ne hodi po glavi! Sicer pa naj pojasnim, zakaj take besede. Res, da gre za malenkostno stvar, a je vendar toliko značilna, da je vredna opisa.

Sam eden od številnih filmskih amaterjev. Privoščil sem si tako razkošje, da sem si kupil vse potrebne naprave. Zataknilo pa me je pri res pravi malenkosti. Za montažo filmov sem v trgovini kupil napravo za lepjenje filmov. Stala je nekaj čez 400 dinarjev, kar sicer ni velik denar, toda dovolj velika vsota za to, da naprava sameva v stanovanju in se nekoristno praši. Naši „vrli“ trgovci so namreč uvozili napravo pa ne. Kdo bi pa gledal na tako malenkost!

Likal sem lepilo v Novem mestu. Kočevju in Ljubljani: enemu od teh mest so mi dejali, da se še ni zgodilo, da bi kdo ikoli prav tako lepilo (ki je, mimogrede povedano, edino pri kupitju v vsaki trgovini s fotograf- skim materialom!).

Ne morem drugače, kot da pomim o naših trgovcih vse ubraniti, da bi mi na misel ne hodilo tole: kupovali bomo avtomobile brez volanov, ure brez kazalcev, čevlje brez pod- stopje brez ekranov, knjige brez naslova... in plačevali — to so kupili!

AMATER

Odlikovanja za ribiče

Na zadnjem zboru RD Brežice so zaslužni člani prejeli republiška odlikovanja in družinska priznanja. Brežiški ribiški družini pa je predstavnik ribiške zveze Slovenije izročil red za ribiške zasluge III. stopnje z zastavico.

Republiška ribiška odlikovanja so prejeli: red za ribiške zasluge I. stopnje: Milan Dolenc, Franc Jamnik in Anton Lubšina; red za ribiške zasluge II. stopnje: Anton Ereš, Vili Kosirnik, Stanko Zorko, Anton Zorko, Karel Hribar, Oskar Vinko in Drago Gerjevič; red za ribiške zasluge III. stopnje: Alojz Jurman, Franc Janc in Silvo Zobarič.

Družinska priznanja pa so dobili: Branko Zorko, Zvonko Budič, Milenko Budimirov, Anton Držič, ing. Viktor Fetich, Ivan Jamnik, Ivan Maras, Anton Savnik, Ivan Videtič, Silvo Zobarič, Marjan Klemenčič, Franc Žokalj, Ivan Zobarič, Milan Rajer, Bojan Bratanič, Jože Dvor-

nik, Viktor Bukovinski in Milan Jamnik.

OSKAR GERJEVIČ

Nagrajenca Milan Dolenc (na desni) in Milan Rajer na podelitvi priznanj in odlikovanj. (Foto: Gerjevič)

METLIKA: ZAGNANI ZA ČISTOCO

Pred kratkim se je nekaj mladih Metličanov vneto lotilo očiščevanja doline Obrha. Pričeli so na levem bregu potoka v okolici vodovodne črpalne postaje. Očistili so tudi okoli sto metrov Obrhove struge. Dolina Obrha tako dobiva novo, lepšo podobo. Mladim navdušencem gre pri tem pohvala, drugim naj bodo zgled, kako naj rešimo mesto odpadkov.

POPRAVEK

Sporočamo, da je članek „DUHOVNIK — MORILEC“, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu 23. januarja 1975 na 5. strani, v celoti neresničen, ker se ta dogodek ni zgodil v Dolenjski vasi, Cemišah in Sentjurju in ker navedeni Alojz Pavček še živi in ni mrtev, kot opisuje avtorica članka D. A. Predsednik KO ZB Mirna peč FRANC BRAJER

Za dan žena in 30-letnico osvoboditve so v domu JLA v Novem mestu pripravili proslavo in pogostitev za ženske, zaposlene v kasarni Milana Majcna, domu JLA in Partizana. Ženske so za njihov praznik obdarili in jim poklonili cvetje.

ZA SKUPNO STREHO, A BREZ ZDRAH

Slavko Kržan, predsednik skupščine skupnosti dolenskih občin, o krepitvi dolenske regije, njenih snovanjih in skupnih načrtih s Posavjem

Nedavno smo v komentarju podčrtali, da je naredila dolenska regija v ustanovitvi skupnosti občin pomembno korak naprej v povezovanju skupnih želja in potreb. Dodali smo tudi, da bo možno ob dobri družbenopolitični organiziranosti regije še hitreje razvijati nove odnose tako na medobčinski kot na občinski ravni. Ob tem bo lažje podreti tudi številne pregrade, ki so se zdaj pojavljale pri organiziranju združenega dela v duhu nove ustave. Regija tudi poslej ne bo zaprta, kar je zlasti pomembno pri njenem nastopu navzven. Te misli smo še enkrat razgrnili pred predsednikom skupščine skupnosti dolenskih občin Slavkom Kržanom, ko smo ga naprosili, naj v intervjuju podrobneje spregovori o snovanjih regije, še posebej o nalogah, ki bodo letos prišle na dnevni red.

Tovariš predsednik, najbrž se strinjate s tem, da bi tokrat ne kazalo osvetljevati problemov, ki so se vgrajevali v oblikovanje in rast dolenske regije v preteklih letih, čeprav bo potrebno že doseženo omeniti vsaj mimogrede. Katerih vprašanj se bo vaša skupščina, dovolite, da rečemo tudi regija, lotila v letu 1975?

„Naj jih za začetek naštejemo: izdelava regionalnega prostorskega načrta za Dolensko, razvoj srednjega in višjega šolstva, delovanje regionalnih SIS, razvoj organizacij regionalnega pomena ter povezovanje sredstev in dela v regiji, pospeševanje manj razvitih občin in manj razvitih območij v regiji, razvoj dolenskega turizma, socialna politika.

Regionalni načrt srednjeročnega razvoja bi naj dobili do konca tega leta, v naslednjih dveh letih pa bi naj dobili načrt za obdobje do leta 1985. Izdelava tega načrta je gotovo najpomembnejša skupna naloga. Čeprav smo o tem že veliko govorili, se stvari niso kaj prida premaknile. Operativni delovni načrt je tu nujen, prav tako pa

se je treba dogovoriti, koliko denarja bodo v ta namen prispevale občine iz svojih proračunov.

SOLSTVU PREDNOST

V razvoju srednjega in višjega šolstva so kratkoročne in srednjeročne naloge, ki jih je treba upoštevati tudi v regionalnem razvojnem načrtu. Poglavitni problem so prostori, kadri in dijaški domovi. Seveda pa se bomo morali dogovoriti, kaj bomo pospeševali v regionalnem središču, se pravi v Novem mestu, in kaj v občinah.

Posebna skrb bo veljala OZD, ki so s svojo dejavnostjo že presegle lokalne oz. občinske meje. Take so: IMV, PTT, Novoles, Novoteks, Labod, GG, Elektro, KZ, Kolinska, Dana. Na regionalni ravni bomo morali spregovoriti o njihovih uspehih, problemih, težavah in programski usmeritvi. Tudi medobčinskim službam (UJV, Zavod za šolstvo, javno tožilstvo, sodišče ZD, inšpekcije, veterina, urbanizem) bo veljala naša skrb.

Načrtovanje posodobljenih in obnove magistrálnih in regionalnih cest je prav gotovo tudi

skupna naloga. Po mojem smo se glede tega do zdaj preveč zapirali v občinske meje in delali, kar in kolikor je kdo mogel. Tudi turistični razvoj ne gre v skladu s potrebami in možnostmi, predvsem pa manjka enoten pristop. Dolenska turistična zveza je bila do zdaj pri tem preveč osamljena.

Omenil bi še, da je nujen dogovor o pospeševanju manj razvitih območij v regiji (npr. Suha krajina, Trebeljansko). Slovenija bo kmalu dobila zakon, ki bo to urejal. Že zdaj pa verjamem, da bo poudarek v njem tak, da bo morala skrb za nerazvite preiti na združeno gospodarstvo.

Že na ustanovni skupščini ste poudarili, to pa ponovili tudi na dolenskem političnem aktivu, da uspehov ne bo, če naloge oz. dolžnosti ne bodo razdeljene in če ne bo sodelovanja z vsemi pomembnimi dejavniki v regiji, pri čemer ste gotovo imeli v mislih medobčinske družbenopolitične organizacije.

„Res je, vendar sem prepričan, da ima še posebno pomembno vlogo politični aktiv regije. Čeprav bomo imeli vsak svojo zadolžitev, bo uspeh manjši, če se ne bomo pravočasno in temeljito dogovorili, kaj in kako bo kdo deloval. Sleherni prestiž tega ali drugega foruma bo moral odpasti, obvladati bomo morali lokalne interese, premagati kratkovidnost in preračunljivost. Medobčinski organizmi bi ne smeli zavirati razvoja posameznih občin in območja, marveč vplivati, da bi bil ta razvoj vsestranski, enakomeren in hiter, kar do zdaj ni bilo vselej tako. Največji možen razvoj regije bomo po mojem dosegli le, če bomo v

prizadevanju gojili poštene in vzajemne odnose.“

NEZDRAVA KRATKOROČNOST

Ko omenjate lokalizem, velja gotovo to tudi za regijo, ki se tudi ne bi smela zapirati vase?

„Prav gotovo ne bi smeli videti le svojih smotrov, se pravi smotrov regije, marveč bomo morali okrečiti sodelovanje z drugimi, predvsem s sosednjimi regijami: zasavsko, ljubljansko in karlovsško. Delo bomo morali zastavljati tako, da bo v kratkoročnem in daljnoročnem obdobju v obojestransko korist. Ni vselej najboljšje, kar daje koristi za danes. Načrtovati in delati bomo morali tako, da bomo imeli kaj od tega, če tako povem, tudi jutri in pojutrišnjem.“

Sodelovanje s Posavjem je bržkone najbolj napredovalo, bolj od drugih regij, ki ste jih omenili. Katere stične točke ima Dolenska z njim?

„Kratko bi dejal, da so to vse naloge, ki jih vsebuje naš delovni načrt za letos, pa še kaj. Še posebej bi poudaril, da razvojni koncept Posavja za obdobje 1971 - 1985 sicer omenja sodelovanje z dolensko regijo, vendar podobe prave povezanosti, kot jo želimo v dolenski regiji, ne daje. Proces nadaljnega povezovanja in organiziranja med regijama bo moral dobiti prostor tudi v njihovih razvojnih načrtih. Naj mimogrede navedem, da imamo samo na področju združenega dela vrsto OZD, ki imajo svoje TOZD v Posavju, npr.: IMV, Labod, Kremen, Žito, Cestno podjetje, PTT, Pionir, Vodna skupnost in druge. Za smotrne, ekonomske in družbeno upravi-

Slavko Kržan

čene integracijske procese se bomo morali obojestransko še naprej zavzemati. Seveda je zelo pomembno, da se o vseh vprašanih sproti in dobro informiramo.

SOLSTVO: DOLENJSKO POSAVSKA SKRB

Skupna naloga je razvoj srednjega in višjega šolstva. Posavje je v tem organsko vezano na Novo mesto, posavske ustanove, kot so gimnazija v Brežicah, tehniška srednja šola v Krškem, trije poklicni šol itd., pa se prav tako „napajajo“ iz naše regije. Morda smo se tega premalo zavedali in morda šolstva zato nismo razvili, kakor bi bilo potrebno. Regiji se morata dogovoriti za ukrepe na te področju in se še posebej sporazumeti o tem, kako bosta prišli do prepotrebni dijaških domov.

V bančništvu se odločamo vsak po svoje: Posavje hoče svojo banko, Črnomelj se noče odreči svoji podružnici. Tre-

banjci se ob taki družbeni nagibajo k ljubljanski podružnici. Zdi se mi, da to ni dobro. Slovenski kapital bi se drugače vedel do v bančništvu povezane dolenske in posavske regije, kot pa se bo, če ostalo pri razdrobljenosti. Za konec bi omenil še dva področja, ki bi morali biti zanimata obe regiji. To sta kultura in turizem. Že to dobro, da ima vsaka občina preveč samosvoj načrt kulture razvoja, ker pri tem izostane skrb za dejavnost ustanove nespornega skupnega pomena (muzeji, galerije, spomeniki, narodni spomeniki, folklori itd.).

In še bi lahko naštevali. Vendar naj to misel strogo zavedati se moramo, da zdaj prav mi odgovorni za to da bo načrtovanje umno, strojno in dolgoročno. Ne smemo zgoditi, da bi enotno dolensko in posavsko območje razdrobljenost ter povzročili nepopravljivo škodo.“

OBVESTILO

NAROČNIKOM DOLENJSKEGA LISTA v Sloveniji sporočamo, da bodo polletno naročnino za prvo polletje začeli pobirati pismonoše prihodnji teden. Naročnina je ostala neizpremenjena in znaša 59,50 din za šest mesecev. Zamudnikom smo prišli tudi zaostanke in jih prosimo, da takoj poravnajo celotno dolžno naročnino, če želijo Dolenjski list še naprej nemoteno prejemati na svoj domači naslov.

NAROČNIKOM IZ VEN SLOVENIJE smo poslali položnice v Dolenjskem listu že pred tedni; prosimo jih, da čimprej pošljejo vsaj polletno naročnino, da bi jim domači tednik lahko v redu pošiljali še naprej.

NAROČNIKOM V TUJINI smo zadnje tedne pisali, kako je z njihovo naročnino. Prosimo jih, da pošljejo naročnino vnaprej do konca leta, bodisi z mednarodno pošto nakaznico ali s čekom v priporočenem pismu, lahko pa jo nakazujejo tudi na naš devizni račun (številka je objavljena vsak teden na 22. strani Dolenjskega lista, desno spodaj v okviru).

VSE NAROČNIKE, doma in na tujem, prosimo tudi ob tej priložnosti, da sami skrbijo za urejene odnose z upravo lista. Vsako spremembo naslova nam sproti javite, da v dostavi lista ne boste imeli neljubih zamud.

LEP POZDRAV vsem starim in novim naročnikom domačega tednika doma in na tujem!

UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

DELAVNI ŠKOCJANSKI PIONIRJI

Pionirji pionirskega oddelka OŠ Škocjan smo se v delovnem programu za letošnje leto odločili tudi za dve prostovoljni delovni akciji. Najprej smo pomagali vaščanom Klenovika pri gradnji vodovoda. Pri zasedanju jarkov smo delali res zagnano in smo kar tekmovali, kdo bo bolj priden.

Pozdravljena, domovina!

Pismo izseljenke, ki že 60 let živi v ZDA

Naj najprej poravnaj naročnino za Dolenjski list. Povedati moram, da sem že veliko let naročnica in mi je list zelo všeč, zato ne bi hotela biti brez Dolenjskega lista na svetu. Doma sem iz Zbur, vendar že več kot 60 let nisem bila tam; odkar sem zapustila domovino, živim v Ameriki in mi je Dolenjski list edina vez z domom.

Vedno z veseljem preberem, ko pišete, da dobro napredujete, odkar ste si priborili delavsko vlado. Šaj sama vem: če ta vlada ne bi bila dobra, je delavci ne bi podpirali.

Veliko pišete o vojni. Res, takrat so se dogajale strašne stvari. Groza me je, ko zvem, kako so belogardisti mučili in ubijali napredne ljudi, svoje slovenske brate in cele družine. Tu ni šlo za vero, kaj takega v imenu vere ne more nihče delati; tisti duhovniki, ki so tako početje podpirali ali pa se ga celo udeleževali, pa se morajo sramovati do konca življenja. Prav je, da pišete o teh stvareh.

Takoj po vojni me je zelo zanimalo, kaj je novega v domači vasi in okolici, pa nisem nikakor mogla nič izvedeti. Sedaj pa v Dolenjskem listu berem, kaj se je zgodilo s Klevčevim in njegovimi zadnjimi lastniki Ulmi. Ko sem jaz odšla v Ameriko, je bil lastnik še Jombart. Spominjam se, da je takrat vas imela zelo lepo in veliko gmajno. Na veliki ponedeljek se je vsa vas zbrala na gmajni, črednik pa je nanjo nagnal še vsa živino. Tega dne smo se veselili zlasti mladi, saj je bilo res lepo. Klevčevski pa je

kar naprej hodil v Mokronog in hteval, da morajo gmajno razdeliti, da bo tudi on dobil parcelo in svoje dosege!

Leta 1909, ko sem bila jaz v Ameriki, so vse kmetje iz Zbur prišli v Mokronog, da bi podpisali. Kmetje, nevedni, da so se podpisali. Naslednje leto pa so že prišli birčiči in začeli razdeljevati gmajno. Seveda je Klevčev dobil lepo parcelo. Šele sedaj so kmetje zavedeli, kaj so stvorili, naj pa sedaj gonijo živino pač na svoj dom.

Kaj se je potem zgodilo, pa Vendar je prišel čas pravice, saj bogati klevčevski vsi izselenci prav je tako! V tem stoletju je narod že veliko obrnilo na noge. Prepričana sem, da bo vedno bolj saj se svet mora razvijati tako, da delavčev življenje vedno bo boljše.

JOSIFINA BREZOVŠEK
8620 Benet, Pennsylvania

V Kanadi spet smrtna kazen!

V Kanadi se nekateri pogosto da bi ponovno uvedli smrtno kazen. Predvsem si za to prizadevajo organizacije policijskih sil v različnih mest, predvsem v pokrajini na vzhodu, kjer pred nedavnim ubitva dva mlada policija trdi, da po vsaj dveh mladih narašča in da ga je treba z kaznimi izkoreniniti.

Nasprotno pa mislijo predvsem federalne vlade, da prostotno ni potrebna, češ da nas smrti nasilja ne sme plašiti. Smrtna kazen v Kanadi spet ni bila uradno odpravljena, če se že leta ni uporabljala. Zato nekateri pripravi, da bi ponovno uvedba bila učinkovito sredstvo ljudi odvračala od hudih kriminalnih prestopkov.

Strokovnjaki pa so drugačno mnenja. Ti so prepričani, da se čajočega kriminala ne smemo sojati točno od drugih državnih problemov in težav. Naravnost kriminal ima vzroke v napredni današnjih družbenih sistemih, se je treba najprej boriti proti vzroke, če hočemo, da bo kriminal smiseln in učinkovit.

Doslej najuspešnejše leto

V gradivu za bližnji 12. redni zbor DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE NOVO MESTO je posebno poglavje namenjeno pregledu uspehov denarnega varčevanja. V njem je najbolj razveseljiva trditev, da so napor in sredstva, vložena v propagando za nadaljnji razvoj denarnega varčevanja, obrodila prav v letu 1974 največji letni uspeh od obstoja DBH! Sredstva hranilnih vlog so v minulem letu povečala za 34,13 odst., število vlagateljev pa za 19,11 odst.

Doseženi uspeh nam med drugim pove, da je DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA s tem že izpolnila pretežni del planiranih povečanih sredstev, zbranih od prebivalstva po načrtu svoje poslovne politike za 1974 in 1975: s tem, da je že do konca 1974 zbrala kar dobrih 80 odst. predvidenih novih sredstev za dve leti, je izdatno pripomogla k boljši likvidnosti banke in gospodarstva na svojem območju. Spričo takega uspeha je moč predvidevati, da bo ob upoštevanju vseh činiteljev lahko dosegla približno tak uspeh tudi letos.

Uspehi so torej okronali številna prizadevanja na področju splošnega varčevanja. Banka je tej nalogi posvetila veliko skrb: spodbujala je varčevanje prebivalcev, povečala je število podjetij, kjer izplačujejo osebne dohode na hranilne knjižice banke, lotila pa se je tudi organizacije mladinskega in pionirskega varčevanja. Žazivele so prve pionirske hranilnice v osnovnih in drugih šolah (Krško, Metlika, Grm v Novem mestu, Trebnje in Posebna šola v Šmihelu). Pri slednjih je vzgojni pomen pionirskih šolskih hranilnic seveda veliko pomembnejši kot denarni priliv, toda prav za vzgojo tudi gre, saj je treba načrtovati varčevanje za leta vnaprej.

Govorica številka naj tudi tokrat pove svoje:

— v začetku 1974 je imelo 47.148 vlagateljev pri DBH 127.960.000 din hranilnih

vlog, konec decembra 1974 pa je imela DBH že 171.638.000 din vlog od 56.158 vlagateljev.

— Povečanje v letu dni znaša potemtakem: 43.678.000 dinarjev ali 34,19 odst., število vlagateljev pa je naraslo v istem obdobju za 9.010 ljudi ali za 19,11 odst.

— Od skupnih hranilnih vlog je bilo konec leta vlog na vpogled (avista vlog) za 150.858.000 din; med letom so se povečale za 40.566.000 din ali za 36,78 odst.

— Vezanih hranilnih vlog je imela DBH v začetku 1974. leta 17.670.000 din, konec leta pa že 20.783.000 din ali 3,113.000 din več (17,62 odst.).

Med letom so bančne enote DBH opravile pri hranilnih vlogah 192.374 vplačil in 181.005 izplačil. V primerjavi z letom 1973 se je število vplačil lani povečalo za 54.849 vknjižb ali za 39,8 odst., število izplačil pa za 58.310 ali 47,5 odst.

Razen bančnih enot so zbirale in nudile hranilne vloge za DBH tudi 32 pošte PTT podjetja Novo mesto in 7 organizacij združenega dela s 15 vplačilnimi in izplačilnimi mesti. Na območju banke je zdaj že 54 mest, ki so na voljo vlagateljem za bančne usluge.

— Lani se je 23 delovnih organizacij v 4 občinah na novo odločilo izplačevati osebne dohode zaposlenim na hranilne knjižice. Zdjaj že 43 delovnih organizacij izplačuje del ali celoten OD na hranilne knjižice: tu je zbranih 18.660 zaposlenih, od katerih je na novo začelo varčevati samo lani 7.167 delavk in delavcev iz 23 podjetij in ustanov.

Tako zbrane hranilne vloge so se lani povečale od 20.865.000 din na 49.409.000 din ali za 28.544.000 din (skok za 136,8%). Načrt DBH: prej ali slej naj bi 90 odst. vseh zaposlenih na območju banke prejemalo celoten OD ali njegov večji del na hranilne knjižice.

kultura in izobraževanje

Mlada poreda

Ob drugem literarnem polodnevju učencev iz dvanajstih osnovnih šol novo-meške občine, ki ga je ZKPO priredila 14. marca v Škocjanu, bi najprej dejali to, da smo spet doživeli srečanje z neposredno otroško iskrenostjo, prizadetostjo in precejšnjim darom za opazovanje. Hkrati pa je vsaka taka prireditev nov dokaz za to, da pripovedna in izpovedna moč slovenske besede še dolgo ne bo izgubila svojih občudovalcev. Prav je, da pri najmlajših to še posebej poudarimo.

Seveda bi ob besedilih, ki so jih brali Staša Vovk, Božena Petrov in Jože Falkner, člani novomeškega amaterskega gledališča, ne mogli govoriti kot o izbranih literarnih tekstih, saj tega od mladih ne moremo niti pričakovati niti zahtevati. Kljub temu pa lahko pri tem ali onem peresu že govorimo o „žilici“, se pravi o daru za pisanje, o nečem, kar pomeni več kot odlična šolska naloga. Seveda je pot do „cilja“ še daleč, vodi skozi učenje, branje in trdo delo, precej bolj trmovo, kot je videti na začetku. Vendar pogum velja in mladi so ga tako vselej polni!

Sicer bi lahko o teh pesniških in proznih poskusih rekli, da so jih pisali otroci, ki včasih že kar z moškimi očmi motrijo svet okrog sebe in gledajo v jutrišnji dan. O tem govorijo vsi zapisi o vojni, Vietnamskih brez maha in lepega sna, o srečavanjih s smrtjo, pa tudi o vseh drugih lepih in nelepih doživetjih, ki potiskajo mladim peresa v roke. Kot smo rekli, za zdaj se ne znajo vsega tako povedati, da bi bili do pičice prepričljivi. Bo pa prišlo tudi to z zorenjem, če bodo šli skozi življenje z odprtimi očmi in z nezatisnjenimi ušesi.

I. ZORAN

„LIPA“ NAPOVEDUJE

Koprska založba „Lipa“ bo izdala tudi letos več slovenskih izvirnih in del. Med drugim bodo izšla lepopisna dela Branka Hofmana, Miroslava Matevskega (makedonskega pesnika), Pavleta Zidarja, Alojza Režiča, Vitomila Zupana, Saša Vuge in drugih. 30-letnico osvoboditve bo založba počastila z izdajo razprave „Morarodum“, Jurancičeve in Poljanske svetovno vojno, nadalje bo izšla razprava Mirka Koršiča o položaju gospodarstva ob slovenski obali in več drugih zanimivih del.

Mali kulturni barometer

JUGOBANKA RAZSTAVIŠČE – V prostorih Jugobanke v Ljubljani se je zvrstilo že običajno predstavljajo slikarji Rati-Božnov.

KNJIGA O SLOVENSKEM VER-NUZU – Partizanska knjiga je ponatis-leta 1939 vzbudila veliko pozornost med slavisti in jezikoslovci, saj je prva postavila temelje slovenskega verzoslovja.

NAŠE NADALJEVANKE V AMERIKI? – Med obiskom Terren-za Cathermana, novega svetnika za kulturo ameriške ambasade v Beogradu, v ljubljanski RTV je pogovor-čeval tudi na to, da bi na ameriški TV predvajali tudi jugoslovanske na-

Z recitala v osnovni šoli Škocjan: Jože Falkner bere dela mladih literatov iz novomeške občine. (Foto: S. Mikulan)

SLAB OBISK NA OTVORITVI V NOVEM MESTU

Kulturni (ali politični) minus?

V Dolenjski galeriji razstavljajo do 30. marca akademski slikarji iz Ljubljane: Milena Usenik, Emerik Bernard in Bogoslav Kalaš

Akademski slikarji Milena Usenik, Emerik Bernard in Bogoslav Kalaš, o katerih pravi kritik Aleksander Bassin, da so prepozno stopili iz anonimnosti, razstavljajo od prejšnjega četrtka svoja dela v Dolenjski galeriji, vsak deset del.

Kot je v katalog zapisal Bassin, so slikarji predstavniki treh značilnih sodobnih umetniških tokov. Pri tem je za Usenikovo značilna popartovska figuralika, prepeta z idejnostjo nove figuralike, Bogoslav Kalaš raste vzporedno s fotografsko zasnovano v obnovo slike, medtem ko je za Bernarda značilno iskanje

Z razstave v Dolenjski galeriji: eden od desetih kolažev (na akrilu) Emerika Bernarda.

v prenovitvi klasičnega kolaža, asemblaža – sestavljenke v vsebinskem in oblikovnem pomenu. Usenikova in Bernard ustvarjata na akrilu, Kalaš pa uporablja barvni in črno-beli sitotisk ter tonsko in barvno aerografijo.

podčrtano

Ob vesteh, ki prihajajo iz srednjih šol, ne moremo biti mirni. Premalo je učilnic in učiteljev (razen na oddelkih za vzgojo kmetijev), elektrotehnikov, medicincev, konfektionarjev in kovinarjev. Stotine učencev, ki bodo letos končali osnovno šolo, bodo jeseni ostale na cesti, če ne bomo dovolj hitro poskrbeli za dodatni izobraževalni prostor.

Ta vprašanja je pred kratkim načela tudi komisija za izobraževanje pri medobčinskem svetu ZK za Dolenjsko. Podprla je prizadevanja, da bi perča vprašanja srednjih in poklicnih šol uredili hitro in učinkovito. „Pritisk“ je tak, da bo v Novem mestu nujno že jeseni odprti tri splošne in dva oddelka pedagoške gimnazije, oddelk splošne gimnazije pa tudi v Črnomlju. Ekonomska srednja šola v Novem mestu bo morala dobiti dva oddelka, čnega pa naj bi odprli v Črnomlju.

Pri novomeškem Zavodu za izobraževanje in produktivnost dela naj bi poleg tega ustanovili center srednjih šol za izobraževanje bodočih gradbenih, lesnih, kemijskih in strojnih tehnikov. Nov bi bil oddelk za šolanje elektromehanikov in elektroinstalaterev. V Novem mestu naj bi ustanovili še pedagoški center, kjer bi se sedanji oblikam izobraževanja pridružil študij za predmetne učitelje in vzgojitelje.

Le premik?

Stališče medobčinske partijske komisije pravi, naj bi se novomeške srednje šole bolj povežale med seboj. Pobuda za to ni nova, vendar se do zdaj z njo ni nihče resneje ukvarjal.

Slej ko prej kaže, da bomo na Dolenjskem problematiko srednjega šolstva naposled le začeli reševati tako, kakor velevajo tudi zdajšnja prizadevanja v regiji. Skupnost dolenjskih občin je dala to področje na prvo mesto v svojem programu, prav tako je bila beseda o tem na sestanku dolenjskega in posavskega političnega akta.

J. JUST

ZBIRAJO ZA ZUPANČIČEV MUZEJ

Za odkup in načrtno preureditev rojstne hiše pesnika Otona Zupančiča na Vinici v kulturni hram oziroma muzej so učenci osnovne šole v kKočevju do zdaj zbrali 1.340 din. Denar v ta namen bodo pionirji zbirali še do konca marca.

ŠTUDIČARJI „TAJNO DRUŠTVO PGC“

Dramski krožek na osnovni šoli v Kočevju šteje 40 članov. Pred kratkim je vodstvo prevzel študent igral-ke akademije Joško Horvat. Člani so se navdušili za igro „Tajno društvo PGC“, narejeno po Ingoučevi mladinski povesti. Krstna predstava bo maja v Kočevju, nato pa bodo z igro gostovali tudi v drugih krajih.

Na otvoritvi, kjer je pel pionirski pevski zbor osnovne šole Katja Rupena, se je zbrala silno majhna peščica obiskovalcev – pravo nasprotje nekaterim drugim prireditvam, ki so se v zadnjem času zvrstile v tem umetnostnem hramu, in resno opozorilo Novemu mestu, naj s tako klavrnostjo v prihodnje umetnikov ne sprejema. Ker je razstava posvečena mednarodnemu dnevu žena, pomeni tako pičila udeležba na otvoritvi ne le slab odnos do kulture in umetnosti, marveč še bolj slab odnos do ženskega praznika. (Bi bil morebiti obisk boljši, če bi bila pod točko „razno“ požrtija?!)

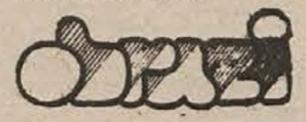
I. Z.

NA VINICI CELODNEVNA ŠOLA: Ne pred letom 1977!

Anton Troha: »Računamo, da bo za dograditev šole potrebno odšteti staro milijardo.«

V Beli krajini zorijo možnosti za uvedbo celodnevne šole v Semicu in na Vinici. Predlagali so, naj bi viniška šola začela delati po novem že v tem šolskem letu. Tega pa niso storili, ker bi morali v celoti izseliti malo šolo in otroke voziti v Lipo.

timi leti pa jih je bilo vpisanih 486. Število otrok v mali šoli se je v zadnjem času tako povečalo, da spet upajo na boljše. „To je tudi že neposreden vpliv Novoteksove tovarne, kjer je zaposlenih 48 staršev šolo-obveznih otrok iz naše krajevne skupnosti, medtem ko je vseh staršev, ki imajo otroke za šolo, 222,“ postre-

„Kadrovskih težav ni, je pa stiska s prostori,“ meni ravnatelj Anton Troha. Šola potrebuje za prehod na celodnevno kar osem novih učilnic in telovadnico. Vse to naj bi zgradili do leta 1977. Gradbene načrte pravkar dokončujejo, nihče pa še ne ve, kje bodo dobili staro milijardo za zidavo. Čeprav za zdaj slabo kaže z denarjem, upajo, da programa za prehod na celodnevno šolo le niso napravili zaman.

Kako na tesnem so s prostori, pove tudi podatek, da imajo v podaljšanem bivanju samo 40 učencev. Potreb po takem varstvu je kajpak več, povečale pa se bodo v bližnji prihodnosti.

Viniško šolo obiskuje letos 307 učencev, pred pre-

Anton Troha: „Pred letom 1977 ne računamo na prehod na celodnevno šolo.“

že s podatki Troha. Isti podatki tudi kažejo, da je 167 očetov in 250 mater, katerih otroci so že ali pa še bodo viniški učenci, za zdaj še brez zaposlitve.

I. Z.

Visoko šolstvo - brez napak?

Predlog novega zakona o visokem šolstvu je izdelan, in če bo sprejet, se visokemu šolstvu obeta manj pomanjkljivosti

„Nekatero pomanjkljivosti visokega šolstva na Slovenskem so se pojavile že pred desetimi leti in se do sedaj samo stopnjevale, še posebno zato, ker se je število študentov podvojilo, vsebine in oblike študija pa so ostale iste,“ je poudarila Ela Urlih-Antena, republiška sekretarka za prosveto in kulturo, v pogovoru z novinarji o predlogu novega zakona o visokem šolstvu, ki je bil 13. marca v Ljubljani.

Novi zakon (pripravljali so ga dve leti) naj bi bil po obravnavi v republiški skupščini na prvi aprilski seji sprejet v prihodnjih mesecih. Osnovni namen zakona, ki ureja sistem visokega šolstva in se sklada z določili nove ustave, resolucijami X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS ter izhaja v prvi vrsti iz potreb in zahtev sodobnega visokošolskega študija, je doseči večjo demokratizacijo, premagovanje zaprtosti in povezovanje visokošolskih ustanov z združenim delom. Dejstvo je, da se visoko šolstvo prepočasno prilagaja zahtevam družbenega razvoja nasploh.

V zadnjih letih ni bilo načrtnega usmerjanja v študij, zato v neskladju z družbenimi potrebami odpade 51 odst. študentov na družboslovne vede in samo 49 odst. na tehnične.

Neustrezna interesom delavskega razreda je tudi regionalna in socialna struktura študentov. Tako pride na primer na 1000 prebivalcev v občini Ljubljana-Center 41 študentov, v občini Lendava pa samo dva. Samo 15 občin je nad poprečjem 9 študentov na 1000 prebivalcev. V visokošolski študij je vključenih samo 25 odst. delavskega porekla in le 6,3 odst. kmečkega. Izredno dolg je čas študija, temu primerno slab tudi uspeh, v vzgojno-izobraževalnem sistemu pa je precej zastopljen izredni študij. Visoko šolstvo že dolgo ne more zadovoljiti kadrovskih po-

treb, zato je izobrazbena struktura v gospodarstvu precej zaskrbiljoča. Nad 80 odst. delavcev v gospodarstvu ne presega nižje strokovne izobrazbe in samo 2,4 odst. jih ima visoko izobrazbo.

Namen novega zakona je odpraviti vse omenjene pomanjkljivosti. Ob do sedaj zanemarjeni marksistični vzgoji novi zakon opredeljuje, da mora visoko šolstvo na osnovi sodobne znanosti ter teorije in prakse marksizma in samoupravnega socializma oblikovati družbeno aktivnega strokovnjaka.

D. RUSTJA

pedagoški kotiček

„EKSPRESNO“ OCENJEVANJE

V praksi se zadnje čase uveljavlja posebna oblika „ekspresnega“ ocenjevanja. Učenci ne vedo ne kaj ne kdaj. Učitelj jih nepričakovano preseneti z nalogo, ki po kakovosti in obsegu ustreza šolski nalogi, in jim da na voljo 10 do 20 minut časa. Po napovedanem času ne glede na to, koliko učencev je nalogo končalo, pobere liste in jih oceni. Ocene vpiše v redovalnico, čeprav je veliko negativnih, učence pa obsuje z očitki, da nič ne znajo...

Zakaj zahteva pedagoška služba učno pripravo za vsako učno uro tudi od tistih učiteljev, ki poučujejo en sam predmet? Mar res lahko zahtevamo od učencev, da bodo vsak dan enako dobro pripravljene za šest predmetov in da bodo v 10 minutah pokazali svoje znanje? Če bi nalogo napovedali, bi učence motivirali za učenje... tako bi postalo ocenjevanje pedagoško sredstvo za uresničitev učnih smotrov.

Ali ni smoter vsega šolskega dela, da učenec zna, da se uči?

Mira Cencič v Prosvetnem delavcu 28. II. 1975, str. 3.

DELO IN ALKOHOL

Nekaj pa lahko takoj pribijemo: človek, ki ima rad delo, ki ceni čas, si ne bo zlepa privoščil posedanja in popivanja, saj vendar s tem zapravlja čas in se onesposablja za delo, da drugih reči, ki spremljajo alkoholiziranost, tokrat ne omenjamo.

Dr. Janez Rugelj v reviji Dan 1975, št. 2, str. 21.

KDO LAHKO POSTANE ALKOHOLIK?

Vsakdo, razen popolnih abstinentov. Isti avtor na navedenem mestu

SLIKE OBEH ŠUBICEV V SEVNICI

Minuli torok so v galeriji na sevniskem gradu odprli razstavo del Janeza in Jurija Šubice iz zbirke Narodne galerije iz Ljubljane. Janeza Šubice predstavlja 21 del, Jurija pa 14. Razstava bo v Sevnici do 6. aprila. Galerija je odprta vsak dan od 10. do 12. in 16. do 18. ure. Po otvoritvi razstave je oktlet Gallus v Lutrovski kleti izvedel koncert.

RECITAL IN RAZSTAVA OB 60-LETNICI POETA

Novomeška podružnica slovenskega Slavističnega društva bo priredila 28. marca ob 19. uri v prostorih Študijske knjižnice Mirana Jarca literarni večer in knjižno razstavo, posvečeno 60-letnici pesnika, pisatelja, publicista in urednika Jožeta Dularja, ki živi in dela v Metliki. Jubilant, rojen v Vavti vasi, se je uveljavil zlasti kot pripovednik ljudi in življenja ob Krki.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

PROSTA
DELOVNA MESTA!

„BETI“ – METLIKA
TOZD KONFEKCIJA MIRNA PEČ
Komisija za kadre in medsebojna razmerja

zaradi povečanja proizvodnega programa
razpisuje

40 PROSTIH DELOVNIH MEST
STROJNE ŠIVILJE

Pogoj:
– KV šivilja
– 8 razredov osnovne šole

Pismene prijave pošljite na gornji naslov v roku 14 dni po
objavi.
Kandidatnje bodo o izbiri obveščene osem dni po odločitvi
pristojnega organa.

PROSTO DELOVNO MESTO!

OSNOVNA ŠOLA DR. IVAN PRIJATELJ
SODRAŽICA

razpisuje delovno mesto

TAJNIKA
s polnim delovnim časom.
Kandidat mora opraviti trimesečno poskusno dobo.

Pogoj: dokončana srednja šola administrativne smeri.
Razpisni rok traja do 1. 5. 1975.

LICITACIJA!

DES TOZD ELEKTRO NOVO MESTO

razpisuje
JAVNO LICITACIJO
za prodajo naslednjih motornih vozil:

1. Campagnola – letnik izdelave 1964 – v voznem stanju
2. Campagnola – letnik izdelave 1964 – v voznem stanju
3. Citroen, dostavni – letnik izdelave 1969 – v nevoznom stanju
4. TAM 4,5 t – letnik izdelave 1965 – v voznem stanju
5. Combibus TAM – osebni – letnik izdelave 1964 – v voznom stanju
6. Combibus TAM – osebni – letnik izdelave 1964 – v voznom stanju.

Javna licitacija bo v torek 25. marca 1975 ob 10. uri na
upravi TOZD Elektro Novo mesto, Ljubljanska c. 3.
Interesenti si vozila lahko ogledajo na RTP v Bršlinu. Vse
informacije pa dobijo na upravi TOZD.

PROSTO DELOVNO MESTO!

„KOVINAR“
– SPLOŠNO KOVINSKO PODJETJE
ČRNOMELJ

RAZPISUJE
delovno mesto

KUHARICE IN SNAŽILKE

Za to delovno mesto je zaželeno KV kuharica ali vsaj z nekaj
prakse.

Nastop službe možen takoj, ali po dogovoru.
Pismene ponudbe pošljite v 10 dneh po objavi razpisa na
upravo podjetja.

TEHNIČNI PREGLEDI
TRAKTORJEV

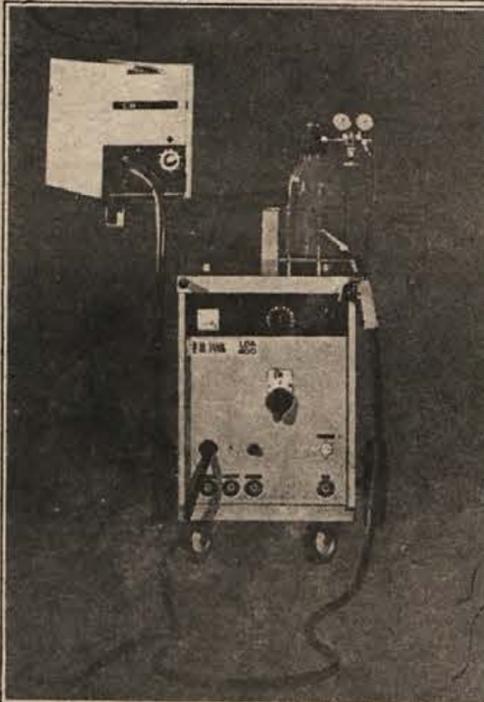
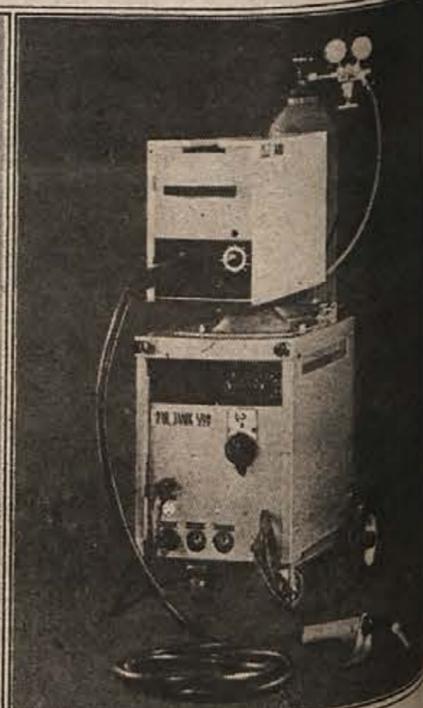
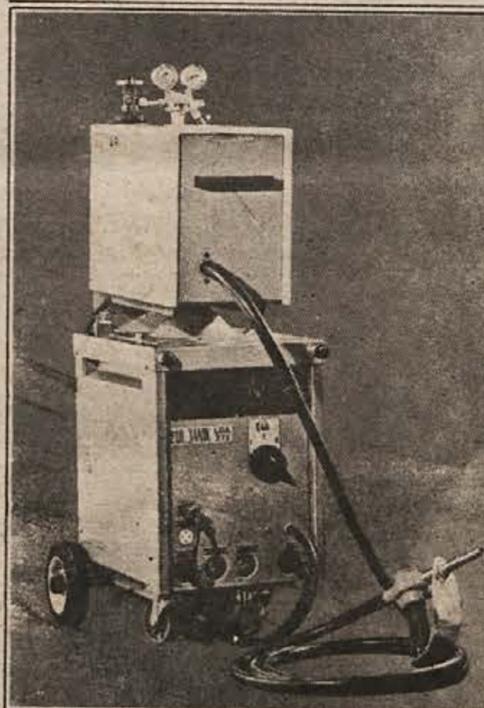

Komisija za tehnične preglede pri
SGP PIONIR, TOZD MEHANSKO
KOVINSKI OBRAT
NOVO MESTO

sporoča lastnikom TRAKTORJEV v občinah NOVO
MESTO, TREBNJE, ČRNOMELJ in METLIKA, da bo opravljala
TEHNIČNE PREGLEDE po naslednjem razporedu:

20. 3. 1975 v SENTJERNEJU	od 7. do 17. ure
21. 3. 1975 v ŠKOCJANU	od 7. do 17. ure
24. 3. 1975 v ŽUZEMBERKU	od 14. do 19. ure
25. 3. 1975 v VELIKI LOKI	od 14. do 19. ure
26. 3. 1975 v MOKRONOGU	od 7. do 17. ure
27. 3. 1975 v ČRNOMELJU	od 7. do 17. ure (pri KZ)
31. 3. 1975 v METLIKI	od 7. do 17. ure
- (TGP v Rosalnicah)

A 10-275 naprava za polavtomatsko
varjenje A 10-275 in A 10-400

A 10-275 uređaj za poluavtomatsko
zavarivanje A 10-275 i A 10-400

je naprava
za ekonomično polavtomatsko varjenje in je
izpopolnjena, zato ima še večje zmogljivosti

Serijske naprave z oznako A 10 predstavljajo naprave za
polavtomatsko varjenje v zaščitni atmosferi plina.
Izpopolnjena naprava A 10-275 omogoča hitro in
zanesljivo varjenje tankih in debelejših metalov
z uporabo elektrode premera do 1,2 mm.
A 10-275 omogoča visoko proizvodnost s širokim
delovnim obsegom;
je vsestransko uporabna naprava,
stroški vzdrževanja so nizki ter je zato
koristna investicija
za vsako delavnico; zaradi posebne lahke pisane
je pripravna in omogoča hitro delo ob minimalnem
zagrevanju. Celotna naprava je na vozičku
s štirimi kolesi.

VSESTRANSKO — PRIPRAVNO — EKONOMIČNO
Brodogradilište, tvornica dizel motorov i tvornica
električnih strojeva i uređaja — Pula

P. P. ŠTEV. 208, TELEFON: CENTRALA (052) 24-100
TELEX: 25 252 YU ULJTES

ULJANIK

POHIŠTVO
vnobas
BANJA LUKA

NA PRODAJNI RAZSTAVI
V SALONU POHIŠTVA
TP POSAVJE V BREŽICAH IN
DVORANI TVD PARTIZAN V KRŠKEM
OD 24. MARCA DO 12. APRILA 1975
KREDIT NA 18 MESECEVI
5% POPUST

Sodražani v gosteh tesno izgubili

Novomeščani so prvenstveno tekmo izgubili - Uspela revanša Kočevjarjev

V 12. kolu republiške namiznoteniške lige za moške so Novomeščani prvenstveno srečanje izgubili doma, igralci Sodražice v gosteh, namiznoteniški igralci Kočevja pa so dosegli pomembno zmago v srečanju z Metličani.

NOVO MESTO - TRIGLAV 3:5

Tokrat so v Novem mestu gostovali igralci Triglava, četrtovrstični na lestvici. Kljub visoki uvrstitvi se Kranjčani v Novem mestu niso izkazali. Novomeščani so nastopili s pomlajeno ekipo - tokrat je nastopil mladenec Žigante.

Najboljši mož dvoboja je bil nedvomno Novomeščan Marjan Somrak, ki je premagal vse tri nasprotnike. Toda za več kot časten poraz je bilo to premalo, saj so vsi trije Kranjčani z ostalima dvema Novomeščanima dobro igrali in dosegli pomembno zmago.

Rezultati: Žigante - Starc 0:2, Somrak - Novak 2:1, Zabkar - Marušič 0:2, Somrak - Starc 2:0, Žigante - Marušič 0:2, Zabkar - Novak 0:2, Somrak - Marušič 2:1, Zabkar - Starc 0:2.

JESENICE - SODRAŽICA 5:4

Sodražani so v 12. kolu II. slovenske lige zahod gostovali na Jesenicah. Po dramatičnem boju so dvoboj izgubili s 5:4. Povedli so gostje in vodili vse do 4:3, nato pa sta Jeseničana premagala Lovrenčič in Gašperiča in poraz spremenila v zmago. V srečanju z Jesenicami se je izkazal predvsem Mrgolec, ki je premagal vse tri domače igralce.

T. JORAS

KOČEVJE - BETI 5:3

Z zanesljivo igro so se namiznoteniški igralci Kočevja gostom iz Metlike oddolžili za jesenski poraz. Najprej sta se pomerila Adlešič in D. Pezelj. Gost je zmagal, nato pa je Osterman premagal Kovačiča in Obranovič Uhlja. Osterman je nato še enkrat zmagal, Uhlj pa je rezultat znižal. Ponovno je zmagal Uhlj, Kovačič z Obranovičem izgubil in v odločilnem srečanju je Osterman premagal najboljšega gosta Uhlja 2:1.

KAMNIK - KOČEVJE 1:5

Nogometaši Kočevja so v Kamniku dosegli izredno dragoceno zmago, ki predstavlja lep in tudi nepričakovan uspeh. V pokalni tekmi so pred 200 gledalci premagali Kamničane z visokim rezultatom. V prvem polčasu sta si bili ekipi izenačeni, v drugem delu pa so se Kočevjarji razigrali in dosegli štiri zaporedne zadetke. V naslednji pokalni tekmi se bodo nogometaši Kočevja pomerili z enajsterico vrhunskega Usnjara.

Zadetek za goste so dosegli Kopač (3), Kozic in Arko (po enega). Z. F.

KRŠKO - Smučarski klub Krško je konec februarja pripravil za svoje člane smučarski izlet na avstrijski Katschberg (od 27. februarja do 2. marca). Vreme je bilo smučarjem naklonjeno, tako da je bilo 57 smučarjev zelo zadovoljnih z izletom. (G. R.)

NOVO MESTO - Prejšnji teden so imeli člani novomeškega kolesarskega društva redno sejo. Na njej so se pogovarjali o pripravah tekmovalcev, o nabavi nove opreme, ureditvi garaže in o pripravah na prireditev dirke „Okoli Grma“. (J. T.)

1. KOLO 30. MARCA

V nedeljo, 30. marca, se bodo v prvem kolu dolenske rokometne lige pomerile naslednje ekipe: Semič - Črnomelj, Sentjernej-Dobrepolje, Krka (Novo mesto) - Ribnica, Višnja gora - Kočevje, Ponikve - Šmarje, Grosuplje - Sodražica in Cerklje - Gradišče. Z. F.

RIBNICA - SODRAŽICA 10:13

V prijateljski trening tekmi sta se pomerili ženski vrsti Ribnice in Sodražice. Gostje so bile boljše in so zaslužno zmagale s tremi goli razlike. (M. G.)

TREBNJE: ZLATO PUŠČICO OSVOJIL FRANC CUGELJ

Prejšnji teden je bilo na strelišču v Trebnjem občinsko strelsko prvenstvo, na katerem so se tekmovalci pomerili za zlato puščico. Nastopilo je 50 strelcev, puščico pa je osvojil član SD Trebnje Franc Cugelj.

Vrstni red: 1. Franc Cugelj (SD Trebnje) 528, 2. Mirko Hrovat ml. (SD Mokronog) 526, 3. Franc Lavrinšek (SD Mokronog) 486, 4. Sandi Leskovec (SD Matija Gubec) 478, 5. Franc Florjančič (SD Mokronog) 475, 6. Matevž Markelj (SD Matija Gubec) 469, 7. Janez Lenič (SD Matija Gubec) 456, 8. Igor Lenardič (SD Matija Gubec) 463 idr.

Občinsko prvenstvo je bilo tudi tokrat zelo dobro pripravljeno. Še enkrat pa se je pokazalo, kako se mašuje nenačrtna gradnja. Trebnjsko strelšče namreč nima čakalnice niti dovolj strelskih mest, zato se je tekmovalce močno zavleklo. Kljub dobri organizaciji tekmovalca so bili nekateri strelci nezadovoljni in prav v tem je vzrok, da se strelstvo v občini tako počasi razvija. J. H.

V DOLENJSKI ROKOMETNI LIGI NARED

Pred kratkim je imelo vodstvo dolenske rokometne lige sestanek, na katerem so se dogovorili o načinu tekmovalca v letošnjem tekmovalcu. V ligi je trenutno 14 klubov. Če se bo k tekmovalcu pripravilo še več ekip, bodo dolensko ligo razdelili na dve skupini - A in B.

Dogovorili so se, da bodo s prvenstvenimi srečanji fantje pričeli 30. marca, dekleta pa 13. aprila. Vse ekipe, ki bodo nastopile v dolenski rokometni ligi, bodo morale poskrbeti za pionirske vrste, ki bodo igrale prvenstvena srečanja lige v predtekmah. Na ta način želi vodstvo dolenske rokometne lige raketno na Dolenjskem še bolj razmahniti.

Ker je na Dolenjskem vse več ekip, ki želijo nastopiti v dobro organizirani ligi, je vodstvo poskrbelo tudi za sodniški kader. Po teoretičnih tečajih bodo vsi kandidati opravljali še praktični del izpita 22. marca, ko bodo v Ribnici organizirali turnir, na katerem bodo nastopila nekatera moštva iz dolenske rokometne lige.

KAJ, KJE, KDO?

V 13. kolu republiške namiznoteniške lige za moške bodo Novomeščani gostovali v Lendavi, igralci Sodražice pa bodo doma po vsej verjetnosti osvojili nov par točk. V slovenski odbojarski ligi za ženske bodo v Novem mestu gostovale igralke Jesenic, Novomeščani pa bodo gostovali v Kamniku, kjer bi morali premagati slabe domače igralce.

V soboto sta se v Trstu pomerili v hitrostnem plavanju s plavutmi reprezentanci Furlanije-Juljske krajine in Slovenije. Na sliki: članica slovenske reprezentance Angela Fonda, ki je v disciplini 100 m potapljanje brez težav osvojila prvo mesto in zlato odličje.

V Trstu zmagala ekipa Slovenije

Na mednarodnem dvoboju so slovenski plavalci osvojili dva pokala

V soboto, 15. marca, je bilo v Trstu v 33-metrskem mestnem zaprtem bazenu mednarodno srečanje v hitrostnem plavanju s plavutmi. Med 11 ekipami iz Slovenije in Furlanije-Juljske krajine so nastopili tudi plavalci novomeškega kluba za podvodne aktivnosti.

Organizatorji mednarodnega prijateljskega pokalnega srečanja so sprva nameravali pripraviti trobojni prvenstveni dvoboj med izbranimi vrstami Koroske, Furlanije-Juljske krajine in Slovenije. Ker Koroski na tekmovalcu niso prišli, so srečanje - ogledalo si ga je okoli 150 gledalcev - spremenili v zanimiv dvoboj slovenskih in italijanskih plavalcev.

Slovenski so v Trstu dokazali, da so v novi športni vrsti, ki so jo italijanski plavalci sprejeli pred kratkim, precej boljše od gostiteljev. Tako smo bili v glavnem priča zanimivim tekmam med slovenskimi reprezentantami, kjer so se Novomeščani še enkrat izkazali.

Krka I prvak

Na novomeškem kegljišču Gorjanci na Loki sta prejšnji teden odigrali zadnje kolo v dolenski zimski kegljski ligi tudi obe ekipi novomeške Krke.

Kot je bilo pričakovati, je v dvo-boju brez težav zmagala prva ekipa Krke, ki je podrla 5073 kegljev. Druga ekipa je podrla 4793 kegljev. Za Krko I so nastopili Jarc (808), Vesel (840), Predovnik (807), Badavič (874), Turk (839) in Hren Karpljig (756), Sirovin (821), Kle-menčič (810), Rožič (799) in Zida-menič (840).

Končni vrstni red: 1. Krka I 24955, 2. Krka II 24383, 3. Krka III 24050, 4. Novoteks 24034, 5. Marzator 23990, 6. Brežice 23848, 7. Zeleničar 23841, 8. Krško II 23701, 9. Vseh devet 23436, 10. Mma peč 23001, 11. Novoteks 22831.

CELULOZAR PETI

Državnega prvenstva starejših pionirjev in pionirk v plavanju, ki je bilo v Vodichah pri Sibenjarjevih plavalcih.

Kljub temu da niso posegali po prvih mestih, so nadarjeni Krčani dobri plavalci in dosegli nekaj zelo pomembnih časov. Nekaj rezultatov: (Celulozar) 1:10,6; delfin: 2. Skafar 3:01,0; 200 m delfin: 2. Skafar 2:54,8.

V Zagrebu pa je bilo istočasno II. zimsko državno prvenstvo v plavanju za pionirje B (do 10 let). Na tekmi je nastopilo kar 110 tekmovalcev in tekmovalk iz 12 klubov. Rezultati: pionirji: 50 m kralj: 1. Stok (Celulozar) 36,7; 100 m kralj: 1. Stok 1:24,1, 6. Koprivnik 1:27,5 (oba Celulozar); pionirke: 50 m kralj: 4. Mikeln (Cel) 41,5; 100 m kralj: 5. Skafar (Cel) 1:30,6; 50 m delfin: 6. Skafar (Cel) 55,1; pionirji: 200 m kralj: 4. Koprivnik 3:07,8, 5. Stok 3:12,0 (oba Celulozar); 100 m delfin: 4. Stok 1:38,5; pionirke: 50 m kralj: 3. Skafar 3:19,9, 4. Mikeln 3:29,1 (oba Celulozar).

Skupni vrstni red: 1. Triglav 2572, 2. Celulozar 2572.

Kušer, vsi KPA Novo mesto, in Aljančič - DPD Kranj), 2. Italija 1, 3. Italija II; ekipno-moški: 1. Slovenija 90 točk, 2. Italija 80 točk; ženske: 1. Slovenija 34 točk, 2. Italija 24 točk.

Tako sta ekipi Slovenije razen dobrih časov, ki potrjujejo, da so se plavalci na prihodnje tekme dobro pripravljali, osvojili še dva lepa pokala.

PRVO RALLY TEKMOVANJE

Prvo letošnje tekmovalstvo v rallyju se bo pričelo 22. marca v Peruču. Tekmovalci bodo prevozili 881 kilometrov. Proga do Tare, kjer bo cilj tekme, bo imela 11 etap in 3 gorske hitrostne preizkušnje. Tega tekmovalstva se bodo udeležili tudi Ribničani, saj bo njihovo AMD na prvo rally tekmo poslalo kar dve posadki: brata Zelenika in Kajtno s Škuljem.

šah

Novomeščani četrti

Po obetavnem začetku le četrto mesto

Konec prejšnjega tedna se je končalo republiško šahovsko ekipno prvenstvo. Ko bi Novomeščani v zaključnem delu slovenskega prvenstva zaigrali vsaj tako dobro, kot so v ligi, bi bila njihova uvrstitev ob zaključku prvenstva prav gotovo precej boljša.

Tako so novomeški šahisti „pristali“ šele na četrtem mestu. V zaključni dvoboj so Novomeščani prišli z lepimi možnostmi za uspeh, saj so že v ligi premagali igralce ljubljanske Iskre, ta rezultat pa se je štel že za finalni del tekmovalca. V nadaljevanju so nato najboljši igralci v prvi slovenski ligi zahod močno izgubili s Celjani in si tako zapravili vse možnosti za naslov republiškega prvaka. V naslednjem prvenstvenem srečanju so igrali s Kovinarjem in ga tesno premagali ter tako Celjanom omogočili, da so se uvrstili v II. zvezno šahovsko ligo.

CELJE - ISKRA 4,5:5,5

Ljubljancani, ki so v republiški ligi izgubili z Novomeščani, so v srečanju s Celjani dosegli presenetljivo zmago in se tako, kljub temu da so bili v ligi za Novomeščani, uvrstili po zaključnem delu na tretje mesto.

KOVINAR - NOVO MESTO 4,5:5,5

V zadnjem kolu republiškega finalnega prvenstva so Novomeščani zaigrali precej bolje kot proti Celjanom in premagali mariborskega Kovinarja. Rezultati: Lešnik - Oster-

HRASTNIK - RIBNICA 6:4

V prvenstveni tekmi za tretje mesto v drugi republiški ligi v šahu so Ribničani oslabljeni gostovali v Hrastniku in tekmo izgubili. Točke so osvojili Tanko, Šipka in Miladinovič, remizirala pa sta Mikulin in M. Šipka. Nastopil ni najboljši Ribničan Pisar. (M. G.)

man remi, P. Kranjc - Praznik 0:1, Guzelj - Sitar 1:0, Njegovan - Petrovič remi, Ačko - Škerlj 1:0, Krman - Istenič remi, Novak - Peterle remi, Kirbiš - Poredoš 0:1, Lukman - Pucelj 0:1.

Končni vrstni red: 1. Celje 16 točk, 2. Kovinar 15,5, 3. Iskra 15 in 4. Novb mesto 13,5.

Pokal grmskim atletom

Pionirji Novega mesta še enkrat zmagali

V petek popoldne so se v telovadnici osnovne šole na Grmu v Novem mestu zbrali najboljši ljubljanski pionirji-atletični in grmski športniki ter se pomerili v povratnem dvoboju.

Medtem ko je bilo tekmovalstvo pri pionirjih močno izenačeno (68:66), so Novomeščanke še enkrat dosegle prepričljivo zmago. Zbrale so 78,5 točk, Ljubljancanke pa 55,5 točk.

Rezultati: pionirke: 20 m: 1. Se-liškar (Lj) 3,2, 2. Zaletelj (Nm) 3,3, 4. do 5. Bele in Luzar (oba Nm) 3,5; 400 m: 1. Papež (Nm) 67,9, 2. Sabelnik (Lj) 71,3, 3. Galič (Nm) 72,5; 4x200 m: Novo mesto (Rajer, Avsec, Papež, Zaletelj) 2:10,0, 2. Ljubljana 2:19,5; daljava: 1. Stan-gelj 471, 2. Avsec 461, 3. Rajer (vse Novo mesto) 423; višina: 1. Pečavar 155, 2. Papič 150, 3. Hribar (vse Novo mesto) 140; met medicinke (3kg): 1. Progar (Nm) 9,53, 2. Faj-far (Lj) 9,32;

pionirji: 20 m: 1. Godnič (Lj) 2,8, 2. Keržan 2,9, 3. Klančar (oba Nm) 3,0; 600 m: 1. Čuden (Lj) 1:39,6, 2. Košmerl (Nm) 1:39,7, 3. Lenarčič (Lj) in Saje (Nm) 1:41,1; 4 x 200 m: 1. Novo mesto (Klančar, Keržan, Križman, Kranjčič) 2:00,1, 2. Ljubljana 2:01,4; daljava: 1. Kranjčič (Nm) 591, 2. Križman (Nm) 571; višina: 1. Gačša (Nm) 165, 2. Srša (Lj) 165; met medicinke (5 kg): 1. Gorjanc (Lj) 11,49.

Ob koncu tekmovalca je priznanja, medalje in pokale podelil predsednik novomeške občine Jakob Berič.

odbojka

PORAZ NOVOMEŠČANK

V 11. kolu slovenskega prvenstva odbojkaric so novomeške igralke Krke gostovale pri prvovrstičnih odbojkaricah Fužinarja in srečanje izgubile s 3:0.

Gostje so slabo zaigrale predvsem v prvih dveh nizih, ko so dopustile, da so jim Fužinarjeve igralke vsilile svojo igro. Šele v tretjem setu so Novomeščanke zaigrale nekoliko bolje in bile ves čas enakovredne nasprotnice najboljšim igralkam v ligi. Le kanček nepozornosti Novomeščank je pripomogel, da so domače igralke osvojile tudi zadnji set in zmago.

Za Krko so nastopile: Pilič, Rajer, Forte, Boh, Adamič, Zevnik in Gostiša.

rokomet

Zmagale igralke Krke

Novomeščanke v Stopičah močno presenetile

V nedeljo, 16. marca, so v Stopičah na novih šolskih rokometnih igriščih telesnokulturni delavci iz Stopič pripravili zanimiv rokometni turnir, na katerem so nastopile igralke štirih slovenskih klubov.

Prav gotovo nihče ni pričakoval, da bodo na močnem turnirju zmagale domače igralke. Z dobro igro v obrambi ter z zanesljivim napadom so Krkine igralke v prvi tekmi poskrbele za prijetno presenečenje. Brez težav so namreč premagale vrsto sevniške Lisce, ki nastopa v prvi slovenski rokometni ligi.

Tudi v drugi tekmi so se Novomeščanke pomerile z ekipo, ki nastopa v najkvalitetnejši slovenski rokometni ligi. V izenačenem srečanju so bile domače igralke boljše za dva gola in si tako zagotovile prvo mesto. V srečanju so „Krkasice“ zaigrale umirjeno, kljub temu pa so dosegle prepričljivo zmago.

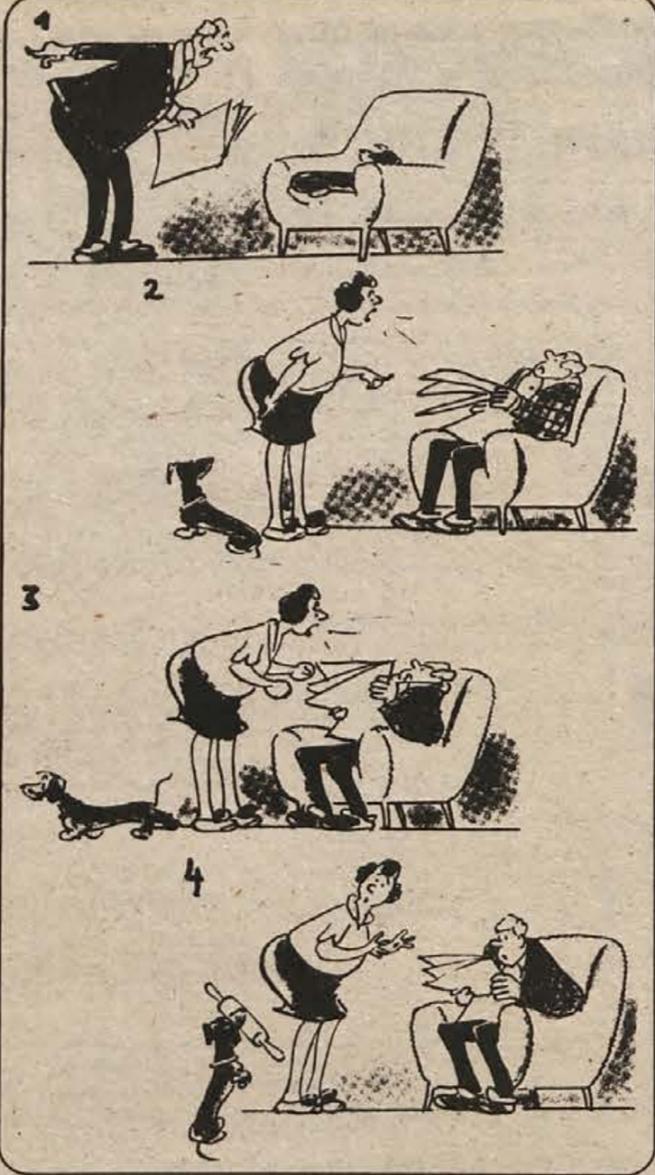
INLES - CELJE 17:18

Celjani, ki so v Celju zmagali z golom razlike, so se v Ribnici še enkrat izkazali in tesno zmagali. Ker je bila tekma v hladnem in deževnem vremenu, nobena ekipa ni pokazala najboljšega rokometarja. Pri Ribničanih so se izkazali Kernič, Šilc in Matelič. (M. G.)

Na prvem srečanju v Ljubljani so za eno samo točko zmagali Novomeščani, zato je bilo tekmovalstvo še toliko bolj zanimivo. Za končnega zmagovalca se ni vedelo vse do zadnje športne discipline, teka v štafeti, kjer je šele zadnji tekmovalcev z izrednim finišem Novomeščanom prinesel tako željeno skupno zmago. Njegov tek je navdušeno pozdravilo več kot 500 gledalcev, v glavnem staršev nastopajočih, pionirjev in atletskih delavcev.

Na rokometnem prvenstvu pokrajinskih pionirskih ekip so Dolenjsko predstavljali igralci iz Ribnice, Kočevja, Sodražice in Dobrepolje. Pionirji so osvojili odlično četrto mesto (o prvenstvu smo že poročali), ekipo pa je vodil Tone Andoljšek, igralcec ribniškega Inlesa. (Milan Glavonjič)

PO SVETU OKOLI

OROŽJA ZA - BATALJON! - Uprava muenchenskega letališča je objavila podatke o tem, koliko orožja in nevarnih predmetov so zaplenili potnikom, ki so vstopali v avione. Na spisku je veliko pištol, devet majhnih topov, 18 vojaških karabink, tri bazuke, deset sekir, 14 srpov, ena helebarda in puška iz 16. stoletja (nabita, kajpak!). Koliko letal bi bilo lahko ugrabljenih s tem arzenalom orožja, to presodite sami!

„MOŽITEV“ - Svetovni fond za zaščito divjadi, posebna organizacija v okviru Združenih narodov, je poslal po celem svetu okrožnico, da postaja za zaščito narave na otočju Galapagos išče „moža“ za neko ogromno želvo, ki je menda edini preživeli primerek svoje vrste. „Moža“ za želvo začnekrat še niso našli, čeprav je „nevesta“ z Galapagos v najboljših letih. Enainpetdeset jih ima!

KAKŠNI PRIJATELJI? - Ni res, da je pes najboljši človekov prijatelj! To trdi časopis ameriškega združenja zdravnikov, kajti po najnovejših podatkih vsako leto okoli 1800 Američanov išče nujno zdravniško pomoč, ker jih je ogrizel pes. Najmanj težav imajo s psi - otroci!

PREMISLILA SE JE - Audrey Robb, kanadska bančna uradnica, ki je lani zadela na loteriji milijon dolarjev, je ob prejemu dobitka izjavila, da bo najprej vzela nekaj tednov dopusta in si ogledala Evropo ter se nato vrnila na staro delovno mesto. Dopust se ji je zavlekel za precej mesecev in ob povratku domov je izjavila samo, da se na delo - ne bo vrnila. Ne ve se, kaj botruje tej odločitvi, ali polna mošnja ali lepa stara Evropa.

OB APETIT JE BIL - Neki zapornik iz kaznilnice v Kletu se je pritožil oz. zahteval sodni postopek in odškodnino zato, ker je v juhi našel mačji krepelj. Mnenje o spornem jušnem dodatku sta podala tudi dva veterinarja. Ugotovila sta, da zaporniku ni vzel teka mačji krepelj, ampak - svinjski čokan! Naj je bilo eno ali drugo, dejstvo je, da zapornik juhc ni pojedel.

SE BO JEMALA - Charlott Lang, gospodinja iz San Joseja v Kaliforniji, je jemala preparat za pospešitev nosečnosti in v razmiku 13 mesecev rodila prvič četverke in drugič šesterke. Ker je ostala živa samo ena deklica, je Charlott sklenila, da bo še naprej jemala omenjeni preparat, kajti hoče imeti še najmanj tri otroke. Ni izključeno, da ne bo naslednje rodila - osmerčekov, zato tudi razmislek o zasebnem otroškem vrteu ne bi bil odveč!

RADOST PRIHAJA - Moškim očem se ob toplih poletnih mesecih obeta lepa - paša! Modni kreatorji namreč predvidevajo vrnitev mini kril, v Parizu pa so začeli na veliko predstavljati in izdelovati znane, a že rahlo pozabljene - vroče hlačke! Za ženske oči spet - nič!

Hrana iz nafte

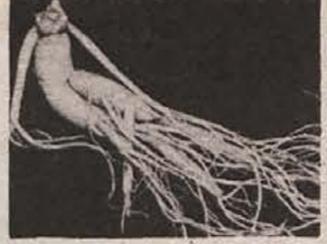
Upravičeno upanje, da ne bo več lakote?

Francoski kemik Alfred Champagnat je prvi odkril „naftne proteine“ enostavne beljakovine, ki so nujno potrebne za ohranitev živih organizmov. Nadaljnje raziskave v vseh visoko razvitih državah so pripeljale do tega, da proteine iz nafte proizvajajo v tovarnah. V nekaterih institutih pa je mogoče videti že živali, svinje in kokoši, ki so jih vzgojili s krmili, narejenimi na osnovi naftnih proteinov.

Kakšen pomen ima ta dosežek? Če pomislimo samo na izračune nekaterih strokovnjakov, ki pravijo, da bomo morali ob koncu tega stoletja proizvajati vsako leto 35 milijonov ton proteinov več, če bomo hoteli zadostiti vsem potrebam, potem je vse kmalu bolj jasno. S poljskimi pridelki bo namreč nemogoče kriti ogromne potrebe po krmilih, saj bo ob koncu stoletja poljedelstvo dajalo le slabo polovico potrebnih proteinov. Edina možnost je pridobivanje proteinov iz drugih snovi. Prav to pa je znanstvenikom že uspelo.

Krmilo, prvo te vrste na svetu, se imenuje Toprina. Gre za posebne glivice, ki se množe in nabirajo na parafinskih sestavinah nafte. Po fermentaciji in sušenju se dobi blede rumen prašek brez vonja in okusa, podoben moki. Za hrano se lahko pripravlja kot kaša, zmes ali tekočina. V primeri s sedanjimi krmili, ki temelje na ribji moki in soji, ima toprina bogat odstotek proteinov in dovolj aminokislin. Za vse domače živali je nenevaren.

Strokovnjaki so prepričani, da se s topriino odpira upanje, da človeštvo ne bo več umiralo od gladu...

Je ta koren zdravilen?

Človek iz zemlje

V korejski ljudski lekarni že tri tisoč let stoji na častnem mestu koren ginseng. Ta koren velja za skoraj čudežno zdravilo in po ljudskem izročilu zdravi prav vse bolezni, ki pester človeški rod. Ta sloves dolguje brez dvoma tudi svoji nenavadni obliki: močno je podoben obliki človeškega telesa. Nekdaj so ljudje že po obliki kake rastline sklepali na njeno zdravilno moč. Zdaj mu sama oblika ne pomaga več. Znanstveniki z vseh koncev sveta so se lotili analize slovitega korena, od katerega si obe Koreji obetata lep zaslužek pri izvozu v zahodne države, kjer cena starih orientalskim zdravilnim rastlinam iz dneva-v dan raste.

Na skupnem kongresu v Seulu so strokovnjaki za naravna zdravila prišli do nekaterih ugotovitev, ki korenu ginseng ne dajejo tako odličnega spričevala, kot so mu ga tisočletja dajali Korejci. Zdravilno učinkovitost ginsenga je težko določiti, ker je njegovo delovanje zelo dolgotrajno in traja po več mesecev, preden se sploh pokažejo kakšni učinki. To pa navdaja strokovnjake z močnim dvomom. Uspelo jim je le dokazati, da malo znižuje količino sladkorja v krvi, da znižuje krvni tlak in pomaga pri koncentraciji.

Toda svojega največjega slovesa - da je nadvse uspešen pri dviganju spolne moči - koren ni potrdil. Sovjetski znanstveniki, ki so delali poskuse na podganah, so sicer zabeležili večjo vztrajnost in zagnanost, drugega pa nič.

Koren torej še čaka končno sodbo. Naj bo ta taka ali taka, za mnoge je sam njegov sloves dovolj.

Dolenjski list pred 20 leti

Veliko nezgod

POGOSTA OBOLENJA ljudi v delovnem procesu in delovne nezgode močno zmanjšujejo narodni dohodek. Ko človek zbolí ali se ponesreči, je za določen čas izločen od ustvarjanja dobrin, poleg tega pa je potreben še nege, odnosno zdravljenja. Statistika kaže, da je pri nas na Dolenjskem razmeroma še veliko obolenj in delovnih nezgod, zlasti pa nezgod izven delovnega časa, dokazuje pa tudi, da bi se dalo število bolezni in delovnih nezgod zmanjšati. To se da doseči predvsem z vestnejšim izvajanjem higiensko tehničnih predpisov in pa s samo vzgojo ljudi v proizvodnji.

NE SAMO SLABO stanje cest, povečan promet in slabo stanje voznega parka, pač pa tudi nedisciplinarnost voznikov in pešcev je lani zakrivila, da se je število prometnih nesreč v primerjavi s preteklimi leti v Beli krajini znatno dvignilo. Tako je bilo leta 1952 le 6 prometnih nezgod, leta 1953 že 8, lani pa celo že 16 prometnih nesreč. Vzroke za ta nenavadni dvig prometnih nezgod je iskati predvsem v vinjenosti voznikov motornih vozil, ostale nezgode pa odpadejo na nevedne upravljanje vozila, slabo stanje cest, vožnje brez izpitov in ostalo.

V LOŠKEM POTOKU je že tradicija, da ljudje radi jedo jedila iz koruzne moke. Pravijo pa, da se bodo morali tej tradiciji odpovedati, ker ni mogoče dobiti v trgovinah koruzne moke, menda največ 2 kilograma enkrat. Ljudje, ki tako radi jedo koruzne žgance, so upravičeni, da godrnjajo zaradi pomanjkanja te vrste prehranskega artikla. Mogoče pa bi se temu le dalo kako odpraviti.

PO KOČEVSKI in Ribniški dolini je nasulo snega, da bo ta kkoličina odmerila vse zamujeno v letošnji zimi. Zaradi preobilice snega je zelo trpel železniški in avtobusni promet. (Iz DOLENJSKEGA LISTA 18. marca 1955)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Le za svoj nenasitljivi žep

(V Ddržavnem) zboru se sedaj razpravlja o davčni preosnovi. Seveda kapitalisti delajo le za svoj nenasitljiv žep in, kakor se kaže, kmetski in obrtni stan bota ostala na isti tezalnici, kakor sta bila doslej. Dokler bo prevladoval židovski liberalizem, ni upati boljše bodočnosti za nižje sloje ljudstva. Kam smo v Avstriji prišli, pokazalo se je v zbornici, ko so se z nekim paragrafom odprla vrata v naše cesarstvo: doslej se še ni moglo tako prosto gibati, a sedaj mu bode vse dovoljeno.

(Zima letos) je taka, kakoršne ljudje že dolgo ne pomnijo. Snega je ponekod na dva metra na debelo. Te dni se je jel tajati. Da le ne nastanejo povodnji. A začelo je zopet hudo snežiti. Mnogo divjačine je poginilo; ponekod so se volkovi približali človeškim stanovanjem, tudi na Dolenjskem so jih zasledili na nekaterih krajih. Ako sneg ne skopni, bati se nam je slabe letine.

(Zmrznil je) postni sel Jožef Stopar iz Studenca, gredoč iz Radne domov. Pri ranje-

nem so našli skoro 600 goldinarjev denarja in vse poštne pošiljatve.

(Namen učiteljskega) društva je zgraditi poslopje za zavod, v katerem se bode skrbelo za učiteljske otroke in sirote v moralnem in gmotnem oziru. Zares vzvišen in blag namen. Toda učiteljstvo slovensko je pri svojih bornih plačah preslabo, da bi si moglo samo brez ptuje pomoči zgraditi tak zavod. Pač pak upa, in sme po vsej pravici nadejati se, da ga bode rodoljubno občinstvo slovensko pri tem podjetji drage volje in izdatno podprlo.

(Preklic.) Moj hotel je sicer v isti hiši, ko novomeška kazina, ali v mojej gostilni se shajajo Slovenci. Novomeška nemška kazina je društvo, ki ima svoje prostore v prvem nadstropju, moja gostilna pa ni identična z njo. Schwarz, hotelje v Novem Mestu.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. marca 1895)

KRPANOV KOTIČEK
KRPANOV KOTIČEK

Pomagati pa ne!

Kobilica se mi je zbosila, pa sem se s poštno kočijo odpeljal proti mestu, kjer sem imel opravke. Vreme se je skisalo, zato smo sedeli vsi čemerni. Skoraj bi zadremal, ko nisem imel drugega dela, pa me je vzdramil postiljon, ki je napadel žensko iz Mišjega dola: „Kako ste si upali to vzeti? Kdo vam je dovolil? Plačala naj bi, ne pa, da ji vi delate uslugo.“

Ženska je sedla, potlej pa odgovorila: „Kaj ne smem pomagati človeku, ki me prosi za uslugo?“

„Ne,“ ji je kratko zabrusil.

Ko je odšel na drugi konec kočije, sem se nagnil naprej in žensko vprašal:

„Kaj pa je bilo takega, da se tako znaša nad tabo?“

„I kaj? Znanka ga je prosila, če bi ji izročil pismo na naslednji postaji za nekoga, ki pismo nujno potrebuje. Sprejel je, vendar je zahteval deset novcev. Znanka jih ni imela s sabo, zato je odklonila in potlej dala pismo me-

ni. Jaz ga oddam zastonj. Taka usluga je zame majhna reč. Nič se ne ve, kdaj bom jaz koga potrebovala. Kadar pomaga človeku, ne smes gledati na plačilo, mar ne? Meniš, da sem ga polomila?“

„Kar prav si naredila,“ ji pravim, „saj dandanes ljudje nočejo več drug drugemu pomagati zastonj. Sami nočejo in tudi drugim ne dovolijo, ako je v njihovi moči. Prav taki so, kot je bil nekdanji minister Gregor na Dunaju.“

Se sva se pomenkovala, saj sva imela dolgo pot pred sabo. Ugotovila sva, da zdaj niti na kmetih ne pozdravljajo več. Brezbrizni so do sedov in popotnih, ki ne dobijo več pijače, da bi si poplaknili popotni prah v grlu. Bolj smo bogati kot kdaj prej, vendar med nami ni več tistih navad, ki bi zbliževale ljudi. Tudi tisti, ki bodo kdaj v stiski, imajo vse manj upanja na pomoč. MARTIN KR PAN

Važno biti prvi

Nekaj važnih in njih novotari

Čestokrat se ljudje po izvoru velikih in godkov, ki so dali pečat svetu in življenju. To je zamikalo tudi angleški vinarja Patricka Robertsona. Celih deset let je arhivih in drugem gradivu zadostil svoji zvečanosti kratkim pa je objavil knjigo, v kateri je 6000 važnih in neizvedb. Poglejmo nekatere pomembne, ki jih ni v leksikonih!

Prvo stranišče na plak je dal postaviti John Harington. Njegov čtetje je razburilo pale so se stave, da bo obnesla, po kavarnah jih so ga opravičevali vsakdanjost.

Prvo križanko je izumitelj Arthur Wynne verpoola, objavljena leta 1913 v New Worldu.

Napoleon III. je nadomestek za maslo željo je uresničiti Mege-Mouries iz Parizu mu proizvodu je danes velja po vsej margarinah.

Prvi televizijski sta bili Ursula Annemarie Beck iz

Prvi prometni stavili blizu angleške menta leta 1868. je plin in imel je ruha. Čez štiri tedne neslo.

Prvi striptiz je vedla Mona, slikarica Parizu, leta 1883 kem plesu. Zaradi jo aretirali in obsodili globe 100 frankov. zvalo študentske v Latinski četrti.

Amerikanec Morton je prvi slepega črevesa v leta 1887.

Prvo tekmovalo bilo v belgijskem leta 1888. Prijavilo žensk, zmagala pa Soucarat.

Riše in piše: M

4. „Hallo!“ je angleščini povprašal. „Presedala bi vojni angleščini selila. Seveda, tem treba odvreci teži! „Joh Foxtro!“ da potuje okrog sveta

Letos je na vrsti urejanje cest v občini

Večje krajevne skupnosti bodo bolj sposobne reševati vse zadeve na svojem območju - Kaj bo letos zgrajenega in novega v posamezni krajevni skupnosti - Od kod denar.

V ribniški občini prav v teh dneh dokončujejo oblikovanje komunalnih del za vso občino oziroma za posamezna območja. Pred občinskim praznikom smo zaprosili za razgovor o teh zadevah Toneta Adamiča, predsednika zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica.

DL: - Zakaj je bila potrebna reorganizacija krajevnih skupnosti, ki je v vaši občini potekala hkrati z reorganizacijo ZDL?

ODG: - Pokazalo se je, da so v sedanje krajevne skupnosti vključeni preveliki delovi, da bi lahko uspešno izvajale te naloge, ki jim jih predlaga nova ustava. Močnejše bodo delo lažje načrtovali in tudi izvajale.

DL: - V minulih letih ni bilo komunalnega programa komunalnih del, vsaj podrobno izdelane ne, pač pa so se dela izvajala na osnovi programov krajevnih skupnosti. Zakaj ste zdaj začeli drugače?

ODG: - Predsedstvo občinske skupščine se je odločilo in predlagalo načrt komunalnih del za vso občino zato, ker bo rednega samopriskevka, do katerih samopriskevkov in dru-

gih virov zbranega letos precej denarja, vendar mora biti tudi najbolj koristno porabljen, pa tudi pošteno razdeljen po krajevnih skupnostih oziroma naseljih. Posebna pozornost bo v tem programu komunalnih del posvečena asfaltiranju oziroma izboljšavi cest, ki so na območju vse občine zelo slabe.

POVSOD ASFALT

DL: - Občane bo najbolj zanimalo, kaj bo letos opravljeno na njihovem območju. Katera dela torej zajema načrt za posamezna območja občine?

ODG: - **OBMOČJE RIBNICE:** Asfalt bodo dobile ceste v Hrovači, Brežah, Bregu, Opekarniška cesta v Ribnici in proti Bukovici, cesta v Gornje Lepovče in še pet ulic v Ribnici: Prečna, Prešernova, Ob Bistrici, Podgorska in Kurirska.

V Nemški vasi bodo začeli graditi kanalizacijo. Ribnica dobi nov vrtec, pripravljeno bo zemljišče za gradnjo novega zdravstvenega doma, dograjen bo čevljarški most in popravljen most pri zapornicah. Ostale vasi, ki niso zajete v tem programu, bodo prišle na vrsto v prihodnjih letih.

OBMOČJE DOLENJE VASI: Asfaltirani bosta cesti Dolenja vas-Lipovec in Dolenja vas-Golnik-most pri Rakitnici. Popravljen bo most pri Rakitnici in dograjen vodovod v Grčaricah.

OBMOČJE SODRAŽICE: Obnovljena bo cesta do Sv. Gregorja, ki bo šla deloma po novi trasi. Urejena bo tako, da bo pripravljena za kasnejše asfaltiranje. Asfaltirani bosta cesti „Na pesek“ in „Za vodo“. Razen tega bodo Sodražani sami preuredili nekdanjo oljarno v dom družbenih organizacij.

OBMOČJE LOŠKEGA POTOKA: Asfaltirana bo cesta skozi vas Travnik.

Vendar to še ni vse, kar bo letos zgrajeno na območju občine. Tako bo v Ribnici prav

Tone Adamič, predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica

za občinski praznik vseljiv stanovanjski blok, do konca leta pa bodo dogradili še enega. Za Dolenjo vas je naročena dokumentacija za gradnjo 6-stanovanjskega bloka (šola dve stanovanji, INLES dve, po eno pa ZB in upokojeenci), v spodnjih prostorih tega bloka so predvideni prostori za vrtec, ki bo zgrajen, če bo SIS otroškega varstva dala zanj denar. V Sodražici bi se gradnja poslovno-stanovanjske stavbe že lahko začela, če se ne bi nekaj zataknilo pri soglasju Elektra. Za Loški potok pa samoupravna stanovanjska skupnost še ni dobila potreb po stanovanjih, zato reševanja te zadeve za letos še ni predvidela.

MEDOBSČINSKI VODOVOD

Nekatere komunalne zadeve, ki so tudi načrtovane za letos, pa so občinskega ali celo medobčinskega pomena. Najpomembnejša za občino Ribnica in Kočevje je gradnja vodovoda od Sodražice (Izber) do Ribnice, ki se bo začel letos. V drugi fazi, se pravi v prihodnjih letih, pa bo ta vodovod podaljšan do Kadic. Letos bo SIS za telesno kulturo predvidoma odkupila tudi zemljišče za telovadnico in zaprt plavalni bazen ter naročila potrebne načrte.

DL: - Načrti so lepi. Koliko bo vse to veljalo in iz katerih virov bo pritekalo denar za njihovo uresničitev?

ODG: - Asfaltiranje cest in gradnja oziroma urejanje vaških vodovodov, ki vseh niti nisem omenil, bosta veljala okoli 8 do 9 milijonov dinarjev. Denar za urejanje teh zadev bo zbran iz rednih samopriskevkov v posamezni KS oziroma naselju, iz cestnega sklada, iz občinskega proračuna, iz sredstev Komunalne (prispevkov za uporabo kamnolomov), iz bančnih posojil, iz prispevkov Republiške skupnosti za ceste za izgradnjo priključkov na republiške ceste in iz sredstev (T)OZD, ki so že lani podpisale samoupravni sporazum o zagotovitvi denarja za financiranje komunalnih zadev, podoben sporazum pa bodo podpisale predvidoma tudi letos.

J. PRIMC

Ena največjih komunalnih investicij v ribniški občini lani in letos je bila gradnja novega čevljarškega mostu v Ribnici. Zdaj je spet pomemben tovorni promet med obema bregovoma Bistrice. Dokončna ureditev mostu in okolice bo zaključena letos. (Foto: J. Primc)

Za letošnji občinski praznik pristrčno pozdravljamo vse prebivalce našega območja. Hkati čestitamo kolektivom za dosežene uspehe in jim želimo še mnogo novih delovnih zmag pri prizadevanju za lepši jutrišnji dan!

SKUPŠČINA OBČINE

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS

in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

RIBNICA

PROGRAM

priditev ob letošnjem prazniku občine Ribnica 26. marcu

21. marca ob 18. uri bo v Petkovi galeriji v gradu odprta razstava del slikarja samouka Dušana Matoha pod naslovom „Ribniška četa“.

22. marca ob 9. uri bo AMD Ribnica organiziralo tradicionalni pohod motoriziranih članov v Jelenov žleb. Ob 11.30 bo pri spomeniku pri breznu proslava ob zaključku „Pohoda po poteh štirih brigad“, na katerega bodo krenili iz Dolenje vasi, Ribnice, Sodražice in Loškega potoka, cilj vseh smeri pa bo ob spomeniku v Jelenovem žlebu. Če bo slabo vreme, bo do spomenika krenil samo motorizirani pohod članov AMD, vsi ostali udeleženci pa se bodo odpravili na krajšo pot v Makoše k spominskemu obeležju padlih borcev IX. brigade.

23. marca ob 10. uri bo roketni klub INLES priredil roketni turnir „Dveh predsednikov“. Na turnirju bodo sodelovali prvligaš Slovan, drugoligaš Celje ter predstavnik republiške lige Inles in Jadran. Turnir bo celodnevno.

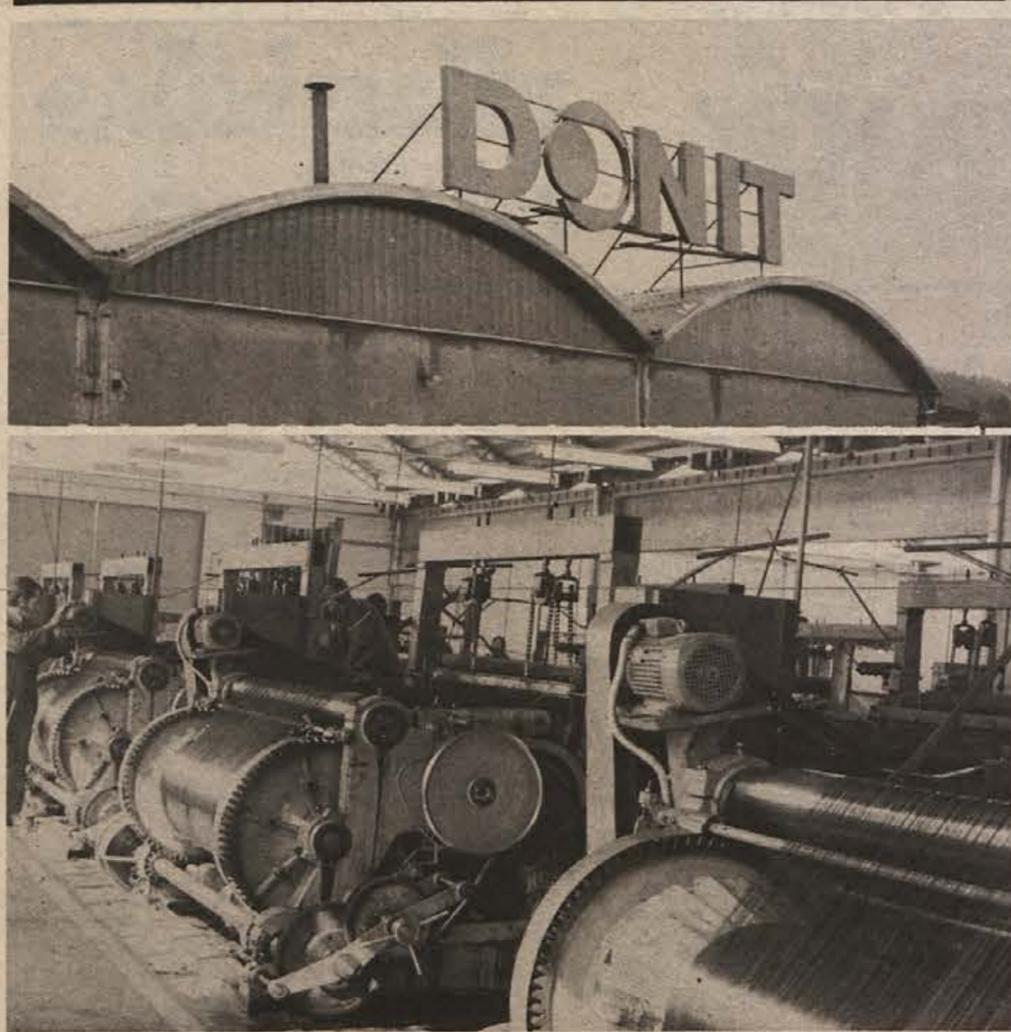
26. marca ob 9. uri bo v dvorani TVD Partizan v Ribnici svečana seja vseh zborov skupščine, na kateri bodo podeljena tudi odlikovanja in občinska priznanja. Letos bo prvič podeljena plaketa „26. marec“, občinska priznanja in Urbanova nagrada.

Od 21. do 24. marca si bodo Ribničanje lahko ogledali film „Uzička republika“.

Hinko Smrekar: vrnjena iz „Suhe robe“

Tovarna DONIT v Sodražici

kemična industrija
DONIT
TOZD Sodražica

OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

V tekstilni tovarni v Jurjevici imajo moderno opremljeno barvarno.

tekstilna tovarna
SUKNO
ZAPUŽE
TOZD Tekstilna tovarna
JURJEVICA

KOLEKTIVOM IN VSEM OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

KZ RIBNICA

kooperacija, odkup
suha roba
trgovina
transport

VSEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

OBRAT
SODRAŽICA

ZA RIBNIŠKI PRAZNIK ISKRENE ČESTITKE!

RIBNICA

ČESTITAMO
ZA PRAZNIK!

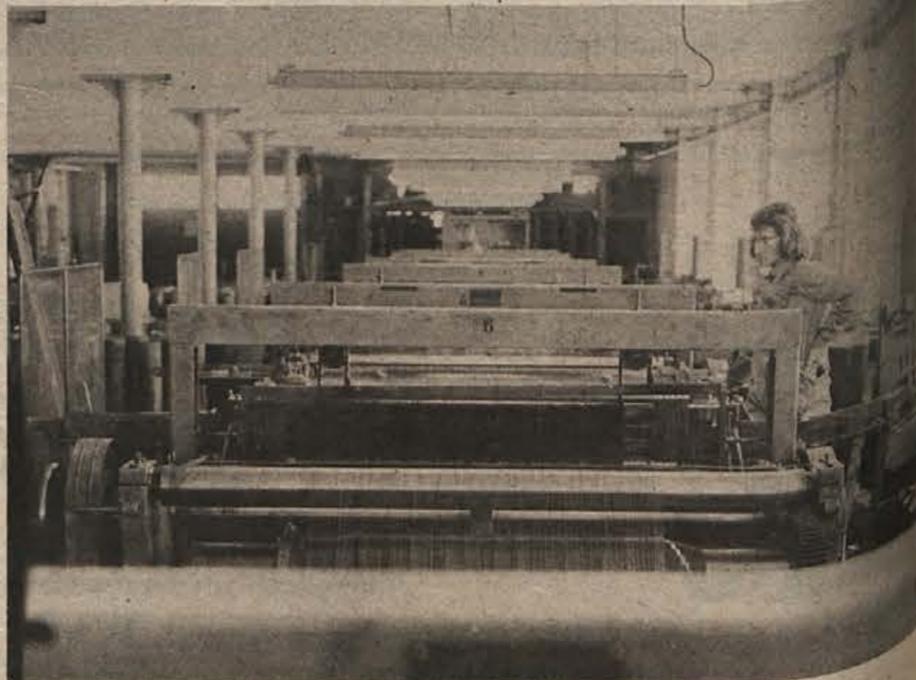
Stiskalnice za odpadni material so novost v proizvodnem procesu.

INDUSTRIJA TERMICNIH APARATOV,
ZICNIH TKANIN IN PLASTIKE

RIBNICA

ZA PRAZNIK RIBNIŠKE OBČINE ČESTITAMO!

Izdelava žičnih tkanin v ITPP v Ribnici

INLES - SRCE RIBNIŠKE DOLINE

Največja delovna organizacija v občini, ki daje kruh največ občanom

Predelava lesa na ribniškem področju je že stoletna tradicija. Ribniški človek je že pred stoletji iskal v lesu dodatni vir zasluzka, iz česar se je razvila znamenita domača obrt, suha roba. O dolgoletni tradiciji predelave lesa pa govori tudi podatek, da je bila v Loškem potoku leta 1858 ustanovljena prva industrijska žaga na tedanjem Kranjskem. Tej žagi so sledili še mnogi drugi lesnopredelovalni obrti na območju občine Ribnica. Kmalu po zadnji vojni je bilo ustanovljenih več lesnopredelovalnih podjetij, ki so se 1. julija 1962 združila v sedanje podjetje INLES - industrijo stavbnega pohištva Ribnica. Na svoji razvojni poti se je Inles postopoma specializiral za proizvodnjo izdelkov stavbnega pohištva (oken in vrat), tako da je sedaj eden največjih proizvajalcev teh izdelkov v Jugoslaviji.

Priloga, okarna Ribnica in Dolenja vas; TOZD Loški potok z obrati žaga in okarna, TOZD Sodražica z obratom vratarne, TOZD Javor Jušiči pri Opatiji z obratom za proizvodnjo oken, TOZD trgovine in delovno skupnost skupnih strokovnih služb.

Razen proizvodnih obratov ima Inles še lastno gradbeno skupino in lastno trgovsko mrežo s poslovalnicami v Ribnici, Slavovskem Brodu, Vinkovcih, Beogradu, Čupriji, Nišu in Jurdanih pri Opatiji.

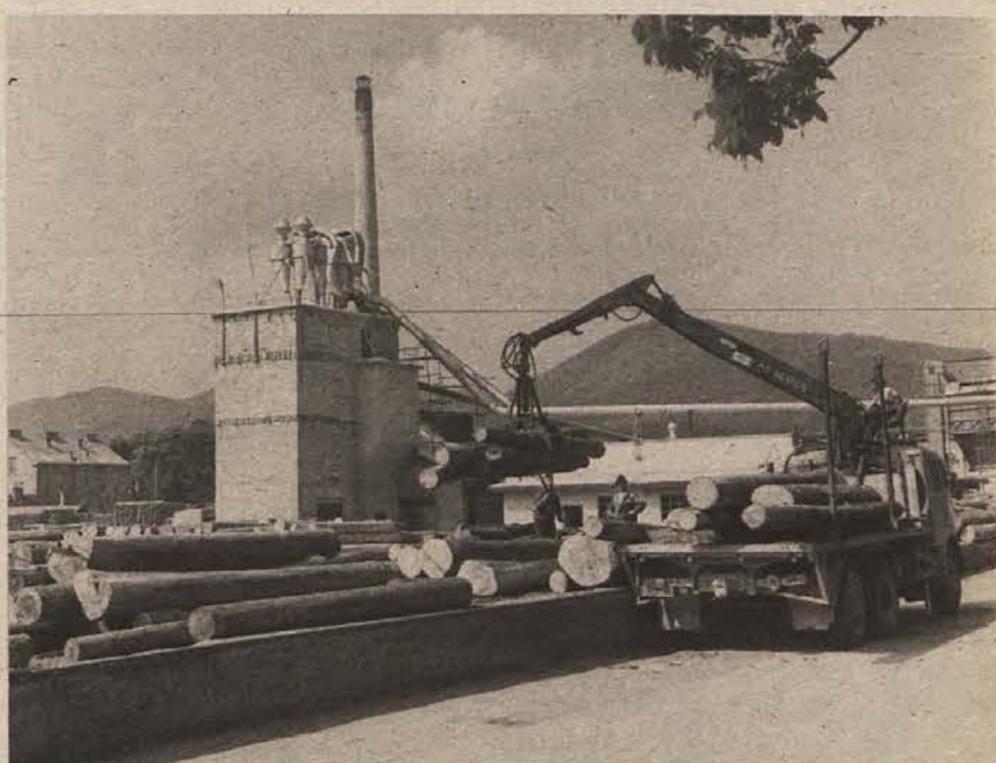
Delovna skupnost Inles zaposluje okrog 1.300 delavcev. V zadnjem času si Inles uspešno utira pot na inozemsko tržišče, zlasti v Zahodno Nemčijo. Nadaljnji razvoj podjetja temelji na sedanji proizvodni usmeritvi, to je v povečani proizvodnji izdelkov stavbnega pohištva različnih tipov in takšne kvalitete, ki bo sprejemljiva tudi za zahteve inozemskih kupcev. Glede na to, da ima ribniško področje bogate gozdove, je pretežni del surovine za proizvodnjo zagotovljen, kljub temu pa Inles uvaža še precej žaganega lesa eksotov (afriški les); uporablja ga za proizvodnjo nekaterih izdelkov.

Inles si že vrsto let prizadeva za pridobitev in vzgojo strokovnih kadrov, ker se zaveda, da je hitrejši razvoj podjetja odvisen tudi od tega. Trenutno je v Inlesu zaposlenih okrog 70 delavcev s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Razen tega študentirajo večje število dijakov in študentov na srednjih in visokih šolah.

Podjetje posveča precejšnjo skrb družbenemu standardu zaposlenih. Vsaka delovna enota ima svoj obrat družbene prehrane, delavci pa lahko preživijo dopust ob morju v počitniških domovih. V zadnjih desetih letih je podjetje vložilo precej sredstev v gradnjo stanovanj; Inles ima sedaj že okrog 80 lastnih stanovanj, mnogim delavcem pa daje posojila za gradnjo stanovanjskih hiš.

Inles pa ni pomemben samo za tiste, ki so v njem zaposleni, ampak je tudi največja delovna organizacija v občini Ribnica. Tako predstavlja tudi močan vir proračunskih dohodkov za kritje splošnih potreb v občini.

INLES

Les je najvažnejša surovina, ki jo uporablja INLES za izdelavo stavbnega pohištva.

Sedanji proizvodni Inlesov program sestavlja proizvodnja žaganega lesa vseh vrst ter proizvodnja stavbnega pohištva, in sicer: sobna, vhodna, garažna in balkonska vrata, klasična okna in sodobna vezana okna.

Podjetje Inles sestavlja več proizvodnih obratov, združenih v TOZD Ribnica z obrati žaga,

Skladišče izdelkov v Ribnici

V prodajnem salonu v Ribnici

GRADITELJI

nudi
vse vrste oken,
vrat
in balkonskih vrat

VSEM ČESTITAMO
ZA PRAZNIK RIBNIŠKE OBČINE!

EUROTRANS bo obrat v Goriči vasi razširil in moderniziral. Na sliki: mehanika pri popravilu vozila

EUROTRANS
dobro gospodarji

Podjetje EUROTRANS iz Ribnice je tudi v četrtem letu obstoja doseglo predvideno stopnjo rasti in se organizacijsko še bolj učvrstilo na področju svoje dejavnosti. Z novima dejavnostma, to je s servisnim obratom v Goriči vasi in z mednarodno špedicijo, je kolektiv dosegel pogoje za nadaljnji napredek delovne organizacije. Delovna enota transport se je močno uveljavila na tržišču in predvsem na področju mednarodnega transporta, saj v zadovoljstvo naročnikov prevaža blago po vsej Evropi.

225-članski Eurotransov kolektiv je dosegel lani 72.5 milijona dinarjev celotnega dohodka, kar je približno 25

odst. več kot leto prej. Zaslugo za to ima ves kolektiv. V letošnjem letu nameravajo izboljšati delovne pogoje v Grospljem in razširiti ter opremiti delovne prostore v Goriči vasi za opravljanje servisne dejavnosti za svoje potrebe in za druge naročnike. Kupili bodo tudi 23 vozil: 20 bo novih avtovlakov z nosilnostjo od 22 do 25 ton, tri pa bodo samostojna vozila za kosovni prevoz.

Eurotransov kolektiv si prizadeva, da bi določila nove ustave zaživela na vseh področjih družbenega in gospodarskega delovanja. Prve uspehe je kolektiv dosegel z delegatskim sistemom, z obveščanjem in neposrednim odločanjem o vseh stva-

reh, ki so pomembne za nadaljnji razvoj medsebojnih odnosov in gospodarjenja.

Kolektiv EUROTRANSA čestita občanom Ribnice za praznik!

EUROTRANS
RIBNICA

Trgovsko-gostinsko podjetje

JELKA

RIBNICA

priporoča nakup v svojih prodajalnah in obisk

HOTELA JELKA

v Ribnici,

kjer nudijo gostinske in hotelske storitve v restavraciji, pivnici, posebni sobi za zaključene družbe, prenočišče v sodobno opremljenih sobah, dopoldanske malice in drugo.

Občanom čestitamo za praznik občine in želimo veselo praznovanje!

Ljubljanska banka PODRUŽNICA KOČEVJE

z ekspozituro v

RIBNICI

Z AGENCIJO V

LOŠKEM POTOKU

IN

SODRAŽICI

CESTITA OBČANOM RIBNIŠKE OBČINE ZA PRAZNIK!

Cenjehte vlagatelje obveščamo, da posluje ekspozitura v Ribnici vsak dan od 7. do 18. ure, ob sobotah pa od 7. do 11. ure.

Zimska idila med Sodražico in Loškim potokom lani sredi marca. Podobno je bilo tudi leto prej. Kaj pa letos? (Foto: M. Vesel)

ZA MALO DENARJA - PRIJETNO BRANJE!

Pripravili smo obsežen načrt knjižnih izdaj za letos. Predstavljamo vam ga, da se boste lažje odločili za nakup ali naročilo PO PREDNAROČNINSKIH CENAH. Zato še danes izpolnite naročilnico! Pri posameznih knjigah smo tudi navedli ali so že, oziroma kdaj bodo izšle.

1. MOJ VRT MOJE VESELJE, I. del (Marko Jelnicar, France Vardjan) — načrti za ureditev vrtov, napotki za sajenje, gnojenje, presajanje, razmnoževanje in zalivanje rastlin; knjiga je že izšla. Cena 120 din.
2. CIGANKA I. in II. del (Magduška Stražišar) — povest o tem, kako je mlada kmetica dognala izvor svojih prednikov — Ciganov; obe knjigi sta že izšli. Cena: I. del 30 din Cena: II. del 30 din
3. PREGOVORI—ŽIVLJENJSKE RESNICE (dr. Marija Makarovič) — 100 slovenskih pregovorov, ki so jih zlasti kmečki ljudje povedali ob raznih priložnostih; knjiga je že izšla. Cena 50 din.
4. SPOMENIKI NA TUJEM (Erna Starovasnik) — pripoved mladega fanta, ki si v tujini ustvari družino; knjiga bo izšla v drugi polovici aprila letos, cena 38 din.
5. PISANA NJIVA — izbor najboljših črtic, ki smo jih v zadnjih desetih letih objavili v Kmečkem glasu; knjiga bo izšla konec aprila letos. Cena 40 din.
6. MED KOLOVOZI — pripoved o Krajnikovi družini, ki ima pet hčera, in o vaški babici, ki sama nima otrok. Knjiga bo izšla konec maja letos. Cena 45 din.
7. PTICE POJO NAD OLSEVKOM — povest o dveh kmečkih družinah in o njihovih otrokih; knjiga bo izšla junija letos, bo pa izdana v počastitev 30-letnice osvoboditve. Cena 42 din.
8. NAŠE MAME LJUBI VSAK DAN (Minka Krvina) — zgodovina domačije in pripoved o resničnem življenju, kakor ga je zapisal potomec; knjiga bo izšla v letošnjih poletnih mesecih in bo izdana v počastitev 30-letnice osvoboditve. Cena 40 din.
9. STUDENEC (France Slokan) — pripoved starke o življenju na viničarji; knjiga izide v letošnjih jesenskih mesecih. Cena 42 din.

10. KORENINE GRUNTA — zgodba o usodi domačije po nepremišljeni gospodarjevi oporoki, knjiga bo izšla v letošnjih jesenskih mesecih. Cena 40 din.
11. UMIRAJOČA KMETIJA — pripoved o samotni kmetiji v hribih, ki je doživljala strahote zadnje vojne, in o tem, kako se je znašla v novem času; knjiga izide v letošnjih jesenskih mesecih. Cena 28 din.
12. NAŠE SADJE — napotki za izbiro in shranjevanje sadja ter za pripravo sadnih jedi; knjiga bo izšla junija letos. Cena (do 1. aprila) 50 din.
13. KMEČKI TURIZEM — nasveti za ureditev kmečkih domačij za potrebe turizma; knjiga bo izšla v letošnjih poletnih mesecih. Cena 50 din.
14. ZDRAVNIŠKI NASVETI — napotki zdravnika dekletom in ženam; knjiga bo izšla jeseni letos. Cena 50 din.
15. MOJ VRT — MOJE VESELJE, II. del — nasveti za vinogradnike; knjiga bo izšla junija letos. Cena 75 din.
16. MOJ VRT — MOJE VESELJE, III. del — nasveti za pridelovanje zelenjave; knjiga bo izšla v jeseni letos. Cena 100 din.
17. MOJ VRT — MOJE VESELJE, IV. del — nasveti za sadjarje; knjiga bo izšla jeseni letos. Cena 100 din.
18. GOJITEV RIB — nasveti za gojitev sladkovodnih rib s priložo za pripravo ribjih jedi; knjiga bo izšla konec letošnjega leta. Cena 50 din.
19. VINSKI SVETOVALEC, I. del — nasveti za pripravo dobre pijače iz grozdja; knjiga bo izšla konec letošnjega leta. Cena (do 1. maja) 50 din.

KMETJE!

V KNJIŽNICI ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA za leto 1976 bodo izšle naslednje knjige:

1. KMETIJSKI PRIROČNIK (6)
  2. KMETIJSKI STROJI (Raoul Jenčič, dipl. ing. agr.)
  3. VSE O KORUZI (Jože Silc, dipl. ing. agr.)
  4. ZDRAVA REJA PRAŠIČEV (Veterinarski zavod Slovenije)
  5. GOSTJE NA KMETIJI — praktični nasveti za kmečke gospodinjice
- Celotna knjižnica bo stala 100 din.

IZ KNJIŽNICE ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA 1975 PA LAHKO SE VEDNO NAROČITE:

KMETIJSKI PRIROČNIK 1975 — 20 din
 HIGIENSKO PRIDOBIVANJE MLEKA (Inštitut za mlekarstvo) — 20 din
 VZDRŽEVANJE TRAKTORJA (inž. Viljem Garmuš) — 30 din
 KAKO BOM GOSPODARIL NA TRAVNATEM SVETU (dr. Guido Fajdiga) — 20 din
 ZAKON O KMETIJSKIH ZEMLJIŠČIH (s pojasnilom) — 25 din
 Cena celotne strokovne zbirke za leto 1975 znaša skoraj 100 din

PRIČAKUJEMO, DA STE NAŠLI NEKAJ TUDI ZA VAS, ZATO IZPOLNITE PROSIMO SPODNJO NAROČILNICO IN NAM JO POSLJITE NALEPLJENO NA DOPISNICI ALI V KUVERTI.

ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE
„KMEČKI GLAS“

NAROČILNICA

Ime in priimek .....

Točen naslov .....

NEPREKLICNO NAROČAM NASLEDNJE KNJIGE:

.....

.....

.....

.....

Podpis: .....

(To naročilnico izpolnite, izrežite in pošljite na naslov: ČZP KMEČKI GLAS, Miklošičeva 4, 61000 Ljubljana.)

Rešitev prejšnje križanke

K	R	I	L	O	V	A	S
L	O	T	O	S	R	J	A
O	D	A	T	O	T	A	L
B	O	K	S	M	A	S	A
Z	P	A	N	E	I	Č	E
M	I	K	I	A	R	K	A
K	I	S	A	R	K	A	D
P	O	L	S	K	L	A	D
P	A	L	E	A	L	A	N
M	O	N	O	K	E	L	I
M	A	N	A	F	O	R	A
K	A	N	A	T			

(Ne)resnice z napako

Plakati že vabijo na pivsko (pivsko) revijo.

Kritiki so opazili vlago (vlogu) manj znane igralke.

Odpisanemu (opisanemu) primeru so posvetili največjo pozornost.

Z velikom zanimanjem so si ogledali planinsko kačo (kočo).

Na koncu leta se bo pokazalo, ali je naročilo usodno (ugodno).

DL	NAS FOLKLOKORIST (FRANCE)	GORSKI VRH	ODDELEK RIM LEGIJE	ZAJECAR	DL	CIN V LISTIČIH	NAS NEKOPNI ZNANI NOGOMETAS	SUNEK	KAJENJE
	NI ZKA TEMPERATURA					SMUCARSKA PANOŽNA ZNACA I			
	BAJESLOVNI POGREZNI OTOK								
	NOVINARKA BAČER			DRAC					
	OS. ZAJMEK MESANICA			TOPIČ					
			OLIKA						
			RIBIŠKA PRIPRAVA						
								LUNINA MENA	NEPRIIDIPRAV
DL	GINN. ELEMENT	ELEKTR. MERA PREDVOJICIONAR		NADAV				KIM BORG	
								MIRNO SODITJE	
NAKAZANA POT			GL. MESTO GANE	RADON		IT. DENAR			
						HAMMARSK. IČLO			
MUZA GLEDALISKA				IL. REKA				DARILLO	
								KING COLE	
VELIKAN				MUZA ZV. ZDOLJAJA					
				LIRSKA PESEM					
TIBET. GOVEDO			EV. VELETOK			DBVODNI PTIC			
ETIOP. GLAVAR			AVSTR. AGENCIJA			DL	SAPA		

Nagrobnik divjim živalim

Rdeča knjiga: tisoč divjih živalskih vrst je zapisanih poginu - Rdečilo za ustnice piše mrtno obsodbo sinjemu kitu - Pohlep?

Pred 60 leti so se prebivalci kenijskega mesta Naivasha tresli pred tisočermi levi, ki so krožili v okolici - pred leti so morali pri snemanju filma „Rojena v svobodi“ pripeljati leve iz kalifornijskih živalskih vrtov v okolico istega mesta. Pred 70 leti se je po indijskih pragozdovih klatilo 40.000 bengalskih tigrov, zdaj so jih našli komaj še 2000. Še leta 1800 je v Kaliforniji živel veliko kondorjev, zdaj so jih našli samo še 40. Po poljskih steh se je klatilo na tisoče evropskih bizonov, zdaj jih samo še nekaj goje v posebnih rezervatih. Podobno bi lahko govorili še o belem nosorogu, sinjemu kitu, tasmanijskem volku, belem medvedu, orangutanu, gorski gorili, veliki želvi, španskem risu ...

net izgubi množico živalskih vrst, so le imeli prav, čeprav jim je veljal posmeh javnosti. Mednarodno društvo za zaščito narave in naravnih bogastev je v svoji slovitvi Rdeči knjigi zapisalo vznemirljiv podatek: 1000 živalskim vrstam grozi pogin.

Kaj se dogaja? Divje življenje redči in siromasi se najmanj izginjanje prostora. Glavno besedo imata človek in njegova želja po zaslužku. V Afriki in po drugih celinah so sicer sprejeli zakone, s katerimi so zaščitili izginjajoče živalske vrste, toda sam zakon je brez moči. Množice divjih lovcev love vse te živali, da bi zadostile svojim potrebam po dobrinah in nenasitni potrošniški družbi, ki hoče imeti praške iz roga nosoroga za vzbujanje zaspalega spolnega nagona, tigrovo kožo za dragocene plašče, salo sinjega kita za rdečila z istnice, slonove okle za klasične tipke, aligatorjevo kožo za torbice ...

Vse kaže, da rešitve ni. Celotna, kjer bi morali najbolj skrbeti za svoja naravna bogastva, je potrošniška mentaliteta tako močna in v rasti, da je ni mogoče zavreti zaradi „nekakšnih“ živali.

Ves ta kras, ki zamika potrošnika, je samo pisan nagrobnik spomenik divjemu življenju.

»Srake« med policami

Casi se spreminjajo - priložnost dela tatu. Oba ta reka bi lahko združili in dobili bi grobo sliko tega, kar se danes dogaja v velikih trgovinah po svetu. Namesto na prijazen nasmech prodajalca naleti kupec najprej na napis KRAJA JE KAZNIVA, NE SPLAČA SE KRASTI. Vsak njegov gib beležijo ostre oči najetih detektivov in skritih televizijskih kamer. Za tako spremenjene trgovine govori močan razlog.

„Se nikoli se ni po trgovinah tako kradlo, kot se danesne dni. Krade, kdor more in kjer more!“ Take žalostne trditve je slišati od prodajalcev. Niso iz trte izvite. Samo v nemških trgovinah znosijo kupci pod sracjami, plašči, v žepih, torbica, za nogavicami, pasovi, pod spodnjim perilom in na vse druge mogoče načine za okoli milijardo in pol mark različnega prodajnega blaga.

Kljub poostrenim ukrepom in nadzorstvu kraja ne preneha. Priložnostnih tatibev ne skrbi niti veliko število ujetih „srak“! (Okoli 150 tisoč jih vsako leto dobe pri „delu“.) Lepo aranžirano blago, težnje potrošniške družbe, reklame in priložnost so močnejši. Sami detektivi v trgovinah so prepričani, da ulove le manjši del „veleblagovniških srak“.

Sociologi in psihologi so vprašanje kraje po trgovinah premetrili z vso resnostjo. Prišli so do zanimivih ugotovitev: največ kraj je ob torkih, četrkih in petkih; tatovom je pri srcu popoldanski čas; zastavo nosijo ženske, saj jih je skoraj tri četrtine; kradejo pa najraje manjše predmete, ki jih je mogoče dobro skriti. Še bolj zanimiva je trditve psihologov, ki pravijo, da je odstotek kraj iz resnične potrebe neznamenit. Mladi stoji v prvih vrstah, po čemer psihologi sklepajo, da igra precejšnjo vlogo tudi želja po pustolovščinah in nezrelem uveljavljanju samega sebe. Oči televizijskih kamer vsega tega ne vedo, samo pridno beležijo ...

DR. BOŽO OBLAK

Delo, počitek in rekreacija

Če delamo preveč ali če se preveč naprezamo, postanemo trajno ali kronično utrujeni. Če si pri tem še pritrjujemo spanje, postane kronična utrujenost sčasoma nevarna in škoduje vsemu organizmu. Najprej se pozna na pomanjkanju telesne in duševne moči, pozneje predvsem na živčevju, pa tudi drugod. Da bi utrujenost pregnali, uporabljajo nekateri čaj, kavo, nikotin in alkohol. Vse to so strupi, ki jih nikakor ne moremo priporočati kot zdravilo zoper utrujenost. To so nadražila, ki za nekaj časa sicer pomagajo, potem pa telo zahteva svoje spanje, in če ga ne dobi, se maščuje. Poživila ali dopingi so bič za živčevje; res povzročijo trenutno popolno koncentracijo vseh sil organizma z mobilizacijo vseh rezerv organizma, naredijo pa prav zaradi tega hudo škodo. Za mlad organizem so to še posebno nevarni strupi, ker mlad organizem reagira nanje izredno burno. V bistvu pa mladem organizmu nadražila sploh niso potrebna, še manj pa poživila. Pretirano uživanje nadražil in jemanje poživil je vedno znak kronične utrujenosti ali pa neuravnovešene osebnosti. Da bi do tega na prišlo, je potreben pravilen in pravočasen počitek ter odmor. Zrela osebnost ga bo znala najti tudi v današnji dobi, za katero pravimo, da s svojim silnim tempom ne da organizmu počitka.

zdravnik svetuje

Naš pogovor

bodimo olikani

Ljudje se srečujemo, pozdravljamo, sedamo skupaj v družbo in začnemo pogovore. V njih je dosti prazne vljudnosti in obrabljenih besed, skratka, veliko neosebnega. Ali vse to ne more zanikati vrednot dobrega lepšega pogovora. Pogovornih stikov smo tako navajeni, da se nam ne zde nič posebnega, čeprav čutimo, da spadajo k človekovim prvobitnim potrebam. Navajenost na pogovore krije v sebi nevarnost, da se le-ti izrode. Marsikdaj jih imamo za najbolj ceno vez med ljudmi, ki je ni treba spoštovati niti pri sebi niti pri drugih, zato pa seveda hote ali nehote grešimo.

Bili so časi, ko je pomenil pogovor (konverzacija) največji družabni užitek in so učenjaki mislili, da so se devet stvari od desetih naučili pri pogovorih. Danes sicer nima več take veljave, zato pa ni rečeno, da bi človek še zdaj ne mogel od pogovora veliko pridobiti, posebno od takega, ki mu ni namen le lahkotna zabava, nasičevanje cenene radovednosti, opravljanje in obkroževanje. S tem pa se seveda ne navdušujem samo za učeno razpravljanje, saj se pogosto prav v pogovorih prijetno družijo s koristnim. Za pravo družabnost so potrebni resni in globoki, pa tudi lahkotnejši in zabavnejši pogovori. Kako je že napisal Shakespeare glede konverzacije? „V družbi se pogovarjaj zabavno in veselo, ne da bi kvantal; bodi duhovit, ne da bi se silil; naraven in odkrit, ne da bi zašel v nespodobnosti; moder, ne da bi dolgočasil s svojo modrostjo in žalil z domišljavostjo.“

V pogovorih je poglavito živo, neposredno in močno osebno ozračje, s katerim obdajamo vprašanja in stvari, ki se jih dotikamo. Dobremu pogovoru daje mikavnost osebna bližina, ljudje se v njem neprestano čutimo in doživljamo, razumevamo zdaj s pametjo, zdaj s čustvom, zdaj bolj posredno, zdaj bolj intuitivno: ustvarjamo nesporazume in jih sproti skušamo razrešiti; marsikdaj si v pogovorih pomagamo s slutnjo, vsekakor pa bi radi prešli iz sebe drugam.

Zmeraj pa je dober pogovor pot do mnogostranskega obraza resnice; je eno samo duhovno pregnetanje težjih in lažjih vprašanj, osredotoči našo razsodnost in zaznamuje tankočutne in zaupljive osebnosti odzive. Lahko pritrdimo tistemu, ki je zapisal: „V deželi, kjer se znajo pogovarjati, se oblikuje tudi dobra kritika.“

(Nadaljevanje prihodnjič)
DR. LEON ŽLEBNIK

MED SVETIMI KRAVAMI

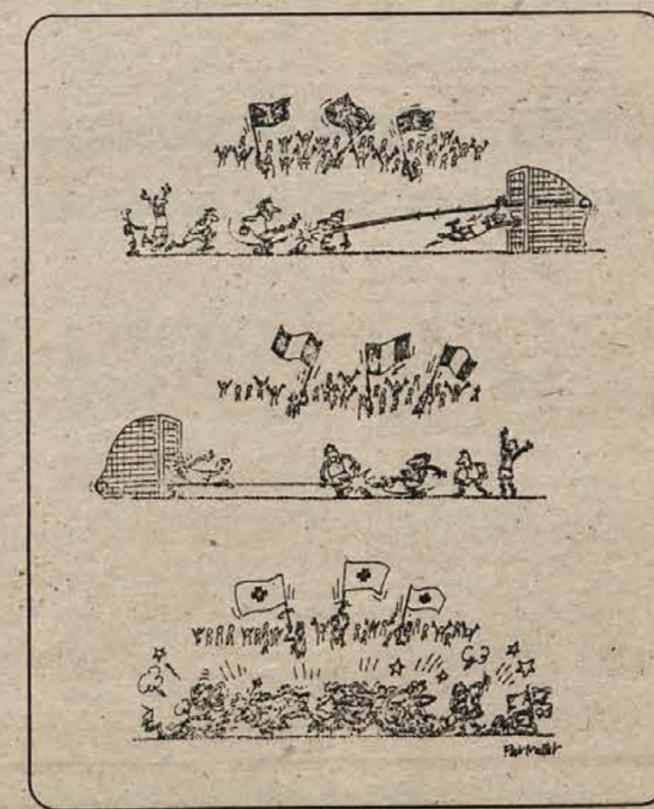
in v osemdesetih dneh da bo naokrog, je trdil. Če pa bi naša znanca veselilo potovati z njim, če bi ju mikalo ogledati si svet iz ptičje perspektive - tako je dejal - ju radevolje popelje s seboj! Prepečenca ima v košari celo vrečo in tudi kakšna cigara bi se našla za gospoda ...

Ne „da“ ne „ne“ nista rekla naša junaka. Osemdeset dni ob prepečenju - to pač ni vabljivo za Kranjca, če je že za Skota ...

Vljudna sta se torej izmikala odgovoru in se nestrpnost ozirala navzdol. Tam spodaj nekje je namreč

morala biti Košata lipa, dasi si z njo ne bi mogla kaj dosti pomagati. Ne pozabimo namreč, dragi bralci, da smo še vedno le v zatohlem devetnajstem stoletju!

Morje oblakov je prekrivalo prelepo Košato lipo in njeno okolico in po tem morju je plul naš balon kot jadrnica. Krepak veter mu je dajal pospeška in kmalu je zajadril čez Bospor, preskočil slavni Carigrad in zaplesal nad brezmejno Azijo. Suih Skot in naša potnika so zvečili prepečenec in zastrupljali ozračje z viržinkami in sedmi dan je pilot pogledal v kompas in v atlas. „Pod nami je Indija!“ je veselo oznanil.

POTA IN STRAŽNICA

Dežurni poročajo

ZE DRUGI VODNJAK - V noči na 14. marec je nekdo v vodnjak Jožeta Goleta v Koritih zliplinski olje ali petrolej. Vodo so ljudje uporabljali za pitje, zdaj pa je neuporabna. To je že drugi primer onesnaženja pitne vode.

RAZBIJALA STEKLENINO - 15. marca ponoči so miličniki pridržali do iztreznitve 23-letnega Rudolfa Zagarja in 22-letnega Marjana Golobiča iz Birčne vasi. V gostišču na Ruperč vrhu sta razgrajala in razbijala steklenino. Prijavljena sta sodniku za prekrške.

TAT PRI BALETNEM MOJSTRU - 10. marca zvečer je pri hiši Pina Mlakarja na Cesti herojev stikal tat. Splazil se je v avto skozi vrata, pri tem pa je pomotoma pritisnil na hupo, kar je seveda lastnika dvignilo pokonci. Pritekel je iz hiše, tat pa je zbežal. Uro zatem je zmanjkal mop-ed NM 57-366, last Mihe Poredoša iz Brusnic; parkiran je bil pred tovarno zdravil. Morebiti pa se je z mopedom zadovoljil tat, ki je bil pregnan iz Mlakarjevega avtomobila?

DIVJAL PO HIŠI - V noči na 11. marec je nekdo vlomil v nedograjeno hišo Antona Klevišarja na Trški gori. V prostorih je neznanec razlil razne barve in lepilo za parket, v kopalnici odtrgal s stene svinčeno cev, v kleti pa je mazal vrata s strojno masljo in razlival ibitol. Odnesele ni nič, naredil pa je precej škode.

NI SE PELJAL DALEČ - 12. marca popoldne je Kranjčan Avgust Klobučar pustil svoj avto pred kinom KRKA, vendar je avto od tam izgubil. Krajo je lastnik prijavil, medtem pa je tudi sam iskal avtomobil. Popoldne ga je opazil, parkiranega pred pošto. Kdo se je odpeljal s "ford escordom" na kratek sprehod, še ugotavljajo.

NOVO MESTO: KOLESAR JO JE PODRL - 16. marca je 62-letna Marija Plantan iz Stranske vasi na novomeškem Glavnem trgu pred mostom nameravala prečkati cesto na prehodu za pešce. Ko je že bila na prehodu, se je z Društvenega trga pripeljal na kolesu s pomožnim motorjem Ljubomir Rabič iz Novega mesta in s krmilom zadel Plantanovo. Ženska je padla in se tako poškodovala, da so jo morali odpeljati v bolnišnico.

BREZA: SKOZI VRATA NA TRAVNIK - Ivan Lavš iz Vel. Gabra je 16. marca dopoldne vozil avto od Pijuske proti Trebnjemu, pri Brezi pa je zapeljal s ceste. Avto je trčil v drevo, voznika pa je skozi vrata vrglo na travnik, nakar so ga poškodovanega odpeljali v bolnišnico. Lavš je vozil brez izpita, vozilo pa je imelo obrabljene gume.

V športnih listih večkrat beremo pa tudi sami vidimo pri televizijskih prenosih športnih dogodkov, da postajajo nogometna igrišča prizorišča nešportnega ponašanja in fizičnega obračunavanja, saj celo hude telesne poškodbe, npr. zlomi nog, niso tako redke. Vemo, da pristojne komisije kaznujejo prestopnike (denarno ali s prepovedjo igranja določenega števila tekem), ven-

Poškodbe pri nogometu

dar se ne zdijo taki ukrepi vsem občanom zadostni in se vprašujemo, zakaj ne odgovarja tak igralec tudi kazensko pred sodiščem. Drugi se spet pomirijo, češ: „Kar kdo po norosti dobi, to ga nič ne boli“. Ti zagovarjajo stališče, da sprejema udeležence v vsakem športnem tekmovanju tak tveganje; to pa bi praktično pomenilo, da pristane tudi na posledice. In kdo ima prav?

Odgovor moramo iskati v kazenskem zakoniku. Ta namreč varuje pred nasiljem in pred drugimi družbi nevarnimi dejanji svoboščine in pravice človeka in občana; med te uvršča ustava pravico do nedotakljivosti človekovega življenja in telesne integritete. Toda naša ustava ne štiti pravnih dobrin samo v interesu poindincev, ampak tudi v interesu družbe. Tako načela „volenti non fit iniuria“ - ni krivice, kdor si jo želi“ ne moremo sprejeti v

»Imam v banki« - tam pa nič

Bivši zdomec Jože Zagorc iz Volčkove vasi je več ljudi opetnajstil in jim z izgovori izvalil denar, ki ga je takoj zapravil

Zaradi osmih goljufij je bil pred kratkim obsojen 28-letni Jože Zagorc iz Volčkove vasi pri Šentjerneju. Zapravljal je že v Nemčiji, potem pa še doma, ampak denar si je izposojal, ne da bi ga vrnil.

Ko se je Jože Zagorc proti koncu 1973 vrnil z začasnega dela v Nemčiji, si je kmalu začel na debelo izposojati denar. Najprej je dobil novembra 1973 1.000 din od Jožeta Pence iz Smolenje vasi, češ da bo v tednu dni vrnil. V Ljubljani je od sorodnice Frančiške Zagorc izvalil 500 din z izgovorom, da pošlje denar z ekspresno pošto. Naslednji mesec mu je dal Milan Nosan iz Novega mesta 3.000 din, ker mu je Zagorc natvezel, da ima v banki ček, ki ga pa pred novim letom ne more menjati. Razen tega je avtomehaniku Petru Perdecu v Novem mestu ostal dolžan 920 din za popravilo, spet z izgovorom na sitnosti v banki. Tudi Tone Mestnik iz Novega mesta mu je šel na lim in mu posodil nekaj denarja.

Zagorc pa si je medtem privoščil dokaj lepo življenje. Štirikrat je prespal v hotelu Kandija in ostal dolžan 294 din, prenočil je še v gostišču Pri vodnjaku v Novem

mestu in v hotelu Otočec ter se spet izmuznil z 224 din dolga. Ze pred vsemi temi dejanji pa je na novega leta dan 1973 izprosil od

ZEMLJA GA JE ZASULA

12. marca je bila obratna nesreča na delovišču TRIMO v Trebnjem. Delavci domačega komunalnega podjetja so urejali kanalizacijo in pri izkopavanju jarkov uporabljali stroje. Globino jarkov je meril 62-letni Jože Selko iz Čužnje vasi. Ko je stal v jarku, globokem poltretji meter, se je zemlja odrgala in ga zasula. Sodelavci so mu takoj priskočili na pomoč in ga izkopal. Selka so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa se ugotovilo, da ima zlomljenih več reber in poškodovana pljuča.

Romuna šla na zahod

Pred sodiščem romunski državljani, ki je s pajdašem, potujoč čez naše kraje, vlomil pri Krškem

Preko tolmača se je pred kratkim odvijal pogovor med obtoženim Romunom Dami-animom Gheorghijevim in senatom novomeškega okrožnega sodišča. Romuna so zalotili pri Sevnici z ukradenim tranzistorjem v roki, medtem ko je njegov pajdaš ušel.

Obtoženec je skupaj z Nikolajem Čobotom, prav tako Romunom, ilegalno prešel našo mejo, nakar sta se fanta napotila proti Avstriji ali Italiji. Skratka: hotela sta na Zahod, pot čez Jugoslavijo pa sta prepotovala največ peš ali z avtostopom. Ker nista imela dokumentov, sta se ljudi izogibala. Več sta bila lačna kot sita, ko sta se 16. januarja letos znašla v okolici Krškega. Pri kraju Zvik sta vlomila v zidnico Ivana Strleta in odnesla tranzistor in žepni nož, potem pa pot nadaljevala proti Sevnici. Na cesti so ju zalotili miličniki. Pri tem je Čobota pobežnil, obtožena pa so dobili s tranzistorjem v roki. Pred sodiščem je Romun valil krivdo na pobežlega kolega, češ da

NE KONJA NE VOZA

12. marca dopoldne se je Anton Juran iz Pravutine odpravil s konjem in vozom v gozd pri Stranski vasi. Vprego je pustil na gozdni cesti, sam pa je šel med dreve na ogled. Ko se je vrnil, ni bilo ne konja ne voza. Sled je vodila do asfaltno ceste.

V KAVARNI RAZGRAJAL

12. marca zvečer so novomeški miličniki spravili iz lokala 20-letnega Luko Balabaniča iz Novega mesta, K Roku 29. Močno opit je razgrajal v kavarni Metropol, zato so ga pridržali do iztreznitve, moral pa bo še pred sodnika za prekrške.

njega sploh ni bilo v Strletovi zidnici, toda sledovi so govorili drugače. Lačna, kot sta bila, sta zakurila sredi postolja, pekla fižol in koruzo in pojedla 7 čebul. Romunu je senat pod predsedstvom Janeza Kramariča prisodil 5 mesecev zapora, pripor so mu podaljšali do pravnomočnosti sodbe, potem pa ga bodo miličniki pospremili do meje. S sodbo je za dve leti izgnan iz naše države.

Pri Boštanju je ob cesti lepo videti kup starih, že odvrgnenih avtomobilov. Takole za plotom konča tudi kup pločevine, za katerim se dandanes peha staro in mlado in po katerem merimo standard. (Foto: R. Bačer)

Jožeta Luzarja v Dol. Stari vasi 1.500 din, češ da potrebuje denar za vrnitev v Nemčijo, in spet govoril o težavah z menjavo mark v banki. Luzar je medtem umrl, pustil pa je evidenco o tem dolgu in tudi drugim povedal, zato Zagorc ni pomagal, ko je pred sodiščem dolg tajil. Ostala kazniva dejanja goljufije je sicer priznal, toda po njegovem si je izposojal z najboljšim namenom vrniti, ko bi dobil denar od brata.

Senat okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, pa je ugotovil, da je imel Zagorc sicer pri bratu res v dobrem 5000 din, vendar je dobro vedel, da tega denarja v doglednem času ne bo dobil. Izposojanje in goljufanje se je končalo, ko so Zagorca lani januarja pripri. Med preiskavo je oče zanj plačal dolgove, Zagorc pa se je potem branil na svobodi.

Sodišče je smatralo, da je imel obtoženec namen goljufati, kajti lagal je na debelo tudi o bančnem računu in denarju v banki, ki ga sploh ni bilo. Prisodili so mu 9 mesecev zapora, upoštevaje, da je šlo vendarle za manjše priglufane zneske, ki so bili medtem oškodovancem že poplačani. Sodba še ni pravnomočna.

RAVS V ŽABJEU

5. marca popoldne so se sprli Romi v Zabjeku. Med preprirom je 34-letni Branko Brajdič naperil puško na Rajka Brajdiča in kričal, da ga bo ubil. Pritisnil je tudi na petelina, vendar je naboj v predelani puški odpovedal in Rajku je uspelo pobežniti.

Cirkusa pa še ni bilo konec, kajti ko so miličniki prišli v naselje in hoteli prijeli Branka Brajdiča, so ostali Romi v naselju prepredili, da bi ga dobili. Omogočili so mu pobež v gozd. Pobežlega Branka Brajdiča miličniki iščejo, pred sodnike pa bodo morali tudi Romi, ki so miličnikom prepredili, da bi ujeli storilca.

Natančni pri inventurah?

Večji ali manjši primanjkljaji, nevestno gospodarsko poslovanje in take stvari največkrat pridejo na dan ob vsakoletnih inventurah in zaključnih računih. Za preteklo leto so inventure povsod opravljene, v nekaj kolektivih pa smo povprašali, če so bili člani inventurnih komisij natančni ter kaj so ugotovili. Povedali so:

JOŽICA TEKSTOR, obratovna knjigovodkinja pri podjetju KREMEN v Novem mestu in članica inventurne komisije: „Ker imamo pri nas delovišča tudi zunaj Novega mesta, kot na Mirni, v Ravnem in Mokrem polju, je delo inventurnih komisij dokaj težavno, vendar smo ga opravili po svojih najboljših močeh. Kot smo ugotovili, večjih razlik med dejanskim in knjižnim stanjem ni bilo. Nikjer ni bil ugotovljen primanjkljaj, zaradi katerega bi lahko koga osumili nepoštenosti.“

VALENTIN ŠALOMON, tehnični vodja Opekarne Zalog in predsednik ene inventurne komisije v tem podjetju: „Popisali smo vse, kar je poslovni odbor naročil, posebno natančni pa smo bili pri popisu osnovnih sredstev ter pri zalozah izdelkov in polizdelkov. Primanjkljaja nismo odkrili, pač pa kolo, ki je v naši stroki vsakoleten primer. Sumljivo se nam ni zdelo, pač pa menimo, da bi morali nasploh bolj varčevati in si prizadevati, da bi bilo kala čim manj.“

RAUŠ ANGELCA, poslovodkinja trgovine v PODZEMLJU: „K nam je inventurna komisija prišla iz podjetja Kmetijske zadruge Metlika. Bili so zelo natančni in so vse hoteli videti, kar so zapisali. Mi, zaposleni v tem lokalju, se med letom gledamo, da ni kaj narobe. Odkar sem v službi - tega je že dolgo, saj mi samo štiri leta manjkajo do pokojnine - še niso pri meni nič takega našli, za kar bi me lahko ogovarjali. Take sramote ne bi prenesla.“

KRONIKA NESREČ

GOR. POLJE: V OVINKU S CESTE - Niko Golež iz Zužemberka je 10. marca popoldne vozil osebni avtomobil od Soteske proti Strazi. Med potjo je v ovinku avto zaneslo v kup gramoz, nato pa ga je odbilo v drog telefonske napeljave. Voznik se je laže poškodoval, prav tako avtomobil, na katerem bo potrebno za 5.000 din popravil.

NOVO MESTO: S PARKIRALNA CESTO - 10. marca zjutraj Novomeščanka Milena Zora zapeljala avto s parkirnega prostora na bloki na Ragovski cesti, prav tako pa je mimo pripeljal avtomobil Anton Vidmar iz Novega mesta, zili sta trčili, lastnika pa imamo 3.500 din škode.

BUŠINJA VAS: POMISLJAL SE JE - 12. marca popoldne je Janez Golobič s Sel pri Črnomlju vozil dostavni avto čez Gorjance proti Metliki, pri odcepu za Bušinja vas pa je že zavil v levo, nato si je premislil in zapeljal nazaj na cesto p oti Metliki. Za njim vozeči avtomobilist Jože Panjan iz Črnomlja je bil na glavni cesti, ko je Golobič spet zapeljal tja, zato sta trčila. Škodo cenijo na 8.000 din.

OTOČEC: PREKRATKA DALJA - 14. marca dopoldne je Janez Abram iz Krškega vozil avtomobil proti Ljubljani za osebni avtomobilom Ilijasa Dugonjčevega avtomobil Donje Mandine. Ko je pri Otočcu naproti pripeljal tovornjak, je Dugonjčev trčil v njega, Abram, ki je trčil v tovornjak, razdalji, pa je trčil v del Dugonjčevega avtomobila. Škoda je za 25.000 din, razen tega je poškodovala Marija Ambra iz Ljubljane.

OVINKU VAS: TRČENJE - 15. marca popoldne je Janez Simonič z Vrtače vozil avto Gabra proti Semiču, med potjo pa mu je v nepreglednem ovinku naproti avtomobilist Sergij Jovančič iz Ljubljane. Vozili sta trčili, pri čem sta se poškodovala sopotnik Marija Klančar iz Ljubljane in Anton Suštaršič s Trate. Škoda znaša 18.000 din.

OREHOVICA: TRK MED VOZIL - 16. marca popoldne je Gregor Canjem - Jože Turk iz Gredovec kraj polja se je 26. februarja vozil z avtom proti Orehoviči, pri čem je pripeljal na avtomobilist iz Dol. Stare vasi. Med srečanjem sta trčila. Škoda je za 5.000 din.

Februar terjal 5 žrtev

Največ nesreč se zgodi zaradi prehitre vožnje - 48 voznikov je ta mesec moralo oddati dovoljenja

V novomeški, trebanjski, metliški in črnomaljski občini se je minuli mesec zgodilo 81 prometnih nesreč, kar je sicer malo manj kot v tem času lani (85), toda posledice so bile leto hujše. Letos smo imeli februarja 5 smrtnih žrtev, lani samo 1, razen tega je bilo v letošnjem februarju tudi več telesno poškodovanih. Laže in teže ranjenih je bilo 41 oseb.

pravilnosti. Februarja je moralo 48 voznikov oddati svoja vozniška dovoljenja, med temi pa so tudi 4 poklicni šoferji. Kar 40 voznikov je bilo ob dovoljenju zaradi vinjenosti.

Kot so ugotovili, je večino nesreč pripisati prehitri vožnji ob spreminjajočih se vremenskih prilikah, med udeleženci nesreč pa je bilo tudi 5 vinjenih.

TRIKRAT NAOKROG

11. marca popoldne je Ivan Glogovšek iz Krškega vozil z avtom iz Artič, pri Dolenji vasi pa je zapeljal na gramoz ob cesti, nakar je izgubil oblast nad vozilom. Avto se je trikrat prevrnil naokrog, potem pa obstal na kolesih. Vozniku se ni zgodilo nič hudega, vozilo pa je močno poškodovano in bo potrebnih za več kot 40.000 din popravil.

Februarja so miličniki izvedli vrsto prometnih akcij, v katerih so kontrolirali tehnično opremljenost vozil, merili so hitrost z radarjem, lovili voznike, ki so nepravilno prehitovali ali vozili v prekratki varnostni razdalji. Zaradi kršitev cestnoprometnih predpisov je bilo 13 voznikov prijavljenih sodnikom za prekrške, 283 voznikov je plačalo denarno kazen, 44 pa je bilo opozorjenih na manjše ne-

NA MOSTU IZSILJEVAL

12. marca okrog 14. ure se je v Sevnici na mostu prek Mirne zgodila huda nesreča. Z osebnim avtom je vozil čez most Zagrebčan Stjepan Berčec in nameraval proti Krškemu. Pri tem je izsiljeval prednost naproti vozečemu tovornjaku, ki ga je vozil Franc Blaznik iz Boštjanja. Vozili sta na mostu trčili, pri tem pa sta se poškodovala zagrebški voznik in njegova sopotnica. Prepeljali so ju v celjsko bolnišnico, medtem ko je gmotne škode za 20.000 din.

AKCIJA ALKOHOL

V noči na 16. marec je bila na območju UJY Nova mesto prometna akcija, kateri so kontrolirali vinjenost voznikov. Na 15 mestih so miličniki ustavljali voznike. Kar 375 voznikov je moralo Kar 375 voznikov je moralo pozelenel. Denarno kazen za to noč plačalo 44 voznikov. 11 so jih prijavili sodnikom za prekrške, 7 pa jih je moralo oddati voznika za voljenja. Zdaj se marsikdo od prizadetih kesa, toda prepozno.

Šola starega papirja

Marija Padovan: »Zbiranje starega papirja poleg drugega razvija tudi čut za solidarnost«

V Novem mestu bodo 19. in 20. maja zbirali star papir. O ciljih te akcije, katere izkupiček bo šel v humanitarne namene, govori Marija Padovan sekretar občinskega odbora Rdečega križa Novo mesto:

Marija Padovan: »Akcija zbiranja starega papirja ima tudi vzgojen pomen.«

Z denarjem, zbranim v akcijah zbiranja starega papirja, bo lahko Rdeči križ v večji meri in bolje opravljal svoje naloge, zlasti na tistih področjih, za katera doslej ni bilo dovolj denarja. Zbiranje starega papirja ima poleg temeljnega cilja (podpiranje humanitarne dejavnosti) še nekaj stranskih, vendar nič manj važnih smotrov. Z vse bolj rastočo industrializacijo in brezbriznim odnosom do narave smo že prešli kritično točko onesnaževanja človekovega okolja. Z gozdom ne ravnamo, kot bi morali, čeprav vemo, da nam dajejo kisik, vir življenja. So torej naravni filter onesnaženega zraka. Papir je lesni derivat, osnovno surovino les pa je mogoče nadomestiti s starim papirjem. Samo ena tona starega papirja nadomesti 3,5 kubničnega metra lesa, so izra-

čunali strokovnjaki. Z zbiranjem starega papirja neposredno čuvamo naše gozdove in okolje.

Poleg tega bo zbiranje starega papirja vplivalo na dvig higijene, saj bomo v akciji, če bo uspešna, pobrali ves stari papir, ki leži v domovih, podstrešjih, kletih, pisarnah, šolah, parkih, na parkiriščih in drugod. Rdeči križ se z akcijo zbiranja starega papirja neposredno vključuje tudi v prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva, za pridobivanje osnovnih surovin za industrijo ter k vsestranskemu varčevanju.

Zbiranje starega papirja ima še en, morebiti najbolj pomemben vidik: razvija čut za solidarnost, vzgaja. Zlasti pionirji in mladinci se s tako akcijo uče varčevati v družbeno in svojo korist, da pridobivanja delovnih navad niti ne omenjamo.

V Novem mestu bomo zbirali papir 19. in 20. maja pri vseh štirih osnovnih šolah, gimnazij, na Prešernovem trgu ter v večjih mestnih naseljih. Velja poudariti, da mora biti papir suh in zvezan v snope.

V Sloveniji bi lahko vsako leto zbrali najmanj 24 kilogramov starega papirja na prebivalca. Statistika trdi, da bi to nanoslo 40.000 ton te dragocene surovine v 365 dneh, s čimer bi pokrili skorajda 50 odstotkov manjkajočih surovin. Z dosedanjimi akcijami zbiranja starega papirja je bila jugoslovanska poraba papirja pokrita 23-odstotno.

Ni torej razlogov, da ne bi dosegli že omenjenih 50 odstotkov, še posebej če vemo, da namen zbiranja ni samo pomoč papirni industriji.

M. BAUER

Smo res tako bogati, da lahko mečemo v smetnjake stvari, ki bi jih še pred leti radevolje in drago plačevali?

Smo prebogati za smetišče?

Že bežen obisk na novomeškem smetišču pove, da zametujemo stvari, ki bi jih v drugih okoliščinah drago kupovali - Kruha ni v smetnjakih

Neki švedski novinar je pred meseci zapisal, da tipka reportažo z mestnega smetišča na pisalnem stroju, ki ga je našel prav tam - torej na smetišču. Čeprav ni mogoče trditi, da je novomeška življenjska raven enaka švedski, pa vendarle ni odveč vprašanje, kaj vse uporabnega mečemo Novomeščani proč.

Da ne bi preveč brskali po smetnjakih, smo poiskali odgovor kar na smetišču v Bršlino oziroma pri tistih, ki od njega žive. Če seveda odgovorni dopustijo povedati resnico,

ISKRA BO SLEDILA ZAHTEVAM TRZIŠČA

Iskra - Tovarna usmerniških naprav se bo v naslednjih petih letih bolj posvetila proizvodnji električnih napajalnih naprav, ki postajajo vse bolj pomemben člen v kompleksih in sistemih telekomunikacij, in napajanju različnih akumulacijskih enot ter sistemov električne energije. Obseg Iskrine proizvodnje naj bi se do leta 1980 (ob sedanjih cenah) povečal od 47,4 milijona din (lanski podatek) na 59,5 milijona din v prihodnjem in 75,6 milijona din v letu 1980.

NOV HOTEL METROPOL

Podjetje Gorjanci načrtuje, da bo do leta 1980 vsako leto povečalo fizični obseg prevozov v potniškem in tovornem prometu za 15 do 20 odstotkov, zelo pa bo izpopolnilo tudi mestni in primestni potniški promet v Novem mestu. Na področju turizma načrtujejo dograditev novega hotela Metropol v Novem mestu ter ureditev gostinskih objektov na Loki.

da je tamkajšnje naselje Romov nerazdružljivo povezano s smetiščem. »Trije dobri delavci,« pripoveduje eden od tistih, ki živijo ob smetišču in z njim, »naberejo v enem tednu za 1150 do 1200 dinarjev kovinskih odpadkov«.

Štirikrat 1200 je 4800 dinarjev. V enem letu je to skoraj šest starih milijonov. Romi trdijo, da so prav veseli, ker novomeška podjetja ne vozijo kovinskih odpadkov (aluminij, baker, železo) neposredno k Dinosu.

Veliko bolj kot ti koščki kovin, ki jih mečemo na zadimljeno in strahotno zaudarjajoče mestno smetišče, pa so vredne in uporabne druge stvari. Na tem kraju lahko dobiš zimski plašč, docela uporabne hlače, ki jih kazi le oljni madež, s katerimi bi opravi prav vsaka čistilnica, čevlje, ki niso več po modi, komodo iz šestdesetih let, garnituro pletenih stolov, lonec ekonom, malo večjo

Čez pet let 150.000 avtomobilov iz IMV

Industrija motornih vozil iz Novega mesta bo do leta 1980 namenila za povečanje in modernizacijo proizvodnje, infrastrukturo, obratna sredstva itd. 2,5 milijarde dinarjev. S to investicijo bi omogočili proizvodnjo 20.000 dostavnih avtomobilov, 150.000 osebnih avtomobilov, 25.000 avtomobilskih prikolic in 20.000 vozil vrste »motorhome«. Ob tako predvidenem porastu naj bi se celotni dohodek povečal od predvidenih 3,6 milijarde din v 1976 na 12,6 milijarde dinarjev v 1980. Tak porast pa bo zahteval tudi povečanje števila zaposlenih. Industrija vozil Novo mesto naj bi čez pet let imela 10.000 delavcev.

V SENTJERNEJU BODO DAROVALI KRI

Rdeči križ je sporočil, da bo naslednja krvodajalska akcija v Sentjerneju, kar pomeni da tokrat ne bo odvzema na novomeški transfuzijski postaji, ker gre ekipa za odvzem krvi v Sentjerneju.

Novomeščani so imeli minulo soboto, ko so skozi mesto peljali v hotel Kandija polne sode za Teden dolenskega cvička, priložnost, ki ni več prav pogosta: od blizu so videli konjsko vprego.

ptičjo kletko, par tako dobrih copat, da te kar kličejo domov, električni kuhalnik na dve plošči, nekaj hladilnikov in pralnih strojev (uporabnost ni preverjena) itd. Skratka: stvari, ki bi jih v bolj suhih letih gotovo ne metali proč.

Zanimiva je trditve enega od Romov, da kruha zadnje čase v smetnjakih skorajda ni. »Podražil se je,« žalostno ugotavlja sobesednik, »pa ga ljudje več ne zametujejo.«

Novomeško smetišče smo obiskali v sredo, 12. marca.

M. BAUER

JASNA DOKL V GIMNASTIČNI VRSTI SRS

Prejšnji teden se je z gostovanja v ZRN vrnila ženska gimnastična reprezentanca Slovenije, ki je v Leverkusenju premagala domačo vrsto TC 72 s 174,40:168,40. V ekipi Slovenije je odlično telovadila tudi novomeška pionirka Jasna Dokl. Osvojila je 33,45 točk. Njena starejša sestra Maja je na srečanju s 35,95 točkami osvojila tretje mesto.

SE ENKRAT VEČ TELEFONOV

Podjetje za PTT promet Novo mesto namerava v naslednjih petih letih povečati število telefonskih naročnikov v ožji regiji s sedanjih 3.815 na 7.600. Vse ročne telefonske centrale bodo zamenjali z avtomatskimi, povečala pa se bo tudi možnost medkrajevnih zvez, krajevno kabelsko omrežje ter telegrafski promet.

Novomeška kronika

ULICE IN ... - Ze prvo večje deževje je pokazalo, da zima le ni bila tako nedolžna, kot je kazalo. Nekatere novomeške ulice so močno vbočene ali izbočene, posledica tega pa so manjše ali večje luže, ki so kot nalašč pripravljene, da nekateri avtomobilisti pokažejo zvrhano mero objestnosti in nesramnosti ter zmogočje pešce še od strani (kot bi ne bilo dovolj, da nanje pada z neba). Pravatci biser novomeških ulic je Cesta herojev proti Ločni: pločnik in skoraj vsa cesta sta ob dežju ena sama velika blatna pot.

„ZNAMENITOST“ - Nekdaj je veljala za novomeško „zgodovinsko“ znamenitost gradnja lokalov v Germovi hiši, zdaj pa kaže, da je dobila velikega tekmeča v pripravljanju novega prodajnega oddelka v novomeški lekarni. Leta tečejo, dobili smo že nove recepte, ena samcata lekarna je premalo, njena soseda pa - nič ne reče.

TRZNICA - Dež je v petek nagajal stalnim obiskovalcem tržnice, zato je bila založenost in izbira pod običajno ravniho. Nihanja cen ni bilo opaziti. Solata je stala 14 dinarjev kilogram, čebula 4 dinarje, merica regrata 2 do 3 dinarje, merica radiča 3 dinarje, za kilogram jabolk je bilo treba odšteti 4 do 6 dinarjev, jajčka pa so bila po 1,20 do 1,50 din.

ROJSTVA - Rodile so: Elizabeta Pavlin z Družetove poti 22 - Polono, Marjeta Jaklič s Kotarjeve 1 - deklico, Ivanka Petrinčič z Ragov-

MINI ANKETA:

Gripa, ki je pred meseci robantila po naši deželi, je stisnila rep med noge in samo še včasih pokaže zobe. Toda tu je že mesec marec, prehodni letni čas, ki z najrazličnejšimi boleznimi nagaja vsem, še najbolj pa malčkom in ostarelim ljudem. Tudi nasploh je naša doba neprizanesljiva z obolenji, zato so čakalnice zdravstvenih domov nenehno polne, zdravniki in medicinske sestre obremenjeni čez mero, lekarne pa komaj zmorejo trume ljudi. Tokrat smo povprašali nekatere občane, kaj menijo o tovrstnih zagatah našega zdravstva:

Čakalnice kot škatlice »šibic«

Danica PREŠEREN, prešivalka: »Zdravniki delajo hitro, toda ne morejo sprejeti vse naenkrat. Preveč ljudi je bolnih, zdravstvenega osebja pa je premalo, toda tudi to ima pravico do polurne malice. Glede na polne čakalnice je v Novem mestu nujno potreben večji zdravstveni dom.«

Gospodinja JERALIČ iz okolice Stopič: »Čakati je treba dalj časa samo zato, ker je premalo zdravnikov. Več bi jih moralo biti. Se poseben nerodno je čakanje za tiste, ki niso iz mesta. V Stopiče pride zdravnik samo po potrebi. Ne bi bilo odveč, ko bi tudi tam imeli ambulantno.«

Alojz KOLENC, kmet iz Hmeljčiča: »Danes je tako, da so ljudje čedalje več bolni, ker pa imajo vsi zdravstveno zavarovanje in možnost iti k zdravniku, se tega močno poslužujejo. Zdravnikov je res premalo, tudi večja splošna in zobna ambulanta je nujno potrebna v Novem mestu.«

Zora DUNATO, uslužbenka: »Premalo je zdravnikov in preveč bolnikov, stanje pa se zmeraj bolj slabša. Glede na to je v Novem mestu res nujno potreben velik zdravstveni dom, ki bi zadovoljil vse. Nekaj sem slišala, da ga menda že imajo v načrtu.«

Franc NOSE, kmet iz okolice Straže: »Čakalnice so premajhne. Ko pridem, so že vse polne. Zdravniki je premalo in zato so preveč obremenjeni. Za kaj malega grem lahko k zdravniku v Stražo, toda tudi tam je treba čakati. Redno hodim k stalnemu zdravniku v mesto in čas čakanja je kar neznošen.«

BELA CERKEV: MLADI SO SE IZKAZALI

Člani osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Slovenije v Beli cerkvi so svoje matere in vse ostale žene prijetno presenetili. V počastitev 8. marca so pripravili uspešno proslavo in dokazali, da so tudi sami, brez pomoči starejših sposobni organizirati zahtevne proslave.

Vse žene so bile z domiselnostjo mladih nadvse zadovoljne in si želijo še podobnih srečanj. Zato so se mladi odločili, da bodo s pomočjo krajevne skupnosti obnovili prostore kulturnega doma, saj je dom edini primeren prostor, kjer se lahko vaščani zbirajo.

ske 12 - Andreja, Stanka Došlič iz Ulice Ilke Vaštetove 17 - dečka, Majda Šimunovič s Kristanove 24 - Iztoka, Marjeta Škabar, Nad mlini 22 - Alenko in Zdenka Tramte, Majde Šile 18 - Rafka.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE - Prejšnji teden je na novomeški transfuzijski postaji darovalo kri 78 občanov. Največ jih je prišlo iz Novoteksa - 15, iz IMV 9; med drugimi pa je bilo tudi 11 gospodinj.

SMRTI - Umrli je Anton Lamut, šolski nadzornik v pokoju, s Cankarjeve 12, v 93. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da je Teden dolenskega cvička ponovno dokazal, da lahko Novomeščani v eni noči spijejo 3000 litrov cvička. Povprečju ni kaj reči.

Neenaka pravica do poklica

Zaradi prostorske stiske v srednjih šolah se morajo mladi Dolenjci pogosto odločiti za poklice, ki jim niso ravno najbolj pri srcu

Po podatkih strokovne službe skupnosti za zaposlovanje se je na Dolenjskem kar 756 učencev zadnjega razreda osemletke odločilo, da bo nadaljevalo šolanje na srednjih šolah. Up se je izpolnil 644; ti so danes dijaki gimnazije, ekonomske srednje šole, šole za medicinske sestre in vzgojiteljice ali pa srednjih tehniških šol najrazličnejših smeri. Podatki veljajo za šolsko leto 1973/74.

Na dlani je, da je moralo v enem letu kar 112 mladih ljudi zaradi pomanjkanja učilnic v srednjih šolah sprejeti življenjsko odločitev o bodočem poklicu. Morala bo kdo rekel, da se bodo tisti med njimi, ki so vztrajni in trmasti, tako ali tako izločili ali redno kasneje vpisali na srednje šole in fakultete.

To je res, vsi smo tega veseli, vendar bo njihova pot do zelenega poklica veliko daljša, kot bi bila, če bi dolenjske srednješolske učilnice lahko sprejele prav vse nadobudne dijake.

Zgornjo trditve, ki ni preveč razveseljiva, čeprav vsi vemo, da potrebuje dolenjsko gospodarstvo v ekspanziji, ki še vedno traja, tudi strokovnjake, ki jih dajejo poklicne šole; ilustrira tudi podatek, da lahko danes naštetemo v dolenjskih poklicnih šolah 677 učencev. V šolskem letu 1973/74, ko so izvedli anketo, se je odločilo za poklicne šole 586 mladih.

Iz preprostega odštevanja teh dveh števil je očitno, da se je vpisalo v poklicne šole 91 učencev več, kot se jih je nameravalo. Spremeniti so morali odločitev o bodočem poklicu, kar ni ravno majhna odločitev.

Razlog je preprosto krut: v srednjih šolah ni bilo dovolj prostora. Slednje pa diši po ne preveč privlačni resnici, da mladi Dolenjci zaradi prostorskih stisk nimajo enakih pravic do šolanja in s tem tudi poklica.

M. B.

Suhokrajinski drobiž

IZOBRAŽEVANJU SO V ZADNJEM ČASU POSVETILI v Zužemberku precejšnjo pozornost. Tako je osnovna šola za odrasle skupaj z aktivom ZSM Zužemberk in Zavodom za izobraževanje iz Novega mesta pripravila pouk v večernih šolah za 5., 6., 7. in 8. razred, sindikalna organizacija v TOZD keramičnih kondenzatorjev ISKRA pripravila kuharski tečaj, kmetijska zadruga pa je organizirala predavanja za kmetovalce. Razen tega pa imajo tudi tečaj za soferje-amaterje.

ZADRUŽNA GOSTILNA POD LIPO V ZUŽEMBERKU sodi med urejene gostinske obrate z dobro in solidno postrežbo. Pozimi so prostori prijetno ogrevani, v letnem času pa je privlačen vrtni prostor pod lipo. Gostilna ima na razpolago lepo urejene tujske sobe.

M. S.

Nič olepšano in nič prečrno

Koristen pogovor članov komiteja ZK s komunisti v tovarni pahištva

Pisana poročila ne morejo nadomestiti živega stika z delovnim kolektivom. Ko pa beseda da besedo in misel sproži novo misel, zazivajo problemi v realnejših razsežnostih. Najbrž je to vodilo komiteja občinske konference ZK v Brežicah, da se je odločil za skupno sejo z osnovno organizacijo ZK v Tovarni pahištva, ko je bilo na dnevnem redu uresničevanje ustave v organizacijah združenega dela in TOZD.

V tovarni zaposlujejo od 380 do 400 delavcev, od tega 230 priučenih. Sestajanje delovne skupnosti so razbili na dva zbora po izmenah in na zbor skupnih služb, ker stara oblika zaradi slabega obiska ni bila uspešna. V podjetju so sklenili posvetiti več pozornosti notranji samoupravni organizaciji. Delavskemu svetu bo pomagalo več odborov za posamezna po-

dročja. V podjetju imajo temeljne samoupravne akte in v občini stopajo v korak z drugimi kolektivi. Nasploh pa so v zaostanku, ker jim primanjkuje strokovnih delavcev za dograjevanje samoupravne zakonodaje. Menijo, da je v večjih kolektivih lažje, ker se tam posamezniki lahko specializirajo.

V podjetju imajo še petčlanski odbor za delavski nadzor. V njem so štiri delavci iz proizvodnje. Ta odbor se sicer sestaja, vendar ne ve, kje bi začel in česa naj bi se sploh lotil.

Delo delegacije v zboru združenega dela ocenjujejo zadovoljivo. Njen vodja Alojz Ferencak je dal le pripombo, da je gradivo preobširno in da si ga želijo v povzetku, v kratki, zgoščeni obliki. Isto velja po njegovem mnenju za republiko skupščino. O prepoznih informacijah ali spremembah dnevnega reda pa se delegat, žal, ne more več posvetovati in lahko samo dviga roko.

Veliko razprave so namenili informiranju, zato bomo temu odmerili poseben prostor. V

Predsednik občinskega sindikalnega sveta v Brežicah Stane Ilc v razpravi o informiranju v Tovarni pahištva v Brežicah: „Za informiranje moramo vzbuditi najprej interes. Iz prakse vemo, da delavci z zanimanjem prebere le plačilno listo, statutov in zapisnikov sej pa ne. Po svoje je to razumljivo, saj med delom ne utegnejo stati pred oglasno desko, po delu pa zaradi tega ne ostajajo dlje v podjetju. Delovne organizacije bodo morale iskati druge oblike in druge vsebinske prijeme za obveščanje.“

podjetju čutijo nujno potrebo po izobraževanju delavcev, ker bo večja razgledanost po njihovem trdnem prepričanju vzbudila interes tudi za kaj drugega kot samo za prebiranje plačilne liste. Vzporedno pa bodo iskali z razumljivo besedo pot do vseh članov kolektiva. Sestanek so zaključili s skupno ugotovitvijo, da bodo proučili pomanjkljivosti v dosedanjem samoupravnem organiziranju in si prizadevali pri iskanju boljših rešitev. JOŽICA TEPPEY

PREMIERA V ARTICAH

Amaterski oder „Stanko Černelc“ v Brežicah se pripravljajo na uprizoritev komedije „Mary, Mary“. Avtorica dela je Jean Keer. Komedijo režira Vlado Podgoršek. Igralci se bodo z njo najprej predstavili v Articah, kjer so napovedali gostovanje za 30. marec. V Brežicah bodo nastopili 3. aprila, med 7. in 10. aprilom pa bodo sodelovali na srečanju gledaliških skupin Posavja, ki bo letos v Krškem. Vse skupine, ki so se prijavile za revijo, bodo nastopale tam.

Z OBNOVO NAPREJ

Agraria Brežice in TOZD Slovin Bizeljsko-Brežice bosta letos nadaljevala obnovo vinogradov in nasadov sadnega drevja. Agraria bo razširila nasade jagodičevja in breskev, povečala pa bo tudi površine za vzgojo cvetja. S kooperacijo bo pospeševala živinorejo, proizvodnjo mleka, vzrejo plemenit in piščancev.

ODLIČNA OCENA ZA ZRVS

Občinska organizacija Zveze rezervnih vojaških starešin je imela 16. marca letno konferenco. O delu v minulem letu in nalogah organizacije za letošje poročal predsednik Leopold Merhar. Razprava je potrdila, da je imela organizacija pri delu lepe uspehe. Konferenco so zaključili s podelitvijo plaketa in priznanj najprizadenejšim članom.

KNJIŽNA DARILA

V soboto se je v Čateških Toplicah končal dvodnevni seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK. Ta dan so mu prisostvovali tudi bivši sekretarji, katerim se je v imenu komiteja občinske konference ZK zahvalil za vestno delo sekretar Miha Haler. Izročil jim je knjižna darila. S to drobno pozornostjo se je komiteja spomnil njihovega prizadenelega dela.

V soboto, 22. marca, bodo mladi zadržniki spet bodrili ekipe, ki se bodo tokrat pomerile na republikanskem tekmovanju „Kaj veš o kmetijstvu“ v Kostanjevici. Posnetek je s področnega tekmovanja v Brežicah.

Brez truda se še čevelj ne obuje

V krški občini si prizadevajo za prometno vzgojo mladega rodu. To potrjujejo uspehi pionirjev na tekmovanjih v domovini in v tujini

S prometno vzgojo so v krški občini dosegli v zadnjih treh letih izredne uspehe. Dokaz za to je sodelovanje pionirjev na mednarodnih tekmovanjih. Prometno vzgojo imajo na vseh šolah razen v Koprivnici, kjer so brez mentorja.

Dolgoletni tajnik komisije, zdaj tajnik sveta za preventivo in vzgojo v prometu, Franc Radej posebej poudarja prizadevanost in požrtvovalnost mentorja Marije Zarnove in Marije Jelovske v osnovni šoli „Jurij Dalmatin“ v Krškem. S tovrstno vzgojo se z izjemo enega moškega ukvarjajo ženske, ki so na šolah tudi v večini. Komisija je šolam in predšolskim

ustanovam razdelila za otroke rumene rutke. Otroci jih sprejemajo z velikim veseljem. Na občinskih tekmovanjih sodelujejo tudi najmlajši, varovanci iz otroškega vrta. Ti še zlasti ponosno razkazujejo svoje veščine, med katere sodi na primer vožnja na skirojih.

Letos bo občinsko prometno tekmovanje pionirjev 7. aprila pred krško osnovno šolo. Področno tekmovanje bo 14. aprila v Novem mestu. Udeležili se ga bodo najboljši tekmovalci iz Posavja in Dolenjske. Republiško srečanje bo 19. in 20. aprila v Kopru. Za nagrado si ga bo lahko ogledal poln avtobus pionirjev iz krške občine.

Srednješolska mladina iz Krškega bo letos prvič sodelovala na področnem tekmovanju srednješolcev 14. maja. Republiško srednješolsko tekmovanje na mopedih bo 24. maja v Velenju. Posavje bo zastopala ekipa Solskega centra iz Krškega.

Svet za preventivo in vzgojo v prometu si prizadeva, da bi mladi rod čimprej obvladal vedenje na cesti in se znal pravočasno izogniti nevarnostim. Prometna vzgoja je del samozagrade in zasluži zato posebno pozornost. In prav krška občina je ena izmed tistih, kjer vsi cenijo ta

prizadevanja in kjer sodelujejo tudi predstavniki skupščine in drugih nepolitičnih organizacij.

PLAKETE "VZORNI VOZNIK"

Svet za preventivo in vzgojo v prometu iz krške občine se je v petek sestal v lovskem domu na Ljubljani. Sprejel je delovni program. To je bila tudi priložnost za podelitev plaketa „Vzorni voznik“. Več kot trideset sodelavcem komisije za prometno varnost, ki so leta nazaj izročili nad trideset brošur, srebrnih in zlatih značk SPV (sveta za preventivo in vzgojo). Značke je podelil predsednik republikanskega sveta za preventivo in vzgojo v prometu Boris Čizmeč-Blažič. Slovesnosti so prisostvovali predstavniki družbenopolitičnega življenja iz občine in sosednjih krajev.

Želje in načrti jamarjev

Na občnem zboru kostanjeviških jamarjev načrti - Kmalu film o kostanjeviški jami

Člani kostanjeviškega Jamarškega kluba imajo še veliko pomembnih načrtov. Nekaj so jih obravnavali tudi na minulem rednem letnem občnem zboru. Že do letošnjega krajevnega praznika bi radi v „Kostanjeviški jami“ odprli za obiskovalce še en rov, ki ga imenujejo tudi „Črni rov“ in je dolg več kot 100 metrov.

Za to delo jim je lani ob razvitu klubskega prapora obljubila pomoč v denarju tudi krška občinska skupščina. Vendar s tem odkrivanja lepote tamkajšnjega podzemnega sveta še ne bo konec; že letos bodo naredili tudi podrobno skico sosednjega podzemnega sveta, to je jame, ki je dolga okoli 550 metrov. Sicer pa so

na občnem zboru kostanjeviških jamarjev ugotovili, da obiskovalci jame, ki sodi med naše manjše, niso nič manj pomembne lepote leta v leto narašča. V minulosti si jo je ogledalo že več kot 50 ljudi, verjetno pa jo bo do konca leta obiskalo še več ljubiteljskega podzemnega sveta. Morda bo k uresničevanju te želje, ki bi jo mogel tudi barvni film, ki ga bi jamarji prav kmalu in ki traja običajno po 10 novih dinarjev.

KRŠKE NOVICE

POMEMBEN OBISK - V krški občini se že od ponedeljka naprej mudi skupina mladih strokovnjakov iz latinskoameriških, azijskih in afriških dežel v razvoju. Seznanjajo se z razvojem kmetijstva v zasebnem in družbenem sektorju ter z razvojem podeželja. 16 gostov bo svoj študijski obisk zaključilo jutri popoldne.

VEČ PROSTORA - Na občnem zboru TOZD Slovin Bizeljsko-Brežice so se odločili za povečanje površine skladiščne površine. V spomin - Minuli teden je v sindikalni dvorani tovarne pahištva v Brežicah potekala konferenca, na kateri so se odločili za povečanje površine skladiščne površine. V spomin - Minuli teden je v sindikalni dvorani tovarne pahištva v Brežicah potekala konferenca, na kateri so se odločili za povečanje površine skladiščne površine.

DO JUNIJA - Občinska konferenca ZSMS mora v bližnji prihodnosti zbrati 80 brigadirjev, ki bodo med poletnimi počitnicami sodelovali na treh republiških akcijah. Zato je komisija za delovne akcije te dni že naslovila poziv in prošnjo na vse osnovne organizacije, pa tudi vodstva in politične organizacije v delovnih kolektivih in šolah, da skupaj omogočijo uresničenje zastavljene cilja.

V SPOMIN - Minuli teden je v sindikalni dvorani tovarne pahištva v Brežicah potekala konferenca, na kateri so se odločili za povečanje površine skladiščne površine. V spomin - Minuli teden je v sindikalni dvorani tovarne pahištva v Brežicah potekala konferenca, na kateri so se odločili za povečanje površine skladiščne površine.

ZA TRIDESETLETNICO SLAVJE V DVOJE

Predstavniki krajevnih skupnosti Velike Doline in Jesenic na Dolenjskem so se dogovorili za skupno praznovanje tridesetletnega jubileja osvoboditve. Proslavo bodo združili z dvema krajevnima dogodbama, z otvoritvijo asfaltiranih cestnih odsekov Mokrice-Bregana in Nova vas-Velika Dolina.

7. soboto, 15. marca, je bila v Globokem osma občinska pionirska konferenca. Pionirji so letos zbrali poročila o delu v minulem letu v siltenu, ki so ga izdali pred konferenco. Tako so v soboto z vsake stole poročali le o tisti dejavnosti, ki je zanjo značilna. Na sliki: predsednik občinske skupščine v Brežicah Franc Skinder je obdaril predstavnike pionirskih organizacij in jih nato povabil na pogostitev. (Foto: Zupančič)

NOVO V BREŽICAH

NOV KIOSK - Na avtobusni postaji v Brežicah je časopisna založba Delo postavila svoj kiosk za prodajo časnikov in revij. To je drugi kiosk v mestu. Eden stoji že dalj časa ob Cesti 21. maja.

PLANINCI TEKMUJEJO - V slaniško društvo je včlanjenih 267 učencev osnovne šole bratov Riharjev. Za značko „pionir-planinec“ jih tekmuje več kot 90. Brosto značko je osvojilo 47 pionirjev, 24 pa jih je že izpolnilo pogoje a srebrno značko. Planinsko šolo, ki je eden izmed pogojev za zlato značko, je doslej opravilo 28 pionirjev. Obiskovali so jo v taboru v Logu od Mangartom.

KOLIKO JIH JE V DRUGI IZMENI? - V brežiški občini je 2697 šolskih otrok. Pouk v eni izmenji jih obiskuje 1312, v dveh izmenjah pa 1385. Polovico šoloobveznih otrok se torej še vedno stika v neustreznih šolskih prostorih. Denar za obnovo in gradnjo šol se steka iz samopriskvov občanov.

POZABLJENO IME - V Pišecah so ob zadnjem obisku opozorili novinarje na izpuščeno ime med prejemniki priznanj za dolgoletno in požrtvovalno delo v krajevni skupnosti; manjkalo je ime zaslužnega občana Avgusta Molana.

BREŽIŠKE VESTI

Ob letu več prostora za ostarele

Domova počitka v Loki in Impoljci gradita: v Loki trinadstropno stavbo za 60 oskrbovancev, na Impoljci dogradnja za 53 ležišč

Socialne službe občin, ustanoviteljic domov počitka (za Loko poleg sevniške zasavske in laška občina, za Impoljco pa posavske občine, Novo mesto in Trebnje) najbolj vedo, kako težko je uspeti s prošnjami za sprejem ostarelih v domove. Koliko prostora bodo pridobili z gradnjo v Loki, nam je povedal direktor doma Jože Stanič, za Impoljco pa dr. Cveto Gradišar.

V Loki so stvari že reševali s prizidkom leta 1969, ko so pridobili prostor za 48 oskrbovancev. Takrat niso računali na veliko povečanje zanimanja za domsko varstvo, saj so hitro pogrešali najmanj še polovico toliko prostora. 20. januarja je Beton-Zasavje pričel graditi nov stanovanjski paviljon. V starem gradiču, ki je tudi pod spomeniškim varstvom, predvsem zaradi lesenih stropov ni kaj obnavljati. Predračunska vrednost novogradnje je brez opreme nekaj nad 6 milijonov dinarjev.

Na Impoljci bodo z dograditvijo tako imenovanega C traktar pridobili 53 ležišč. Ob koncu leta, ko naj bi bila dela končana, bi se izboljšale tudi razmere v starem objektu, ki je sedaj prenatrpan. Kakšen pritisk na varstvo v domu vlada s strani občin ustanoviteljic, najzgovorneje pove podatek, da bi imeli v enem mesecu vse polno, če bi podvojili zmogljivosti! Objekt, ki ga bodo pridobili do konca leta, je zamišljen tako, da bi ga lahko kdaj kasneje tudi nadzidali.

Pomembna pridobitev za domsko varstvo v Posavju je tudi gradnja doma upokojencev s 84 ležišči v Krškem. Gradnja na Vidmu so pričeli že pred novim letom. Tam bo šlo za diferencirano domsko varstvo, le za pomoč in oskrbo samostojnejših ljudi sredi ostalega življenja. Dom se namreč gradi blizu postaje na Vidmu. Ta gradnja je tudi prvi primer združevanja de-

narja v republiki, kar je še toliko pomembnejše, ker gre za manjše občine.

A. ŽELEZNIK

NEKJE DVE, DRUGOD NOBENE TRGOVINE

Čeprav pri sevniskem Trgovskem podjetju niso navdušeni nad tem, da bi na Primožu odprli svojo trgovino, so se na Primožu na volivnem zboru krajevne organizacije SZDL v začetku marca čudili, zakaj obstajata na Studencu kar dve trgovini. Če bi ena imela bolj urejene skladišne prostore, bi prav gotovo zadostovala. V spodnjih prostorih osnovne šole na Primožu bi bila za trgovino lahko na voljo dva prostora, v enem od njih bi lahko uredili skladišče. Če bi bil v začetku promet manjši, bi še vedno lahko uvedli le nekajdnevno prodajo. Bližnja Dedna gora je po razvojnem konceptu Posavja predvidena za turizem, zato bi bilo prav, da pride Primož čimprej do svoje trgovine.

K. Z.

BUČKA: PRIPRAVE ZA ASFALT

Akcija za posodobitve ceste skozi Bučko se je pričela. Cestarijo so staro cesto že premerili, v tem tednu naj bi bile znane tudi že ponudbe za dela. Govorice o tem, da bi cesta skozi Studenec postala republiška namesto ceste skozi Bučko, so neutemeljene, kar je bilo zagotovljeno tudi na zboru občanov na Bučki.

ZAČETEK USKLAJEVANJA

V tork se je sestala občinska komisija za načrtovanje. Ker je več kot tri četrtine delovnih ljudi sprejelo samoupravni dogovor za financiranje negospodarskih investicij in krajevnih skupnosti, je komisija na tej seji spregovorila že tudi o izhodiščih za delitev denarja, o čemer se bodo izrekle tudi krajevne skupnosti. Pretežni del seje je bil namenjen pripravi izhodišč za družbeni načrt občine do leta 1980.

PRED OTVORITVIJO PLANINSKE TRIM POTI

Planinsko društvo Lisca namerava že 27. aprila odpreti planinsko trim pot, dolgo okrog 80 km, ki jo bi bilo mogoče obhoditi v 4 dneh. Začela bi se v Sevnici, nadaljevala skozi Boštanj, Vetrnj, Novi grad, Brunek, Šentjanž, Murnice, Tržišče, Malkovec, Telče, Primož in nazaj v Sevnico. Zanimiva bo tudi pot čez Lamperče, Drožanje, Vranje, Zabukovje, Pokojni vrh, Mrzlo planino, Redenik, Lisco, Okroglico, Radež, Loko in nazaj v Sevnico. Po poti bodo razpostavili dnevnike in žige. Opravljeno pot bodo šteli za zlati ali srebrni planinski čevlček. Na pot naj bi šle skupine z najmanj pet člani. Marsikdo že bolje pozna oddaljene planinske vrhove kot svojo občino, ki ji tudi ne manjka zanimivosti.

Gasilska organizacija se redno spominja svojih članov ob jubilejih njihovega dela. Tudi na občnem zboru sevniskega društva minulo nedeljo so podelili več priznanj. Na sliki: predsednik občinske gasilske zveze Jože Smodej podeljuje Dominiku Česku priznanje za 30-letno delo v gasilskih vrstah.

Minuli petek se je uspešno končal 10-dnevni gospodinjki tečaj v Velikem Gabru. Za zadrugnice ga je, tako kot tudi v drugih krajih, pripravila trebanjska kmetijska zadruga. Tečajnice so predavanja vestno obiskovale vse dni. Najmlajša udeleženka je imela 15 let; najbolj oddaljena je prihajala z Medvedjeka.

Samoprispevek se je izplačal

Veliki Gaber: krajevna skupnost je s svojim samoprispevkom v minulih dveh letih zbrala 400.000 dinarjev - Vrsta akcij še ostane

Krajevna skupnost Veliki Gaber se je pred dvema letoma poleg občinskega samoprispevka odločila še za svojega. Ljudem ni žal: cesta skozi kraj je asfaltirana, marsikaj je opravljeno tudi po vaseh. Naloge za naslednjih pet let so strnili na tri tipkane strani; v glavnem so navedene le stvari, ki jih bi kazalo še urediti.

Pri obisku v tej krajevni skupnosti človek ne dobi občutka, da ob nakazanih željah in potrebah le tarnajo. Naročen je zazidalni načrt. Načrt za novo pokopališče je z ostalimi

pripravami veljal nad 200 tisočakov. Sedaj je neuporaben, ker je treba pripraviti nov načrt za pokopališče na drugem kraju, kjer ne bo na poti bodoči avtomobilski cesti. Zaupanje vase pri ljudeh v tej krajevni skupnosti vzbujajo pogumne odločitve v preteklosti, ki so ob družbeni pomoči pripeljale do uspehov.

Tone Praznik, ki tudi po vpeljavi delegatskega sistema v krajevno skupnost predseduje svetu KS, meni, da bo še vnaprej treba razpisati samopri-

spevek, zakaj ureditev mrliške vežice in novega pokopališča ne bosta poceni. Letos naj bi pripravili vso potrebno dokumentacijo, prihodnje leto pa bi razpisali nov samoprispevek. Del zbranega denarja bi nato namenili tudi za asfaltiranje ceste od Šentlovenca do Podgabrja. Kdor bi mislil, da z zbiranjem samoprispevka ni težav, se moti. Ker se kar 300 delavcev vozi na delo drugam, se je 60 domačinov odjavilo!

Radi bi prišli čimprej do svoje trgovine. Baraka, kjer je pošta in krajevni urad, naj bi služila otroškemu varstvu, za kar je bila tudi zgrajena. V Velikem Gabru je treba do kraja urediti javno razsvetljavo, ravno tako želijo končati cesti Male Dole-Gombišče in Mali Gaber-Cesta. To so le najnujnejše naloge; v petletnem programu jih je še mnogo: od vzgoje in izobraževanja do telesne kulture, kulture in splošnega ljudskega odpora.

A. ŽELEZNIK

SEMINAR ZA SEKRETARJE

Jutri bo v Trebnjem seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK, člane komiteja in komisij. Nekatere teme bodo podali ugledni družbenopolitični delavci Franc Šali, Ludvik Golob in Bogdan Osolnik. V glavnem se bližajo koncu razgovori po osnovnih organizacijah o izvajanju akcijskih programov. Vsi akcijski programi bodo na ta način pregledani do konca meseca.

„SAMI NISO HOTELI!“

Kot pravijo na občinski upravi v Trebnjem, glede stavbišč v Šentrupertu le ni tako, kot govori v kraju. Za stavbišča, ki jih je odkupil komunalni sklad, vse do 25. decembra lani ni bilo zanimanja, najverjetneje zaradi velikega komunalnega prispevka. Ker so sedaj komunalno urejanje opustili, je nastalo zanimanje tudi za stavbišča. Pogodb s kupci ni bilo mogoče skleniti, dokler komunalni sklad ni potrdil stroškovnega razdelilnika, kar je sedaj opravljeno. Te dni je bila prodana sedma parcela. Za nova stavbišča za spomenikom pa bi, kot pravi referentka za premoženjskopravne zadeve Francka Primožič, lahko največ pomagali krajevni dejavniki, če bi vplivali na lastnike zemljišč, da bi pospešili prodajo.

TREBANJSKE IVERI

UPOKOJENCI BI PRISKOČILI NA POMOC - Vsakodnevno dostavo pošte imata pravzaprav le Trebnje in Stari trg. Okoliški kraji pridejo zaradi premajhnega števila poštarjev ponavadi na vrsto le enkrat na teden. Tako je tudi v Račjem selu in drugih krajih. Ob takem seveda skoraj ne kaže biti naročen na dnevno časopisje. Kot pravijo pri Društvu upokojencev v Trebnjem, bi si pri pošti lahko pomagali s honorarnimi poštarji kot marsikje drugod. Nekateri člani društva bi menda tudi sodelovali.

ČAKANJE NA VRSTO - Gozдино gospodarstvo ima velike težave s kupci, ki zelo neredno plačujejo les, večinoma šele po daljših rokih. Nekateri pomembni kupci pošiljajo vnaprej pisma, v katerih opozarjajo, da bodo les vzeli, če jim ga dajo na daljši plačilni rok, kar je še vedno bolje, kot da bi obležal. Seveda ima ta palica tudi drugi konec, saj gozdno gospodarstvo ne more

poravnati obveznosti gozdnim posestnikom. Gozdno gospodarstvo Brežice - TOZD Puščava do nedavna letos še ni moglo poravnati nobenega računa.

VOLILNA SKUPŠČINA - V nedeljo ob 8. uri bo v sejni sobi občinske skupščine redna skupščina krajevne organizacije ZB Trebnje. Vabljeni so vsi člani. Med drugim bodo volili tudi nov odbor organizacije.

ZASLUŽILI TISOČAKA - Mladi iz Šentruperta so se izkazali pri čiščenju celotnega toka Bistrice skozi kraj. Krajevna skupnost je hvaležna tudi ostalim občanom za podporo pri tej očiščevalni akciji. Mladim so za dobro voljo dali 1.000 dinarjev.

DOBER ODZIV - Predsedniki delegacij zbora združenega dela in občinske skupščine so vestno izpolnili vprašalnike o dosedanjih izkušnjah o delu delegatskega sistema. Ocena bo narod že za zasedanje skupščine 27. marca.

V čistoči so še rezerve

Veterinarski inšpektor ni zadovoljen

Veterinarski inšpektor Cveto Bunc, ki ob delu nadaljuje še študij na 3. stopnji iz higijene živil, ni zadovoljen z uspehi, ki so jih v občini dosegli pri čistoči mleka. „Lani je bilo 6,9 odst. mleka slabega, predvsem v toplih mesecih. Le 40 odst. mleka se hladi, ponekod odvažajo mleko zelo zgodaj, ljudje pa oddajajo mleko od prejšnjega dne. Same hladilne naprave niso rešitev, urejeni bi morali biti prostori za sprejem mleka. Mleko se zbira po vožah, na odvoz čakajo na križpotjih in ob poteh, na število bakterij v mleku vpliva tudi nečistoča v hlevih, ipd. Recept za dobro mleko so predvsem čistoča pri molži, urjene zbiralnice“, pravi inšpektor.

Napredek, ki je pri tem vseno dosežen, je po inšpektorjevem mnenju pripisati številnim predelavcem, ki so jih imeli na terenu. Po inšpektorjevih podatkih je bilo še pred šestimi leti nad polovico mleka slabega, v poletnih mesecih celo 80 odst. Po njegovem mnenju tudi ureditev osrednje hladilnice mleka v Trebnjem ne bo celovita rešitev, temveč bo treba urediti zbiralnice predvsem tam, kjer se nabere veliko mleka, npr. v Stranju, Zagorici, Dobriču in še drugod.

Ljudje zadovoljivo prijavljajo ogleda živine za zakol, kjer nameravajo meso shraniti v hladilnih skrinjah. Taki pregledi so obvezni (le za prašiče ne!). Lani so opravili pregled pri 90 odst. zakolov.

Higijena živil je tako odgovorno delo, da ne sme biti pomot. Inšpektor je kazensko odgovoren, če bi kaj prezrl. Delo je neprijetno tudi povsem po človeški plati: dela v kraju in okolici, kjer živi. Tistega, katerega je pred nekaj trenutki še nekaj pregledoval, čez hip že srečuje kot občana. Očitajočih pogledov ne bi bilo, če bi se vsi zavedali, da inšpektor ne sme zamizati v korist nas vseh.

A. Z.

TEŽAVE S KADRI

V domu v Loki opozarjajo na zaprto pri pridobivanju osebja za delo v domu. Razpisovali so delovna mesta medicinskih sester in strežnic, vendar ni bilo odziva. Zlasti pomemben bi bil profil bolničarjev, ki jih danes sploh nikjer ne izobražujejo. Tudi neopredeljenih ni dobiti.

Letošnja zima, če je to ime sploh zaslužila, ni pomenila mrtve sezone za gradbince. Ločani so veseli, da se gradi tudi pri njih, saj sevniskega TOZD Beton-Zasavje pri betoniranju temeljev. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

GASILCI HVALEŽNI ZA POMOC - Pisali smo že, da sevniški gasilci ob začetku leta niso imeli denarja za podaljšanje registracije avtomobilov. Društvo je pomembna za vso občino občinska skupščina, tako da je zagotovljen denar za najnujnejše popravilne gasilske opreme v tem letu.

SAMI ZA NOV KOMBI - Boštanjki gasilci bodo v nedeljo ob 8. uri v prostorih stare šole na letni skupščini ocenjevali delo v minulem letu. Lani so dostojno proslavili 30-letnico društva, takrat so razvili novi društveni prapor. Društvo poslujemo z željo, letos nameravajo kupiti nov kombi.

POZORNOST ZA SPECIALITE - Gostilna „Na vogalu“ v Sevnici, enota gostinskega podjetja, večinoma preseneča z drobnimi pozornostmi. Ki, razumljivo, privabljajo goste. V sezoni zabijh krakov je v lokalni na voljo tudi ta specialiteta.

ZRTEV SO LAHKO OTROCI IN NEPREVIDNI - Čeprav je preko

železniskega mostu čez Savo dovoljen prehod za pešce le po pešpoti, so nevarne velike odprtine v podu na strani, kjer vozi vlak. Most ni osvetljen, zato je posebno ponoči nevarnost, da kdo pade skozi. Železnica bi se morala bolj zanimati, da bi imela vozišče zavarovano.

NE BODO JIH OVIRALI - Na zboru občanov na Studencu so obravnavali željo občanov Osredka in Prevol, da se priključijo h krajevni skupnosti Primož. Prevolčani so to že potrdili s podpismi, občani Osredka pa še ne. Studenčani nimajo nič proti, če ljudje teh krajev to res želijo.

MLADI BODO TEKMOVALI - Občinska konferenca Zveze socialistične mladine bo te dni pobudnik nekaterih športnih tekmovanj, kjer se bodo pomerili člani osnovnih organizacij. V nedeljo bo na strelišču na Radni prvo kolo občinskega prvenstva v streljanju, prihodnje nedeljo bo v Boštanju prvenstvo v namiznem tenisu, aprila pa šahovsko prvenstvo v Loki.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

Vse zaraščeno

Komisija za varstvo okolja, zraka, zaščito voda in boj proti koleri, ustanovljena nedavno tega pri krajevni skupnosti Črnomelj, si je malce ogledala mesto s kritičnim očesom in opazila vrsto hudih pomanjkljivosti. Ob Lahinji in Dobljici so na primer bregovi močno zaraščeni s trnjem, med katerimi se skrivajo odpadki in razna navlaka. Seveda vse to kvari videz mesta, obenem pa škoduje ribam v vodah in predstavlja nevarnost okužbe za ljudi.

Lastniki bregov so dobili okrožnico, s katero jih krajevna skupnost poziva k čiščenju bregov, k urejanju odtočnih kanalov v reke in tudi k čiščenju dvorišč. Dali so mesec dni časa, potem bodo naredili ponoven obhod skozi mesto. Kjer ne bo zalegla lepa beseda, bodo morali v korist redoljubnih občanov posameznike predlagati v kaznovanje.

Razstavo izdelkov, ki so jih naredili učenci črnomaljske posebne šole pri tehničnem pouku pri zunajšolskih dejavnostih, so za stare otroke odprli na šoli za 8. marec, širši javnosti pa je bila na ogled razstava v soboto, 15. marca. Zelo lepi izdelki pričajo, da so ti otroci sposobni natančnega in zahtevnega ročnega dela, če jih pravilno usmerjajo in vodijo za to usposobljeni strokovnjaki. (Foto: R. Bačer)

Adlešičani se bratijo z Ljubljano

Za 22. marec, adlešički krajevni praznik bo ob jubileju osvoboditve še veliko bolj svečano - V gosteh borci iz Stare Ljubljane

Ob 30-letnici požiga Adlešič, Purge, Pobrežja, Velikih in Malih Sel, Gorenjcev in Vrhovcev - kar se je zgodilo 22. marca 1945 v zadnjem okupatorjevem besu - bo v Adlešičih niz prireditev. Do zdaj še ni bilo takega krajevnega praznika!

Na predvečer praznika bo mladina po vseh gričih zakurila kresove, medtem pa bo potekalo mladinsko kviz tekmovanje „Bela krajina med NOB“. Sodelovale bodo ekipe iz Adlešič, dve mladinski ekipi iz Črnomlja ter ekipa podjetja ROG iz Novega mesta.

Slavnostni dan bodo morali počastiti na prostem, na igrišču pred šolo, kajti vas nima dvorane, ki bi lahko sprejela toliko ljudi. V gosteh bodo imeli borci iz predela Stare Ljubljane, s katerimi že nekaj let sodelujejo, tokrat pa bodo podpisali listino o pobratimstvu. V njej piše, da bosta krajevni skupnosti obeh območij tudi v bodoče stalno sodelovali na več področjih, kar bo vsako leto določeno že v vnaprej pripravljenim delovnim programom.

Razen tega bo ljubljansko Gostinsko podjetje ta dan prevzelo patronat nad adlešičko šolo, sledil pa bo kulturni nastop adlešičkega in črnomaljskega oevskega zbora, domače folklo-

SINJI VRH IMA TEŽAVE

Okrog 100 hiš na Sinjem vrhu in v bližnjih zaselkih odda vsak dan čez 300 litrov mleka. Ljudje se ukvarjajo z živinorejo, imajo pa težave zaradi osemenjevanja, ker osemenjevalec ne prihaja več v vas. Kot je nedavno tega izjavil vaški delegat Šneler, je veliko moških zaposlenih v Črnomlju, zato tudi bika ne morejo rediti. Ni časa.

ČRNMALJSKI DROBIR

GOSTOVANJE V RAZVEDRILU - Včeraj Črnomelj je bil prejšnji teden prepleten z lepaki, ki so vabili na zabavno prireditev Slovenskega instrumentalnega kvinteta 20. marca zvečer v kulturnem domu.

TUDI MLADIM PRIZNANJA - Predvideno je, da bo tudi Občinska konferenca ZSM v Črnomlju vsako leto podelila za 25. maj, praznik mladosti, nekaj priznanj najzaslužnejšim mladincem in mladinkam ter občanom, ki že vrsto let sodelujejo z mladino.

BEGRAD SE POSEBEJ - Črnomaljsko gradbeno podjetje je v minuli gradbeni sezoni opravilo v krajevni skupnosti Kozje za 106.000 din raznih gradbenih del, kar je še poseben prispevek za odpravo posledic potresa na Kozjanskem. Če bo potrebno, bo Begrad tudi letos pomagal.

NAJBOLJŠI BODO ŠLI NAPREJ

Na vseh petih osnovnih šolah črnomaljske občine in na gimnaziji delujejo klubi OZN, najprizadenejši pa je na Vinici, ki je predlagan tudi za republiško nagrado. Vsi klubi so se minule dni vneto pripravljali na tekmovanje, najboljši občinski klub OZN pa bo 22. marca nastopal na regijskem kvizu. Ta bo v Črnomlju, nastopale pa bodo ekipe iz občin Kočevo, Novo mesto in domače. Najboljša ekipa s tega tekmovanja bo zastopala regijo na tekmovanju v Mariboru. Veliko uspeha!

VSAK SVOJO KANTO - Odnosanje smeti na bregove reke ali kam za živo mejo se je razpaslo tudi zato, ker v mestu še nima vsako stanovanje svoje predpisane posode za smeti. To bodo morali ljudje nabaviti, sicer bodo postali kršilci mestnega odloka.

Za vaščane tega odročnega kraja bo poseben dogodek tudi kino, ki ga bodo ta dan predvajali popoldne ob 14, 16, in 18. uri. Aparaturo in film bodo pripeljali s seboj Ljubljanci. Seveda pa praznik ne bo minil brez gasilske veselice, ki že po krajevnem običaju predstavlja zaključek slovesnosti.

Znanje, volja in ljubezen

Posebna šola v Črnomlju je že mimo začetnih težav - Letos je postala popolna osemletka

Poudariti je treba, da je bila črnomaljska posebna šola zgrajena kot prva nova šolska stavba v ta namen v Sloveniji in je začela delati leta 1970. Postopoma je rasla, tako da ima danes 90 otrok, potrebne strokovnjake, lepe delovne možnosti in tudi lepe delovne uspehe.

V zadnjih osmih letih se je šola na posebnih šolah zunaj Bele krajine 189 otrok, kar je bilo zelo drago, razen tega ti otroci niso imeli rednih stikov s starši in domom. Nekaj jih še dokončuje šolanje drugje, kjer so ga začeli, medtem pa 90 otrok iz obeh belokranjskih občin nudi boljše možnosti posebna šola tako rekoč v domačem kraju. Vsi učenci dobivajo brezplačno malico, 11 učencev je v podaljšanem bivanju, 48 jih biva v internatu, 23 je vozačev. Za prve štiri razrede nameravajo jeseni uvesti celodnevno bivanje v šoli.

Tudi zaposlovanje otrok z dokončano posebno šolo je v Beli krajini dokaj uspešno, saj je v metliški in črnomaljski občini zaposlenih že 87 mladoletnikov. Največ jih je v Iskri; zunaj Bele krajine je zaposle-

nih 15 otrok s končano posebno šolo, nekateri so dobili delo celo v inozemstvu. Še vedno pa čaka na ustrezno zaposlitev nekaj več kot 15 otrok.

V letošnjem šolskem letu je postala Posebna šola tudi samostojna šolska ustanova, ki se sicer bori z materialnimi težavami za opremo učnih delavnic, kuhinje in šivalnice, vendar kljub vsemu zaradi prizadevanosti učnega kadra in pomoči Društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam doživlja lepe uspehe.

Najpomembnejše pri vsem pa je, da šola usposablja za življenje in samostojno preživljanje manj razvite otroke, ki so prej v rednih osnovnih šolah omagali že v prvih razredih, starši jim niso znali pomagati, tako so ostajali doma in postajali vaški „posebneži“, ki so prej ali slej postali breme družbe.

DANES ZASEDAJO MLADI

Danes, 20. marca, bo popoldne v Črnomlju zasedala občinska konferenca ZMS, na kateri bodo pregledali dosedanje delo, razpravljali o podeljevanju priznanj zaslužnim za delo v mladinski organizaciji ter izvolili novega predsednika občinske konference. Prav tako so delegatoma z vabilom vred poslali v pregled finančno poročilo za preteklo leto, ko je bilo za vso mladinsko dejavnost z osebnimi dohodki za enega profesionalca in vse pisarniško in terensko poslovanje dodeljenih 118.579 dinarjev.

LEPA POMOČ KOZJANSKEMU

V črnomaljski občini je koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa na Kozjanskem že septembra lani organiziral pomoč. Denar so zbirali preko delovnih organizacij, v krajevnih organizacijah SZDL na terenu, pri obrtnikih in upokojencih. Kot ugotavljajo, so bili najbolj odprti rok v delovnih organizacijah, do 5. marca letos pa je bilo po podatkih SDK v črnomaljski občini zbranih 771.161 din denarne pomoči za Kozjansko. Če za lep prispevek, posebno če upoštevamo, da je občina manj razvita in ima na domačem terenu vrsto težav, za reševanje katerih manjka denarja. S tem so Črnomaljši ponovno dokazali svoje razumevanje do vseh, ki se znajdejo še v huji stiski.

Stari ljudje pravijo, da tako sušne zime, kot je letošnja, ne pomnijo. Pravijo tudi, da je sušec (marec) „zvit“ mesec in da zima lahko še vedno preseneti. Prav gotovo pa je, da na Suhorju snega ne bo. Kot razvideti s slike, je v tej gorjanski vasi že prava pomlad. (Foto: Janez Pezelj)

Na Suhorju jeseni celodnevna šola

Starši suhorskih osnovnošolcev so podprli zamisel o celodnevni šoli

Ena osnovnih pozornosti v opredelitvi aktivnosti ZK na področju reforme vzgoje in izobraževanja je zmanjševanje socialnih razlik med otroki, oblikovanje vzgoje in izobrazbe kot sestavnega dela družbenega dela ter socialistične vzgoje mlade generacije in seveda tudi njena marksistična izobrazba. Neposredna naloga ZK in drugih družbenopolitičnih sil je borba za celodnevno osnovno šolo.

In kako je akcija zastavljena v občini? Največ so razmišljali o celodnevni šoli prosvetni delavci, ki so dobobra seznanjeni z zamisljivo celodnevne šole.

Vedo pa tudi, da so sedanje možnosti vse prej kot rožnate, in ne obetajo takojšnjega prehoda k celodnevni šoli, kajti le-ta zahteva neprimerno več prostorov in kadra, kar je povezano z občutno večjimi sredstvi, ki jih bo tudi v prihodnje težko zagotoviti, vsaj kar zadeva osnovni šoli Metlika in Podzemelj.

Obstajajo pa velike možnosti, da bi uvedli celodnevno osnovno šolo na podružnični šoli na Suhorju, in sicer jeseni, z novim šolskim letom. Prav zato je bil pred kratkim na Suhorju sestanek s starši, ki so pokazali veliko pripravljenosti za sodelovanje. Otroci, ki so v popoldanskem času morali doma krepko delati, se bodo v celodnevni šoli večino stvari naučili že kar v šoli, poleg tega se bodo lahko vključili v vrsto izvenšolskih dejavnosti, kar jim je bilo doslej večinoma onemogočeno. Tako si bodo pridobili veliko več delovnih navad kot v preteklosti.

„Kaj se mi zdi v delegatskem sistemu najvažnejše?“ je ponovil vprašanje Peter Badovinac, predsednik delegacije v krajevni skupnosti Jugorje, in po kratkem razmišljanju odgovoril: „Predvsem stalno izobraževanje delegatov iz krajevnih skupnosti in pa sodelovanje med vsemi

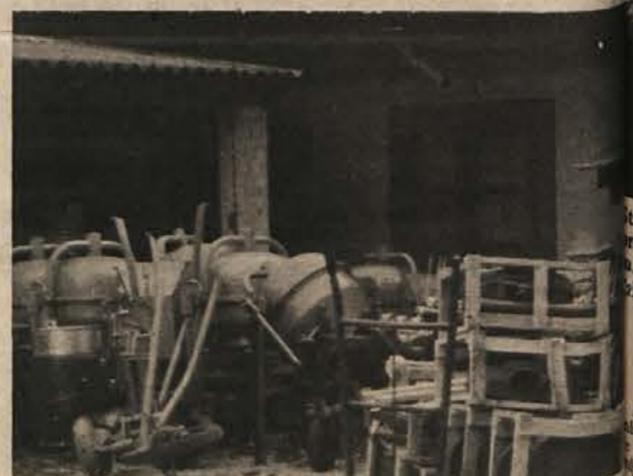
Za elektriko

družbenopolitičnimi organizacijami. Mislim, da se ne bom preveč pohvalil, če rečem, da v naši krajevni skupnosti vsi dobro sodelujemo in da se imamo prav temu sodelovanju zahvaliti za uspešno delo.

Sedaj prebivalci v petih vaseh upamo, da bomo s skupnimi močmi prišli do boljše elektrike. Znano je namreč, da se je po naših vaseh zaradi slabe napetosti pokvarilo že precej hladilnikov, pralnih strojev, televizijskih sprejemnikov itd. Zato smo pred časom sestavili delovni odbor, ki mora poskrbeti, da se bodo dela za boljšo elektrifikacijo čimprej začela. Odbor je ugotovil, da vseh 260 prebivalcev v krajevni skupnosti komaj čaka zadnjih načrtov elektrifikacije. Takoj, ko se bo vedelo, kje bodo stali drogovci, bodo občani s prostovoljnimi delom izkopalni jame in postavili drogovce, ki so jih že prispevali.

Ker so se naši občani do sedaj izkazali v številnih delovnih akcijah, vsi vemo, da se bodo s prostovoljnimi delom izkazali še enkrat. Ob tem pa upamo, da nam bo na pomoč priskočila tudi občina. Zavedamo se namreč, da vsega le ne moremo sami urediti. Zato se nekateri bojijo, da bi morda lahko obstali pri napol opravljeni nalogi. Ker od polovičarstva ni bilo nikoli pomoči koristi, upamo, da se bodo izkazali tudi „možje z občine“.

J. PEZELJ

Pogled na dvorišče prodajalne „Kmetijske zadruge“ v Metliki. Ne predstavljajo betonski mešalci tudi nekoliko simbolike? Neke gospodarsko nerazvita občina se danes lahko pohvali s številnimi gospodarskimi uspehi.

SPREHOD PO METLIKI

LASTNA AMBULANTA - Kaže, da bo pričelo podjetje Beti kmalu graditi ambulanto. Od nje pričakujejo korist, kajti v preteklem letu je bilo veliko bolezenskih izostankov, za katere sumijo, da niso bili vsi upravičeni. Z lastno ambulanto bo možen boljši nadzor.

GLASBENA MLADINA - Glasbena mladina Bele krajine pridno dela. V preteklosti je pripravila več koncertov za osnovnošolce iz Črnomlja in Metlike. Konec marca pa se bodo odpeljali v Zagreb, kjer si bodo ogledali prvo jugoslovansko rock opero.

GRDA NAVADA - Nelepo navado imajo nekateri posamezniki. Ko malce preveč pogledajo v kozarec, radi precej glasno razpravljajo po gostilnah o gospodarskih, kulturnih in političnih problemih občine. Takim bi lahko kdo stopil na prste, da ne bi sprajvali v mučen položaj ljudi, ki so pripravljani še kaj narediti za stonj.

OSNOVNA ORGANIZACIJA - V prizadevanjih, da v vsaki občini sredini deluje osnovna organizacija ZK, je bila 12. marca osnovna organizacija ZK, ki je bila ustanovljena doma počitka osnovna organizacija ZK. Za sekretarja je bil izvoljen sinir Milovanović. Na prihodnji bodo sprejeli akcijski program, in sicer lan na osnovi dela občinske konference in višjih organov.

METLIČANI IN PREDAVANJA

Vodstvo metliškega mestnega odbora Rdečega križa je na svoje someščane lahko zelo ponosno. Ko je organiziralo predavanje „Kako ohraniti zdrave zobe“, predavatelja poslušalo nekaj Metličanov. Kot kaže, imajo vsi odlično ohranjene zobe ali pa - proteze!

metliški tednik

V Kočevju letos ni bilo večje osrednje proslave dneva žena, pač pa so bile proslave po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Na fotografiji so udeležence proslave v Željnah, kjer so nastopili soljarji, učenci male šole, mladinke in domači ženski nonet. Pobirali so prostovoljne prispevke, zbrani denar pa bodo nakazali onkološkemu inštitutu. (Foto: J. Primc)

Rojak prispeval za gasilski avto

Stane Zajc je bil tudi prizadeven član gasilskega društva Šalka vas

V Šalki vasi pri Kočevju je bila 9. marca prisrčna gasilska svečanost, na kateri je predsednik občinske gasilske zveze Tone Kovačič predal gasilskemu društvu Šalka vas nov gasilski avtomobil, za katerega so prispevali: občinska gasilska zveza Kočevje 40.000 din, krajevna skupnost Rudnik-Šalka vas 20.000 din, 1.100 dolarjev iz zbiranja okoli 16.700 din pa domačin Stane Zajc, ki že šest let živi v ZDA.

Stane Zajc, ki je bil prej vrsto let član GD Šalka vas, je pravzaprav omogočil nakup avta, ker je nakazal tisti del denarja, ki je manjkal za nakup. Gasilci so na svečanosti pohvalili, da njegovo dejanje cenijo ne zaradi materialne pomoči, ampak

še posebno zato, ker je Stane Zajc s tem tudi pokazal, da je ohranil narodno zavest. Zato so ga tudi proglasili za častnega člana svojega društva.

Zal se Stane Zajc ni mogel udeležiti svečanosti, zato ga je na proslavi

in pri pripenjanju botrovskega traku na zastavo društva zamenjal njegov nečak, ki se prav tako piše Stane Zajc in je bil tudi prizadeven član pionirske, zdaj pa je že mladinske desetine.

V tujini dela precej zdomcevc. Vendar ne naredijo tako, kot je Stane Zajc. Mnogi so pustili doma svojece, svoje otroke in naložili naši družbi vso skrb za njihovo vzgojo, izobraževanje, zdravljenje in drugo. Medtem ko doma občani v obliki prispevkov, davkov in tudi samoprispelkov dajejo denar za urejanje skupnih zadev (šol, zdravstva, vrtcev, cest, kopalnice, telovadnice, vodovoda itd.), se mnogi zdomci tem dajatvam izognejo, čeprav je vse to v korist njihovim svojcem, bo pa tudi njim samim, ko se bodo vrnil.

J. PRIMC

Staro in novo vodstvo PGD Šalka vas in najstarejši člani društva s predstavniki občinske gasilske zveze ob novem gasilskem avtomobilu. Za nakup je prispeval tudi rojak Stane Zajc iz ZDA. (Foto: J. Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

NARAVA SE PREBUJA - Po dolgem zimskem spanju se vztrajno prebija. Prebujajo se tudi njeni oznanjevalci in spremljevalci. Skoraj so že tu. Po dežju pričela trava zeleneti. Nabiranci gata so na delu, čeprav še nimajo veliko uspeha; nabirajo ga za dom in za prodajo. Kopljejo tudi hren za prodajo.

PREVIDNO - Delo na vrhovih se začelo, vendar je treba biti previden. Vrtnic še ne bi smeli odkrivati, saj je treba računati na mraz in na snežne slane.

Občan vprašuje
medved odgovarja

Po čem sklepaš, da bo mojica še vedno zastrupljala kozo?
Ker so vsem sestankom, ki so bili o tem govora (ribiči, kmetje, članov) predsedovali člani koševske Zdrženega KGP, kar je povsem enako, kot da bi dali kozo ovce čuvati.

LETALA ZELO NIZKO - Občani so zelo nejevoljni zaradi letal, ki včasih letajo in krožijo skoraj tik nad strehami. To so športna enokrilna letala. Instruktorji in piloti bi morali vedeti, da nizko letenje nad mestni ni dopustno, saj lahko pride do nesreče. Iz katerega šolskega centra so, ni znano. V soboto, 8. marca, sta ob 9. uri krožili dve letali, kot da se kosata, katero bo letelo nižje. Odgovorni naj bi na tako letenje opozorili šolski center.

SPET EKSPLOZIJA - Opozoril v časopisih o nevarnosti pri pranju oblek z bencinom ljudje ne berejo ali pa jih ne upoštevajo. Zadnji primer iz Kočevja naj bo vsem v opozorilo, da je treba bolj paziti. Bencinski hlapi, ki se pri pranju naberejo v ozračju pralnice, se lahko užgejo in eksplodirajo, brž ko gospodinja vključi pralni stroj. Pri taki eksploziji ni prizadeta le prisotna oseba, ampak nastane tudi velika materialna škoda.

TV MOTNJE - Motnje na televizijskih zaslonih so iz dneva v dan večje in pogostejše, posebno v nekaterih območjih mesta. Po hišah je veliko gospodinjstev in drugih strojev, ki niso blokirani, kot je po zakonu določeno. Blokirani pa morajo biti tudi vsi stroji v podjetjih. Potrebno bi bilo, da bi strokovnjaki televizije ugotovili, od kod motnje, in zahtevali popravilo takih strojev.

KOČEVJSKE NOVICE

12 (1339) ★★ - 20. marca 1975

Donit: prvič tudi socialni načrt

Kjer uspešno delajo, bodo lahko vedno več denarja dajali tudi za načrtno reševanje socialnih zadev članov kolektiva

Znotraj OZD Donit Medvode so letos prvič razen gospodarskega letnega načrta OZD in posameznih TOZD sprejeli tudi socialni načrt Donita. Prikazali vam bomo le tisti del letošnjega socialnega načrta, ki se nanaša na TOZD Donit Sodražica.

V TOZD Donit Sodražica bo letos predvidoma 171 povprečno zaposlenih, za kosmate osebe dohodek pa bo izplačanih okoli 9.430.000 din. V skladu skupne porabe se bo zbralo za izplačila po sindikalni listi 510.000 din. Od tega bo 218.000 din porabljenih za regrese za letne dopuste.

Za gradnjo stanovanj se bo zbralo skupno 849.000 din. Zaradi hitrejšega reševanja stanovanjskih zadev so zvečali prispevek od 6 na 9 odstotkov. Od tega denarja bodo nekaj manj kot 170.000 din odvedli v solidarnostni sklad in prav toliko vezali pri banki za družbeno gradnjo, medtem ko bo TOZD ostalo za družbeno gradnjo in za dajanje posojil za zasebno gradnjo 503.000 din. Vendar je v okviru Donita sprejet sporazum, po katerem se ta sredstva lahko solidarnostno prelivajo. Če jih ne potrebuje oziroma ne porabi ena TOZD, jih lahko dobi druga.

Za počitniško dejavnost denar tudi solidarnostno združujejo. V Sodražici ga bodo zbrali 21.800 din, v vsej OZD pa 645.000 din. Ta denar bodo porabili za nakup ali izgradnjo rekreacijskih objektov, ki si jih nameravajo urediti na Travni gori, na Voglu in ob morju.

Načrt socialne pomoči predvideva za TOZD Sodražica 170.000 din izdatkov, ki so namenjeni posameznikom za smrt v družini in v primeru požara, razen tega pa bodo iz teh sredstev izplačevali pomoč človekoljubnim organizacijam, pomoč za klimatsko zdravljenje, nagrade jubilarantom za 10, 15, 20 in 25 let, za odpravnine upokojencem, za rekreacijo na delovnem mestu in izven njega ter za obdaritve za dedka Mraza in 8. marec.

Za družbeno prehrano bo porabljenih 440.000 din. Vsak zaposleni prispeva iz svojega žepa za malico le dinar. Za preventivno zdravstveno varstvo bo porabljenih 10.000 din, in sicer za nakup zobozdravstvene aparature, za rekreacijo (Donitove zimске in letne športne igre, sindikalne in druge igre) pa 53.500 din.

Med drugimi dejavnostmi, ki se financirajo iz skupne porabe, je predvidenih še 66.000 din za dotacijo sindikatu, in sicer za regresiranje obiska kulturnih prireditelj, za delovanje aktivna mladih delavcev in za drugo delo sindikalne organizacije.

Delovni kolektivi so včasih načrtovali le proizvodnjo. Kjer so to pametno počeli in pridno delali, so si ustvarili toliko, da lahko vedno več denarja namenijo za druge, neproizvodne zadeve, in posledica vsega tega so tudi „načrti socialnih dejavnosti“ posameznih kolektivov. Prvega takega v občini so sprejeli v Donitu.

J. PRIMC

PREDAVANJE O MLEKU

V gostilni Petrič v Ortneku je bilo pred kratkim predavanje o kakovosti in negi mleka, ki ga kmetje prodajajo zadrugi. Predavanje je organizirala Kmetijska zadruga Ribnica v sodelovanju s kmetijskimi strokovnimi službami. Na njem je strokovnjak iz Škofje Loke prikazal tudi hladilnik, primeren za prevoz mleka od kmeta do odkupnega mesta. Nekoliko kmetov je kar na predavanju kupilo oziroma naročilo tak hladilnik.

M. G.

ŠTEFKA JENKO - ČEŠAREK

Pred kratkim smo pokopali v Ljubljani Štefko Jenko, rojeno Češarek. Rodila se je pred 48 leti v Ribnici. Tam je Štefka končala meščansko šolo. Leta 1943 je bila bolničarka Centralne vojaške partizanske bolnišnice Ribnica. Zdravila in lajšala je bolečine ranjenecem, tifusarjem in drugim, ki so bili potrebni pomoči.

Po vojni se je zaposlila v Ljubljani. Med drugim je delala tudi pri takratnem ministrstvu za zdravstvo in drugod. Prestani vojni napori so pustili sledove na njenem zdravju, in to tembolj, ker ni poznala počitka, saj je kot nekdanja proletarka vedno rada delala. Sadov svojega boja in dela ni dolgo uživala.

Na pokopališču v Ljubljani so se od pokojnice razen sorodnikov, prijateljev in znancev poslovili tudi ribniški borci. Na pogreb na Zale so prišli z zastavo predstavniki občinske organizacije ZZB NOV Ribnica in krajevne organizacije ZB NOV Ribnica. Domači govornik ji je ob odprtem grobu tudi poslednjič govoril.

J. P.

BON ZA ŽENSKO

V TOZD Donit v Sodražici so praznovali dan žena tako, da so priredili za ves kolektiv bolj svečano malico. Vse zaposlene ženske so dobile za svoj praznik tudi darilni bon za 150 din, ki velja za nakup v vseh poslovalnicah „Jelke“-Mercator. Razen tega je kolektiv Donita tudi z denarnim prispevkom omogočil krajevni organizaciji ZB organizirati ob prazniku žena srečanje bork.

M. G.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCE

LUKNJASTA ULICA - Pisali smo že, da vozijo šoferji po Struški ulici prehitro. Verjetno so kritiko prebrali in vozijo zdaj po predpisih. Vendar še ni vse v redu. Ulica je polna lukenj. Za lanko Kmečko ohcet so na novo prelili z asfaltom 20 m te ulice. Ribničani, pravijo, da bodo morali biti še 10 let organizatorji te prireditve, pa bo vsa ulica, ki meri 200 m, asfaltirana.

DOBRODOŠEL DEŽ - V ribniški občini je manjkalo vode, ker ni deževalo že dva meseca. Kmetje so bili v skrbeh zaradi posevkov in zaradi spomladanskih del, ker je bila zemlja trda. Te dni pa je le padel prvi dež.

ASFALT SKOZI BREG - Polkrožna cesta skozi vas Breg bo asfaltirana. Tako je odločila krajevna skupnost. Dela so se začela. Podloga je pripravljena, ko bo vreme lepše, pa bodo cesto prelili še z asfaltom.

SAMOSVOJE LUČI - Luči se same prižigajo in ugašajo na glavni Seškovi ulici v Ribnici. To je še posebno nevarno, ker je tu tudi avtobusna postaja.

občan vprašuje
medved odgovarja

- Bral sem, da ste imele žene v ribniški občini za praznik čajanke...
- Čajanke že, čajanke, pile smo pa vino.

Jutri, 21. marca, bodo ob 18. uri v Petkovi galeriji v Ribnici odprli razstavo del domačega slikarja Dušana Matoha. To bo tudi prva prireditev v počastitev letošnjega praznika občine Ribnica - 26. marca. (Foto: Jože Primc)

Prvega aprila po papir

Akcijo zbiranja papirja organizira RK

Rdeči križ (RK) v ribniški občini je že začel akcijo za zbiranje starega papirja, ki ga je veliko po delovnih organizacijah, v vseh pisarnah, po

stanovanjskih blokih in celo v zasebnih hišah.

Zdaj po navodilih RK zbirajo papir soljarji, mladina, zaposleni in gospodinjne in ga shranjajo na primernih mestih. Prvega aprila pa bodo prišli ponj avtomobili „Unija papir-servisa“.

Vsi, ki zbirajo papir, naj sporoče občinskemu odboru RK oziroma Dragu Turnšku (telefon 87-160), kje imajo shranjen odpadni papir, da bodo vedeli 1. aprila, kam ga naj gredo iskat.

Predstavniki RK Drago Turnšek je o tej akciji dejal: „Menim, da je treba akcijo zbiranja starega papirja, pa tudi drugih surovin vzeti resno. Doma bi namreč lahko zbrali precej več starega papirja, da ga nam ne bi bilo treba uvažati.“

Menim pa, da je odkupna cena prenizka. Če bi ceno zvišali, bi zbrali toliko papirja, da bi ga lahko še izvažali. Razumem pa tudi Dinos, da akcije bolje ne organizira, ker pri tem delu nima pravega zasluga.“

J. P.

KOLESARSKO TEKMOVANJE

Člani sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Kočevje in predsedniki posameznih komisij tega sveta so 13. marca sklenili, da bodo tudi letos organizirali tradicionalno občinsko pionirsko kolesarsko tekmovanje „Kaj veš o prometu?“. Obsegalo bo testiranje, spretnostno vožnjo s ponny kolesi na poligonu in praktično vožnjo. Občinsko tekmovanje bo predvidoma 2. aprila ob 15. uri pri domu telesne kulture v Kočevju. Za najboljše tekmovalce bodo pripravili diplome ali priznanja in praktične nagrade. Uvrstili pa se bodo tudi na področno tekmovanje, ki bo 12. aprila v Domžalah. Vodstvom osnovnih šol in učiteljem priporočajo, naj čimprej izvedejo razredna in šolska tekmovanja.

V. I.

DVE IGRI ZA ŽENE

Za dan žena je pripravil naš pionirski odred Linhartovo veseloigro „Zupanova Micka“ in „Igrico za 8. marec“. V slednji smo orisali delo naših žena in izrazili željo, da bi samoupravljavci v naši krajevni skupnosti čim bolj pomagali izboljšati njihov položaj.

Po igri so žene organizirale zabavo, na kateri jih je brezplačno zabaval znani ansambel „Nočne ptice“.

FILMI O ŽIVALIH

Foto-kino klub Diana se je z upravo kina Jadran v Kočevju domeni, da bodo v prihodnjem tednu organizirali za šolsko mladino predvajanje poučnih filmov o živalih naših krajev.

STRUGE, BREZOVICA

Med kraje, ki bi prišli v kočevski občini v poštev za „Uredništvo v gosteh“ sodita gotovo Struge in Brezovica, ki ju novinarji zelo redko obiščemo pa tudi dopisnikov tam nimamo.

Za tretji tak kraj - ki pa mora imeti gostilno, kjer bi uredništvo gostovalo - pa bi se lahko potegovalo več krajev in sicer Fara, Osišnica, Trava, Draga in Podpreska. To so oddaljeni kraji, ki pa jih novinarji včasih le obiščemo, razen tega pa se iz njih le oglašajo kakšen dopisnik pa čeprav res bolj poredko.

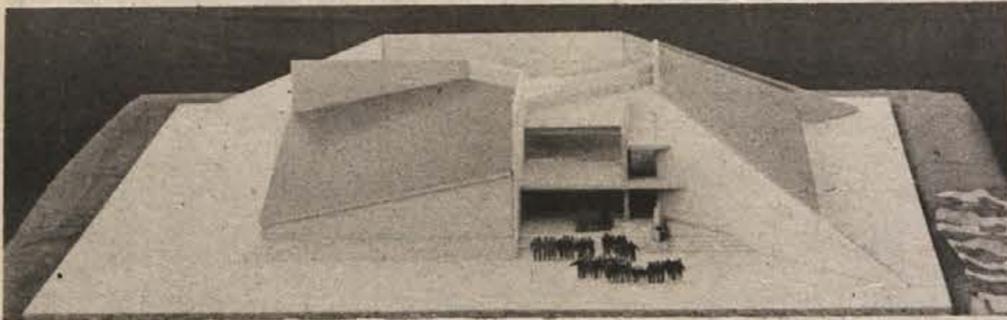
Dokončna odločitev za tretji kraj torej še ni sprejeta. Na to, kam se bo nagnila tehnika, pa lahko vplivate tudi sami bralci in sicer tako, da nam sporočite, kje boste našim novinarjem povedali več zanimivega.

Po zadnji vojni se je ponovno vključil v telovadno društvo Ribnica in s svojim delom nadaljeval pri Partizanu Ribnica, kjer je bil tudi predsednik. Z osebnim zgledom je navduševal mlajši rod za telesno kulturo. Pokojni Jože Drčar je s svojim kot 50-letnim delom v telesni kulturi zaslužil leta 1971 najvišje društveno priznanje: imenovali so ga za častnega člana.

FRANC LEVSTEK

REŠETO

Maketa novega doma JLA v Ribnici. (Foto: D. Mohar)

Letos bo odprt novi dom JLA v Ribnici

V njem bodo kinodvorana, knjižnica, avtomatsko kegljišče, restavracija in drugi prostori

Komandant ljubljanskega armadnega območja generalpolkovnik Franc Tavčar-Rok je za zadnji dan JLA položil v Ribnici temeljni kamen za novi dom JLA. Takoj po tej svečanosti je Gradbeno podjetje iz Grosupljega začelo delati. Po dveh mesecih so že izkopani temelji in opravljena še nekatera pripravljala dela. Mila zima je pripomogla, da dela uspešno napredujejo in da bo za letošnji dan JLA ribniški dom odprt. Prav 22. decembra letos pa bo tudi zadnja letošnja svečanost v počastitev 30-letnice osvoboditve v ribniški občini.

Predstavnika ribniške vojaške enote podpolkovnika Sretna Djordjeviča smo zaprosili, naj nam pove, zakaj je ta dom pomemben in kakšni prostori bodo v njem. Povedal je:

„Ta dom gradimo v jubilejnim letu, ko slavimo 30-letnico zmage nad fašizmom, in Ribnica za ta kraj res ne bi mogla dobiti lepšega darila, kot bo ta dom. Novi dom JLA bo nosilec kulturnega in zabavnega življenja v Ribnici. Tudi doslej smo skušali na razne načine izpopolniti zabavno življenje v tem kraju, vendar bo to poslej lažje. Še naprej bomo vabili v Ribnico naše znane odrske umetnike,

kot so pevci, igralci in humoristi.

V domu bodo med drugim kinodvorana s 450 sedeži, avtomatsko kegljišče, knjižnica s 15 do 20.000 knjigami, restavracija družbene prehrane, čitalnica, prostori za sestanke, šport in rekreacijo itd. V okrilju doma bodo delale šahovska, rokometna, košarkarska in odbojkarška sekcija in nekatere druge.

Dom gradimo s pomočjo družbeno-političnih organizacij in občine Ribnica. Občina nam je dala zemljišče za dom, nekatere druge prispevke, razen tega pa gradnjo tudi sofinancira.

Dom bo velikega pomena ne le za Ribnico, ampak za vso Ribniško-Kočevsko dolino, saj tako velikega takega objekta tu doslej ni bilo.“

Dostop v dom pa bodo imeli kot doslej vsi člani doma, športne organizacije, oziroma tekmovalci in člani družbenih organizacij.

Vojaki za 30-letnico zmage

Program za polovico leta v glavnem izdelan

Tudiv ribniški vojaški enoti se zavzeto pripravljajo na proslavo, ki bodo v letošnjem jubilejnim letu, ko proslavljamo 30-letnico zmage nad fašizmom. Največ proslav bodo imeli v prvi polovici leta, posebno v maju, ko praznujemo tudi dan zmage.

Za 26. marec, praznik občine Ribnica, bodo organizirali skupne prireditve z občani na Travnici gori in v Jelenovem žlebu.

6. aprila, ob obletnici napada na Jugoslavijo, bo za vojske več predavanj, razen tega bodo vojske pripravili sprejem za kočevsko mladino.

27. aprila, za dan OF, bo več prireditev za odrasle in mladino, za katero bodo organizirana tudi predavanja. Predavanja in svečanosti bodo še 25. maja, pa tudi 4., 7., 13., 22. in 27. julija.

Vojaki bodo organizirali tudi kviz tekmovanje med ekipami mladine in JLA na temo „Zaključne operacije za osvoboditev Jugoslavije“. Vojaki si bodo ogledali še delovne organizacije RIKO, ITAS in INLES, medtem ko bodo vojske obiskali narodni heroji z območja Kočevske.

Skozi vse leto bo še več drugih prireditev in proslav, med njimi tudi

športna srečanja in tekmovanja med vojski in mladino iz Kočevja in Ribnice.

M. G.

V Ribnici je bila osrednja proslava dneva žena v avli nove osnovne šole. Na njej sta izvedla uspešno recitatorska skupina osnovne šole in šolski nonet, ki ga vodi Bernarda Kogovšek. (Foto: J. Primc)

Dolgi hodnik osnovne šole v Dolenji vasi je bil skoraj premajhen, za vse žene, ki so prišle na proslavo. Na njej so poleg učencev osnovne šole nastopili še moški pevski zbor „Lončar“ in harmonična glasbena šola pod vodstvom Matije Suhodolca. (Foto: J. Primc)

Vezenje je razvedrilo

Mariji Turnšek iz Ribnice je v posebno veselje in razvedrilo vezenje. Povsod ima vezene prtičke, prte, blazine, pa tudi bluže in obleke. O tem svojem razvedrilu je povedala:

„Vesti me je naučila pred okoli 55 leti učiteljica Dovžanova, ki me je takrat poučevala v osnovni šoli v Mokronogu. Potem sem prenehala, po zadnji vojni pa sem spet začela.“

Prejico za vezenje ji prinaša mož, ki je bil do nedavnega direktor ribniške „Jelke“.

Marija Turnšek:

zdej pa je upokojen, ali pa znanci. Pogosto dobi tudi uvoženo prejo, ki je kvalitetnejša in bolj raznovrstnih barv kot domača.

„Vzorci dobim v Burdi ali v naši Vezi in jih prišlem na platno. Delam rada z raznovrstnimi barvami in like tudi obsenčim. Če delaš le z eno barvo, ni nič posebnega.“

Dela oziroma veze, ker ji je to v veselje. Pravi, da se pri tem duševno spočije. Svoje izdelke nato običajno razda sorodnicam in prijateljicam za njihove rojstne dneve, godove ali za druge svečane priložnosti. Včasih ji ženske prinesejo tudi blago in prosijo, naj jim ga okraši z vezenjem.

Na vprašanje, če je ponudila svoje izdelke naprodaj Spominkarstvu, saj je njeno delo domača obrt kot lončarstvo, izdelovanje spominkov in suhe robe, je odgovorila, da svojih izdelkov ni nikoli skušala prodajati niti Spominkarstvu niti komu drugemu.

J. PRIMC

SPET STANOVANJA

Delavci kočevskega Zidarja so začeli gradbeno dela za drugi stolpič v Ribnici, ki ga je naročila Samoupravna stanovanjska skupnost. V njem bo 27 stanovanj in vsa so že odkupljena. Pripravljajo še gradnjo 6-do 8-stanovanjskega stolpiča v Dolenji vasi. Pogodba za gradnjo poslovno-stanovanjskega objekta v Sodražici je že podpisana. Dogovarjajo se tudi za gradnjo stanovanjskega bloka v Loškem potoku.

Brez dvoma se je stanovanjska izgradnja v občini Ribnica odprla, posebno gradnja družbenih stanovanj, za kar velja zahvala pravilni politiki združevanja sredstev (delovne organizacije, društva upokojencev, ZZB, solidarnostni sklad), ki že rojeva sadove.

JUBILEJ GASILCEV

Julija letos bo prostovoljno gasilsko društvo iz Velikih Poljan v ribniški občini praznovalo 65-letnico obstoja. Takrat bodo gasilci organizirali parado, proslavo in seveda tudi veliko veselico. Gasilci iz Velikih Poljan so se torej spet prebudili, saj so zadnjo proslavo z veselico imeli še leta 1958.

M. G.

Veteran o športu v občini

Najuspešnejši je rokomet, pa tudi nogomet, namizni tenis in šah ne zaostajajo dosti

Franc Levstek je znani ribniški javni delavec, ki že nad 40 let živi in dela za telesno kulturo. Trenutno ima kar 14 odgovornih dolžnosti. Najpomembnejše so: predsednik dolenjske rokometne lige, tajnik občinske zveze za telesno kulturo, tajnik samoupravne interesne skupnosti za telesno kulturo, član koordinacijske komisije občine Ribnica, delegat krajevne skupnosti Ribnica za področje SIS, član predsedstva rokometne zveze Slovenije...

„Pred vojno sem se ukvarjal z atletiko, predvsem teki, razen tega sem tudi jahal, vendar nisem dosegel kakšnih pomembnejših uspehov,“ se je za uvod predstavil Franc Levstek.

Zelo velike uspehe je dosegel na področju razvoja in propagiranja rokometu. O tem je povedal:

„V Ribnici so začeli igrati rokomet okoli leta 1960, ko se

je začelo tudi tekmovanje v dolenjski rokometni ligi. V osnovni šoli pa so ga začeli igrati pod vodstvom učitelja telesne vzgoje Maksa Drobniča že prej. Iz dolenjske lige se je ekipa Ribnice prebila najprej v ljubljansko consko ligo, nato pa v republiško, kjer igra še danes z velikim uspehom. Ekipa se zdaj imenuje klub INLES in je izrazito delavska. Vsi igralci so zaposleni v INLESU, RIKU in DONITU. Ribniški rokometiši so doslej igrali tudi že z boljšimi ekipami Nizozemske, ZSSR, Nemčije in Avstrije.“

O množičnosti rokometu pa je dejal:

„Razen dobri prvi ekipi INLES posvečamo veliko pozornost še množičnosti rokometu.

Franc Levstek, veteran dela na področju telesne vzgoje, je za svoje družbeno delo dobil mnoga priznanja in odlikovanja, najbolj pri srcu pa mu je Bloudkova nagrada. (Foto: J. Primc)

Tako imamo v občini skupno 6 moških ekip z okoli 100 igralci in tri ženske z okoli 40 članicami.“

Po uvrstitvi ekipe INLES v ljubljansko in republiško ligo je dolenjska liga razpadla. Leta 1968 pa je Ribnica postala središče dolenjske rokometne lige. Takrat so celo odstopili nekaj klubov ljubljanski ligi, da je lahko obstajala.

Tovariša Levstka smo spomnili, da je rokometna zveza Slovenije sprejela neki njegov zanimiv predlog. O tem je povedal:

„Predlagal sem, naj bi se takratni medobčinski odbori spremenili v območne (regionalne) rokometne zveze, ki bodo ustanovljene v skladu z

določili nove ustave tako bodo občinske zveze postale samoupravne sporazume o navljanju območnih zvez. Sem predlagal zato, da bi rokometne organizacije območja in bolje delale. Rokometna zveza je predlog soglasno sprejela. Tako je zdaj vsa Slovenija „pokrita“ z območnimi zvezami.“

Rokomet je najuspešnejši športna panoga v ribniški občini. Kaj pa ostale?

„V naši občini uspešno delajo še nogometni klub, namizni šahisti Ribnice. Telesno kultura je dejavnost, ki jo morajo vsi občani obeta lepa prihodnost.“

M. GLAVONJAK

JELOVICA

LESNA INDUSTRIJA ŠKOFJA LOKA SLOVENIJA

POSLOVALNICA ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel. 064 61 361

vam nudi finalizirano stavbno pohištvo
vrhunske kvalitete:

okna in balkonska vrata
furnirana notranja vrata
vhodna in garažna vrata
okenska senčila (polkna, rolete, žaluzije)

montažne objekte: stanov. hiše, vikende,
poslovne zgradbe

JELOVICA

20
LET

ZAGREBPUBLIC

PROSTA DELOVNA MESTA!

ISKRA

— AVTOMATIKA

TOZD Napajalne naprave
Novo mesto

RAZPISUJE
prosto delovno mesto:

VODJE SPLOŠNEGA SEKTORJA

Pogoji: visoka ali višje izobrazba pravne ali upravne smeri ter 3 leta oziroma 5 let prakse in pasivno znanje enega svetovnega jezika in

OBJAVLJA
prosta delovna mesta:

1. VODJE KLEPARNE

Pogoji: višja ali srednja izobrazba trojne smeri

2. SERVISNIH DELAVCEV

Pogoji: srednja tehnična šola — šibki tok

3. DELAVCEV V KLEPARNI

Pogoji: poklicna šola kleparske smeri

4. KUCHARICE

Pogoj: poklicna šola za kuharice

Delavci združujejo delo za nedoločen čas. Posebna pogoja sta uspešno opravljeno poskusno delo in pod točko 3 in 4 delo v dveh izmenah. Nastop dela je mogoč takoj. Rok prijave je 15 dni. Poleg pismene ponudbe, ki jo pošljete v tajništvo, vabimo kandidate tudi na osebni razgovor.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Temeljna organizacija združenega dela
SEKCIJA ZA VZDRŽEVANJE PROG

NOVO MESTO

razglašja prosto delovno mesto

MEHANIKA
ZA DIZEL STROJE

dizel mehanik za stroje težke gradbene mehanizacije v kamnolomu Vrheč.

Posebni pogoji za sprejem na delo so:

KV dizel mehanik
2 leti prakse,
odslužen vojaški rok.

PROSTO DELOVNO MESTO!

GOSTINSKO PODJETJE
„RESTAVRACIJA“,
SENOVO

išče

KV ALI PK NATAKARJA (ICO).

Vse ostalo po dogovoru, delo lahko nastopi takoj.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

DIETNA
HRENOVKA

uporabno:
za ulkusno,
črevesno,
hepatalno, žolčno,
sladkorno dieto
in otroško
prehrano

Analizirana in uporabnost odobrila Gastroenterološka sekcija SZD

OBVEZNO
CEPLJENJE
PSOV

Veterinarska inšpekcija pri oddelku za medobčinske inšpekcijske službe občinske skupščine Novo mesto na podlagi odloka o posesti psov in ravnanju s psi na območju občine Novo mesto in sprememb ter dopolnitev tega odloka (Uradni vestnik Dolenjske št. 46/59 in 10/66) ter odredbe o preventivnih ukrepih proti določenim živalskim kužnim boleznim v letu 1975 (Uradni list SRS št. 1/75)

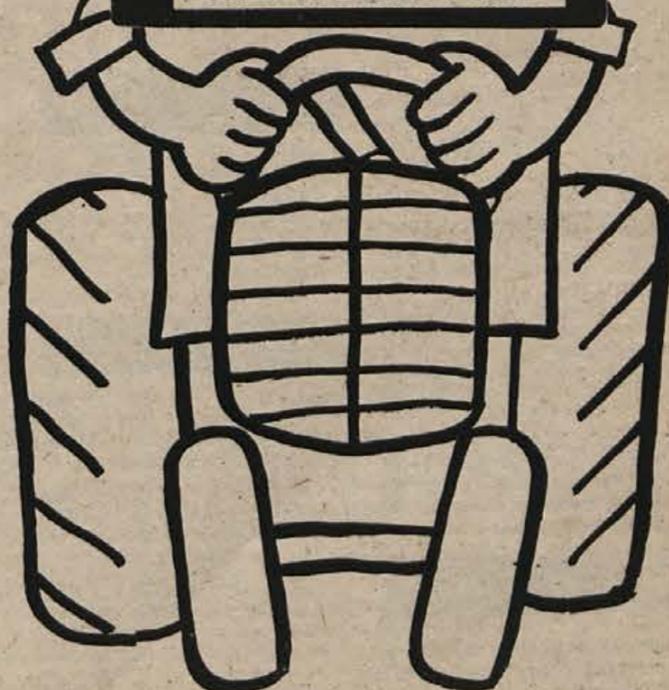
ODREJA

OBVEZNO ZAŠČITNO CEPLJENJE PSOV PROTI STEKLINI V LETU 1975 ZA VSE PSE, STARE NAD TRI MESECE.

Cepljenje mora biti opravljeno v času od 1. do 30. aprila 1975, opravi pa ga Veterinarska postaja Novo mesto. Razpored cepjenja objavi Veterinarska postaja Novo mesto. Cepljenje se izvrši na stroške lastnika psa. Proti lastnikom psov, ki se ne bodo ravnali po odredbi, bo uveden postopek o prekršku.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 20. marca – Klavdija Petek, 21. marca – Niko Sobota, 22. marca – Lea Nedelja, 23. marca – Peter Ponedeljek, 24. marca – Simeon Torek, 25. marca – Minka Sreda, 26. marca – Evgenija Četrtek, 27. marca – Rupert

LUNINE MENE
20. marca ob 21.04 – prvi krajec
27. marca ob 11.36 – ščip

KINIO

BREŠTANICA: 22. in 23. 3. japonski barvni film Tajni agent 101.
CRNOMELJ: 21. 3. angleški barvni film Strašilo. 23. 3. ameriški barvni film Ko umirajo legende. 26.

3. ameriški barvni film Ljubezenska pesem.
KOSTANJEVICA: 23. 3. ameriški kriminalni film Vreli diamanti.
KRŠKO: 22. in 23. 3. ameriški barvni film Bombe iz Kansas Cityja. 26. 3. francoski barvni film Policijska prisila.
MIRNA: 22. in 23. 3. Dvoboj po svetu.
METLIKA: Od 21. do 23. 3. ameriški barvni film Grof Yorga vampir. Od 21. do 23. 3. francoski barvni film Veseli lov na diamante. 26. in 27. 3. jugoslovanski barvni film Pegasto dekle.
NOVO MESTO: Od 21. do 23. 3. ameriški barvni film Lady poje blues. Od 25. do 27. 3. švedski barvni film Kriki in šepetanja.
RIBNICA: 22. in 23. 3. ameriški barvni film Doktor detektiv.
SEMIČ: 23. 3. ameriški barvni film Divji človek.
SEVNICA: 22. in 23. 3. Alfredo. Alfredo. 26. 3. jugoslovanski film Kdor poje slabo misli.
TREBNJE: 22. in 23. 3. ameriški barvni vojni film Catch 22.

Ani Kambič, Prelogi pri Rožnem dolu, 68333 Semič.
UGODNO PRODAJ zaradi boleznih majhno posestvo na lepem sončnem kraju, 20 minut od avto-busne postaje in trgovine. Franc in Stanka Cesar, Golobinjak 22, Mirna peč.
PRODAJ posestvo z 1,5 ha zemlje in nekaj gozda, primerno tudi za obrtnika. Gornik, Gornji Suhor 19 pri Metliki.
PRODAJ travnik 19 a. Brežina-Brežice. Ana Vahčić, Trebež 34, Artiče.
PRODAJ enodružinsko hišo pod vrednostno ceno z izredno lepo lokacijo, zelenjavim in cvetličnim vrtom v strogem centru Trebnjega. Ogled in sklepanje pogodbe samo 29. in 30. marca. Stvo Petrovič, Trebnje.
UGODNO prodam travnik sadovnjak na Spodnji Libni v velikosti 20 arov. Interesenti za nakup naj se zglase na naslovu: Slavko Poznič, Senovo 217.
UGODNO prodam vinograd v Brežicah pri Metliki. Nikola Podrebarac, CBE n. h., Metlika, telefon 77-170.

OBVESTILA

VALILNICA NA SENOVEM obveščena cenjene stranke, da smo sezonsko znižali cene enodnevnih piščancev, belim težkim brojlerjem na 4,50 din, rjavim srednje težkim nesnicam na 4,00 din. Piščance dobite tudi brez poprejšnjega naročila vsak torek od 16. do 21. ure, vsako sredo zjutraj od 6. do 9. ure in vsak petek popoldne od 16. do 21. ure. Priporoča se Mijo Gunjilac, valilnica, 68281 Senovo.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega draga očeta, brata, starega očeta in strica

FRANCETA KRIVCA iz Šentjurja

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom in vaščanom ter sorodnikom za pomoč, ki so nam jo nudili v teh težkih trenutkih, in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Iskrena hvala trgovskemu podjetju Dolenjka, družini Turk za vso pomoč in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sinovi Ciril in Stan-ko, Jože in France z družinama, sestre in bratje z družinami ter drugo sorodstvo

V 57. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra

FRANCIŠKA GORENC roj. Janežič

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, delovnemu kolektivu tovarne IMV Novo mesto za darovane vence ter za izrečeno sožalje. Najlepša hvala osebnju na internem in kirurškem oddelku novomeške bolni-vice za požrtvovalnost pri zdravljenju pokojnice, iskrena hvala častiti duhovščini v Novem mestu in Škocjanu za opravljene obrede.

Zalujoči: mož Vinko, sinovi Janez, Vinko in Lojze ter hčerka Vida z družinami, bratje Tone, Lojze in Franc ter drugo sorodstvo

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ivanka Lukan iz Rumanje vasi – Tomaža, Nada Kotar iz Zabukovja – Jožeta, Martina Ulčnik iz Rake – Katarino, Dragica Kranjc iz Senovega – Janeza, Albina Znidaršič iz Pesja – Ksenijo, Julka Debeve iz Celevca – Jožico, Breda Strmole iz Šentjerneja – Tadejo, Vera Rožman iz Krškega – Ambroža, Jožefa Setina iz Dolnjih Lakovnic – Bojana, Marija Strucelj iz Gribej – Heleno, Jožica Škulj iz Dobrave – Damjana, Brigita Koretič iz Leskovca – Jerneja, Vida Kovačič iz Breštanice – Petro, Tončka Svigelj iz Gornjega Pijavškega – dekl-ico, Anica Križan iz Metlike – Natašo, Jožica Jane iz Lešnice – dečka, Marija Povše iz Verduna – dekl-ico, Anica Guštin iz Vidošičev – dekl-ico, Cvetka Goršin iz Črmošnjic – dekl-ico, Ana Barbič iz Bregov – dekl-ico, Marija Breznik iz Kaplje vasi – dekl-ico, Olga Starina iz Mur-nice – dekl-ico, Zorislava Udovič iz Repč – dekl-ico, Terezija Gorenc iz Hraštne – dekl-ico, Karolina Cekuta iz Velike vasi – dekl-ico in Ana Bal-kovec iz Hrašta – dekl-ico.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici rodile: Anica Horvat iz Podvrha – Melito, Ratija Vidmar iz Stržišča – dečka in dekl-ico, Ana Kralj iz Vranja – Martino, Terezija Reberšak iz Črnočevca – Ireno, Mile-na Gorenc iz Gor. Lenarta – Kristi-jana, Jožica Orešar iz Trnja – dekl-ico, Jadranka Žgela iz Kladnika – Dražena, Marija Nemčič iz Ceme-hovca – Josipa, Branka Sladič iz Bregov – Cedomirja, Brigita Ninkovič iz Brežic – Darjo, Stefan-ija Križnik iz Kalec Nakla – Mar-jano, Martina Horžen iz Zakota – Damjana, Stefanija Vugrinec iz Javorja – Majo, Bronislava Jene iz Sevnice – Jurija, Ljubica Sintič iz Prušnje vasi – dekl-ico, Katica To-maškovič iz Braslavja – Ratko, Na-

RAZNO

8. MARCA sem izgubila žensko uro znamke Darwil na poti od Glavnega trga do Adamičeve ulice. Ker mi je drag spomin na 10-let-nico, prosim poštenega najditelja, da jo vrne na naslov: Martina Foršek, Adamičeva 32.
ZELIM SPOZNATI preprosto kmečko dekle od 35 do 45 let. Sem iz okolice Novega mesta, star 50 let. Imam hišo, malo zemlje in hodim v službo. Samo resno ponudbe pošljite pod šifro „PRE-PROST“.
TUJ INŽENIR želi vzeti v najem hišo s tremi ali štirimi sobami ali ustrezen apartna v Krškem oziroma bližnji okolici. Informacije dobite pri tov. Z. Zagarju, Nukle-arna elektrarna Krško, telefon 71-312.
POROČNI PRSTANI! – Želite traja-jen in lep spomin? Poročne in okrasne prstane ter druge zlate iz-delke dobite pri Otmarju Zidari-ču, zlatarju v Gosposki 5, Ljublja-na (poleg univerze). – Z izrez-kom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ČESTITKE

DRAGI ženi in ljubi mami MARIJI BREGAR iz Zavinka pri Škocjanu želijo za njen god vse najboljše, predvsem pa še veliko zdravih let mož Ivan in otroci z družina-mi.
DRAGI hčerki ALENKI MAZO-VEC iz Novega mesta, obilo sreče in vse najlepše za njeno 20. pomlad želijo mamica, očka, sestri-ca Mojca in stariša.
DRAGI ANGELCI ERZEK iz Trebnjega za rojstni dan iskrene čestit-ke, posebno pa ji želimo veliko zdravja in da bi bila še dolgo med nami. Peskarjevi iz Trebnjega.
FRANČIŠKI DRAGMAN iz Prečne iskreno čestitajo ob njenem dvo-jnem praznovanju in ji želijo še mnogo zdravih, sončnih pomlad- sinovi Lojze, Frenk z družinama in Jože.
DRAGI in skrbni mami JOZEFI MOŽE z Gornjih Kamenc pri No-vem mestu, iskreno čestita za nje-no dvojno praznovanje ter ji želi še mnogo zdravih let sin Franci z družino. Enako čestita tudi sestri Pepi.

PREKLICI

EDVARD GORŠE, Poljane 27, opo-zarjam osebo, ki mi dela škodo v mojem vinogradu na Malem Riglju, naj preneha, če ne, jo bom sodno preganjal.
PREPOVEDUJEM vsako vožnjo in delanje škode po mojem zemlji-šču na Vel. Vodenicah, prej last moje sestre Alojzije Hodnik. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala. ANA PO-RENTA, Vevče 19a, 61260 Ljubljana-Polje.
JOŽE IN ROZA ROMŠEK, Partizanska pot 1, Črnomelj, prepove-dujeva hojo in pašo kokoši po na-jinem vinogradu pri zidanici v Ro-dinah. Obenem opozarjava druž-i-no Kartuš iz Črnomlja in družino Butala iz Rodin, naj prenehajo osebno izzivati. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno pre-ganjala.
FRANČIŠKA JANČAR, Mali Slatnik 20, Novo mesto, prepovedujem hojo in vožnjo ter gonjo živine po mo-jem travniku na Malem Slatniku. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.
JOŽE PAVLIČ, Dol. Kronovo 15, Šmarješke Toplice, prepovedujem pašo kokoši po mojem vrtu in vožnjo živine po travniku v Maru-lah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

PRODAJ sobni pult-bar. Naslov v upravi lista (748/75).
DOBITE jarečke in piščančke. No-vak, pri Hidroelektrarni Medvode, v torek popoldne in v soboto zju-traj na Dol. Podšumberk 8. Pro-dam tudi valilnic za 500 piščan-cev.
PRODAJ trgovska hrastova pulta 3,7 x 0,6 m. Naslov v upravi lista (762/75).
DVOJNO pomivalno korito z omari-cami (nerjaveče) prodam. Pavle-tič, Kristanova 24, telefon 21-317.
PRODAJ 4000 kg sena. Vinko Kranjčević, Leskovec 17 pri Krškem.
PRODAJ omaro za dnevno sobo. Ogled vsak dan od 16. do 19. ure. Alojz Zupančič, Kristanova 28, Novo mesto.
PRODAJ kosilnico Alpina, skoraj novo, po zelo ugodni ceni. Viktor Zaplatar, Mokronog 113.
PRODAJ prikolico nosilnosti 500 kg. Jerman, Mala Bučna vas 16, Novo mesto.
PRODAJ nekaj hrane za prašiče. Poizve se v Goriški vasi št. 9 pri Škocjanu.
PRODAJ novo prikolico za osebni avto. Naslov v upravi lista (715/75).
UGODNO prodam kuhinjsko kre-denco. Naslov v upravi lista (718/75).
PRODAJ 2.000 kg črne detelje in 3.000 kg njivskega sena. Janez Bučar, Sela pri Dol. Toplicah.
PRODAJ 24 AZ panjev na 9 satov, praznih, in zložljivi čebelnjak. Cena po dogovoru. Ponudbe pod šif-ro „UGODNO“.
PRODAJ enostanovanjsko hišo v Anžah 3 pri Breštanici. Ogled mož-en ob nedeljah dopoldne.
PRODAJ hišo v Krapini, nedograjeno, pod streho. Informacije: Roz-man, Novo mesto, Kristanova 1, ali pri Mili Zubič, Mlinska 1, Krap-ina.
GRADBENE plohe prodam. Kran-jec, Kristanova 27, Novo mesto.
PRODAJ hram, primeren za vi-kend. Ludvik Štih, Reber 27, Zu-žemberk.
PRODAJ malo rabljen 130-litrski betonski mešalce, motor, enofa-zen. Tone Vodopivec, Hraštje 7, Šentjernej.
PRODAJ televizor avtomatik Go-renje 900. Muharem Subašić, Ra-govska 10a, Novo mesto.
PRODAJ 2.500 kg sena in otave. Zamenjam tudi za gnoj. Franc Cinkole, Srebrniče 7, Novo me-sto.

KUPIM

KUPIM rabljen mizarski stol (virštat-ubelpunk). Kranjc, Za-grebška 8, Novo mesto.
OTROŠKI voziček, dobro ohranjen, kombiniran ali globok, kupim. Majda Zupančič, Irča vas 54/a, Novo mesto.

POSEST

PRODAJ mlad vinograd (20 arov) 3 km od Krškega, okolica vikend-ov, voda, clektrika v bližini, ce-sta poleg. Slavko Planinc, Bučer-ca 1, Krško.
PO ZELO ugodni ceni prodam zara-di boleznih travnik (45 arov), v Volčjih njivah pri Mirni. Viktor Zaplatar, Mokronog 113.
PRODAJ parcelo nad Semičem na lepi sončni legi, primerno za vi-kend. Na parceli je porušena stavba z vodnjakom v dobrem stan-ju in nekaj zapuščenega vinogra-da. Do ceste dostop z vsakim vo-zilom. Interesenti naj se javijo pri

SLUŽBO DOBI

ZAPOSLIM DEKLE (lahko starejša) za vsa kuhinjska dela v gostilni. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop službe takoj. Gostilna Mlakar, Ivanka Črnivec II p. Brezje.
VAJENCA sprejemam za pohištveno mizarstvo. Pogoj, končana oseme-letka. Stanovanje možno. Mizar-stvo Jože Bobič, Gotna vas 7.
FRIZERSKO pomočnico išče Fran-ja Uhl, Koštialova 8, Novo me-sto.

TAKOJ ZAPOSLIM dva delavca za priučitev, pomoč pri ključavni-čarskih izdelkih in elektroavto-geneza varjenja. Za oddaljene de-lavce sta stanovanje in hrana pri-skrbljena. Plača po dogovoru. Ivan Tori, Mokronog 87, telefon 82-787.

SLUŽBO DOBI takoj mlajše dekle za pomoč v bifeju in kuhinji ter nekaj ur dnevnega varstva tri leta stare punčke. Možna je tudi pri-učitev v gostinstvu. Mesečni pre-jemki 1.000,00 din poleg brez-plačne hrane in stanovanja. Soba-ta in nedelja prosti. Zglasite se osebno ali pismeno. Bernarda Nu-čič, Ljubljana, Ul. Pohorskega ba-taljona 139, telefon 343-023.

STANOVANJA

MIRNA USLUŽBENKA nujno išče sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (749/75).
IŠČEM garsonjero, enosobno stano-vanje ali večjo sobo, po možnosti s posebnim vvhodom. Naslov v upravi lista (755/75).
PRODAJ trisobno stanovanje v dvostanovanjski enonadstropni vrstni hiši v Novem mestu. Infor-macije: Frizerski salon „Pestner“ Novo mesto.
SOBO ODDAM samcu. Naslov v upravi lista (716/75).

Motorna vozila

PRODAJ osebni avtomobil znamke Austin 1300 v zelo dobrem stan-ju. Informacije dobite pri: Dra-gomir Pokorny, Novo mesto, Drežčetova pot 11 ali telefon 21-905.
PRODAJ ZASTAVO 750, letnik 1963, registrirano za leto 1975. Cena 4.000,00 din. Naslov v upra-vi lista (734/75).
TRAKTOR FERGUSON 35 KM-1967 s kabino prodam. Anton Mikolavčič, Krško, Partizanska 10.
PRODAJ DEUTZ 30, letnik 1967, s koso in plugom. Pinterič, Arno-vo selo, Brežice.
PRODAJ traktor Deutz (28 KM) s kabino, kosilnico in plugom, v ze-lo dobrem stanju. Rabzelj, Smed-nik, Raka.

PRODAJ dobro ohranjen pony express. Martin Cvelbar, Šmarje 5, Šentjernej.
UGODNO prodam fiat 750, letnik 1972, v voznem stanju. Vida Hodnik, Milana Majcna 15, Novo mesto.
PRODAJ dobro ohranjen renault 12 po ugodni ceni (letnik 1971). Ogled vsak petek in soboto, Marko Badovinac, Irča vas 33, Novo mesto.

PRODAJ

PRODAJ diatonično harmoniko za 2.000 din v Novem mestu. Naslov v upravi lista (746/75).

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Janko Dobavičnik, Martin Mohar, Bogdan Mali, Dragoslav Vasič, Franc Pavlin, Anton Ravbar, Franc Bevc, Jože Udovič, Marja Škedelj, Jože Simec, Pavla Pangre, Janez Počrvina, Ivan Kastelic, Marjan Pogljajen in Franc Kastelic, člani Novoteka Novo mesto; Franc Germovšek, Franc Kovačič, Janez Staniša, Leopold Okleček in Marija Mohar, člani Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Jože Klobučar, Jože Rauh, Stanko Bajuk, Alojz Rozman, član Novomontaže Novo mesto; Terezija Učman, Anton Radovan, član Kastelic, Rudi Kmet, Marija Muhič, Jože Muhič, Ivan Učman, član Flajšman, Marjan Golob, člani IMV Novo mesto; Rajko Rukic in Ciril Hudoklin, člana Splošne bolnice Novo mesto; Anton Rajar, Peter Simčič in Mirko Pureber, člani Novograda Novo mesto; Ivan Mlinar, Marjan Fink, Stefan Kmet, Jože Zupančič in Jože Zupančič in Jože Umek, člani Cestnega podjetja Novo mesto; Janez Cimermančič, član Varnosti Novo mesto; Marija Fink, članica Laboda Novo mesto; Ciril Kos in Ivan Bohte, člana Ele Novo mesto, Rudolf Habe, član Vojne pošte Črnomelj; Ivan Učman in Jože Skube, člana Pionirja Novo mesto; Mirko Kralj in Alojz Klemenčič, člani Gozdnega gospodarstva Novo mesto; Franc Per, pečenec iz Velikega Cerovca; Franc Lukše, delavec iz Koroske vasi; Marija Hrovatič, gospodinja iz Koroske vasi; Pavla Juršič in Marija Berkopec, gospodinjini iz Velikega Cerovca; Anton Juršič, Janez Ueman in Janez Bartolj, kmetje iz Velikega Cerovca; Ana Lukšič, gospodinja iz Podgrada; Jožefa Cimermančič, gospodinja iz Vinj-vasi; Pavla Perko, gospodinja iz Pristave; Ana Forneci in Marija Kmeč, gospodinjini iz Mihovca; Terezija Kobe in Marija Saje, gospodinjini iz Vinje vasi; Martin Hrovat, kmet iz Konce; Alojz Kobe, delavec iz Pristave; Ciril Brus, član Novolesa Straža; Rudi Hrvatini, član Skupnosti pokojniškega in invalidskega zavarovanja Novo mesto; Anica Učman, gospodinja iz Velikega Cerovca.

V SPOMIN

20. marca bo minilo žalostno leto dni, odkar naju je tragično za vedno zapustila najina ljubljena hčerka

KLAVDIJE JAKŠE

iz Zbur pri Šmarjeti
Najlepša hvala vsem, ki ji prinašate cvetje ter prižigate svečke na njenem mnogo preranem grobku.
Zalujoča: očka in mamica

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in prerani izgubi najinega sina, moža, sta in starega-ata

IVANA UDOVČA

z Dolža 15
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanecem in sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam nudili kakršnokoli pomoč in z nami sočustvovali. Posebna hvala nudila kolektivno pomoč in z nami sočustvovali. Posebna hvala la kolektivno tovarne Labod Novo mesto za gmotno pomoč in venco, kolektivno IMV Novo mesto, nevrološkemu oddelku splošne bolnice Novo mesto, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili k preranemu počitku.
Zalujoči: ata, mama, žena Marija, sin Janez, hčerka Anica z družino, Marija z možem, hčerki Joža in Majda ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markez, Janez Pezelj, Jože Primo, Jože Spilchal (urednik priloge P), Jožica Lepelj, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Franc Bukovinski.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (vse ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsi mali oglasi do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 3 din. Za vsake druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1975 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/1975 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stroški: Ljudska pravica Ljubljana.

doma, otroška oddaja (Lj) - 18.30 Avtomobil skozi kamero - serijski film (Lj) - 18.45 Mozaik (Lj) - 18.50 Ne prezrite (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Diagonale (Lj) - 20.55 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.00 L. Feuchtmanger Brata Lautenschach - TV nadaljevanka (Lj) - 21.40 TV dnevnik (Lj).

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Fran glasbeni spored od 4.30 do 5.00.

CETRTEK, 20. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Po talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Anton Prelesnik: Priprave za spomladansko pogozdovanje. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtiljak". 16.45 Jazikovni pogovori - prof. Franc Jakopin. 19.40 Minute z ansambлом Lajeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Lepe melodije.

nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 24. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pet minut za novo pesmico in pozdravi za mlade risarje. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Anton Prelesnik: Priprave za spomladansko pogozdovanje. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtiljak". 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansambлом Vilija Petriča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studijev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

Predstavljamo vam... 19.40 Minute z ansambлом Franca Puharja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana v Mariboru. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Melodije jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 27. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Projekt "Crna luknja". 9.30 Iz glasbenih šol - Glasbena šola Jesenice. 10.15 Po talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Janez Pogačar: Vplivi na gospodarnost rejč krav za mleko. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 "Vrtiljak". 16.45 Jazikovni pogovori. 19.40 Minute z ljubljanskim jazz ansambлом. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturno.

CETRTEK, 20. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bgd). 16.35 Slalom za ženske - barvni posnetek iz Val Gardene (Lj). 17.35 J. Bevc: Ko bo pomlad: Pazi na otroka (Lj). 18.05 Obzornik (Lj). 18.20 Mozaik (Lj). 18.25 Vojna insektov - barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 J. Semjonov: 17 trenutkov pomladi - TV nadaljevanka (Lj). 21.20 Kam in kako na oddih (Lj). 21.30 Cetrtkovi razgledi (Lj). 22.00 TV dnevnik (Lj).

Luka), prenos v odmoru Propagandna oddaja (Sa. Lj) - 16.40 Košarka Lokomotiva: Olimpija, prenos v odmoru Moda za vas (Lj) - 18.15 Poročila - (Lj) - 18.20 Propagandna oddaja (Lj) - 18.25 Vesolje 1999, serijski barvni film (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TVD (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 P. Zidar: Kukavičji Mihec, barvna nadaljevanka Utonilo je sonce (Lj) - 20.50 Kanada - barvna oddaja (Lj) - 21.20 Športni pregled (Bg) - 21.55 TV dnevnik (Lj).

SREDA, 26. III. - 8.10 TV v šoli (do 10.50) (Zg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.30 Viking Viki - barvni film (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Mladi za mlade, oddaja TV Beograd (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Po sledih napredka (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Film tedna: Tatovi koles (Lj) - 22.00 Miniature: Kvartet Boška Petroviča - II. del (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj).

PETEK, 21. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Tatjana Štupica: Zdravilne strojevi pri osnovni in dodatni obdelavi njiv. 12.40 Popevke brez besed. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtiljak". 16.50 Človek in zdravje. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakah. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

TOREK, 25. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Gramofonska plošča - II. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Franjo Jancič: Na katere epifitocije poljščin moramo biti pripravljene v Sloveniji? 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz dela glasbene mladine Slovenije. 15.45 "Vrtiljak". 18.05 V torek nasvidenje! 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra - Björn Runeborg: V misli zatopljeni tekač. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

RADIO BREŽICE

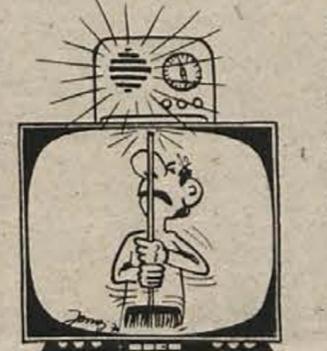
CETRTEK, 20. marec: 16.00-16.30 - Napoved programa, Poročila, Turistični napotki, Nove plošče RTB. 16.30-17.00 - AKTUALNOST TEDNA, Obvestila in reklame. 17.00-18.00 - Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI.

SOBOTA, 22. marec: 16.00-16.30 - MALO ZA VAS - NEKAJ ZA VSE. 16.30-17.00 - Radijska univerza, Jugoton vam predstavlja. 17.00-17.30 - KRONIKA, Obvestila in reklame. Za naše najmlajše. Iz naše glasbene šole. 17.30-18.00 Domače zabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 23. marec: 10.30-11.40 - DOMAČE ZANIMIVOSTI - Uvodnik - Za naše kmetovalce - Obvestila, reklame in spored kinematografov. 11.40-15.00 - OBCANI CESTITAJO IN POZDRAVLJAJO.

TOREK, 25. marec: 16.00-16.30 - Napoved programa, Srečanje z ansambлом Veseli planšarji, POROČILA, Novo v knjižnici, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista. 16.30-17.00 - Tedenski športni komentar, Obvestila in reklame, Spored brežiškega kinematografa. 17.00-18.00 - MLADI ZA MLADE.

PETEK, 21. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.50 Angleščina (do 11.25) (Bgd). 14.10 TV v šoli, ponovitev (Zg). 15.30 Angleščina, ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.20) (Zg). 16.20 Smuk za ženske, barvni posnetek iz Val Gardene (Lj). 17.20 Pisani svet, mladinska oddaja (Lj). 18.00 Obzornik (Lj). 18.45 O mladi generaciji: Vedenjski odklonil pri mladih (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Sadovi jeze - celovečerni film (Lj). 22.15 625 (Lj). 22.45 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 24. III. - 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 TV v šoli - do 16.05 (Bg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.40 Rižev kolaček - barvna serija Japonske lutke (Lj) - 17.50 Barvna risanka (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Jazz na ekranu (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Položaj Jugoslavije v svetu - 3. del (Lj) - 19.05 Odločamo (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Sodobna oprema - barvna oddaja (Lj) - 20.05 B. Smetana: Poljub (Lj) - 21.50 Kulturne diagonale (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj).

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 23. marca: 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 po domače - 11.15 ob obletnici rojstva Srečka Kosoveca - 11.30 naš razgovor - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

SREDA, 26. marca: 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 koticček za šoferje - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 mladinska oddaja - Mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo (obiskali smo mlade na Studencu) - 18.00 akluček programa

SOBOTA, 29. marca: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

35

Bila je noseča. Niso je poznali. Vodnik pognal se je z nasajenim bajonetom na puški iz neblana otrpnila. Prebodel bi jo, da niso Kirovzenaka vendar domačinka. Kosova hčerka Rezka. Stari Conta iz Cerovega loga se je pred nasilne vrzel na kolena in ves v solzah z dvignjenimi rokami prosil milosti; vzklikal je, da je dekletje nje-gova nečakinja, sestrina hčerka, ki ni ničesar.

Kako? Legisti vendar vedo, da se je na Kiri Kosova, bi jo poznali, so se legisti z vaščani prepričali. Kirovci pa so hoteli pripovedovati, da je Rezka, ker ni bilo doma kruha, dolgo služila pri trgovcu Cvelbarju na Prekopi, tam odrastla in se ovaduh se je torej zmotil ali pa se belogardi-iz namljati v hrame in iskati tujko in zaklade. V Radovanovem hramu so izkopali kovček z novimi gorskimi čevlji in tremi suknjami. Plen so si vlekli iz rok. Pri grablju bi se vedno najrajši step-tenji; ostali dve sta si priborili Jaksetov iz mlina v Orehoviču in Janez Škof iz Stare vasi. Še nedavno so govorili, da so ga legisti na Gracarjev turnu politično prešolali. Toda ko so mu sedaj rekli, da je bila s tremi otroki v partizanih - kovček v roki ni bil njen - je Starovčan Kirovce prosil, naj jih suknjo vrnejo. „Italijani bodo zopet odšli,

„Lazeš,“ vzkipi komandir, „lazeš, ustrelil te bom.“ Gospodarja pahne pred sod in dvigne puško.

„Počakaj, se bom še prej pokrival!“ vzklikne resno kirovski Švejk.

Tresk - prileti puškino kopito piparju pod brado, da se opoteče po zidancini in se mu stemni pred oči. Znašel se je v lisicah. Legisti so ga predali orehovskim, ki so se jezili, kaj imajo brezovski tu, v orehoviških krajih, iskati.

Prijeli so tudi batarja Bregarja. Prisilili so ga, da je s krampom odkopal sod partizanskega vina, ki ga je moral potem na poti v legistično postojanko na vozu jezdit.

Zadaj so vodili piparja Bakšeta. V Orehoviču so ga izročili četni komandi, ki je jetnika poslala takoj naprej na Gracarjev turn. Spremljal ga je neki Anton Debeljak, ki je šele pred nekaj dnevi oblekel belo suknjo in ga je leto pozneje na Gorenji Gomili požrla Krka.

Pri Novakovi oštariji v Hrastju je pipar legistom predlagal, naj bi se v krčmi nekoliko okrepčali. No, ko so bili že vsi precej dobre volje, je vodnik patrolje Kirovca pošepetal, naj zgine domov, drugi dan, na praznik vseh svetnikov, pa naj pride sam na grad.

Seveda bo prišel, prav gotovo bo sam prišel, je vneto pritrjeval Bakše in se požuril na svojo ljubo Kiro.

Četrti dan ofenzive, nedelja 1. novembra „Zgodilo se je nekaj nezasišanege“

Pleterski prior pater dr. Josip Edgar Leopold Pripoveduje v svoji knjigi „Kartuzija Pleterje in partizani“, da je med ofenzivo v nedeljo potrkal na samostanska vrata mlad, neoborožen partizan, ki je lačen prosil kruha. Bil je Albert Božič iz Kostanjevice. „Zgodilo pa se je nekaj nezasišanege“, beremo v pleterski kroniki. Samostanski vrtnar Janez Vovk iz Cerovega loga in Jože Zagorc iz Vratnega sta gladnega siromaka zgrabila in zaprla. Redovni brat Hugo je odhitel v Šentjernej. Italijanom je nesel pismo, v katerem jim je prokurator Franc Schneider sporočil, da so ujeli partizana in da se na samostanskem seniku skrivajo drugi uporniki. (Izpoved patra Ferdinanda Stadlerja vojaškemu sodišču v Ljubljani, Ko 526/45/541.) Izdal je tudi partizane v kanalu in da je slišal glasove v škofovi sobi, ki je nad njegovo celico in bi morala biti vedno zaklenjena.

Okoli enim popoldne je iz Šentjerneja prihitel italijanski stotnik z bataljonom vojske iz sestava divizije „rdečih krav“, ki jim je poveljeval general Ruggero Rossi. Domači izdajalec jim je izročil ujetega Božiča. Stotnik je zahteval ključke škofove sobe, ki pa jo je našel prazno. Prokurator je Italijanom nato pokazal na senik, kjer so prijeli tri partizane, Rudija Vinška z Golobinjkom, Franca Železnika in partizanskega vodnika Jožeta Hribarja, oba z Dolenje Brezovice. Hribar se je branil z bombo, vendar se je od tramov ostrejša odbila in raztrgala njega samega.

Italijan je v senu zgrabil za neke čevlje, ki pa so mu ostali v rokah. Sezul si jih je in odnesel bose pete partizan Rudi Zagorc iz Šmarja.

Patra prorja so obvestili, da ga na samostanskem dvorišču čaka poveljnik Enajstega armadnega zbora general Mario Robotti. Prior ga je našel v večji družbi višjih oficirjev, med katerimi so bili še trije generali: komandant „rdečih krav“ Ruggero Rossi, poveljnik novomeške divizijske pehote general Guido Cerruti in fašistični general konzul Mannu-Ricci, prav tako iz Novega mesta. Z Italijani sta bila župan in industrialec Karel Jordan ter poslovodja klerikalne konsumne trgovine Joško Komljanec, pozneje častnik bele garde. Bilo je tudi nekaj belogardistov, med njimi Komljanec trgovski pomočnik Franc Fabjančič iz Maharovca v četniški kučmi in Ignac Gorenje, po domače Maskovič, lahkomišeln jetični gospodar iz Dolenjega Vrhopolja, ki je bil leto pozneje znan plačan okupatorjev ovaduh.

Zadaj so stali štirje zvezani jetniki. Trem ujetim partizanom so nameč pridružili Vinskovega brata Jožeta, ki ni bil partizan niti ujet. Zgrabili so ga, ko je bil v samostanu na dnini in ni nihče vedel, čemu so ga zvezali.

„Pogled na ujete partizane je vplival name neizrekljivo žalostno,“ pripoveduje pater prior. „Naši ljudje, zvezani na lastni grudi, okupator pa se svobodno šopiri na tuji zemlji!“

General Robotti se je z jahalnim bičem v rokah razjarjen pognal proti samostanskemu predstojniku. Očital mu je, kako je mogoče, da s tridesetimi brati ne more varovati samostana, da se ne bi vanj tihotapili uporniki.

Pater prior mu je odgovoril, da je to povsem nemogoče, saj je obzidje dolgo dva kilometra in šeststo metrov in da teče velik del še po gozdu.

Vzor ljudskega učitelja

Predzadnji ponedeljek je čisto tiho, tako kot tiho teče čas, praznovala svoj sedemdeseti rojstni dan naša tovarišica učiteljica STANA GAJŠEK. Samo še malo pa bo tudi 50-letnica njenega učiteljevanja, ki jo bo nepreklicno dočakala, saj je tudi svoj 70. rojstni dan preživela med mladino, zakaj prav na rojstni dan smo jo prosili še za dodatno delo in se je tako rednim štirim uram pouka v mali soli pridružila še pet ur nadomeščanja. Uboga mamači – tako jo zmeraj kličemo in za nas prosvetne delavce je bila zmeraj samo to – je na svoj 70. rojstni dan kar devet ur učila. To pa zmore samo Stana Gajškova! „Ta malih se nisem bala, v četrti razred sem šla pa kar s strahom, saj sem bila 48 let le v prvem razredu!“ Tako je modrovala, ko smo se vrnili z razstave Didacta v Nuernbergu, kjer smo se prav tiste dni mudili in tako „zamudili“ njen častitljivi življenjski jubilej.

Stana Gajškova je rojena Kostanjevičanka. Njen mož je bil tamkaj ravnatelj šole do prezgodnje smrti in tudi njena hčerka Staša se je posvetila učiteljskemu poklicu. „Gajšek, kako se je pisala vaša mama?“

„Gerlovič!“
„Aha, se mi je kar zdelo, ste prav takšni!“ je Staša med učno uro odgovorila profesorica Poldka Kumpova na učiteljsku v Ljubljani.

Gajškova je tip pristnega ljudskega učitelja, rojenega samo za ta poklic, predanega mladini in vzgoji in trdemu delu. Nobena naloga v življenju ji ni bila pretežka, nikoli ni izgovorila besed „ne morem“ in mislim, da tega sploh ni v slovarju njenega izražanja.

„In če bi se še enkrat rodila?“
„Samo učiteljica bi bila, lepšega poklica ni!“ odgovori brez pomišljanja in nadaljuje:
„Kako čudno, da je med mladimi tako malo kandidatorov zanj!“

Vojska ji ni prizanesla. Mož v internaciji, požgana šola, iz katere je reševala in rešila ves arhiv in vso dokumentacijo s pomočjo hišnice Ane Dulc, ki je bila več desetletij prav tako zvesta kostanjeviški soli kot Gajškova. Potem je prišla obnova požgane šole in moževa smrt. Vzorno je vzgojila tudi dva svoja otroka, ki sta – učiteljica in elektroinženir – dobra delavca in gresta v tem pogledu le po njenih stopinjah.

Stana Gajškova je pojem učitelja, mati, žena, kulturna in javna delavka. Od vsega začetka je na čelu Društva prijateljev mladine v Kostanjevici, dolga leta je bila odlična igralka v PD „Lojze Košak“, skratka: Gajškova je bila zmeraj tam, kjer je bila potrebna.

Zavoljo pomanjkanja učnih moči je pomagala dolga leta in tako prispevala k reševanju včasih prav neresljivih kadrovskih problemov.

In še nekaj: Za njeno zvestobo šoli, mladini, prosvetnim delavcem, Kostanjevici, vsej naši skupnosti smo dolžni tudi mi njej ostati zvesti, zato ji s spoštljivim priznanjem čestitamo za visoki življenjski in skorajšnji delavni jubilej. Spoštovanje za spoštovanje, zvestoba za zvestobo, srce za srce!

Kako prav bi bilo, da bi mlademu rodu bila vzornica tudi takrat, ko si le-ta izbira svoj poklic!

LADO SMREKAR

Zivljenska šola predanosti, koristnega udejstvovanja, samostojnosti, tovarištva in vzgoje v duhu socialistične samoupravnosti – to je taborništvu. Na sliki: postavljanje enega prvih povojnih tabornov na Dolenjskem, kjer so aprila 1952 začeli delati člani Družine gorjanskih tabornikov v Novem mestu.

Kočevje pozdravlja slovenske tabornike

V soboto in nedeljo bo v Kočevju 16. redna skupščina Zveze tabornikov Slovenije

V soboto in nedeljo, 22. in 23. marca, bo v Kočevju 16. redna skupščina Zveze tabornikov Slovenije. Prvi dan bo njeno delo potekalo v štirih komisijah (za program, za vzgojo kadrov, za tisk in propagando ter za finančno-gospodarska vprašanja), v nedeljo ob 9. uri pa bo v Šeškovem domu plenarni del skupščine.

Ena najbolj priljubljenih specializiranih mladinskih organizacij v Sloveniji bo položila pred javnostjo obračun svojega dela za obdobje 1973-1974. Taborniška dejavnost v Sloveniji je danes organizirana v 158 oddelkih, ki delujejo v 53 občinah. V vrstah organiziranih tabornikov je zdaj nekaj nad 16.380 članov, od česar odpade na murne (predšolske tabornike) 281 članov, na medvedke in čebelice 4752, na tabornike in tabornice 8300 članov, medtem ko je v klubih odraslih 2952 članov. Nad 70 odst. članstva organizacije je zdaj šolske in predšolske mladine, v Sloveniji pa imajo taborniki 38 vodov murnov, 417 vodov medvedkov in čebelic, združenih v 83 družinah; 107 je čet tabornikov in tabornic, ki delajo v 421 vodih, odrasli člani pa imajo še 67 klubov.

Odločno o Mirni

Če treba, tudi delegatsko vprašanje v republiškem zboru občin

Na seji vseh treh zborov delegatov sevniške občinske skupščine minulo soboto so delegati zahtevali odločno akcijo za zaščito reke Mirne. Čudili so se, kako je kljub sicer pomanjkljivim predpisom mitrenski Kolinski dovoljeno obratovanje in onesnaževanje reke s krompirjevimi olupki in drugimi odpadki še po poskusnem obratovanju brez čistilne naprave. Nazadnje je tovarna predelava celu podvojila, inšpekcijski organi pa niso ukrepali.

Kot so nekateri delegati ocenjevali stanje, ni pričakovati, da bo kaj dosti bolje niti potem, ko bo začela redno delati biološka čistilna naprava, saj po mnenju nekaterih predstavljajo olupki, ki bi jih bilo treba odstranjevati mehansko, večjo nevarnost za čistost reke in življenje v njej. V sodelovanju s krajevno skupnostjo Sevnica, ki že ima nekatere dokumente iz preteklosti, bodo proučili možnosti za sodno odgovornost onesnaževalcev reke (izvajanje soglasja republiškega vodnega inšpektorata). Če vprašanja ne bodo čimprej uspešno rešili v sodelovanju s sosednjo trebanjsko občino, ni izključeno niti delegatsko vprašanje v republiškem zboru občin. Reka Mirna je namreč v turističnih programih označena kot čista reka!

VLOM V BREŽICAH

V noči na 15. marec je vlomilec obiskal brežiško otroško varstveno ustanovo. Skoz okno garderobe je prišel v poslopje, nato pa v zbornici, v pisarni ravnateljice in tajnice stikal po predalih ter iskal najbrž denar. Iz predala v ravnateljici pisarni je odnesel tranzistor, vreden 3.000 din, medtem ko je našel v tajništvu 830 din.

PADLA IN UMRLA

11. marca dopoldne so v Orehoviču pri Kostanjevici našli mrtvo 76-letno Jožefo Zalokar. Ženska je bila tisti čas sama doma, v stanovanju pa ji je spodrsnilo in je padla tako nesrečno, da si je zlomila vratna vretenca. Poškodbe so bile tako hude, da je takoj umrla. Ko so jo domači našli, ni bilo več pomoči.

Taborniki imajo živahno delujočo organizacijo: vodovo življenje poteka na sestankih, izletih, taborniških in številnih delovnih akcijah, kjer pridobivajo potrebno znanje za preizkušnje, zvezde in veččine. V njihovih vrstah je razvijanje in negovanje revolucionarnih tradicij že vsa povojna leta trdna tradicija, ki rodi plemenite sadove. Področje ljudske obrambe in družbene samozasčite žanje na podlagi sodobnega delovnega programa prav v taborniški organizaciji dobre sadove. Množične akcije vabijo mlade na pohode in izlete v kraje, znane iz let NOB, idealom revolucije pa posveča organizacija tudi sicer vse svoje zmožnosti. Nešteto je oblik in priložnosti, da taborniki spoznavajo veliko preteklost in se urijo v veščinah, ki jih tako zelo cenimo v pripravah na SLO.

Na skupščini bodo delegati odredili, občinskih in medobčinskih zvez ZTS pregledali dveletno delo

POGORELO DO TAL

V ponedeljek, 17. marca je ob 14. uri nenadoma pogorelo gospodarsko poslopje Martina Zorka v Dobravi pri Kostanjevici. Do tal je pogorelo gospodarsko poslopje, v njem pa tudi 2 tona krmne avto, vprežni voz, orodje, tako da je škoda za več kot 50.000 dinarjev. Domači so takoj začeli gasiti, na pomoč so prišli tudi gasilci iz Počbočja. Rešili so vsaj živino in prašiče ter preprečili, da bi ogenj zajel še stanovanjsko hišo. Komisija, ki je prišla isti dan na kraj nesreče, je ugotovila, da so se spet galice znašle v otroških krah.

republiške konference in organov; sklepali bodo tudi o daljnjem programu in nalogah tabornikov Slovenije. V načrtu je tudi o razvoju organizacije do leta 1980, najuspešnejši enoti v obdobju 1973-1975 pa bodo podelili žetec „Ilegala“. Kočevje bo predstavilo predstavnike tabornikov v svoji sredini.

DEKLETI ZBIL IN UŠEL

15. marca zvečer sta pri vasi gošče šli peš po desni strani reke dekleti Vida Mlakar in Ajdnik, obe iz Brezja. Za njimi pripeljal s ponyjem Franc Kerndar, obe zbil po česti in travi. Ardna, obe zbil po česti in travi s sopotnikom zletel po tleh. Kerndar in sopotnik sta se hitro pohotno odpravila – vozila sta brez hudih poškodbanih deklet v bolnišnico. Drugi sopotnik, mliličnik pobelega Kerndarja,

V Krki kmalu renesansa rakov

Vse kaže, da bo v dolenski lepotici in njenih pritokih zaživel nov rod menitega jelševca, ki ga je izkoreninila račja kuga

Vse kaže, da bo reka Krka, nekoč sloveča zaradi plemenitih rakov jelševcev, kmalu znova pridobila stari „račji“ blišč, ki ga je leta 1880 osula račja kuga. Tilda Herfort Micheli,

DOBER ZASLUŽEK

V soboto, 15. marca, se je v vasi Malence pri Kostanjevici pojavila ženska in prosjčila denar, češ da je pogorela. Kaže, da so ji ljudje naselili. Na podoben način skušajo priti do denarja še drugi iznajdljivci, ki pa niso doma iz naših krajev. Nihče jih ne pozna, jezik imajo namazan, včasih so vsiljivi, zato jim ljudje dajejo kar precejšnje vsote. Največkrat pa se izkaže, da tako prosjačenje ni upravičeno.

GIMNAZIJC NA PRAKSI

Dijaki tretjega razreda kočevske gimnazije iz območja občine Ribnica so te dni začeli prakso v Inlesu. Ker je dijakov precej, so razdeljeni v dve skupini. Vsaka bo na praksi 10 dni. V razgovoru z dijaki smo zvedeli, da jim gre na delovnih mestih dobro, da se pri delu znajdejo in da imajo težave le z zgodnjim vstajanjem, saj se delo začne že ob 6. uri.

strokovna sodelavka ljubljanskega Zavoda za ribištvo, se že od leta 1960 trudi, da bi v dolensko lepotico in njene pritoke ponovno naselili plemenite jelševce.

V dvanajstih letih so vložili v Krko in pritoke skoraj 50.000 rakov, v Težki vodi so že našli naraščaj vložnih rakov. Ljubljanski Zavod za ribištvo si že skoraj 15 let prizadeva, da bi z jelševci ponovno naselili Višnjico, potok pri Višnji gori. Račno, Krko v zgornjem in srednjem delu, Gabrovčec, Lipovko in Težko vodo.

V teh vodah večkrat med letom spremljajo vse spremembe kemizma, bakteriološke in biološke slike. Leta

1973 so vključili v raziskavo Radešico in Raduljo. Rak, ki vlagajo v dolenske vode, zbirajo v Cerknjskega jezera, Pivke s pritokov Notranjske reke, med njih je iz potoka Kravjeka našel vo.

Zdaj je že jasno, da je bila slika na Aphanomyces negativen kar pomeni, če povemo po določeni da v vodah, v katere vlagajo rakov, ni več povzročitelja račje kuge. Redno spremljajo tudi zdravniki sliko vložnih rakov, ki so zaradi pred lovom, da bi se lahko razmnoževali. Ovir za račjo kugo v Krki in njenih pritokih je tično torej ni.

Dva mrtva pri Kočevju

Ob življenje Franci Verderber in Vlado Golob

V ponedeljek, 17. marca, je bila ob 16.10 v Lozinah na cesti med Ribnico in Kočevjem huda prometna nesreča, v kateri sta izgubila življenje 28-letni Franci Verderber iz Mlake 18 pri Kočevju, avtoelektričar pri Avtu-Kočevje, in 26-letni Vladimir Golob iz Ankarana pri Kopru. Verderber in Golob sta se peljala iz Kočevja proti Jasnici, kjer sta obiskovala dvomesečni politični tečaj za sindikalne in mladinske delavce.

Na ovinku pri Srednjih Lozinah je njun fiat 1300 začelo

zanašati, ker je tedaj avto je zaneslo na levo stran ceste in ga postavilo v tovarniško da je bočno trčil v tovornjak, da je tedaj pripeljal nasproti. Voznik in sopotnik v osebni avtomobilu sta bila takoj mrtva. Voznik tovornjaka 37-letni ter Polajnar iz Kočevja pa je poškodovan in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Sopotnik Ivan Gruden iz venske vasi je bil lažje poškodovan. Osební avto je popolnoma uničen, poškodovan pa je tovornjak.

Minuli teden je bila spet smola na dveh črnih točkah blizu Jasnice. V sredo, 12. marca, je bila huda nesreča na kvanenem skem mostu pri Boštanju, v četrtek pa je Jože Ivančič, dobesedno Čateža, s prikolico (cisterno) dobesedno pometa s ceste mostu v ovinku pri Kompolju. Voznik cisterne nesreče niti ni opozorili šele drugi vozniki.

Kozerija

BELO MESTO PLUS REPIČEVA DRAGA

Veliko je belih mest, toda samo eno se imenuje Belo mesto.

Veliko je drag, toda samo eni je ime Repičeva draga.

V Belem mestu živijo ljudje: otroci, žene in mošje.

Tudi v Repičevi dragi živijo ljudje: otroci, žene in mošje. Otroci iz Belega mesta hodijo zjutraj v spremstvu staršev in lep, nov in bel vrtec. Tam se brezskrbno igrajo in uče.

Otroci iz Repičeve drage ostajajo doma. Srečni so tisti, ki imajo žive stare mame ali tete, dobrosrčne tete. Te navadno nimajo svojih otrok.

Ti so prepuščeni sebi in dobri volji drugih.

Žene v Belem mestu se pogovarjajo: „Kam greš zvečer, draga? V gledališče, v kino, drsat v halo, na koncert, na sprejem?“

Tudi žene v Repičevi dragi se pogovarjajo: „Kam zjutraj? V vinograd? Na polje? Si že porezala? V torek na semenj?“

Možje v Belem mestu zavijejo po službi igrati mini golf, kegljat k Trem kegljem, v študijsko knjižnico, v kinoteke gledat stare, a dobre filme, na nogometno tekmo navijati za svoje ljubljence, igrati kosarko.

Možje iz Repičeve drage so bili dopoldne na občini zaradi

davka, popoldne iščejo sezonske delavce, kajti vinograd je treba prekopati, zvečer pa načrtujejo delo za drugi dan.

V Belem mestu imajo veliko lepih dvoran.

V Repičevi dragi imajo gasilni dom.

V Belem mestu je več lepih glasbenih sol.

V Repičevi dragi imajo amatersko godbo na pihala. Igra na proslavah in na pogrebih.

V Belem mestu je več lepih bazenov.

V Repičevi dragi imajo potok. Se pa poleti zelo segreje in tudi umazan ni.

V Belem mestu je lepa športna dvorana.

V Repičevi dragi je zadržni travnik. Ko pokosijo travo, se lahko igra na njem nogomet.

Na svetu je veliko belih mest.

Na svetu je veliko Repičevih drag.

V Evropi je veliko belih mest.

Tudi Repičevih drag je veliko v Evropi.

V Jugoslaviji je veliko belih mest.

Ne manjka pa tudi Repičevih drag.

Toda Belo mesto in Repičeva draga sta v isti republiki.

TONI GASPERIC

TRINTRIDESETIČ O GRADOVIH TRINTRIDESETIČ O GRADOVIH

V seriji „Gradovi in usode“ pišemo danes o Draškovecu, gradu, ki je stal blizu Šentjerneja in je brzkone zadnji grad v dolini Krke, ki se je tako pozno podrl. Porušili so ga namreč šele 1966, do takrat pa so živeli v njem potomci zadnjih lastnikov.

Draškovec je 21. grad, ki ga opisujemo v tej seriji, ki se je začela s prvo številko Priloge in je hkrati trintrideseto nadaljevanje serije.

Ustavili smo se pri Žužemberku, Soteski, Hmeljniku, Starem gradu — vse te obnavljajo, pri številnih gradovih, ki še stojijo. Ogledali smo si Gracarjev turn, zadnji slovenski grad, ki ima še svojega graščaka, pisali pa smo tudi o številnih gradovih, o katerih lahko pišemo samo še po pripovedovanju in iz starih dokumentov, ker so se že sesuli v prah. Tako je tudi z Draškovecem, le da smo se o tem gradu pogovarjali tudi s potomcem zadnjih lastnikov.

KAJ JE NOVEGA

TRDINOVI
NOTESI

20. III. '75

34

PRILOGA

GRADOVI IN
USODE
DRAŠKOVEC

NA VINICI SO ZAJEZILI IZSELJEVANJE

Napredek, ki prodira tudi v najbolj oddaljene belokranjske vasi, čutijo tudi Viničani in prebivalci te krajevne skupnosti. Odkar imajo tovarno, po dolgih desetletjih spet lahko prešteto več prebivalcev. Vse do zdaj je namreč število prebivalstva upadalo . . .

Tudi to so nam — in še marsikaj drugega — povedali prebivalci teh belokranjskih krajev na „uredništvu v gosteh“. Naši novinarji so se ustavili na Vinici, v prijazni Školnikovi gostilni, ter poslušali pripovedi o splošnem napredku kraja in o težavah, s katerimi se pogumno spoprijemajo. Beseda je tekla o kulturi, o cestah — te so povsod, kjer smo doslej bili, predmet kritike! — o željah, med katerimi je zlasti otroški vrtec, pa o mladini.

Zapis z Vinice objavljamo na tretji strani pod naslovom HAMBURŠKI ZVON NE KLICE VEC.

POCENI JUGOSLAVIJA

Znani londonski dnevnik „Financial Times“ vsako leto objavlja tradicionalni pregled gibanja življenjskih stroškov v 30 velikih mestih po vsem svetu in primerja življenje v njih.

Za lansko leto je v uvodu ugotovil, da ves svet zvija inflacija, ki se je od povprečne stopnje 8,5 v letu 1973 povzpela na 17 odstotkov. Najbolj duši inflacija Argentince – 50 odstotkov so tam v povprečju cene večje od tistih izpred enega leta. Slede: Kairo, Mexico City in New Delhi. V Evropi nosi inflacijsko zastavo Rim s 24,3-odstotno podražitvijo. Sledi Beograd, za tem pa Turčija, Japonska, Grčija, Finska in druge države – med tistimi 30, ki jih je zajela londonska anketa po vsem svetu. Samo v treh državah so imeli inflacijo pod 10 odstotki: v Nemčiji, Švici in na Novi Zelandiji.

Prav gotovo je zanimiv podatek o tem, koliko stane „Košara“, ki vsebuje: kilogram dobrega mesa, 2 kg perutnine, 12 jajc, 1 kg riža, 1 kg masla, liter olja, 1 kg sladkorja, 1 kg kruha, 500 gr kave, liter vina, 1/2 litra piva, liter mleka, 1 zobno pasto, milo, škatlo pralnega praška, 100 aspirinov in 1/2 kg soli. Najcenejša je beograjska „košara“ – stane namreč 18 dolarjev, najdražje je v Skandinaviji. Beograd je po teh računih tudi najcenejši za turiste in poslovne ljudi, ki prebivajo v hotelih z veliko zvezdicami. V

Beogradu je treba za prenočišče odšteti 12 dolarjev, v Parizu, ki je najdražji, pa celo 26!

Beograd je najcenejši tudi, kadar gredo štirje ljudje večerjat menu s tremi jedmi, aperitivom in kavo, se odpeljejo s taksijem 8 km daleč v gledališče: vse skupaj velja 41 dolarjev. Pariz vas bo veljal 188 dolarjev! Obleka za poslovnega človeka je najcenejša v New Delhiju, vendar ne kaže kupovati tam, saj je v Beogradu, ki je na drugem mestu, le pet dolarjev dražja – 99 dolarjev!

Pedantni Angleži so izračunali še, koliko velja najem avtomobila, koliko stanejo kvalitetne domače cigarete in koliko 98-oktanski bencin. Lepo bi bilo kupovati bencin v Bejrutu – po 12 centov, pri nas je namreč trikrat dražji.

V časopisu so naredili še „potrošniški indeks“, v katerem so zajeli košaro hrane, 5 prenočitev v hotelu, 3 vožnje z rent-a-car, 90 litrov bencina, 2 steklenici škotskega viskija in 100 cigaret. Beograd je prepričljivo najcenejši.

Verjamemo angleškemu statistikom – a kljub temu bodo ljudje pri nas še naprej govorili, da je življenje drago, čeprav velika večina Jugoslovancev ne živi niti približno tako razkošno, kot so računali pri Financial Timesu. Tolaži nas lahko le to, da je drugod še dražje...

'VAŽNA JE OSNOVA'

Nesprenjiv naravni zakon počasi redči vrste stare generacije glasbenikov. V lanskem letu je umrlo več slavnih imen, od Ellingtona do Crudupa, pred kratkim pa je umrl še Louis Jordan, ki so mu rekli tudi oče ritem in bluesa.

V svojem zadnjem intervjuju je 65-letni glasbenik dal izjavo, v kateri lahko zasledimo rahlo otožnost za dobrimi starimi časi, ko je moral glasbenik dati vse iz sebe. Takole je dejal Jordan: „Rock and rolla ne maram. Preveč hrupen je. Tudi tistih skupinic ne, ki se nauče zaigrati deset skladb in se že imajo za glasbenike. Trdno sem prepričan, da mora glasbenik, če hoče to res biti, trdo delati. Začeti mora s solidno osnovo in le na njej bo lahko gradil...“

Svojo pot je Louis Jordan začel z res solidno osnovo. Njegov oče je igral v potujoči glasbeni skupini in lepega dne je prinesel sinu, ko so živeli še v Brinkleyu v ameriški zvezni državi Arkansas, klarinet. Fant je cele popoldneve igral nanj in odkrival njegove skrivnosti. Kasneje mu je oče prinašal tudi saksofone vseh vrst, tako da za Jordana sama tehnika igranja ni bila več vprašanje.

Kmalu se je vključil v orkester Charlieja

Gainesa, ki je tiste dni buril kri poslušalcev v Philadelphiji. Člani orkestra so hitro opazili velik talent in so Jordanu odkrito dejali, da je mesto za nastope v New Yorku. To mesto je bilo tisti čas Meka jazzistov. Kdor je hotel zvedeti, koliko velja, je moral v New York, kjer se je lahko kosal z najboljšimi. Vendar se Jordan za to ni mogel odločiti. Pridružil se je skupini Chicka Webba, ki je znana predvsem po tem, da se je v nji razvila slovita pevka Ella Fitzgerald.

Leta 1938 je Jordan ustanovil svojo skupino, ki je prepotovala ZDA in obiskala vsa velika mesta. Prišel je tudi snemati prve svoje plošče.

Za zgodovino glasbe pa je pomembno predvsem njegovo srečanje z Bennyjem Carterjem. Skupaj sta začela igrati na nov način, v katerem sta prepletala jazz in glasbene smeri, ki imajo močno poudarjen ritem. Njun način igranja je hitro dobil ime ritem in blues.

Jordan je ostal ves čas vitalen, živahen glasbenik. Nikoli ni preveč tožil o utrujenosti. Celotno nasmeškom je večkrat dejal, da je bil samo štiri dni pri zdravniku, in to samo zaradi hujšanja.

Prav ko je koval načrte za turnejo po Evropi, mu noben zdravnik ni mogel več pomagati.

TUDI ZA MOŠKE VISOKE PETE

Še lani so ženske po trgovinah iskale samo čevlje z debelimi podplati, letos malokatera vpraša po njih. So že iz mode, pač pa debel podplat in visoka peta prihajata v modro za moško obutev.

Za pomlad 1975 bodo modni čevljarji izdelovali dve vrsti obutve: čevlje elegantnih in luksuznih modelov s tankim podplatom, iz finega usnja, okrašene s paščki, naborki ali kovinskimi okraski. Moški elegantni čevlji so iz posebno mehkega usnja, imajo nizko peto, so brez okraskov.

V naspotju s tem pa je modni krik za vsakdanjo rabo moški čevlji z okrog 4 cm debelim podplatom in osemcentimetrsko peto. Tudi

ženski čevlji z odebeljenimi podplati bodo še aktualni, vendar samo za poletje in predvsem v kombinaciji usnje-konoplja. Novost v letošnji obutveni sezoni pa je usnje s cvetličnim vzorcem.

Barve bodo uskladene z modnimi pastelnimi barvami oblačil. Prevladovala bo peščena barva, Picasso-modra, barva marelice, kakava, temno rjava in črna.

Torej taka je moda. Kaj pa boste obuli, je vaša stvar. Mislim, da bodo ženske še vedno raje gledale moške v moških kot pa v „ženskih“ čevljih. Pretiravanje nikjer ni dobro, pa tudi pri moških petah se najbrž ne bo obneslo.

R. BAČER

DOMAČA LEKARNA: RUMENI KORENČEK RUMENI KORENČEK

Če glistav otrok na tešče poje svež korenček ali žličko narstganega surovega korenja, bo ozdravel. Odrasli in otroci bi morali jesti več rumenega korenja, pa bi bili mnogo bolj zdravi, krepki in sveži, kot so zdaj.

Ako skuhamo seme, listje in koren v vodi in s tem naredimo topel obkladek na spodnjem de-

lu trebuha, tedaj ženi pomaga, da hitreje rodi. Enako dobro deluje ta napitek pri urejanju mesečnega perila.

Prav tako lahko zdravimo z rumenim korenjem še več drugih bolezni. Dobro skuhan korenček na primer koristi, če z njim obložiš oteklino. Če pa sok korenčka pijesh trikrat na dan, zdravi razne bolezni prsi,

čisti kri, črevesje, želodce, sečne kamne.

Pa še ni konec zdravilnih možnosti! Če večkrat jesti korenje, se varuješ zlatenice, krhlja, vodenike in zaprtosti. Posušen in stolčen korenček skuhan pa lahko pomaga tudi ku TBC proti kašlju, če ga nekajkrat na dan, na primer na mesto kave. IVAN MASTIŠEK

POIZKU-SITE ZABE

Marca, ko se začne vsakoletna žabja sezona, smo prosili za recept Petra Bevca, upravnika gostišča na novo-meški L... Znan je po tem, da zna oulično pripravljati jedi za sladokusce. Tovariš Bevc ima večletne izkušnje, končal pa je gostinsko šolo kuharske smeri v Ljubljani.

Peter Bevc pravi: „Za 4 osebe potrebujemo 40 žabjih krakov. Če jih loyimo sami, pazimo, da spravljamo na suho le

žabe s 5 prsti, kajti samo te so prave in dobre. S kleščami jim odrežemo krake s podaljškom hrbtenice, potem kožo slečemo. Krake operemo v mlačni vodi, posolimo po okusu, malo popopravimo in ocvremo na du-najski način (moka, jajce, drobtine). Cvreimo jih v ponvi v vročem olju, ki sega skoro do vrha, segreto pa mora biti na 150 stopinj.

K žabam serviramo tatarsko omako. Doma pripravljena je boljša, dobimo pa jo tudi že pri-

pravljeno v tubah TOMY delek Kolinske). Za tatarsko omako potrebujemo 1 jajce, 1 njak, 1 dcl olja, sok limonine krhlja, poper, sol, 3 sivi kumarice, malo drobno sesekljane čebule in peteršilja, malo kaper, pol kozarca belega vina in nekaj žlic tekoče kisla smetane. To dobro zmešamo, nato suhe, potem mokre začimbe. Nazadnje dodamo majonozo, no ter smetano.“

UREDNIŠTVO V GOSTEH

VINICA

HAMBURSKI ZVON NE KLICE VEČ

Ko smo se novinarji našega tretjega uredništva v gosteh peljali proti Vinici, smo ob imenu tega kraja razmišljali, če bo dosti takih, ki bodo govorili o vinu: kraj je namreč bil naseljen tudi v rimski dobi in je po vinogradih dobil ime Vinium. A ni se zgodilo nič takega: celo iz oddaljenih krajev so prišli prebivalci v prijazno Školnikovo gostilno pripovedovat o svojih uspehih in težavah, o razvoju in načrtih Vinice in viniške krajevne skupnosti, pa tudi o svojih osebnih zadevah: o krivicah, za katere mislijo, da se jim godijo, o željah in drugem. Iz vseh pripovedi je vela velika ljubezen do tega kraja, ki sicer slovi po močnem izseljevanju, hkrati pa smo se ponovno prepričali o znani belokranjski gostoljubnosti, saj ni bilo človeka, ki bi ne podarjal, kako so Vinici veselili, da se je uredništvo Dolenjskega lista za eno popoldne preselilo na Vinico.

Navadno je stekel pogovor s prebivalci krajev, kjer smo bili, šele v večernih urah, Viniciani pa so se oglasili v Školnikovi gostilni že takoj po četrti uri. Novinarjem Rii Bačer, Andreju Bartiju, Marjanu Bauerju, Milanu Marklju, Jožetu Splichalu in Ivanu Zoranu ni bilo treba prositi ljudi, naj pridejo k mizi: sami so razgrnili pred njimi podobo kraja...

uspehi in načrti

Anton Troha, ravnatelj osnovne šole in predsednik krajevne skupnosti, nam je pripovedoval o uspehih in načrtih skupnosti: „Šele v zadnjem času smo začeli smotrneje planirati, zato se bodo tudi uspehi pokazali šele čez čas. Vsekakor lahko štejejo med uspehe, da smo zajezili izseljevanje, za kar gre največ zaslug Novoteksovi konfekciji, da smo dobili vodovod do Vinice, da smo začeli graditi poslovno stavbo, v kateri bo pošta z avtomatsko telefonsko centralo, razen te pa še trgovina z bifejem, železnina, bančna ekspozitura, trafika, urad za turistične informacije. Uspeh za nas bo tudi bencinska črpalka, dopolnilna elektrifikacija krajev, javna cestna razsvetljava.

Težave pa imamo: ker imamo vodovod do Vinice, toda od 2500 ljudi ima komaj 100 občanov vodo v hiši; ker imamo elektriko po vseh vaseh, pa je tok enofazni, napetost pa zelo slaba; ker imamo na območju krajevne skupnosti 75 km cest, toda le na šestih kilometrih asfalt.

Naši načrti so usmerjeni zlasti v industrijo, kjer bi radi dobili tovarno za moško delovno silo, ki bi naj zaposlila 200 delavcev. S tem bi bilo zaposlenih 30 odstotkov prebivalcev.

Veliko pričakujemo tudi od turističnega razvoja. Dostaj so turisti samo potovali skozi Vinico — mi pa bi jih radi zadržali. Za to imamo vse naravne pogoje: za kopanje primerno Kolpo, ki je privlačna tudi za ribiče, zgodovinske znamenitosti, kot je grad iz 16. stoletja z glagolskimi pisanimi spomeniki, najdbe iz mlajše kamene dobe, ostanke rimskega naselja, ne gre pa prezreti tudi lepe in še ne uničene narave. Prav zaradi tega bi radi dosegli, da bi vso Kolpsko dolino proglasili za narodni park.“

kakor povsod: ceste!

Avgust Mihelič, rudar v Kanižarici, doma iz Goleka pri Vinici, kjer ima večjo kmetijo, je potožil o vaških poteh: „Pot Golek — lovska koča je popolnoma uničena. Prej smo jo vaščani sami redno vzdrževali in popravljali, odkar pa so lovci začeli graditi kočo, je povsem zapuščen. Vaščani smo še vedno pripravljene vzdrževati cesto, vendar bi potrebovali pomoč. Zelo prav bi nam prišel stroj drobilec ali kompresor, saj bi z njim lahko popravili in izboljšali poti, lahko pa bi ga uporabljali tudi vaščani drugih vasi. Tako bi z lastnimi močmi lažje dosegli naš predek.“

zajezeno izseljevanje

Krajevna skupnost Vinica šteje 30 vasi in ima 2572 prebivalcev. To je sicer za 14 odstotkov manj kot leta 1953, vendar pa vseeno več kot pred tremi leti, ko so z 2529 prebivalci zabeležili najbolj žalosten rekord: nikoli ni bilo manj ljudi kot leta 1971! Izseljevanje so zdaj zajezili, k temu je prav gotovo najbolj pripomogla nova Novoteksova tovarna konfekcije, ki pa žal zaposluje le žensko delovno silo. Nič čudnega ni le še uspelo dobiti podobno tovarno, kjer bi zaposlili moške! Zares, če bi se jim uresničila tudi ta želja, potem bi bili na konju.

Ko bodo načrtovali zaposlovanje v prihodnje, bodo kajpak morali računati tudi na prebivalce z drugega brega Kolpe, saj se že zdaj nekateri hrvaški učenci šolajo na viniški šoli. Šele potem, ko bo več delovnih mest — tudi za mlade, šolanje domačine, ki se še želijo vrniti v rodne kraje — bodo lahko občutneje zmanjšali odstotek tujini zaposlenih delavcev. Izseljevanje je bilo močno tudi med obema vojnama in še prej, danes pa je iz te krajevne skupnosti na tujem desetine vseh krajanov.

Jože Kajin, kmet in zidar iz Podklanca: „Strašno slabo pot imamo od vasi proti Adlešičem. Samo blato. Voda odnaša zemljo s poti. Vaščani smo prosili za material — pa nič. Še živina komaj pregazi to pot! Kmetijski stroji nam neuporabljivi rjavijo, ker si ne upamo z njimi po tej poti. Oče, ki dela v Nemčiji, je obljubil, da bi delal ves dopust, če bi jo začeli popravljati. Ni prav, da se za nas nihče ne zmejni, ni prav tudi zato, ker je naša vas partizanska in so bili naši očetje borci.“

Ceste so v viniški krajevni skupnosti velik problem. Namen imajo asfaltirati ceste skozi Preloko, Zilje, Podklanc, Sečje selo in Sinji vrh, cesto v kamp in morebiti do Učakovca, popraviti pa ceste do Goleka, cesto Ogulin — Perudina — Hrast in odcep skozi Škarpelo. Občani so pripravljene pomagati z denarjem in delom. Še posebej pa jih tare pot v Kot pri Damlju, ki je najbolj južna slovenska vas. To je namreč edini zaselek, kamor ni mogoče z avtomobilom.

Na kmetijah okrog Vinice primanjkuje delovnih rok. To je potrdil tudi viniški upokojenec Jože Kajin: „Zemljo je potrebno obdelovati, moških pa ni. Pomagamo si. Čeprav meni ne bi bilo treba, saj imam lepo služilo! Od partizanskih let sem se mi kazi zdravje. Ampak na tiste hude čase se rad spomnim. Kako smo tolkli Švabe in belčke. Iz Jelenovega žleba imam za spomin pištolo in žepno uro, ki sem ju zaplenil italijanskemu poročniku.“

radi bi otroški vrtec

Vinici in okolici posredujejo vzgojo in izobrazbo, kulturo in otroško varstvo učitelji in vzgojitelji viniške šole. Ravnatelj Anton Troha pravi: „Radi bi dogradili šolo, da bi imeli celodnevno. Manjka pa nam osem učilnic in deset milijonov dinarjev. Zdaj se zgodi, da imamo pouk v zbornici. Na srečo vsaj kadrovskih težav nimamo.“

Šola je tudi kulturno žarišče, saj pripravljajo prireditve pretežno šolarji, sodelujeta pa prosvetno društvo in mladina. Imamo moški pevski zbor in šolski tamburaški zbor, za kulturno dogajanje skrbita folklorni skupini s Preloke in Vinice. Letos bomo odprli krajevno knjižnico, gasilci s pomočjo vaščanov obnavljajo dvorano za kulturne prireditve, brčkone pa bomo letos začeli urejati Župancičev muzej. Nameravamo odkupiti hišo, na vrhu pa bi radi uredili tudi muzej NOB. Učenci, prosvetno in turistično društvo so zbrali že dosti gradiva, zbirajo pa tudi starine.“

Marija Balkovec, vzgojiteljica v osnovni šoli Vinica: „Kot vzgojiteljica dobro poznam težave otroškega varstva. Odkar je zaposlenih več kot 200 žensk, je vrtec nujno potreben — vsaj za 70 otrok. Zaenkrat imamo le malo šolo, v kateri je 40 otrok. Najmlajši so pri starših ali drugje v varstvu. Predšolska vzgoja tako ni popolno urejena. Mislim, da bi Novoteksova tovarna lahko pomagala.“

mladina iste prostor

Težav s prostorom nimajo le najmlajši. Tudi tisti, ki so že končali šolo ali pa so v šoli v drugih krajih, se ne vedo kam dati. Mladina namreč nima svojega prostora.

Marjan Mihelič, strojni ključavničar v Beltu, predsednik mladinskega aktiva na Vinici: „Mla-

dine je pri nas dosti in tudi delavni smo. Pomagali smo pri urejanju okolice kampa, pri gradnji poti do kampa, sodelujemo v borci in lovci. Največ nas je v prosvetnem društvu „Oton Župančič“, zvečine se zanimamo za folklor. Ustanoviti nameravamo športno društvo, vendar nas pesti, ker nimamo igrišč in prostora. Šolska telovadnica je premajhna za športne prireditve. Skoraj se nimamo kam dati; 70 nas je, pa gremo lahko le v gostilno. Če bi dobili svoj prostor, bi se naša dejavnost razmahnila. Pripravljene smo prostovoljno pomagati pri obnovi gasilskega doma, če bi nam v njem dali vsaj majhen prostorček. Ko kraj napreduje, se razvija tudi delo mladih — morebiti se bodo vrnili tudi tisti, ki zdaj odhajajo.“

Jurij Balkovec, vodovodni instalater z Vinice: „Zadnje čase nas je pritegnila gradnja čolnov, žal pa moramo material zbirati sami. V načrtu imamo tekmovanja s čolni, vključili pa bomo tudi spretnosti, ki so pomembne za splošni ljudski odpor: reševanje ranjencev, prevoz ljudi, diverzantske akcije... Želimo se tudi pobratiti z mladino iz kakšne hrvaške občine.“

Rezka Balkovec, dijakinja gimnazije, z Vinice: „Mladi, ki študirajo v Črnomlju ali drugih krajih, sicer dobijo štipendije, vendar je ob neprestanih podražitvah avtobusa premajhna. Pogrešam mladinske plese. Upam, da bo naše sodelovanje z gasilci uspešno in da bomo dobili prostor, kjer bomo lahko plesali. Delamo tudi načrte, kako se bomo vključili v turistična prizadevanja našega kraja.“

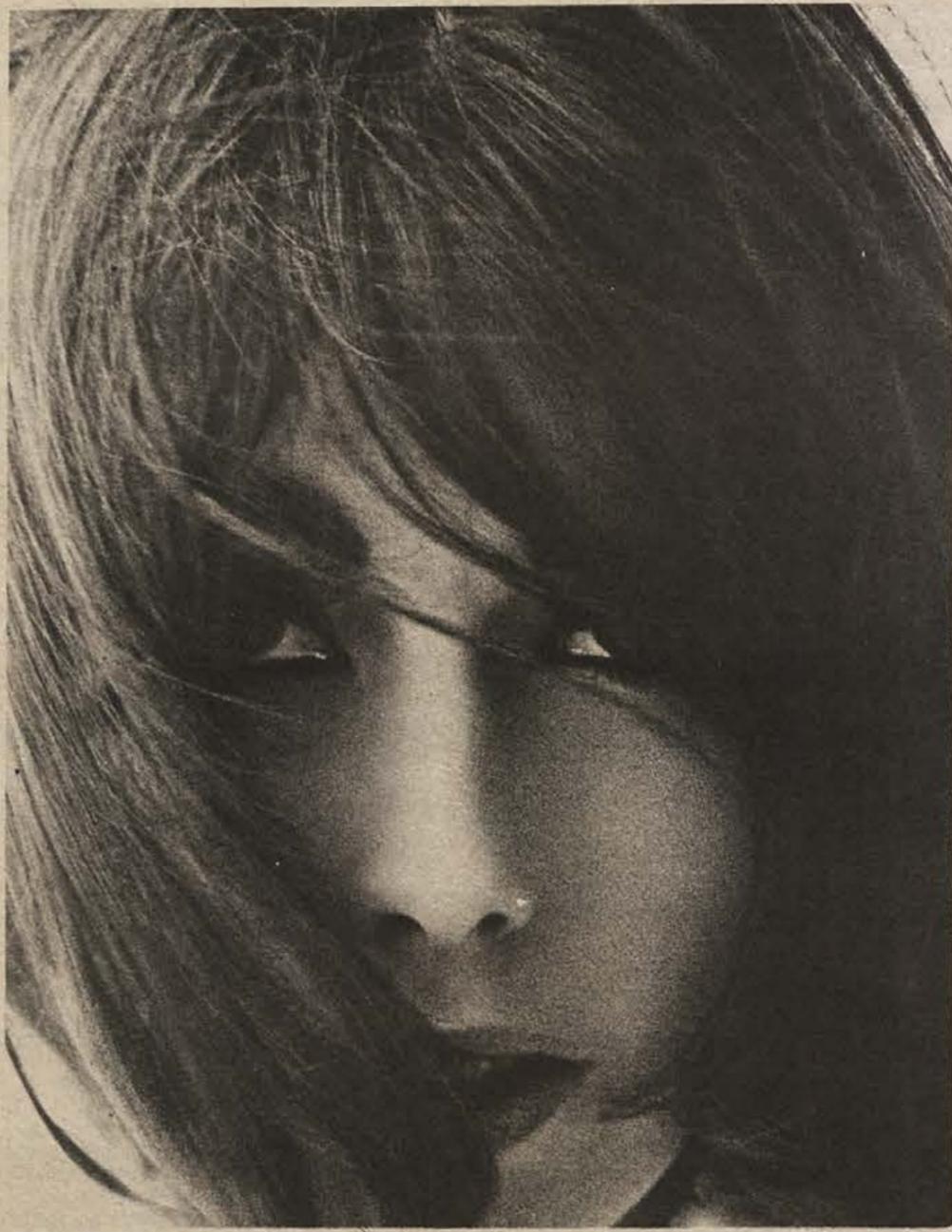
se nekaj besed

Jože Birkelbah, avtomehaničar in šofer pri kanižarskem rudniku, se je pripeljal iz Črnomlja, da nam je lahko povedal, kaj mu leži na duši: „Predsednik našega delavskega sveta je v Dolenjskem listu pohvalil novi pravilnik o osebnih dohodkih. Pa ni tako: mnogi smo se morali strinjati z novim pravilnikom, z novimi tarifnimi postavkami. To sem povedal tudi na sindikalni konferenci. O tarifah smo namreč šoferji in avtomehaničari prej razpravljali. Vprašal sem, ali je sindikat za to, da nam priredi en izlet ali dva na leto, ali je to organizacija, v kateri se borimo delavci za svoje pravice. Direktor me je potolkel, češ kaj imam proti njemu; ali sem proti boljšim osebnim dohodkom. Vendar sem mu hotel povedati le to, da se mi ne zdi prav, da se dohodki vsem popravijo za enak odstotek, ker bodo spet na boljšem tisti z debelejšimi kuvertami in prizadeti tisti z najmanjšimi dohodki.“

Jože Maljavec, avtobusni sprevodnik z Vinice: „Šest let sem bil v Nemčiji, in ko sem se vrnil, sem zgradil hišo in pripravil vse za gostinski lokal. Toda vodovoda niso speljali ob hišah, ampak precej stran in bom moral vsaj tri leta čakati nanj; toliko časa pa tudi ne bom mogel odpreti gostilne. Rad bi povedal še to, da mi občina ni dovolila zidati toliko časa, dokler nisem dobil pristanka od kabineta predsednika republike. To imam v zahvalo, ker je moj oče padel v partizanih dva tedna pred svobodo...“

Anton Šutej, upokojenec iz Ogulina: „Rad bi povedal, da je življenje v naši družbi čudovito. Sem invalidsko upokojen, saj sem bil v partizanih hudo ranjen. V partizane sem šel s 17. letom, po vojni sem bil nekaj let v vojaški službi, potem pa me je vlekle domov. Imam pet otrok, sedem let sem bil rudar v Kanižarici. Vsi otroci so pri kruhu, jaz pa sem vesel, da sem doma, čeprav sem se pred leti že skoraj odločil za pot v Nemčijo...“

„To je Karla,“ je povedal o dekletu s fotografije fotoreporter. Nič drugega niso izvlekli iz njega. Zato lahko samo ugibamo, ali je romantična ali skrivnostna, kot bi lahko razbrali z njenega obraza in las, za katerimi se skriva...

ŽENSKA LEPOTA

lojze
sever

PROPAD

Nad vso avstro-ogrsko deželo se je zgrnila prva svetovna vojna in z njo začetek konca, ki ga je najbolj občutilo naše malo mesto. Štiri leta so krvaveli naši ljudje, še sam cesar Franc Jožef je medtem od žalosti in starosti umrl, vendar se tudi četrtnina mladih mož, zvestih očetov in sinov ni vrnila iz Karpatov in s soške fronte.

V zvoniku farne cerkve je kot simbol ovenele slave žalostno zvonil osamljeni počeni zvon, ki se je daleč naokoli edini izognil vojni vihri in pretopitvi v topovske cevi. Namesto prejšnjih manjkajočih bronastih zvonov so obesili železne, ki pa niso tako ubrani. Tudi naše malo mesto si je le počasi celilo rane.

Tako kot po vsaki vojni so možje in fantje hiteli nadoknadi zamujeno. Nepisano pravilo je zahtevalo, da mora vsaka ženska roditi v letu vsaj enega otroka. Rodile so jih. Nekateri od njih so o božiču že drugič povile. Številni sinovi in hčere so

rasli in niti slutili niso, da jih čaka novo klanje, ki ga imenujemo druga svetovna vojna.

Postojmo še v času med vojnama in se ozrimo na naše malo mesto! Ljudje so se zbirali v dveh taborih. Pri orlih in sokolih. Ko so prvi postavili kulturno dvorano v dolini, ni šment, postavili so jo tudi drugi, vendar na hribu. Oboji so imeli dramske skupine, vsak svojo telovadno društvo in še kaj. Venomer so se prepirali, vendar prično delali in tekmovali, kdo bo boljši, kdo bo več nudil meščanom. Pri njih in drugih so bile prireditve polnoštevilno obiskane, zato me je kar sram, ko se spomnim letošnje revije kulturnih društev naše občine pred pičlimi dvajsetimi gledalci.

Včasih je bilo naše malo mesto vzor Slovenem. Lahko bi rekli, da je bilo kulturno središče, kot so bile pri Gykih Atenah z Akropolis. Danes je svetlišče v ruševinah in tudi mi se počutimo, kot bi živeli v razvalinah.

MALO

MESTO

toni gasperič POGOVOR

ZADNJE INFORMACIJE

Halo, republiška kulturna skupnost?

— Centrala. Kam naj vas vežem?

— Rad bi govoril s tovarišem sekretarjem.

— Takoj. Čakajte, vežem.

— Tovariš sekretar?

— Pri aparatu.

— Iz občinske samoupravne kulturne skupnosti kličem. Je res, da je stopnja prispevka od bruto osebnega dohodka za potrebe kulture spet spremenjena?

— Kako to mislite: spet? Pred tremi dnevi ste dobili gradivo, kajne?

— Res je. Toda danes je spet prispelo priporočeno pismo. Z ncvjo prispevno stopnjo. Nerodna stvar.

— Upoštevajte zadnje informacije.

— Toda delovni ljudje so o tem že razpravljali, sprejeli. Včeraj je enako storila občinska skupščina. Naj postopek ponovimo? Bilo bi preveč nerodno.

— Samoupravno dogovarjanje je zamotana zadeva, veste.

— Razumem. Toda kaj bomo lahko storili s tako pičlimi sredstvi? Zbrani denar nam bo zadostoval komajda za redno delo muzeja. Kje so gledališke predstave, kje knjižničarstvo, kje glasbena vzgoja, kje...?

— Upoštevajte zadnje informacije!

— Mi lahko zagotovite, da so to resnično zad-

nje informacije, da bo tako ostalo, da ne jutri dobili novega priporočenega pisma.

— Samoupravno dogovarjanje je zamotana zadeva, veste.

— Razumem. Razumem. So pa prevelike v kulturnih dobrinah, se mi zdi. Pogledaj nas, na primer, nimamo, lahko rečem, ene prave dvorane, galerije, kino dvorane, nimamo.

— Bele lise. Bele kulturne lise. Imamo jih sane na našem zemljevidu, brez skrbi. Rej, Slovenija bolj razvita, kar zadeva kulturo, kot hko ljudje v Ljubljani izbirajo med gledališ-

res...
— Se ne bi dalo, tovariš sekretar, zagotovo bolj enotnega razvoja kulturnega življenja, kajne?

— Prispevna stopnja je vendar enaka, kajne?

— Vem. Toda startna osnova je različna. Nas smo pričeli z razmajanimi stoli, s polovico mi se stavbami, s polovico knjige na predstavnostno dvorano brez klavirja...

— Bele lise. Bele kulturne lise. Imate pa druge dobrine: svež zrak, čisto Kolpo, mir...
— Predlagam, tovariš sekretar, da vaše združimo z našimi. Boste videli, da bo postala lepša Slovenija še lepša. Veste, tudi izvenljane žive Slovenci.

DOLENJEC V LJUBLJANI

evgen
juric

LOKALNI KOMBINATOR

Prišel je moj Dolenjec v Ljubljano in mi jih natrosil:

„Idejo imam,“ je dejal.

„In?“

„Šel bom v Anglijo. Slišal sem, da tam dobiš osemsto funtov, če pustiš, da te študentje operirajo, da se tako uče.“

„Pa se ne bojiš?“

„Kaj bi se bal, saj imam izkušnje z našim zdravstvom! Osemsto funtov pa je lep denar...“

„Kaj boš s tolikim denarjem?“

„Kupil bom zidanico z vinogradom.“

„Pa potem?“

„Potem bom najel ljudi, da bodo vinograd obdelali.“

„In?“

„Ko bo trgatev in ko bo vino, bom povabil prijatelje. Lepo se bomo poveseleli.“

„Ideja ni slaba, le...“

„Kaj - le?“

„Si že bil kdaj v kakšni zidanici?“

„Seveda, velikokrat. Vsak teden gremo h kakšnemu prijatelju, ki jo ima.“

„Pa se poveselete?“

„Jasno, zato pa gremo.“

„Zakaj pa potem potrebuješ še eno operacijo? Kar pomisli: v zidanice hodiš zdaj in zdaj hodil potem, a zdaj piješ ti cviček od drugega, bijaš tuje, potem bodo drugi tvoje...“

Premišljeval je, potem pa le prišel z bol-

do:

„Saj imaš prav... Ne bom šel v Anglijo.“

„No, vidiš...“

„Bom šel raje kar v novomeško bolnico.“

„Po kaj?“

„Na operacijo vendar. Z jetri sem čisto koncu, doktor je rekel, da brez operacije gre.“

„Ti je pijačo prepovedal?“

„Seveda.“

„No, potem pa tudi osemsto funtov potrebuješ!“

„Eh,“ je dejal, „ste pa zviti, vi Ljubljančani kombinacije po vodi.“

In ob besedi voda se je grdo skremšil in prijel za razbolele ledvice.

MEŠČAN NA DOLENJSKEM

SAMO NAŠTVA DOMA

JANKO DOLENC

Dolenc se piše, nadvse rad prihaja na Dolenjsko, a sicer z njo nima nobene zveze: rodil se je v Mozirju, že vrsto let pa živi v Vuzenici ob Dravi. „Zdravnik mi je svetoval gibanje in delo, saj imam zelo nizek krvni pritisk. Ker pa sem tudi srčni bolnik, moram včasih odnehati in počivati. Kiparstvo namreč tudi fizično utruja,“ pove za uvod Janko Dolenc.

Rodil se je 12. februarja 1921. Nazadnje je bil direktor Komunalnega podjetja v Radljah, zdaj pa je sedem let upokojenec. Žena dela na osnovni šoli, 23-letna hči pa si je že spletla lastno gnezdo. Dolenc je zdaj dedek: 15-mesečna punčka Klara je ravno dovolj stara, da se mu mota pod nogami in da ga ovira pri delu.

„S kiparstvom sem se začel temeljiteje ukvarjati po upokojitvi. Prej sem se sicer bavil s slikanjem, zlasti z oljem in grafiko, vendar sem bil vprežen v številne javne službe in mi je venomer zmanjkovalo časa. Po upokojitvi pa sem postal prost; lahko sem razporedil čas po svojih željah in hotenjih in tako sem začel kipariti. Želja po tem ustvarjanju je telesa v meni ves čas...“

Ljubezen do kiparstva in talent je podedoval Janko Dolenc po očetu, rezbarju in podobarju iz Rečice ob Savinji. „Mislim, da je njegovo najboljšo delo v cerkvi v Šmihelu nad Mozirjem, kjer je zrezbaril cerkvene klopi. Komaj šest njegovih nabožnih kipov sem rešil; kajpak pa so mnogi tudi po različnih štajerskih cerkvah. Oče si je močno želel, da bi naredil šolo, vendar mu ni uspelo... Revščina je bila pri naši družini taka, da smo morali otroci pogosto na kosilo k sosedom, da smo bili siti!“

Očetov talent je podedoval zdaj 54-letni Janko Dolenc. A kot očetu tudi njemu usoda ni bila naklonjena: pred drugo vojno je že naredil sprejemni izpit na šoli za umetno obrt. Kazalo je, da bo vsaj otrok izpolnil očetove sanje, a se tudi to ni uresničilo. Ljubljana je bila predraga celo za skromnosti vajenega fanta iz rezbarjeve družine. Tako je druga generacija Dolencev izgubila možnost, da bi se v šoli naučila tistega, kar je nosila v srcu.

Kljub temu pa Dolenčevi kipi niso okorni. Dr. Mirko Juteršek pravi: „Dolenčeve plastike so v mnogočem produkt tradicije z ekspresionističnimi prvini, ki bi jim hitro našli sorodnosti. Tako v motiviki kot v oblikovnem oziru, saj je Dolenc predmet kiparske obdelave za to področje najboljši splošen — človeški lik.“

Pomanjkanje izobrazbe je nedvomno nadomestil s talentom in deloma tudi z vajo. Doslej je namreč naredil več kot 200 kipov, od tega jih ima 80 v svoji manjši galeriji. „Samo prve stvari

so šle neznano kam, vse druge kipe ali reliefe sem fotografiral in tudi vem, kdo jih ima. Nekaj sem jih prodal, nekaj razdal. Zanimivo je, da sem jih skoraj več prodal na tuje kot doma, čeprav v prodaji ne iščem zaslužka. Za več kot štiri tisoč tisočake nisem prodal še nobenega svojega dela. Priznati pa moram, da ljudje raje kupujejo reliefe. Ker jih lahko obesijo na steno, medtem ko kipe potrebuje prostor. Sam pa, nasprotno od želje ljudi, mnogo raje delam skulpture...“

Dolenc ustvarja pretežno v hrastu, ki ga dobi domači okolici, dela pa tudi v orehu, včasih poseže celo po tiku in mahagoniju. Po eksotičnih vrstah mora v Celje: „Pri obdelavi je tikov les nekako bolj masten, a ga je mogoče lepo oblikovati.“

Dela vsak dan. Od materialov ima najraje hrastov les: „Zdi se mi, da v njem naredim najbolj bogato skulpturo, če le ni hrast presuh. Razen tega je hrast najbolj obstojen. Edina slabost je, da poka, a doslej še nikoli ni počil tako, da bi škodoval skulpturo!“

V Dolenčevem oblikovanju prevladuje oblikovanje matere z otrokom. „Mislim, da ni boljšega in bolj šega simbola ljubezni od tega,“ pojasnjuje Dolenc, ki se vedno znova vrača k oblikovanju matere in otroka. V tej motiviki ponazarja lastno lastno boso mladost, težavno odrasčanje, v njej življa ljubezen do svojih najbližjih. Izpoveduje trdo preteklost, pa tudi današnja zverinstvo in življenje. „Nedolžni ljudje so druga podoba grozote, ki jih na svetu nekateri še danes počasi, kdo prestane več gorja kot matere in otroci...“ sprajuje Janko Dolenc.

V Trebnjem je bil na taboru trikrat: v letih 1969, 1970 in 1971. „Dolenjska mi je s svojo lepoto pri srcu, zato grem rad tja. Šele v Trebnjem sem se odprl iz nekdanje zaprtosti, v Trebnjem sem se spoznal s kolegi. Prej sem bil izoliran od stikov z drugimi, brez širšega pogleda na likovno dogajanje pri nas.“

Tako ocenjuje trebanjsko pobudo Dolenc. Hkrati pravi, da bo še prišel na tabor, če ga bodo povabili. Taboru pa očita tudi pomanjkljivost: „Njegovemu ni prav, da je dopustil, da naziv samorastniki izrabljajo druge skupine, ki delajo pod mentorstvom akademskih slikarjev.“ Kako je vplivano delo samoniklo? „Pravi. Zaradi tega, ki so ga trebanjski samorastniki dobili, in zaradi tega, ker je to zdaj moda, izraz samorastniki: „To ni pošteno!“ protestira Dolenc.“

Omenil sem že, da je naredil vuzenjski samorastnik kakih 200 skulptur. Njegova dela lahko ogleda tudi obiskovalci, saj je priredil okrog 20 samostojnih razstav pri nas in v tujini, mimo tega pa je sodeloval tudi na približno skupinskih razstavah.

a. bartelj DOBER DAN DOLENCI

LEON ŠTUKELJ

Čeprav že 48 let ne živi več v Novem mestu, gotovo pri nas skoraj ni človeka, ki ne bi poznal imena in uspehov doslej še vedno najuspešnejšega jugoslovanskega olimpijca. Seveda je beseda o Leonu Štuklju.

„Najlepša leta svojega življenja sem preživel v Novem mestu. Večkrat se zalotim, ko mi spomin hiti v mladost, in pred očmi mi vstaja jasna podoba rojstnega mesta, mirnega življenja v njem in mojih dragih mladostnih prijateljev, katerih vrste se, žal, tako neusmiljeno redčijo.“ je v svojem mariborskem stanovanju povedal Leon Štukelj, ko je vesel pritrčno pozdravil svoja mlajša sosednja. „Oprostite, da vas sprejemam kar takle,“ se je opravičeval, ker je bil v trenirki, „malo sem se razmigoval.“ V prostornem stanovanju je Leon Štukelj našel prostor za kroge. „Vsak dan se malo obesim nanje, to je dobro za hrbtnico in mišičevje,“ pove nekdanji svetovni telovadni as, ki bo letos slavil 77-letnico življenja.

Pri teh letih pa je Leon Štukelj naravnost mladosten: zdrav, urnih nog, vitek, poskočen, ima neverjeten spomin, niti za branje ne potrebuje očal, skratka: zdrav duh v zdravem telesu. „Človek se ne sme nikoli zapustiti; vse življenje sem skrbel za svoje zdravje. Moje načelo je: zmernost v hrani in pijači, živahno gibanje na svežem zraku, pa tudi umsko delo. Nikoli nisem kadil in pijančeval in lahko se pohvalim, da v svojem živ-

ljenju še nisem bil v bolnišnici,“ ponosno pove Štukelj, se zasmije in vraževerno potrka po lesu. „Svojim prijateljem upokojencem, s katerimi se srečujem v parku, vedno govorim, naj hodijo bolj živahno, naj se več gibljejo. Tisto počasno podrsavanje sem ter tja ni nič. Sam grem vsak dan dvakrat do trikrat na vrh mariborske piramide. Prej sem se ukvarjal z mnogimi športi, zadnja leta pa sem drsanje in smučanje opustil; pa ne zato, ker ne bi več mogel, pač pa zato, ker je tu največ možnosti za poškodbe.“

Vse Štukljevo bogato življenje je bilo v znamenju športa. Seveda je bila vedno na prvem mestu telovadba, in ravno on je v svet ponesel sloves jugoslovanske telovadbe. Med številnimi priznanji, diplomami in medaljami hrani Leon Štukelj tudi tri zlate olimpijske medalje in ni bilo zamian napisano, da je „njegova vitrina najdragocenejša športna vitrina v Jugoslaviji“.

Leon Štukelj se je telovadbi zapisal, še preden je dopolnil deset let. Takrat, v Avstro-Ogrski, je bila v Novem mestu edina možnost, da se razviješ kot telovadec, če si bil član Sokola, in seveda se je mladi Štukelj včlanil v to napredno društvo. Že kot deček se je rad vihnel na Vindišerjevem drogu za stapanje preprog, s 14 leti pa je ta izjemno nadarjeni fant že obvladal nekatere vrhunske telovadbne prvine. Njegov razvoj je nasilno orekinila prva svetovna vojna in komaj 18-letni

Štukelj je bil vpoklican. Po končani veliki moriji se je vrnil v Novo mesto in se še bolj zagrizel v telovadbo. Najprej je nastopil v izbrani vrsti jugoslovanskih Sokolov v Novem Sadu, bil je član državne reprezentance na tekmah FIG v Ljubljani. Novo mesto je bilo takrat zelo močno telovadno središče, saj so se poleg Štuklja uveljavili tudi drugi novomeški telovadci.

Po končani gimnaziji se je vpisal na pravo. Med študijem mu je umrl oče, zato je moral gledati, da bo čimprej končal in prišel do kruha. Seveda je zato trpela telovadba. Diplomiral je v Ljubljani v začetku 1924 in postal pripravnik pri novomeškem sodišču, obenem pa se je začel pripravljati na olimpiado, ki se je čez pet mesecev začela v Parizu. Tik pred odhodom v Pariz se je hudo poškodoval in mu je bila pot v francosko prestolnico le nagrada za njegovo marljivo delo. Seveda si nihče ni drznil niti pomisliti, da bi lahko kdo od jugoslovanskih telovadcev med svetovno elito dosegel kakšen vidnejši rezultat. Vendar se je obrnilo popolnoma drugače: Štukelj je v Parizu kljub poškodbam nastopil, blestel na vseh orodjih in — zmagal! Novomeščan je postal olimpijski zmagovalec v telovadnem mnogoboju in tako priboril svoji državi prvo olimpijsko zlato medaljo. Odlično pa se je odrezala tudi naša izbrana vrsta, v kateri so bili samo Slovenci: zasedla je 4. mesto v najmočnejši svetovni konkurenci! Štukelj je v

Parizu dobil še zlato medaljo za vajo na drogu in krogih pa je bil četrti.

Novo mesto je svojega junaka pričakalo z veselemi starjšimi Novomeščani, ki so se udeležili spominskega tekmovanja, tega ne bodo nikoli pozabili. Mesto je okrašeno, kot ni bilo za največje prazniko. Železniški postaji je olimpijskega zmagovalca čakalo staro in mlado, komaj 50 kilogramov teže Štuklja pa so Sokoli dvignili na rame in vsi pot nesli. Takratni župan dr. Režek ga je na Glavnem trgu pred zbrano množico pozdravil s besedami: „Ave triumphator!“ (Pozdrav zmagovalec!), kot so nekdaj stari Rimljani pozdravljali velike in zmagovite vojskovodje, ki so vkorakali v Rim.

Naslednje leto je Štukelj na svetovnem prvenstvu v Lyonu zmagal na drogu in krogih. Za leto na drogu je dobil etnotno oceno 10, sodniki pa so končani vaji vstali in ploskali!

Potem je Štukelj dobil mesto sodnika v telovadbi in tam ostal do današnjih dni. Na olimpijski boru v Amsterdamu je bil tretji v mnogoboju, osvojil pa je še zlato medaljo na krogih. Zaradi razprtij doma Štukelj ni mogel udeležiti olimpijskih iger 1932 v Los Angelesu, kjer bi bil bogato bero medalj gotovo še povečal. Naslednja olimpijada je bila 1936 v Berlinu. Štukelj je takrat star že 38 let, pa je kljub temu osvojil srebrno medaljo za vajo na krogih.

V 14 letih, kolikor je tekmoval v mednarodnih arenah, je Štukelj devetkrat stal na zmagovitem prvenstvu.

„Največ pa mi pomeni velika diploma, ki mi je moje Novo mesto dalo za 70-letnico. Za to je proglasilo za častnega meščana. To je odlična tudi priznanje telovadbi in športu sploh,“ pravi veliki telovadec.

Danes Leon Štukelj piše svoje spomine. Za leto zbira gradivo. „Prej, ko sem bil mlad, mi ni prišlo, da bi si kaj zapisoval ali zbiral podatke. Odteloval sem in se veselil napredka, pa pisarim na vse konce sveta, da zbirajo kakšen podatek.“ Spomine ima napisane do leta 1924. „Moram pohiteti, da me ne zgrabi skleroza,“ se nasmeje. „Še danes se bom uspešno pisal,“ objubi.

Seveda to niso le spomini na telovadbo, ampak pe, na svetovna prvenstva in olimpijske igre, na vse, kar je bilo v njegovem življenju. Vpleta se v beznjivo govori o Novem mestu, vpleta se v anekdote iz tedanjega časa, opisuje svoje prijatelje in sošolce Mirana Jarca, Božidarja Jakca, neta Podbevška in druge. Opisuje tudi koncerte v življenju, se spominja Hladnika, koncertov v pitlju, lepih umetniških nastopov svojega prijatelja Betetta, znanega opernega peva.

„Nekakšna sladka žalost se me poloti, ko mišljam, kako lepo je bilo v Novem mestu. Bom priti spet za nekaj dni, da se bom pogovoril s stari prijatelji in se malo pogovoril,“ ga pozivajo premagajo spomini, preden se poslovimo.

KAJ JE

FILM

mumija

f. godina
CLOVEK ŽIVI
IN UMIRA

in umira". Dogajanje je postavljeno v prekmursko vas, kjer družina junaka Martina Zvera kljubuje času z nenehnim bojem za golo življenje. Ob mnogih nesrečah in spodrslijajih očetu ne preostane drugega, ko da odide s trebuhom za kruhom v tujino. „Godina ne obtožuje, le prikazuje,“ pravi o romanu Severin Šali in poudarja pisateljeve opise lepot prekmurske trave in pomensko polne orise značajev ljudi.

Mladinska knjiga je izdala knjigo, v kateri se predstavljata dva slovenska pisatelja mlajše generacije: Slavko Pregl in Mate Dolenc. Teško bi opredelili, kam sodita, oba objavljena teksta: „Razkošje v glavi“ in „Nenavadna Slovenija“. Gre za namerno poigravanje s pravljicami ali sodobnimi, še nastajajočimi miti. Avtorja vsak na svoj nenavaden način rišeta podoba našega vsakdanjika. V pripoved pa vlagata tudi satirično ost. Z ilustracijami sta knjigo opremila Bine Rogelj in Kostja Gatnik.

hierarhija

Časopisno založniško podjetje Delavska enotnost je izdalo knjigo, ki bo pritegnila vse tiste,

ki se ukvarjajo s problemi organizacije podjetij in z vprašanji posledic takšne ali drugačne organizacije. Delo „Hierarhija“, ki so ga napisali številni avtorji, je v bistvu poročilo mednarodne raziskave v industrijskih podjetjih. Raziskava je zajela več dežel, med njimi tudi Jugoslavijo, točneje Slovenijo, saj so vsa podjetja, zajeta v raziskavi, iz naše republike. Pomen obravnane preiskave ni samo v tem, da nam kaže delček naše družbene resničnosti, ampak nam posreduje tudi celo vrsto koristnih spoznanj o hierarhični strukturi v drugih družbenih okoljih. Od avtorjev naj omenimo predvsem našega Bogdana Kavčiča.

kako deluje človek?

Na našem knjižnem tržišču je moč kupiti zanimivo in poučno delo „Kako deluje človek?“, ki ga je v prevodu Miha Likarja izdala Tehniška založba Slovenije. Gre za knjigo s področja pojasnjevalne medicine in je kot taka primerna za vsakogar, ki ga zanima ustroj in delovanje človekovega organizma. V kratkih in zgoščenih poglavjih so človek in njegovi organi „pojasnjeni“ s stališča moderne medicine in spoznanj sodobne znanosti. Knjiga prinaša nad 700 strani koristnega in poučnega branja, opremljenega s številnimi dvo in večbarvnimi skicami. Cena 250 dinarjev ni pretirano visoka.

Pri Državni založbi Slovenije je izšla zbirka sodobnega slovenskega pesnika Nika Grafenauerja z naslovom „Štukature“. Avtor je v nji zbral pesmi, za katere je značilna sonetna oblika. Celo več, prav v obliki, v katero vliva besede, vidi Grafenauer bistven element te poezije. Ideja je zanj drugotnega pomena. Z nanašanjem novih odnosov med besedami in njihovih pomenov v obliki soneta avtor uresničuje to, čemur pravi sam

Nekdaj je bila narava, večno se spreminjajoča, živa, kruta in mehka, prekipevajoča in umirajoča, velik navdih pesnikom in pisateljem. Iz nje in njene podobe so črpali neštete misli in ob njo merilo postavljali ter ob nji izmerili človeka, njegovo žitje in nehanje. Danes je narava pokleknila pred svojim občudovalcem, ponižana in oskrunjena od človeške brezobzirnosti se je zaprla vase. Malokdo jo še vidi, malokomu spregovori njen skrivnostni jezik, za večino ušes je šepet narave pretih, da bi ga še lahko slišali. In vendar...

„Do narave čutim močno nagnjenje. Najraje sem sredi gozdov, v svetiščih starodavnih bradatih bukev in jelk, na perzijskih preprogah mahovja, v soju ognja zahajajočega sonca v krošnjah dreves, med zvoki petja ptic. Narava me vedno znova prevzema.“

Tako pravi Peter Vovk, šestdesetletni upokojeni gozdni tehnik, ki je med pisano množico novih obrazov v Kočevju

PREDSTAVUJAMO VAM

Mladinska knjiga je že tretjič ponatisnila knjigo „Domači zdravnik“, kar je najboljši dokaz, kako potrebna in cenjena je pri bralcih. Knjiga je skoraj nepogrešljiv pripomoček v življenju sodobnega človeka. Dr. Gerhard Venzmer se je v sodelovanju s številnimi zdravniki posrečilo napisati pregledno in dokaj izčrpno delo, ki nas pouči o zdravem načinu življenja, o pravilni telesni negi, o zgradbi in delovanju človekovega telesa, o boleznih in njihovem zdravljenju, o dietični prehrani, o negi bolnika na domu, o nudenju prve pomoči pri nezgodah. Besedilo spremlja nad 700 risb in slik. Vse to daje knjigi vrednost in škoda bi jo bilo prezreti.

NOVEGA

kronika družine wapshot

V zbirki „Krog“, ki jo izdaja Mladinska knjiga, je izšlo zanimivo delo ameriškega pisatelja Johna Cheeverja „Kronika družine Wapshot“. Delo je ob svojem izidu naletelo na močan odmev in je prav kmalu postalo bestseller. Pisatelj je zanj prejel tudi več odličnih nagrad. V knjigi, ki jo je prevedel Jože Prešeren, opisuje avtor ameriški srednji razred, ki živi uklenjen v svoje navade in moralo. Pripoved je duhovita in neredko celo ironična. Vsekakor delo, ki ga je užitek brati.

smešne ljubezni

Sodobni češki pisatelj in pesnik Milan Kundera je v več letih ustvaril malce nenavadne krajše prozne spise in jim dal naslov „Smešne ljubezni“. Prevod teh melanholičnih anekdot o ljubezni, kot jih imenuje avtor sam, smo dobili tudi Slo-

venci. Knjiga je izšla pri mariborski založbi Obzorja in bo gotovo zamikala bralce, saj je Kundera izviren in iskrih pisatelj, ki zna na prav poseben način poiskati resnice o človeku. Kundera vsekakor zasluži, da ga spoznajo tudi naši bralci, saj je velik ljubitelj Slovenije in jo ima celo za svojo sanjsko domovino.

Pisateljico Pearl S. Buckovo poznamo pri nas predvsem po njenih romanih, ki opisujejo življenje na Daljnem vzhodu. Z romanom „Njegov vsakdanji kruh“, ki je v prevodu Brede Pugljeve izšel pri založbi Obzorja, pa se Buckova predstavlja kot pisateljica, ki pozna tudi razmere v svoji domovini. Pripoved romana teče na ameriškem podežlju, kjer preživlja svoje življenje mlad slikar. Njegov talent počasi usiha, a v tej, za umetnika uničujoči danosti ga rešuje velika ljubezen njegove mlade žene. Roman se konča z optimistično noto. Sin propadlega slikarja se odloči, da bo nadaljeval, kjer je oče končal.

V zbirki „Tokovi“, ki jo izdaja Mladinska knjiga, je izšlo delo Marka Kerševana „Religija kot družbeni pojav“. Delo je prispevek k marksistični teoriji religije na družboslovnem področju. Avtor v njem teorijo o religiji pravzaprav šele ustvarja, pri tem pa se opira na bogato dediščino klasikov marksizma. Religije ne raziskuje kot eno od ideologij, ampak jo gleda kot objektivno danost družbe. Knjiga je vsekakor pomemben prispevek k metodologiji marksistične družboslovne analize.

eden od tistih, ki jim je temna gozdna odeja kočevskih hribov znana že od mladih nog. Vso okolico Kočevja, gozdno bogastvo in okoliške vasi pozna skoraj kot svoj žep. Prehodil je vse poti, steze in stezice, po več ur globoko je hodil v takrat še težko prehodne pragozdove, pozimi na smučeh gazil sneg. Toda nikoli ni šel zaprtih oči, ravnodušnega srca. Odkrival je drobne lepote rastlinskega in živalskega sveta, dihal in utrip narave je znal vedno začuti. Zato ni čudno, da je prijel za pero ter poskušal svoja doživetja izliti na papir.

„Pravzaprav ne pišem literature. Moje pisanje je vedno konkretno. Opisujem kraje, ki sem jih videl, svoja zapažanja o rastlinskem in živalskem svetu, doživljanje sprememb letnih časov. Ljudje mi pravijo, da pisanje te vrste zelo radi berejo...“

Peter Vovk je svoje prispevke objavil v Kočevskih novicah, Planinskem vestniku in

še nekaterih časnikih, pred kratkim pa se je pojavil tudi v Kočevskih razgledih.

Nima močnih pisateljskih ambicij. Piše iz potrebe po izpovedovanju svojih doživetij. Toda opisovati želi samo lepa doživetja. Težke trenutke vojnega ujetništva, trpljenja v desetih taboriščih, noče podoživljati, čeprav so mu tovariši iz ZB že večkrat dejali, naj napiše svoje spomine.

„Raje opisujem naravo. V nji je toliko miru in reda. Samo prav žalostno je, da gre tudi narava k vrugu. Človek jo uničuje. Ko sem zadnjič hodil po nekdanjih poteh, gozda skoraj spoznal nisem. Starih, debelih dreves ni bilo nikjer. Izginile so tudi ptice, ves prostor se je spremenil. Civilizacija je posegla v gozdove in jih zredčila. Za res, da posajamo nove, toda nikoli več ne bo takih, kakršni so bili včasih.“

Beseda uhaja Petru Vovku kar naprej k njegovi ljubljani naravi. Pripoveduje o cestah, ki

so prekrizale gozdne površine in s svojim hrupom pognale velikega petelina, to ptico, ki nad vse ljubi mir, v zadnje, še kolikor toliko nedotaknjene kraje. Pripoveduje o tem, kako se smetišča počasi preseljujejo iz obrnja mesta v gozdove, o divjadi, ki se navaja na avtomobile, in kot poslušen in prometne predpise upoštevač pešec čaka, da vozila odpeljejo mimo ter šele potem prečka cesto. Pripoveduje o ukrepah, ki bi jih morali sprejeti, da bi naravo obvarovali pred pustošenjem in brezobzirnostjo, o gozdni milici. In ko ga poslušam, mi nehote prihaja na misel stavek, ki ga je zapisal v nekem svojem spisu: „Z boleščjo opazujem svet okoli sebe.“

Morda bomo lahko nekega dne prebrali ime Petra Vovka tudi na platnicah knjige. V založbi „Lipa“ imajo izbor njegovih spisov, ki čaka na objavo...

MIM

PLOŠČE

Plod sodelovanja jugoslovanskih pop glasbenikov, ki so prišli na pomoč skupini Spekter (Enco Lesić, Davor Rocco, Dragan Brčić), je velika plošča z enakim naslovom. Na plošči so posnetki osmih skladb, katerih avtorji so člani skupine. Skupino so sodelovali tudi slovenski glasbeniki, prav tako pa je nastala s pomočjo naših tehnikov-snemalcev. Izdala jo je Suzy iz Zagreba, ki tudi sicer skrbi za uveljavljanje naše pop glasbe.

KNJIGE

V zbirki „Lestvnikov hram“ je Mladinska knjiga izdala najnovejšo prozno delo pisatelja Ferdinanda Godine, roman „Človek živi

svečenik v templju narave

